

สำนักงาน

๑๒๒๑ หน้าวัดราชบพิธ

ถนนเฟื่องนคร พระนคร โทรศัพท์ ๙๔๘

หลวงสรรสารกิจ บรรณาธิการ

โรงพิมพ์ไทยเขษม เปนเจ้าของและผู้พิมพ์

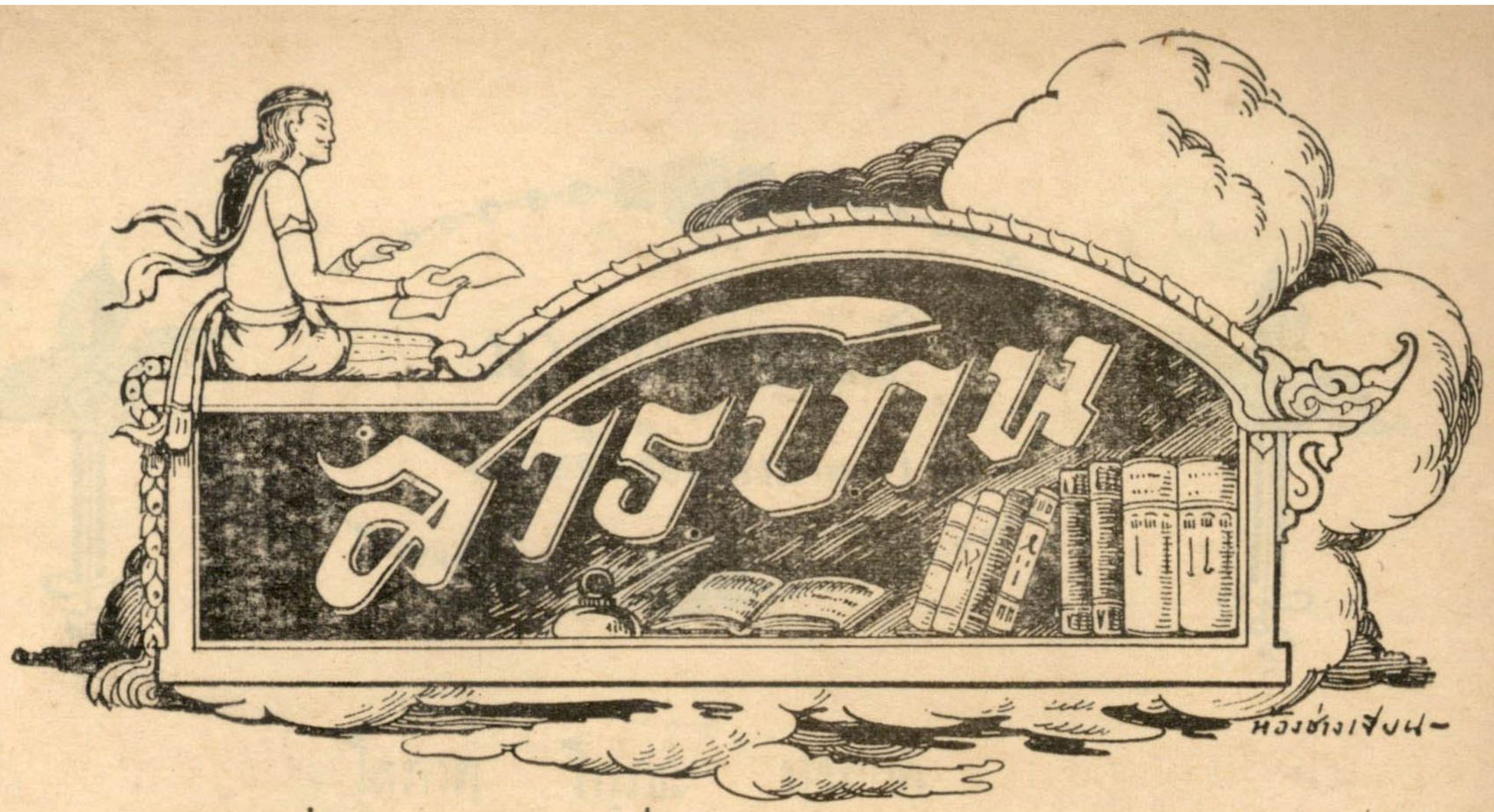
กำหนดเวลาออก ในวันที่ ๑๕ ของเดือน หากจะคลาดเคลื่อน คณะพยายามจะไม่ให้เกินกว่ากำหนด ๑๕ วัน (คือไม่เกินกว่าในเดือนที่ออก)

อัตราค่าบำรุง ๑ ปี (๑๒ เล่ม) ๑๐ บาท ครึ่งปี (๖ เล่ม) ๖ บาท

การบอกรับ ไม่จำเปนจะต้อง รอ บอกรับตั้งแต่ฉบับต้นปี จะบอกรับตั้งแต่ฉบับใดก็ได้ นับ ๑๒ เล่ม เปน ๑ ปี ๖ เล่ม เปนครึ่งปี โปรดแจ้งความจำนงยังสำนักงานข้างบนนี้ โดยทางใดทางหนึ่งแล้วแต่ความสดวก พร้อมกับเงินค่าบำรุง สำหรับผู้ที่อยู่ต่างจังหวัด โปรดส่งเงินทางธนาณัติ สำหรับผู้ที่อยู่ในจังหวัดพระนคร จะให้ไปรับเงินที่บ้าน พร้อมด้วยนำหนังสือส่งยังท่านที่เดียวก็ได้

อัตราค่าแจ้งความ ในแผ่นกระดาดหลังปก และแผ่นปกข้างใน (คือหน้าซึ่งแจ้งระเบียบการอยู่นี้ กับแผ่นแจ้งความของโรงพิมพ์อยู่ข้างท้าย) พิมพ์ด้วยหมึกสีเต็มหน้าปีละ ๖๐ บาท ในแผ่นกระดาดสีต่าง ๆ สอดอยู่ภายในปกหน้าและหลังเต็มหน้าปีละ ๕๐ บาท ครึ่งปีหรือครึ่งหน้า ๓๐ บาท

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

(ปีที่ ๔ เล่ม ๔ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ. ศ. ๒๔๗๐)

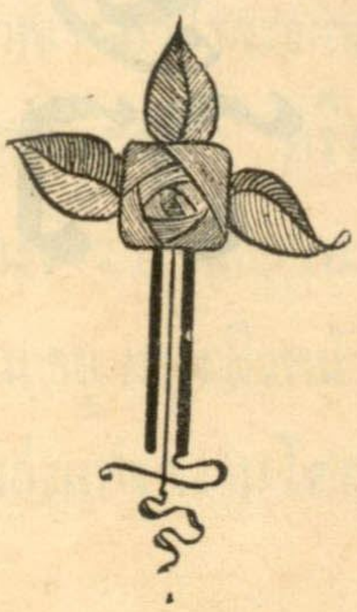
มาสานุสสรณ์	ส. ภมรสูต	หน้า	๕๑๓
ววใครเข้าคอกใคร	น. น้อมเสน่ห์	,,	๕๑๔
อัสฌาเทวี (ต่อ)	โภคโรหิต	,,	๕๒๑
องค์ของบัณฑิต	อักขร	,,	๕๓๘
เบ็ดเตล็ดพงศาวดารจีน	ดินสอ	,,	๕๓๙
อย่าลองดีกว่า	ต. จ.	,,	๕๕๒
พล ๕	เจ้าจำบี่	,,	๕๕๘
เบ็ดเหาะ	ไชยามพวาน	,,	๕๕๙
คิว. คิว. นักสืบใหม่	ทองขาว	,,	๕๖๓
ทายาทแห่งความรัก	จิตต์โสภณ	,,	๕๙๗
บอลเชวิค	ช. บุญโญปถัมภ์	,,	๖๐๓
ถวายพุ่มเข้าพรรษา	อุบลวรรณ	,,	๖๒๖
ภูตกถา (ต่อ)	ฟ. เจริญวิทย์.	,,	๖๒๙
ทศนฤทุมนาการ	ขุนจงจัดนิสสัย	,,	๖๔๑
แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ	กรมสาธารณสุข	,,	๖๔๓
วารุณี (ต่อ)	กาญจนาคพันธ์	,,	๖๔๖
ครัวของไทยเขษม	นายซา งวดตระกูล	,,	๖๗๕
วิชชาน่ารู้	นางสาวแฝง พหุลรัต	,,	๖๗๙
สารเขษม	ส. ภูมิรัตน์ กับ ฉงน	,,	๖๘๑
อันตวาที	เพ็ชร์เทียม	,,	๖๘๓

มาสานุสสรณ์

(ประจำเดือน สิงหาคม)

โลภาตฺ โกฺรธะ ปฺรภวติ
โลภาตฺ กามะ ปฺรชายเต ।
โลภานฺ โมหศฺ จ นาศศฺ จ
โลภะ ปาปสฺย การณมฺ ॥

◎ เหตุโลภจึ่งได้เกิด โกรธะ
เหตุโลภเกิดกามะ ราคล้น
เหตุโลภเกิดอันต_ รายมืด มนแล
ความโลภจึ่งเปนต้น แห่งพื้นมนทิน

From covetousness proceeds anger: from anger lust is produced; from covetousness (arises) both insatuation and perdition. Covetousness (is) the cause of sin.

ส. ภมรสูต

๔_๕_๖๕

วิวาโดรเข้าดอกใคร

โดย

“น. น้อมเสน่ห์”

ถ้อยคำที่จำหน้าไว้ข้างบนนี้ เปนจิตตานุสร ข้อคนึงประจำวารของข้าพเจ้าประการหนึ่ง เท่าที่ข้าพเจ้าเคยรู้สึก และยังคงรู้สึกกับจะต้องรู้สึกอีกต่อไปนั้น เสมือนดังเอาปลายกฤชงันคมกล้ามาลิขิตขีดเขียนไว้ยังท่ามกลางดวงหทัยให้รู้สึกเจ็บและจำเปนนิจกาล.

เหตุใดหนอ? ปวงมนุษย์ทั้งหลายชายและหญิงเปนส่วนมาก จึงมีความกริ่งเกรงและรังเกียจเกลียดกันญาติพี่น้องของตนจนเกิดเปนวาทานวัตร์ว่า “มีเงินเรียกว่าน้อง มีทองเรียกว่าพี่ ถ้าไม่มีท่านคงเรียกว่าไพร่” และบุคคลผู้รับกรรมนั้นมักนำไปสนทนาด้วยอนุวาทว่า “ญาติพี่น้องนั้นพึ่งไม่ได้” และอื่น ๆ อีก. ความจริงข้าพเจ้าได้สดับตรับฟังถ้อยคำที่กล่าวเช่นนี้จากริมฝีปากเพื่อนของข้าพเจ้าและคนอื่น ๆ นับเปนจำนวนมากต่อมาก.

ถ้าข้าพเจ้าจะเขียนถ้อยคำเปนการวิสัชนาข้อวิมุติกังขาข้างบนนี้แล้ว ก็จะเยิ่นเย้อยืดยาวออกไปอีก แต่ก็คงไม่พ้นห้วงแห่งความวิจารณ์รอบรู้ของท่าน เพราะข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านที่เคยพูดหรือที่เคยฟังมาแล้ว คงหยั่งถึงและรู้ซึ้งยิ่งกว่าข้าพเจ้าผู้ยังโฉดเขลาเบาปัญญาเสียอีก เพราะฉนั้นเพื่อมิให้เสียเวลา, ข้าพเจ้าจะเว้นเสีย และจะขอสาธยายถึงเหตุที่ข้าพเจ้าพลอยเปนทายาทรับจิตตานุสรที่กล่าวไว้ข้างบนนี้

คืนวันหนึ่งเมื่อปลายปี พระพุทธศักราช ๒๔๖๖ ตามสมุดจดหมายเหตุประจำวันของข้าพเจ้ากล่าวว่า เปนคืนหนึ่งในเดือนมีนาคม คืนวันนั้นเปนคืนที่มีแสงจันทร์ส่องพื้นภูมิพระนครแต่หลัว ๆ แม้กระนั้นประทีปโคมไฟก็มิได้จุดไว้ตามถนนหนทาง คืนวันนั้นเปนคืนที่เลือดยังคงลงตาเพื่อนของข้าพเจ้า เนื่องแต่เหตุอธิกรณ์ต่างด้าวชาวยาบ้าก่อกรรมทำเข็ญไว้ให้ ที่

เขียนอมิตร์แทนที่จะเขียนคำว่ามิตร์นั้น ข้าพเจ้าตั้งใจและเต็มใจจะเขียนไว้ให้เปนแผลสกิดใจเพื่อนข้าพเจ้า. และอีกประการหนึ่งก็พ้นวัยสมัยของการเปนมิตร์มาแล้ว โดยที่เขาก็มิได้บำเพ็ญตัวเปนมิตร์ของเพื่อนข้าพเจ้าเท่าที่เพื่อนของข้าพเจ้าเคยบำเพ็ญต่อเขา. คืนวันนั้นนับตั้งแต่เวลาเย็นเปนลำดับมาจนเวลายามหนึ่ง เพื่อนข้าพเจ้ามิได้คำนึงถึงอะไรเลยนอกจากชีวิตรอันโง่เขลาจนได้ชื่อว่ากรรมทายาท. นอกจากเขาแล้วยังมีข้าพเจ้าผู้เพื่อนร่วมใจอีกคนหนึ่ง ซึ่งพลอยระทมโศกไปกับเขาด้วย หน้าตาของเขาซีดสลดแสดงให้เห็นความทุกข์ ความวิตกอกซ้ำแลความเสียใจ เขานั่งนิ่งแทบไม่ติงกาย พลางใช้สายตาฝ่าความขมุกขมัวออกไปเพ่งดูภายนอกรั้วบ้าน. นาน ๆ เราจะเหลียวหน้ามาประสานตากันสักครั้งหนึ่งพร้อมด้วยอาการหายใจยาวเพื่อระบายความอัดอั้นตันใจนั้น บางครั้งเราก็แค่นหัวเราะออกมาเปนที่ว่าขบขันในความเขลาของเรายิ่งนัก ครั้นหามูลแห่งการหัวเราะนั้นไม่ได้ก็จำต้องจัดว่าเราต่างหัวเราะเยาะตัวเราเอง นอกจากจะใช้นัยน์ตาทั้งสองเปนเครื่องเพ่งแล้ว เพื่อนของข้าพเจ้ายังใช้มือบ้นลมอีก ความจริงข้าพเจ้าเพ่งดูหน้าของเขามากกว่าสิ่งอื่น. อาการที่ดูนั้นคล้ายกับว่า ข้าพเจ้าตั้งใจจะอ่านอักขระอันอาจปรากฏขึ้นบนหน้าของเขา หรือมิฉนั้นก็คงเพ่งดูเพื่อค้นความจริงว่า เลือดลมแห่งความทุกข์โศกที่วิ่งวนอยู่ตามผิวหน้าของเขานั้น จงลงไปสู่แหล่งแห่งความโศกณะแอ่งไหน?

ขณะนี้มีเสียงเรียกชื่อของเขาโหวก ๆ โกรกมาตามลม เขาจึงลุกขึ้นและลงไปดูถึงภายนอกรั้ว สักครู่หนึ่งจึงกลับขึ้นมาแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า น้องของเขาต้องการให้เขาไปตามคุณน้าซึ่งเปนบุตรชายของยายของเขาให้มาที่บ้าน เนื่องด้วยยายของเขากำลังเจ็บหนักใกล้จะแตกดับแล้ว เมื่อเล่าให้ข้าพเจ้าฟังจบแล้ว เขาก็ชวนข้าพเจ้าไปด้วย.

ในระหว่างทางที่เดินไปด้วยกันนั้น ข้าพเจ้าได้ถามเขาว่า เขาจะไม่มีโอกาศพึงบุญบารมีน้าชายบ้างเจียวหรือ.

"เพื่อนรักเอ๋ย" เขากล่าวอย่างเยือกเย็น "คุณน้าของกันนะหรือจะยอมเปนผู้อุปถัมภ์แห่งกัน แม้แต่เขาจะรู้อยู่แล้วว่ากันไร้สรณะที่พึ่ง, ไร้บิดามารดาคณาญาติ กันก็เคยตรองดูแล้วในเรื่องนี้ และเมื่อทบทวนคิดดูก็เห็นว่าประสาอะไรกะกันผู้เปนแต่เพียงหลาน ผู้อื่นที่เขาเปนญาติสืบสายโลหิตสนิยิ่งกว่ากัน ยัง

ได้รับทานจากเขาไม่เพียงพอแก่ความสุขชั่ววันหนึ่งๆเลย. ขอให้เพื่อนคิดดูแต่เพียงเท่านี้ก่อนเถิด. อย่าเพ่อข้ามมาถึงตัวกันเลย. และอย่าขอร้องให้กันพรรณนาความเปนไปอย่างน่าพิสวงของเขาเลยเพื่อนรัก"

"แหม! ไม่น่าจะเปนเช่นนั้นเลย" ข้าพเจ้ากล่าวอย่างรู้สึกรันทด และกล่าวต่อไปว่า

"กันเคยได้ยินว่า เขามีเงินเดือนเหยียบ ๒๐๐ บาทไม่ใช่หรือ?"

"ถูกแล้วเพื่อนรัก" เขากล่าวตอบข้าพเจ้า "การที่กันเรียกเขาว่าคุณน้านั้นไม่ใช่ยกยอปั้นปุ้มให้เขาเปนคุณ ความจริงเขาได้รับพระราชทานยศยันดาศักดิ์และเงินเดือนสูงสุดควรแก่ค่าของคำว่าคุณ. กันเองก็ไม่เคยคิดเลยว่าเขาจะกลายเปนไปได้ถึงเช่นนั้น เพราะแต่ก่อนนี้ ไม่เพียงแต่กันที่เคยเห็นและเคยยกย่องคุณความดีของเขา ยังซ้ำผู้ใหญ่หญิงชายในหมู่บ้านของกันก็ต้องออกปากชมเขาเปาะไปทั้งนั้น ครั้นต่อมาเมื่อเขาวิวาห์แล้วนี่สิ การเปนคนมีใจคอกว้างขวางโอบเอออารี ค่อยหนีหายไปทีละเล็กละน้อย จนในที่สุดคุณความดีที่เคยมีเปรียบประดุจเกลือเค็มก็กลับกลายเล็มลามจืดไป เปนเหตุให้ข้อครหานินทา หาโอกาศเข้าแปดเปื้อนความดีเหล่านั้น คล้ายกับว่าภรรยาที่เขาแต่งงานมานั้น เปนพระธรรมบทว่าด้วย อิโคโนมิคสำหรับปฏิบัติเปนจรรยานุวัตร์" เมื่อเขากล่าวมาถึงนี่ก็หยดระยายลม และกัมหน้าดูดิน ส่วนข้าพเจ้าก็ถึงอาการตื้นตันมาด้วยความสงสาร และไม่พูดจาซักถามอะไรเขาอีก ต่อมาสักครู่หนึ่งเขาทำลายความเงียบขึ้นว่า

"เพื่อนเอ๋ย ก็เมื่อเพื่อนทรายมาถึงเพียงนี้ เพื่อนจะนึกหละหรือว่ากันนะกล้าถึงกับจะออกปากพิงบุญญาธิการของเขา. อย่า—เพื่อนรัก อย่าคิดและอย่านึกเช่นนั้นยิ่งกว่านั้น กันยังไม่อยาก จะเล่าเรื่องราวของกันที่เปนมานี้ให้เขาฟังเลย เพราะเชื่อมั่นว่าคงไม่ได้รับผลอะไรมากไปกว่าเขาจะหัวเราะเยาะและสนองวาทีจิใจให้เจ็บช้ำ ซึ่งต้องกลายเปนสองซ้ำประหนึ่งดังเซเข้าไปให้เขาถีบซ้ำฉนั้น. ความจริงผู้ใหญ่บ้านเรานะ น้อยนักที่จะมีจิตต์คิดสงสารเวทนาแก่ผู้ที่สาระภาพความผิด บางท่านไม่รู้เสียด้วยซ้ำไปว่าการสารภาพความผิดนั้นเปนโอสถอันประเสริฐที่จะบำบัดดวงจิตต์ผู้สารภาพให้ผ่องแผ้ว เพราะเปนการระบายพิศม์แห่งความทุกข์ร้อนอันกลุ้มกลัดขัดข้องอยู่ในดวงจิตต์ เมื่อสาระภาพเสียก็เท่ากับทำให้โล่งหัวอกสบายหทัยดุจได้คายพิศม์สำแลง

ออกเสียฉนั้น ควรที่จะมีสัณหวาจา เกลี้ยกล่อมปลอบโยนให้ชื่นใจ หรือสั่งสอนด้วยถ้อยคำอันอ่อนหวาน. แต่แทนที่จะเปนเช่นนั้นโดยมาก ท่านมักจะด่าว่าหรือยิ้มเยาะและเย้ยหยันส่งไปหรือไม่ก็เอ็ดอึงดุว่า บางทีก็เลยโพนทนาขอกล่าวกันต่อ ๆ ไปด้วย คล้ายกับว่าได้ทีที่คอยจับผิดมาช้านานแล้ว เช่นนี้แหละเพื่อนกันจึงระย่อท้อใจต่อการที่จะไปสารภาพความผิดให้เขาฟัง” ครั้นพูดแล้วเขาก็หยุดดูความอ่าองของข้าพเจ้า

“เพื่อนรักเอ๋ย” ข้าพเจ้าทำลายความเงียบขึ้นบ้างพร้อมด้วยอาการยิ้มหวัว “เมื่อฟังถ้อยคำของเพื่อนแล้ว กันลองวัดดูด้วยอัตโนมัติของกัน รู้สึกว่าเพื่อนมีความรู้กว้างขวางพอตัว แต่เหตุไฉนจึงให้เสียทีเข้ามิตรร้ายของเรา ถึงเจ็บอาย และได้ความทุกข์ถึงเพียงนี้?”

ถ้อยคำของข้าพเจ้าแม้ว่าจะเรียบ ๆ ก็ยังทำให้เขารู้สึกเสียดแทงหัวใจใกล้ไปข้างจะเยาะ ๆ สักหน่อย แต่เขาก็ยังกล้ายิ้มรับและตอบว่า

“นี่แหละ เพื่อนรัก อันว่าเวนัยนิกรชนที่นำปฏิสนธิมาเกิดในโลกนี้ ย่อมเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร พร้อมกับมีการสยสุขสยทุกข์ผลัดเปลี่ยนเวียนวนมิรู้สิ้น กันยอกตรง ๆ ว่ากันมองเห็นเหตุการณ์เบื้องหน้าให้ถูกแท้ไม่ได้ จนกว่าเหตุการณ์เหล่านั้นจะเกิดขึ้น แต่การที่กันกล้ากระทำนั้น ถ้าจะติว่าประมาทหรือโง่เง่าก็ควรอยู่ แต่สำหรับกันยังไม่ยอมติตัวกันเช่นนั้น. เพราะดูคล้ายกับว่ามีเหลี่ยมอกศลผลกรรมอะไรอย่างหนึ่ง บันดาลให้กันมองเห็นผิดเปนชอบ เห็นชอบเปนผิดไปทั้งนั้น และความจริงก็เพราะกันตั้งใจอยู่ในความสงสารเวทนามากเกินไป ทั้งนี้ก็เพราะหวังบุญลาภและสุขสมบัติอันจะเปนบ่วงบังนำมาเพราะทานมัยที่กันจ่ายไว้ในเบื้องหน้านั้น”

“แต่อนิจจาเพื่อนรัก” ข้าพเจ้ากล่าวเมื่อเขาขบลง “กว่าบ่วงบัง,ที่เพื่อนเชื่อว่าจะมีมา, สนองก็ต้องทำให้เลือดลงตาเพื่อนเสียแล้ว กันสงสารเพื่อนแท้ ๆ”

“ขอบใจเพื่อนยาก. บัดนี้มาถึงบ้านคุณน้าของกันแล้ว มา—เราเข้าไปด้วยกันเถอะ” ครั้นแล้วเขาก็นำหน้าพาข้าพเจ้าเข้าไปยังบ้านหนึ่ง ซึ่งเข้าใจว่าเปนบ้านคุณน้า มีชายผู้หนึ่งกำลังนอนเหยียดอย่างสะบายอยู่บนโซฟาผ้าใบ และชายผู้นี้เองที่เพื่อนของข้าพเจ้าและข้าพเจ้ายกมือไหว้และกล่าวความประสงค์ว่า

“คุณน้าครับ มารดาของคุณน้าป่วยหนัก

มีอาการเพียบ”

“อิม์! แกจะเปนอะไรไปหนอ?” คุณน้ารำพึงเสียงพึมพำ.

“ผมทรายมาว่า ป่วยครั้งนี้ถึงลุกขึ้นไม่ได้ และให้อ่อนกำลังลงไปทุกที ข้าวและน้ำก็ไม่ตก เปนที่น่าวิตกมากอยู่” เพื่อนของข้าพเจ้ากล่าว.

“เออ! พรุ่งนี้ข้าจะไป” คุณน้าตอบและกล่าวต่อไปว่า “แต่ไอ้เรื่องราวของเองนั้นมันเปนอย่างไรกันวะ ข้าฟัง ๆ ดูแล้วให้นึกชังน้ำหน้า นั่นแหละข้าขอยอกให้รู้เสียก่อนว่า ข้าไม่รับรู้ด้วยนะ เมื่อพลาดพลั้งลงไปแล้วก็อย่านำมายอกให้ข้ารู้ด้วยเลย” เพื่อนข้า_พเจ้าและข้าพเจ้าตลึง

“ครับผมก็ไม่ตั้งใจว่าจะให้ใครเดือดร้อนเพราะผม” เพื่อนของข้าพเจ้ากล่าว

“เออดีแล้ว เมื่อคิดเสียได้เช่นนั้นก็ดีทีเดียว. เพราะเดี๋ยวนี้เจ้าก็โตพอแล้วที่จะช่วยตัวของตัวเองได้ ขอให้คิดเสียเถิดว่าคนเราเมื่อโต ๆ พอแล้ว ก็ตั้งตัวประคองตัวของตัวไปเอง หรือจะเรียกว่าตัวของตัวเปนที่พึ่งแห่งตัวนั่นแหละ เปนดี” พูดแล้ว คุณน้าก็หยุดตรึกตรองหาเรื่องที่จะพูดต่อไป

“แต่คุณน้าครับ ผมมาที่นี่ไม่ได้—”

“เออน่า” คุณน้ารีบขัดตัดบท “ข้ารู้แล้วเองมาทำไม จงฟังถ้อยคำของข้าก่อน” ต่อจากนี้คุณน้าก็ปาฐกถานิทัศนอุทาหรณ์เรื่องตนของตน เปนที่พึ่งแห่งตน ตามท้องเรื่องเทศนาพระพุทธภาษิต. และเสริมท้ายว่า “นั่นแหละ ถึงแม้ว่าเจ้าจะเปนหลานข้า, ข้าก็อยู่การะเกื้อกูลเจ้าไม่ได้. เพราะข้ามีหน้าที่ที่จะช่วยตัวของข้าและบุตร์ภรรยา. ส่วนเจ้าก็จำต้องช่วยตัวของเจ้าในทำนองเดียวกัน. เพราะฉะนั้นจึงขัดว่า **“วัวใครเข้าคอกใคร”** วัวของข้าก็จะต้องเข้าคอกของข้า ส่วนของเจ้าก็จัดการกันไปตามเรื่องเถอะ”

“แต่ผมมานี่ไม่ได้ออกปากขอความช่วยเหลือจากคุณน้าสักสตางค์แดงเดียว ผมมาเพื่อแจ้งให้ทรายว่ามารดาของคุณน้าซึ่งกำลังอยู่ในคอกของผม กำลังป่วยหนักจวนจะสิ้นใจอยู่แล้วเท่านั้น” เพื่อนของข้าพเจ้ากล่าว.

“ข้ารู้แล้ว แต่การที่พูดให้ฟังนี้ ขอยอกว่าเพื่อสั่งสอนให้เจ้ารู้และจดจำไว้ จะได้หมดความหวังที่จะมาพึ่งพาอาศรัยข้า” คุณน้ากล่าวด้วยเสียงหนักแน่น

“ครับผมก็ทรายอยู่แล้วและไม่ตั้งใจที่จะมาพึ่งพาอาศรัยคุณน้าหรือญาติพี่น้อง ยิ่งกว่า

นั้น เมื่อการดำเนินของผมพลาด ผมก็จะก้มหน้าดำเนินไปจนถึงที่สุด หมายความว่าจะไม่หวลกลับมาทำความเดือดร้อนให้”

“เออ ก็ดีเดียวข้ามีความยินดีด้วย. ยิ่งออกไปเสียนอกพ้นหิมพานต์ได้ก็ยิ่งดี.”

“ครับ พอกันที. ผมขอลาคุณน้าก่อนละ” เพื่อนของข้าพเจ้าพูด แล้วก็ยกมือไหว้ลามา

“อ้า — ถ้อยคำของข้าเองควรจะจดจำไว้นั่นแหละเองจะรักข้านับถือข้า หรือไม่ก็ตามใจเอง แต่ไม่ควรทิ้งถ้อยคำที่ข้าพูดไว้ตรงที่เองนั่งนี้ จดเอาไว้จำเอาไว้หรือจะไม่จดไม่จำเลยก็ตามใจ แต่อย่าลืมว่า **“วัวใครเข้าคอกใครนะเว้ย!”**

“ครับ” เพื่อนของข้าพเจ้ายังมีหน้ารับคำได้อีก แล้วเราก็ออกเดินจากบ้านนั้นมา. ข้าพเจ้ารู้สึกสงสารเพื่อนข้าพเจ้าอย่างยิ่ง.

“ดูซิเพื่อนรัก” เขากล่าวแก่ข้าพเจ้าในขณะที่เดินมา “ยังมีทันทีกันจะออกปากเลย. ยังถูกกันท่าถึงเพียงนี้ พังดูก็น่าเลื่อมใสจับใจดีจริงนะ” แล้วเราก็หัวเราะกันอย่างชื่นบาน.

ต่อจากนั้นมาถึงกาลยังคืนเป็นเวลาร่วมรอยปีแล้ว ข้าพเจ้าเกรงเพื่อนที่รักจะลืมเสีย จึงเขียนเรื่องนี้ไว้เพื่อสกิดเกาที่คันให้รู้สึก. และจะได้ระมัดระวังตนช่วยตัวให้กวดขันยิ่งขึ้นอีก นอกจากความมุ่งหมายส่วนใหญ่ซึ่งควรจะนับว่าเป็นส่วนเตือนเพื่อน หรือทวนความจำให้แก่เพื่อนที่รักแล้ว ข้าพเจ้ามิได้มีเจตนาร้ายอย่างใดใดต่อใครอีกเลย.

◎ ภุชงคัปปยาตร์ ◎

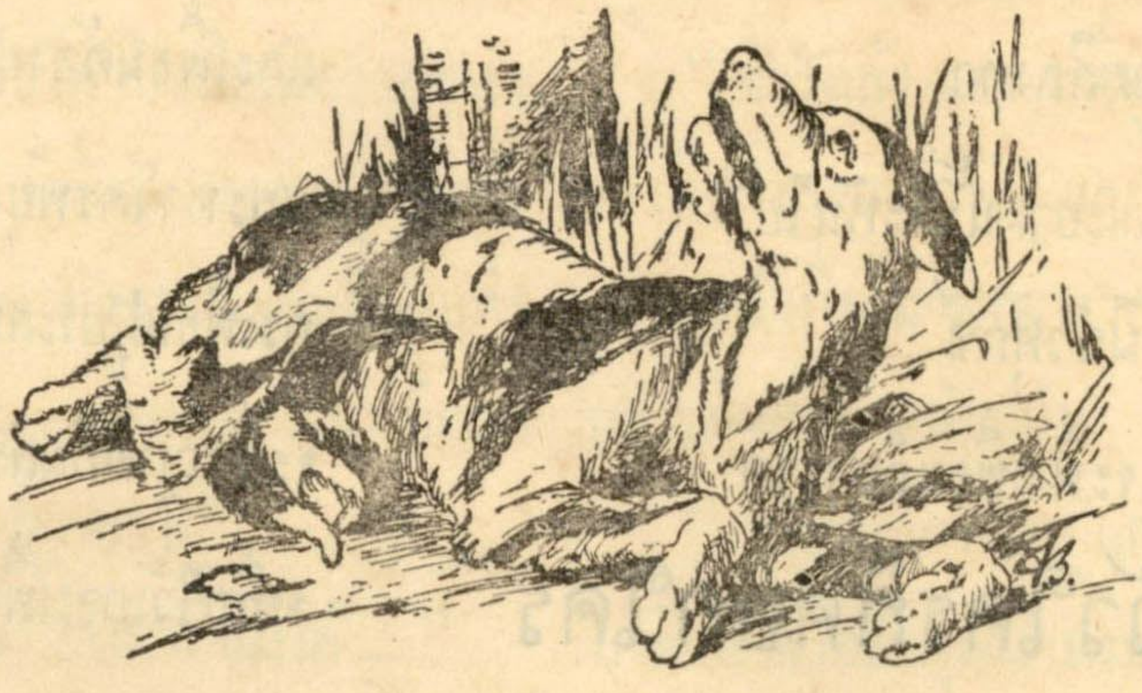
๑๒

◎ อะโหเพื่อนจะเตือนหน่อย
ก็เรื่องเลือดสิลงตา
สดับถ้อยเถอะเพื่อนยา
และเพื่อนต้องประคองทุกข์ ฯ

◎ ณะยามนั้นจะหันไป
ก็ปลีกตัวมิถัวทุกข์
และหาใครพยุงสุข
กะเพื่อนผู้ประสพภัย ฯ

◎ จะพึ่งเพื่อนก็บำราศ
จะพึ่งญาติก็ผลักไส
แน่ะ **“วัวใครก็คอกใคร”**
ระลึกไว้เถอะเพื่อนรัก ฯ

◎ อนาถไหมล่ะเพื่อนแก้ว ถลำแล้วจะเร่งชัก
ก็ชักยากวิยากหนัก และโศรกเศร้านิรันดร์กาล ฯ
◎ มนุษย์เราน่ะเกิดมา ณะโลกามหาศาล
จะหวังสุขสราญบาน ก็ต้องช่วยสิตัวเอง ฯ
◎ จะมัวไผ่หทัยคิด สุภาษิตอดิตเพรง
"อุทกพิ่งสิเรือเครง และเสือพิ่งพนานั้น" ฯ
◎ สมัยนี้มิได้แล้ว ละเพื่อนแก้วตระหนักมั่น
มนุษย์เรามิเขลาข่ญู ญะช่วยเพื่อนประดุจหมาย ฯ
◎ จะมีบ้างก็แต่ผู้ ฉลาดรู้ชิโนบาย
วิสุทธิศีลและธรรมหมาย กุศลบุญอดุลย์สุข ฯ
◎ อนึ่งเล่ามนุษย์โลก ริอาโภคอยายมุข
กระนั้นแล้วก็แคล้วสุข จะช่วยกันก็สุดเข็ญ ฯ
◎ อนึ่งนั้นมนุษย์เรา และยังเนาณะกรรมเวร
ก็เอาตัวสิรอดเกณฑ์ จะช่วยเพื่อนไฉนไหว ? ฯ
◎ เพราะเช่นนี้และเขาจึง คะเนถึงนิติใหม่
จะรอดตัวเพราะ"วัวใคร ก็คอกใคร" ซิเพื่อนเอย ฯ

วัลฌาใหญ่

โภคไรหิต

แปลและเรียบเรียงจากฉบับของ

เอช. ไรเดอร์ แฮ็กการ์ด.

(ต่อจากหน้า ๕๐๐ ฉบับ กรกฎ ๒๔๗๐)

บทที่ ๒๑

เมืองผี.

"ถูกแล้ว, เป็นความประสงค์ของท่าน, แอลแลน!" เธอรับสั่งทันทีทันควัน. "ก็เพราะเรื่องนี้น่ะสิท่านจึงมานครโคร์. ท่านต้องการจะรู้ว่าคนตายแล้วไปอยู่ที่ไหนกัน, เช่นนี้ไม่ใช่หรือ? เธอะ, ท่านอยากจนตัวสั่น, ฉันรู้หรอก, ไม่ต้องบอกก็ได้. แต่ก็ทำไมเล่าท่านจึงอิดเอื้อนทำทีเหมือนว่าไม่อยากจะลงไปดูด้วยตนเอง, น่าขัน! แอลแลน, ฉันเกือบอดหัวร่อไม่ได้เทียวนะ! มาทำเสียงขุ่นเสียงเขียวเอาฉันนี่ก็คงเพราะเหมาเอาว่าฉันพูดจาเยาะเย้ยเหน็บแนมว่าเป็นคนขี้ขลาดนั่นแหละ, จริงไหม? แอลแลนเอ๋ย, ฉันนะหรือจะดูถูกท่าน? ว่าแต่ท่านเถอะ, เอ้า, พูดก็พูดเสียให้สิ้นเรื่อง, ท่านมักดูถูกฉันแทนที่ฉันจะนึกดูถูกท่าน จริงไหมเล่า? ไม่ต้องเถียง, ท่านเหมาว่าฉันยั่นเรื่องราวเท็จ หลอกลวงร้อยเรื่องแสนเรื่องว่าฉันตั้งตัวเป็นแม่สาวสองพันสองหมื่นปี, ว่าฉันใช้เล่ห์กะเท่ห์เวชมนตร์ร้อยแปดและอะไรต่ออะไรจนแทบจะจารนัยไม่ถูกนี่จะหาว่าใครดูถูกใคร? เอาเถอะ, ฉันจะไม่คิดให้มากไปกว่านี้, ฉันเคยเป็นสหายที่ดีของท่านอย่างไร, หวังดีแก่ท่านอย่างไร, ก็จะเป็นอยู่อย่างนั้น. ในตัวฉันไม่มีเลือดโกรธแค้นท่านสักหยดเดียว ฉันให้อภัยท่านเพราะท่าน

เปนผู้อยู่ในประเทศอันเจริญแล้ว, สมควรอยู่ที่ท่าน ระระแวง เพราะฉันได้พิศูจน์ให้เห็นน้อยอย่างนัก. ที่พูดมานี้แล้วอย่าหาว่าฉันเปนเดียดเปนแค้นเย้ยเยาะเอาอีกล่ะ, ท่าน—ผู้—ระวัง—ตลอด—คืน!"

เธอหยุดระบายลมหายใจ, ยกหัตถ์ขึ้นลูบภูษาตรงอุระประเทศ จากนั้นก็เอ่ยสืบไป,

"ฉันได้พูดเหลิงเจิ้งมามาก, ขอรวบรัดเอาว่าที่ท่านมานครโครว์ครานี้ไม่ใช่เพราะความตั้งใดอันแท้จริงของท่านดอก. อย่าเพิ่งประหลาดใจ. จริง, ดูมันก็เปนความตั้งใจของท่าน, แต่ลองนึกดูให้ดี ๆ เถอะ แอลแลน, ซิกาลินั้นไม่สามารถจะทำให้ท่านดั้นด้นมาถึงนี่ได้เลย. ฉัน, ฉันนี่แหละเปนคนจูงใจให้ท่านมา—มาเพื่อธุระของฉันเองด้วย! นึกดู ถ้าแม้หญิงที่นอนเจ็บอยู่เดียวนี้ (อิเนซ) ไม่ถูกเรซูลักมาแล้วไซร้, ท่านจะคลำทางถูกอย่างไร, ท่านมิเพลินหลงเข้าไปไหนต่อไหนเสียแล้วหรือ? จริงไหม, แอลแลน?"

"มันยังไงอยู่," ข้าพเจ้าค้านอย่างไม่นึกหวาดเกรงในเธอดุจแต่ก่อน, "ข้าพเจ้ามองไม่เห็นเลยว่าพระนางจะเปนผู้บรรดาลดลใจให้ข้าพเจ้ามาถึงนครโครว์นี่. ข้าพเจ้ามาด้วยความจำนงของข้าพเจ้าเองต่างหาก."

"ฮา, ฮะ, แอลแลน, ฉันนึกแล้วไม่ผิด." เธอร้องเสียงแหลม, "ยังไงเสียท่านก็ต้องนึกสงสัย, ท่านยังเข้าใจไม่ได้ในขณะนี้; ถึงฉันจะอธิบายแจงแสเยียแปดเบี้ยก็คงไม่เปนผล. หัวใจของท่านยังถูกกักอยู่ในหีบอันทำด้วยโลหะแข็งคู่ด้วยแก่นเพ็ชร์แสงสว่างซึ่งฉันได้พบเห็นแล้วในบัดนี้ ไม่มีโอกาศจะส่องทะลุแล่นเข้าไปถึงได้. ท่านยังอยู่ในความมืด—มืดนักมืดหนา, อย่าให้ฉันอธิบายเลย, ท่านเข้าใจไม่ได้ดอก. ขอให้เชื่อเท่านั้นว่า ท่านมานี่เพราะฉัน—อำนาจของฉัน!"

ข้าพเจ้านึกหัวเราะในใจ แต่หาออกปากค้านไม่.

"ดูแต่เรื่องเจ้านักโทษ—สิบสองคนนั่นเถอะ ท่านก็นึกสงสัยเสียแล้วว่า มันเปนอะไรตาย." เธอรับสั่งต่อไป, "ฉันรู้หรอกน่าว่าท่านไปแอบมองอยู่บนกำแพง, จริงไหม? ท่าน และนักรบดำพร้อมด้วยเจ้าลิงผิวเหลืองพากันประหลาดใจใหญ่โต ไม่รู้ว่าฉันบรรดาลให้ยังเกิดแสงมฤตยูเหล่านั้นได้อย่างไร. นี่แสดงว่าพวกท่านยังมืดมาก—ยังต้องการเวลาอีกหลาย ๆ รอบสัตวรรษกว่าจะรู้ถึงธรรมชาติเหล่านี้. ฉันจะบอกให้, ไอ้สิบสองคนนั่นตายเพราะถูกอสนี, ฉันเองเปนผู้ประหารมัน

ฐานกบฏ เมื่อเวลาเข้าประชิดกับเรซูคราวนั้น. โอ! นี้ท่านก็ไม่เชื่ออีกหรือนี่? แต่เอาเถอะ ไม่ช้าท่านก็จะรู้สึกว่า มันเปนความจริง. แอลแลน, ว่ากันที่ถูกฉันควรจะปล่อยวิญญาณท่านเสียแต่คราวนั้นแล้ว, แต่—มันไม่ใช่ของง่าย. การประหารน่ะ มันง่ายเหมือน พลิก หน้ามือเปนหลังมือ, แต่การพรากวิญญาณออกจากร่างชั่วคราวนั้นเปนของยาก—ยากมากทีเดียว. ฉันคิดว่าฉันเปนมนุษย์คนเดียวในโลกนี้ที่พอจะทำได้, แต่ก็ยังไม่แน่ใจนัก."

"ได้ โปรดอย่าลองพรากเล่นน่ะแหละดี." ข้าพเจ้าพูดอย่างหนักใจ.

"แอลแลน," เธอร้องดัง, "ทำใจให้แน่แน่ว. ท่านขืนทำว่อกแว่กยังงี้มันจะพลอยทำลายสมาธิของฉันด้วย. ท่านต้องใช้อำนาจจิตต์อย่างแข็งกล้าจึงจะไปกันได้. ระวัง! แอลแลน, ระวัง! บัดนี้หัวใจท่านถูกตาข่ายตลบไว้เรียบร้อยแล้ว. ท่านจะกระดุกกระดิกไม่ได้เลย, ท่านเปนเหมือนตัวแมลงที่เข้าไปติดใยแมลงมุม. เอาละ! จงตั้งใจให้มั่นต่อไปเถอะ!"

ข้าพเจ้านึกว่าเธอพูดหลอกจึงลองขยับตัวดูพระเจ้า! นี่ข้าพเจ้าเปนอะไรไปแล้ว? ข้าพเจ้าตายแล้วหรือ? ทั่วสารพางค์กายแข็งซื่อราวทรากศพ, ชั้นแต่นัยน์ตาก็กลอกไม่ได้. แน่ทีเดียวข้าพเจ้ากำลังตาย—ตายโดยไม่รู้สึกตัว. ข้าพเจ้านึกสาปแช่งตัวเองที่อุตริมาหาที่ตาย. เวลานั้นจิตต์ใจเลื่อนลอยไม่อยู่กับตัว, ได้แต่สวดมนตร์ภาวนาอยู่เรื่อย ๆ.

โสตร์ประสาทยังดีอยู่, ข้าพเจ้าได้ยินพระนางอัสฉาพูดพึมพำ แต่ไม่รู้ว่าพูดเรื่องอะไร. ดูเหมือนว่าความคิดอ่านได้ถูกทำลายไปสิ้น, นัยน์ตาเริ่มมัวลง, รู้สึกตัวคล้ายกับจวนเข้านิทรารมณ์. ข้าพเจ้านึกในใจว่าคงจะต้องตายเสียในครั้งนี้เปนแน่แล้ว, บังเกิดความอาลัยในญาติมิตร์เปนพ้นประมาณ!

จะเปนเวลานานต่อจากนั้นมาอีกเท่าใดไม่ทราบ, ขณะที่ข้าพเจ้ารู้สึกตัวว่าได้เผชิญหน้ากับพระนางอัสฉาภายในวิหารอันงดงาม, ซึ่งเดาไม่ออกเลยว่า — ประดิษฐาน อยู่ณ แห่งใด. ข้าพเจ้าเห็นแท่นบูชาทำด้วยหินอ่อน สลักลวดลายอย่างปราณีตตั้งอยู่เบื้องหลังเธอ. ในหลุมลึกกลางแท่นนี้มีเปลวไฟพุ่งขึ้นมารุ่งโรจน์, มีประกายเขียวประหลาดอยู่ที่ยอดเปลวซึ่งพ่นสูงสักสองสามฟุต. รอบ ๆ แท่นที่เธอประทับอยู่ เต็มไปด้วยจำพวกงูหงอนรูปร่างลักษณะคล้ายคลึงกับรูปจำลองทองคำ ซึ่งคาดรัดอยู่ที่บั้นเอว. ขณะที่เธอเปล่งเสียงเปนทำนองเพลง

ซึ่งเยือกเย็นโหยหวล, เจ้างูเหล่านั้นพากันชูหัวพ้นพื้นสูง แล้วโย้ตัวไปมาคล้ายกับจะจับระบำเข้าจังหวะกับเพลงอันศักดิ์สิทธิ์นั้น. มันแลบลิ้นยาวน่ากลัว, และ, แม้ว่ากาละนั้นจะเป็นกาลคล้ายวันรื่นเริงก็ดี, ดวงตาก็ยังลุกวาวมีประกายเขียวส่อถึงความโหดร้ายอันประจำอยู่ในสันดานนิสสัย. ภายในวิหารประหลาดนี้ช่างเต็มไปด้วยภาพอันน่าหวาดกลัว—น่าขยะแขยงจนข้าพเจ้ารู้สึกใจคอไม่ค่อยจะอยู่กับตัวตน. ข้าพเจ้าเดาเอาว่า พระนางอัสฌา คงจะกำลังทำพิธีอะไรสักอย่างหนึ่งเป็นแน่.

ไม่ช้านักภาพเหล่านี้ค่อย ๆ จางหายไปสิ้น, จะเป็นด้วยข้าพเจ้ากำลังเคลิ้มหลับหรืออย่างไรยอกไม่ถูก. สำเนียงอันหวานเยือกเย็นจับหัวใจของพระนางได้ไกลออกไปทุกที จนในที่สุดก็แทบจะไม่ได้ยินตลอดเวลาที่เผชิญหน้าอยู่กับเธอนั้น, ข้าพเจ้าสามารถมองทะลุผ้าเข้าไปเห็นดวงพักตร์อันงามของเธอได้ถนัดชัดเจนข้อนี้นับว่าประหลาดยิ่ง, ดูคล้าย ๆ กับว่าความศักดิ์สิทธิ์แห่งวิหารนั้นบรรดาลให้สายตาข้าพเจ้ามีอำนาจแรงกล้าคุณเสงแร่เรเดียม. เมื่อเหล่านี้หายลับไปแล้ว, ข้าพเจ้าเหลือบเห็นอัมสะโลโปแกสล้มหงายไปทางหลัง และนอนนิ่งคล้ายคนตาย, มือขวากำขวานอินทโกสิแกสแน่นมิยอมปล่อย แต่สังเกตดูลำแขนเห็นแข็งซ่อ ประดุจว่าเป็นลำแขนของบุคคลผู้ขาดลม.

ภายหลังไม่นานนัก บรรดาสิ่งอันน่าหวาดกลัวและประหลาดพิศวงก็เริ่มสำแดงอิทธิฤทธิ์ข้าพเจ้าทอดอาลัย, แน่ใจทีเดียวว่าวิญญาณกำลังจะลอยพ้นไปจากพิภพอันเป็นที่รักแล้ว. มีลมพายพัดกระโชกมาแรงจัด จนตัวข้าพเจ้าลอยแกว่งไปมาคล้ายใบไม้แห้งที่หล่นลงจากกิ่งกำลังลมกล้า. เวลานั้นดูเหมือนจะเป็นเวลาคล้ายเที่ยงคืนแห่งกาฬยักษ์; ดูมันช่างเงียบและมืดตื้อจนมองไม่เห็นอะไรเลย. บางคราวแลเห็นแสงแปลบปลาบในอากาศเหมือนแสงฟ้าแลบตอนฝนใกล้จะตก. ข้าพเจ้าถูกลมพัดลอยมาที่ยอดผา และจากนั้นก็รู้สึกตัวว่าตกลิ่วลงมา—ลงมาจนถึงพื้นดินเบื้องล่าง, ไม่ทันที่จะคืนสติก็ถูกลมหอบขึ้นไปอีกครั้งหนึ่ง.

จนกระทั่งเวลานี้ข้าพเจ้ายังรำลึกไม่ได้ว่าลอยออกมาจากวิหารที่เห็นนั้นได้อย่างไร และลอยไปไหนต่อไหนกัน. สมองข้าพเจ้ามึนตึงเหมือนคนที่ถูกจับหมุนอยู่กับที่. ร่างข้าพเจ้าลอยคว้างอยู่ไม่นานนักก็ค่อยลดต่ำลงจนในที่สุดเท้าก็กระทบดิน. ข้าพเจ้าพยายามสะกดอารมณ์ตะแคงหูฟังดูเสียงต่าง ๆ แต่ไม่ได้ยินอะไรเลย. เวลานั้นรู้สึกตัวเซหมุนไปรอบ ๆ

คล้ายคนที่พึ่งลงจากเก้าอี้หมุนใหม่ ๆ. ร่างกายข้าพเจ้ายังนั่งอยู่เช่นนั้นเป็นเวลานาน—นานมากทีเดียว. ปัญหาที่ว่าคนตายแล้วเป็นอย่างไร—ไปที่ใด ฯลฯ นั้น ยังคงแจ่มแจ้งกระจ่างแล้ว. ข้าพเจ้านึกอยากจะกลับไปมีชีวิตดังเดิมอีกครั้งหนึ่ง, เพียงสักครึ่งชั่วนาฬิกาก็พอใจ, เพื่อจะได้เล่าให้เพื่อนมนุษย์ฟังถึงเรื่องราวประหลาดพิศวงที่ได้ประสพนี้. ท่านผู้อ่านที่รัก, ถ้าท่านเป็นตัวข้าพเจ้าในขณะนั้น ท่านจะรู้สึกอย่างใดบ้าง ? แน่ทีเดียวท่านจะต้องเสียดาย พิภพอันสุขสำราญ—เสียดายความรักอันเป็นของหวานประจำชีวิต—เสียดายทุกสิ่งทุกอย่างที่แวดล้อมให้ความสุขแก่ท่านเมื่อเวลามีชีวิตอยู่. ความอาลัยของท่านนั้นจะไม่น้อยไปกว่าของข้าพเจ้าเลย. พิโธ่! น่าอนาถแท้ ๆ, ชีวิตข้าพเจ้ามาสุดสิ้นลงเสียคราวนี้เอง!

รอบตัวข้าพเจ้ามีแต่ความเงียบสงัดราวอยู่ในป่าช้า. รู้สึกใจคอวังเวงว้าเหว่เป็นล้นพ้น. ในแหล่งนี้เห็นจะไม่มีผู้ใดอีกแล้ว นอกจากตัวข้าพเจ้า. ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสจะสันนิษฐานดูว่าตนมาอยู่ที่ใด เพราะร่างหมุนเวียนไม่ได้อยู่กับที่ประการหนึ่ง, และอีกประการหนึ่งก็แลไม่เห็นอะไรเสียเลย เพราะมืดมิดราวกับถูกผูกตาด้วยผ้าหนา ๆ. เออ! มนุษย์เราเมื่อตายแล้วมันเป็นเช่นนี้เองหนอ!

ทันใดนั้นข้าพเจ้ารู้สึกตัวว่ามีอะไรมารัดคอแน่นจนแทบจะเด็ดเอาศีรษะไป. พื้นดินที่สัมผัสเท้านั้นหลุดลอยยวบลงไป. อนิจจา! โลกที่รัก—แผ่นดินที่รัก อันอุดมไปด้วยเลือดฝาดของยรรดามิตรสหายได้กำลังลอยหนีข้าพเจ้าไปเสียแล้ว. ข้าพเจ้าได้ตาย—ตายไปอย่างไม่มีวันกลับ!

จากเวลาที่พิภพได้ลอยพ้นไปนั้น, ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มไปด้วยความประหลาดพิศวง—ประหลาดจนจะบรรยายไม่ถูก. ข้าพเจ้าไม่นึกฝันเลยว่าการณ์มันจะเป็นจริงดังพระนางอัสฉารับสั่ง—คือว่าวิญญาณกับร่างกายเป็นคนละส่วน, วิญญาณนั้นหุ้มห่อร่างกายอยู่ และเป็นเหมือนผ้าขาวอันบริสุทธิ์ ซึ่งตลอดเวลาที่มีชีวิต ร่างกายมักไผ่หามลทิล—คือยาป—มาแปดเปื้อนให้เสมอ!

เวลานั้นรู้สึกตัวเหมือนแบ่งออกเป็นสองฝ่าย, คือฝ่ายวิญญาณและฝ่ายร่างกาย. ความรู้สึกธรรมดาได้จางหายไปสิ้นเหลืออยู่แต่ความแน่วแน่ในสมาธิ—คือวิญญาณของข้าพเจ้าเอง ซึ่งถ้าจะเปรียบก็ประดุจพื้นน้ำอันปราศจากละลอกคลื่น. วิญญาณของข้าพเจ้า (ซึ่งบัดนี้

ได้แยกออกจากร่างกายแล้ว, ไม่ทราบว่ามีรูปร่างลักษณะอย่างไร) ลอยไปยังโขรนสูงงดงามและสงบนิ่งอยู่ตรงนั้น. เบื้องหน้าข้าพเจ้าแลเห็นร่างมนุษย์ผู้หนึ่งคุกเข่าอยู่, มีกิริยาอาการเหงาหงอยคล้ายผู้ร้ายซึ่งอยู่ต่อหน้าตระลาการ. ดวงหน้าของผู้นั้นช่างละม้ายคล้ายคลึงกับดวงหน้าข้าพเจ้าแท้ ๆ, พิจารณาดูครู่หนึ่งก็แน่ใจว่า ไม่ใช่ใคร คือ ตัวข้าพเจ้าเอง. ข้าพเจ้ามองเห็น นัยน์ตาทั้งสอง, ปาก, มือ, และนอกจากนี้ไม่ปรากฏให้เห็นเลย. ส่วนเหล่านี้แสดงอาการให้เห็นความทุกข์โศรกมากกว่าความรื่นเริง, จากนัยน์ตาทั้งสอง, น้ำตาไหลรินไม่ขาดสาย, ริมฝีปากบนและล่างเผยอขึ้นลง, มือทั้งสองประสานกัน, ซึ่งล้วนแต่แสดงว่ากำลังวิงวอนขอโทษวิญญาณอันสถิตย์อยู่บนโขรน, คือตัว **ข้าพเจ้า** เอง

ภาพเหล่านี้เพิ่มความประหลาดให้มากมาย, จะนึกดูอีกทีก็เหมือนว่า ข้าพเจ้าสาระภาพบาปแก่ตัวข้าพเจ้าเอง. วิญญาณข้าพเจ้า (Spirit) กำลังทำหน้าที่ตระลาการตัดสินวางโทษแก่ร่างกาย (Body) ซึ่งเต็มไปด้วยบาปและราคีโทษตลอดเวลาที่ข้าพเจ้ามีชีวิตอยู่.

ดูคล้ายกับ วิญญาณกำลังซักถามร่างกายถึงกิจการณ์ที่กระทำไปบนพิภพนั้น. ร่างกายของข้าพเจ้าต้องจำสารภาพบาปจนสิ้นและพยายามวิงวอนขอโทษโดยอ้างถึงคุณความดีบางข้อของตน, แต่ดูเหมือนฝ่ายวิญญาณจะไม่ยอมฟังเสียเลย.

ภายหลังที่ร่างกายได้สาระภาพบาปต่อวิญญาณแล้ว ซึ่งจะเป็นเวลานานเท่าใดประมาณไม่ได้นั้น, ภาพของข้าพเจ้าก็แสดงกิริยาเหงาหงอย, มือประสานศีรษะก้ม, และนิ่งรอคอยฟังคำพิพากษาของฝ่ายวิญญาณอยู่, ซึ่งเข้าใจว่าเป็นคำพิพากษาที่ไม่มีการอุธรณ์ต่อไปอีกเลย. มิทันที่วิญญาณจะเริ่มตัดสินว่าอย่างไร, ข้าพเจ้าก็รู้สึกตัวเหมือนเคลิ้มหลับหรือถูกวางยาสลบ, ไม่ทราบว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินไปเช่นไร. นี่นับว่าเป็นของประหลาด, จะจับเหตุผลอย่างใดไม่ได้ทั้งสิ้น, ทั้งข้าพเจ้าเองก็บรรยายไม่ถูกว่า **ข้าพเจ้า** มีความรู้สึกอยู่ทางฝ่ายวิญญาณ หรือร่างกาย; แต่ดู ๆ ก็คล้ายกับจะเป็นคนกลาง, เพราะบางทีข้าพเจ้าก็คิดว่าข้าพเจ้าเป็นร่างกายและบางทีก็เป็นวิญญาณ เอาแน่นอนไม่ได้เลย.

ข้าพเจ้ามารู้สึกตัวเอาขณะที่ถูกลมพัดหอบมาในอากาศ, เข้าใจว่ารวดเร็วยิ่งกว่าความเร็วของแสงสว่างหลายเท่า. อา! ข้าพเจ้าทราบเดี๋ยวนี้เองว่า คนเราที่ตายแล้วนั้น จะ

ต้องสาระภาพยาปต่อตนของตนเอง—จะต้องระหกระเหินไปในความว่างเปล่าแห่งอากาศอย่างรวดเร็ว—จะต้องตกอยู่ในความมืดทึบและว้าเหว่ปราศจากมิตร์สหาย ฯลฯ คิดขึ้นมาแล้วก็น่าสยดสยองใจ, ไม่ได้พบความสุขความสบายสักนิดสักหน่อย.

ข้าพเจ้าลอยคว้างอยู่เช่นนั้นเปนเวลานานจนแทบจะเบื่อหน่าย. ในที่สุดรู้สึกว่ามีแสงสว่างฉายมาสลัว ๆ, และเห็นพวกเทวดา (Immortality) เหาะผ่านไปมาหลายองค์ (ข้าพเจ้าเดาว่าเปนพวกบนสวรรค์มากกว่าอื่น) ดวงหน้าของอมนุษย์เหล่านี้ บางคราวก็สวยงามน่ารักใคร่, บางครั้งก็ย่นยู่ ดวงตาเหลือกเหมือนอสุรกายอันดุร้าย. เทวดาตนหนึ่งเอื้อมมือทั้งสองมารวบเอาข้าพเจ้าไว้และชูขึ้นเหนือศีรษะ แขนทั้งสองนี้ใหญ่โตมากสมกับรูปร่างอันแม้นยักษ์ (ข้าพเจ้าเคยพบในนิทาน) นับว่าเปนครั้งแรกที่ข้าพเจ้าเริ่มพบ “สหายร่วมทาง” ตั้งแต่หลุดลอยพ้นจากพิภพ.

ยิ่งลอยไปก็ยิ่งพบพวกนี้มากขึ้นทุกทีจนในที่สุดข้าพเจ้าก็มั่นใจว่าคงจะไม่ต้องเคว้งคว้างไปตามลำพังคนเดียวอีกแล้ว. ข้าพเจ้าเริ่มพบเพื่อนมนุษย์ปะปลาย, กำลังลอยไปตามทางเดียวกัน, พวกเหล่านี้คงจะตายใหม่ ๆ ก่อนหน้าและหลังข้าพเจ้าไม่นานนัก. ตอนหนึ่งข้าพเจ้าพยโรเบิตสัน, เราพยายามพูดกันแต่ไม่เข้าใจกันเลย. ข้าพเจ้าสังเกตเห็นแววตาเขาคลายความเกรี้ยวกราดผิดกว่าเมื่อยังมีชีวิต, อากัปกิริยาไม่เอะอะตึงตัง สันนิษฐานได้ว่าคงจะหายบ้าแล้ว. ดวงหน้าโรเบิตสันเปล่งปลั่งคล้ายคนหนุ่ม ๆ. ถ้าข้าพเจ้าไม่พิจารณาให้ดีก็คงจำไม่ได้. ต่อจากนั้นข้าพเจ้ายังได้พบเพื่อนร่วมโลกอีกมากหน้าหลายตาแต่หารู้จักไม่. คนเหล่านั้นล้วนแต่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน, กำลังหนุ่มแน่นใบหน้าอิ่มเอิบข้าพเจ้าประหลาดใจที่ไม่พบเด็กหรือคนแก่สักคนเดียว, นี่จะเปนเพราะอะไรอธิบายไม่ถูก.

ข้าพเจ้าหารู้สึกตัวไม่ว่าได้มาถึงไหนต่อไหน. ในที่สุดแสงสว่างค่อยกล้าขึ้น, ส่องเข้าตาพร่าพรายคล้ายยืนอยู่หน้าโคมฉายขนาดเบื้อง. ข้าพเจ้าเดาเอาว่าคงจะขวนถึงดวงอาทิตย์แล้ว, ใจนั้นออกวิตกเกรงจะถูกเผาละลายไปในเพลิงอันรุ่งโรจน์ของธรรมชาติ.

ไม่ช้านักข้าพเจ้ารู้สึกตัวว่ามายืนอยู่ในหุบเขา ซึ่งมีไฟลุกแดงพ่นออกเปนเปลวคล้ายภูเขาไฟ. ในละแวกประหลาดนั้นมีต้นไม้มหึมาขึ้นอยู่หลายต้น. ข้าพเจ้าไม่สามารถจะบอกได้ว่า ลักษณะของมันคล้ายต้นไม้ชนิด

ใดในโลกของเรา. เส้นผ่าศูนย์กลางของต้นไม้เหล่านี้ ประมาณได้ไม่ต่ำกว่า ๑๕ ฟุต, กิ่งก้านแตกแยกออกเป็นสาขาน้อยใหญ่แผ่อาณาเขตต์ไปไกล ๆ. เปลือกของต้นไม้เหล่านี้สุกปลั่งคล้ายทองคำ; ดอก, ใบ, และผลมีสีต่าง ๆ ล้วนแต่มีระกายพุ่งออกมาดูเปลวเพลิง

ท่านที่รัก, ถ้าท่านเป็นข้าพเจ้าเวลานั้นแล้ว, ท่านจะรู้สึกอย่างไร? ท่านคงจะคิดว่าท่านตกมาอยู่ใน **เมืองนรก**—เมืองที่เต็มไปด้วยความโหดร้ายทารุณ—เมืองที่มีการทรมาน—กับประหารชีพลงโทษตามคำพิพากษาของพระเจ้าหรือยมพระยาล. ข้าพเจ้ารู้สึกใจคอเหี่ยวแห้ง, ทอดอาลัยเสียแล้วว่าอย่างไรเสียก็คงไม่รอดพ้นกรงเล็บอสุรกายไปได้ ข้าพเจ้าเหลียวมองดูรอบตัว, สังเกตดูสิ่งประหลาดเหล่านี้อย่างตื่นใจ. ห่างตัวไปสักสองหลา แลเห็นหินก้อนหนึ่งมีลักษณะกลมเรียบเสมอกันคล้ายกลึงอย่างปราณีต. หินก้อนนี้มีวรรณะแดงก่ำดังทับทิม, เปล่งรัสมีออกพราวพรายพร่านัยน์ตา. ข้าพเจ้ายึดเอาเป็นที่นั่งพักสงบอารมณ์ชั่วคราว. ข้าง ๆ หินก้อนนี้มีละหานเล็ก ๆ ไหลผ่านไปตามที่ลาด. น้ำในละหานมีสีแดงคล้ายไฟ, ขณะที่ไหลยังเกิดเสียงดังไพเราะไม่ผิดดุริยางค์ดนตรี. ข้าพเจ้าเกิดกระหายน้ำเป็นกำลังจึงตัดใจก้มลงดื่มเข้าไปหลายอึก, รู้สึกว่ามีกลิ่นหอมหวานชื่นใจ, และรสชาติไม่แพ้เหล้าองุ่นอย่างแพง ๆ เลย.

ข้าพเจ้านั่งพักอยู่บนหินประหลาดใต้ต้นไม้ทองคำนั้นเป็นเวลานาน, พิจารณาดูดอกไม้แปลก ๆ ซึ่งบานอยู่รอบ ๆ, บางดอกมีสีสุกใสเหมือนเพชรและส่งกลิ่นหอมฟุ้งแทบจะบรรยายไม่ถูก. นกที่บินผ่านไปนั้นเล่าก็มีปีกขนสวยงามปานประดับได้ด้วยเพ็ชร์นิลจินดา, มันส่งเสียงร้องเอ๋ยแล้วโอดครวญโหยหวลจนน้ำตาไหล. ภาพต่างแดนนี้เต็มไปด้วยความลึกลับพิศดาร. ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะไม่มีเวลากลางคืนเหมือนในโลกของเรา, เพราะสังเกตดูไฟที่ลุกโชนบนภูเขาไม่ลดหย่อนผ่อนแสงลงเสียเลย, ดูเหมือนจะยิ่งเปล่งเปลวรุ่งโรจน์กว่าเดิมเสียซ้ำ.

สักครู่หนึ่งข้าพเจ้าแลเห็นชาวละแวกลึกลับหรือ "โลกใหม่" ของข้าพเจ้าโผล่ร่างออกมาทั้งหญิงชายรวมทั้งเด็กรุ่น, จะออกมาทางใดหาเห็นไม่, คิดว่าน่าจะผลุบผลับสำแดงตัวให้เห็นเฉย ๆ ก็เป็นได้. ชาวละแวกเหล่านี้หาได้เดินเหมือนมนุษย์เราไม่, ดูคล้าย ๆ เคลื่อนลอยพ้นพื้นดินเช่นเดียวกับเรือเล็กที่ปล่อยให้ลอยไปตามสายน้ำ. ดวงหน้าของพวกนี้งาม

ติดตาราวกับมีช่างฝีมือเอกบรรจงปั้นเอาตามความพอใจ. รูปร่างลักษณะไม่ผิดไกลไปจากมนุษย์เรานัก, สันนิษฐานว่าคนจะเคยมีชีวิตอยู่ในพิภพเรามาแล้วครั้งหนึ่ง. สิ่งที่น่าประหลาดก็คือไม่มีคนแก่หรือลูกเล็กเด็กแดงเลย, แลเห็นแต่หนุ่ม ๆ และกลางคนกำลังปราดเปรียวว่องไวทั้งสิ้น.

ในหมู่คนเหล่านี้มีบางคนที่ข้าพเจ้าเคยรู้จักและยังจำได้, ถึงแม้จะจากกันไปเป็นเวลานานโขแล้วก็ดี. ข้าพเจ้าอยากจะพูดจาสนทนาด้วย. แต่มีอะไรบางอย่างยังคับไม่ให้ปริปาก, บางทีก็รู้สึกว่าหูไม่ได้ยิน,

พวกเหล่านี้ได้หายไปในเวลาต่อมาไม่นานนัก — หายไปอย่างบรรยายไม่ถูกว่าไปไหน — ไปอย่างไร — มีอะไรมากำบังเสีย — หรือมีวิชชาล่องหนหายตัว. ข้าพเจ้าถูกทิ้งอยู่แต่ผู้เดียวอีกดังก่อน ๆ, รู้สึกใจคอพลุกพล่านใคร่จะทราบถึงความลึกลับต่าง ๆ นา ๆ นี้เป็นกำลัง. อีกสักครู่หนึ่งมีแสงวาว ๆ สุกสว่างพุ่งปราดมาคล้ายดวงดาว, จากนั้นมีดวงตาอันหวานคมคู่หนึ่งลอยตามมา. บัดดลปรากฏร่างหญิงสาวงดงามผู้หนึ่งยืนหรือลอยอยู่ห่างจากข้าพเจ้าสักสองสามก้าว และข้างตัวหล่อนมีหญิงอีกผู้หนึ่งยืนอยู่, ดูเหมือนวิญญาณข้าพเจ้ากระซิบว่าเป็นมารดาของแม่สาวสวยผู้นั้น.

ข้าพเจ้ารู้สึกคล้ายถูกอำนาจชะนิดหนึ่งบังคับให้อยู่ในความตลึง, ไม่สามารถจะเคลื่อนไหวได้แม้แต่น้อย. โอ ! แน่นอน, แน่เสียยิ่งกว่าแน่, หญิงสาวผู้นี้ข้าพเจ้าเคยรู้จัก, โฉมหน้าอันงามของหล่อนยังจารึกอยู่ในดวงใจ. หาก ว่าจะเป็นเวลาล่วงเลยนมนานมาแล้วก็ดี, ข้าพเจ้าก็ยังจดจำได้อย่างแม่นยำ. เมื่อครั้งมีชีวิตอยู่ร่วมโลกด้วยกัน, หล่อนเป็นผู้สนิทชิดเชื้อของข้าพเจ้ายิ่งกว่าใคร, ว่าที่ถูกหล่อนก็คือภริยาสุดสวาทของข้าพเจ้า. แม่ยอดรัก ! ในที่สุดฉันก็ตามมาพบเธอจนได้. ฮูราห์ ! นี่เป็นความกรุณาของพระเจ้าบนสวรรค์โดยแท้ !

ดูเหมือนข้าพเจ้ารู้สึกว่าหัวใจเต้นแรงด้วยความยินดี. ข้าพเจ้าพยายามเต็มกำลังจะลุกขึ้นผวาเข้าหาหล่อน — จูบหล่อนให้สาสมกับที่จากกันไปนมนานนักหนา. ข้าพเจ้าอยากจะพูดจาสนทนาถามทุกข์สุขด้วยหล่อน — อยากจะตามหล่อนไปทุก ๆ แห่งจะเป็นสวรรค์หรือนรกก็ตาม — — — — แต่ว่าดูเหมือนสวรรค์ไม่โปรด — สวรรค์ยังพิโรธใคร่จะทรมานใจข้าพเจ้าต่อไปอีก — ความประสงค์ของข้าพเจ้า

เหล่านี้ล้มละลายไปสิ้น, ข้าพเจ้าไม่สามารถจะเคลื่อนไหวได้ — ไม่สามารถจะพูดได้, ต้องนั่งแข็งซื่ออยู่ดังนั้นคล้ายตุ๊กกะตาหิน !

ด้วยความสลดใจอย่างสุดซึ้ง, บัดนี้หล่อนกำลังจะจากข้าพเจ้าไปแล้ว — หล่อน ลอยออกไปทุกที จนในที่สุดก็ลับตา. พิโธ่เอ๋ย ! นี่มันเป็นการลงโทษทางอ้อมของ พระเจ้าโดยแท้. ดูเถิด, ส่งหล่อนมาให้ข้าพเจ้าเห็นเพียง ครู่หนึ่ง พลันก็ยังคับให้หล่อนไปเสีย — ไปสู่ความมืดอันเต็มไปด้วยความลึกลับ. นี่ข้าพเจ้าจะทำอย่างไร, จะโจนตามหล่อนไปหรือ ? เฮอ, มัน ช่างมืดแปดด้าน เสียจริง ๆ เจียว.

น้ำตาแห่งความระกำใจ ไหลซึมพราก ๆ, ในใจ ข้า พเจ้า เต็ม ไป ด้วย ความโกรธ ความเกลียด, ความหึงส์หวง ฯล ฯ. หรือว่าหล่อนจะคิดเอาใจออกหากเสียแล้ว ? ก็คิดเหมือนกันข้าพเจ้าใจเด็ดพอจะอโหสิให้ ได้.

ขณะที่กำลังนั่งซึมอยู่นั้น, ชายผู้หนึ่งปรากฏร่างมาให้เห็น, สังเกตดูเป็นผู้ดีเต็มตัว ข้าพเจ้า พิจารณาดู ครู่หนึ่ง ก็ แทบร้อง ออกมาด้วยความประหลาดใจ, ชายผู้นั้นไม่ใช่ใครที่ไหน, คือยิดายังเกิดเกล้าของข้าพเจ้า ! เมื่อมรณะกรรมท่านแก่หง่อมเข้าปัจฉิมวัย, แต่บัดนี้ท่านกลับมีร่างกายชุ่มชื่น, แข็งแรง, ดวงหน้าอิ่มเอิบเหมือนคนหนุ่ม ๆ. มีหญิงชายหลายคนตามหลังท่านมา ซึ่งล้วนเป็นญาติพี่น้องของข้าพเจ้าทั้งสิ้น. พี่ชายและพี่สาวข้าพเจ้าซึ่งถึงแก่กรรมที่ ออกสฟอร์ดไชร์ ก็รวมอยู่ในพวกนี้ด้วย. ความยินดีในเวลาปัจจุบันทันด่วนพลุ่งขึ้นในดวงจิตต์, ข้าพเจ้าเชื่อว่าอย่างไรเสียก็คงจะ ทักทายปราไสกันใหญ่โต, เพราะแม้ ว่าจะไม่ใช่ บุคคลผู้ มีเลือดอุ่นอยู่ในกายก็ดี, แต่โลหิตร่วมเชื้อสายวงศ์ตระกูลก็ยังจะคงมีอยู่เป็นแท้.

สวรรค์คงจะยังไม่โปรดอีกแน่, เพราะการหาเป็นไปดังคาดไม่ คนเหล่านั้นทำทีเหมือนไม่รู้จักข้าพเจ้า จะเป็นด้วยจำไม่ได้หรืออย่างไรเดาไม่ถูก. สำหรับคุณพ่อข้าพเจ้านั้น. ดูเหมือนท่านจะไม่เห็นข้าพเจ้าเสียซ้ำไป. คุณพ่อข้าพเจ้าหันไปซุบซิบสนทนากับพวกลูกหลาน, มีอำนาจชะนิดหนึ่งดลใจให้ข้าพเจ้าทราบถึงการสนทนานี้ว่าเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าโดยตรง.

ต่อมาไม่นานคนเหล่านั้น ก็หายหน้าไปอีก ดุจคราวก่อน ๆ, ทิ้งให้ข้าพเจ้านั่งน้ำตาไหลอยู่แต่ผู้เดียว,

มีสตรีอีกผู้หนึ่ง ปรากฏร่างให้เห็น เหมือน

คนอื่น ๆ ที่แล้ว ๆ มา. หล่อนแต่งกายงดงามเปิดเผยบางส่วนให้เห็นเปนที่ยวนใจนัก. ดวงหน้าของหล่อนเย็มไปด้วยเสน่ห์ชวนให้บุรุษลุ่มหลง. หล่อนลอยปราดเข้ามาหาข้าพเจ้ารวดเร็วคล้ายชนูที่ออกจากแล่ง, ข้าพเจ้าจ้องดูด้วยความตื่นใจพิกล. เมื่อเข้ามาในระยะใกล้ก็สะกิดให้ความทรงจำเก่าแก่อันหนึ่งผุดขึ้น. ข้าพเจ้าจำได้—จำได้แน่ว่าหล่อนคือ **มามีน่า**[1] หรือ "สายลม—ที่—ครวญคราง," หญิงในชัตติยะตระกูลแห่งชาวซูลูผู้ซึ่งเคยให้ความรักแก่ข้าพเจ้าในครั้งกระโน้น

"โอ! ที่รัก, นั่นท่านหรือ? ท่านมาหาฉันหรือ?" ดูเหมือนหล่อนพูดกับข้าพเจ้าเปนภาษาซูลู. "ท่านแน่ทีเดียว, ฉันรู้ว่าท่านมาอยู่ที่นี่; ฉันถูกจำจองอยู่ห่างจากนี่ถึงแสนไมล์, แต่ฉันมาได้—มาหาท่าน—หนีเขามาด้วย. โอ! พ่อยอดรัก, ฉันยังรักท่านอยู่, ความรักของฉันไม่เจือจางไปสักน้อยนิด. ฉันไม่กลัวมัน—ช่างมันเถอะ มันจะตามมาจับตัวไปใส่กะทะต้มหรือล่ามโซ่เผาไฟก็ไม่หวั่น. ฉันได้พบท่านเท่านี้ก็อิ่มใจพอแล้ว. เมื่อตะกี้คนพวกนั้นเขารับรองท่านอย่างไรบ้าง? เขาพูดกับท่านบ้างหรือเปล่า? เขาไม่ได้จูบท่านที่หน้าผากดอกหรือ? หรือว่าเขาพากันหลบหนีไปเสียสิ้น เพราะทนสายมนย์ไม่ได้?"

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวคล้ายเอ่ยตอบหล่อนว่าคนเหล่านั้นไม่เห็นและไม่รู้จักข้าพเจ้า.

"ถูกแล้ว, พ่อยอดชีวิต," หล่อนพูดต่อไป, "เขาไม่รู้จักท่าน, ก็เพราะเขารักท่านไม่มากพอ! แต่ว่า, ฉัน, ผู้ซึ่งทำบาปไว้หนักหนา, มีใจรักท่านยิ่งกว่าชีวิตของฉันเอง. ฉันหนีมันมาก็เพื่อจะได้พบหน้าท่าน, พลีตัวป้องกันอันตรายให้ท่านทุกสิ่งทุกอย่าง. โอ, พ่อยอดหัวใจของมามีน่า จงลืมมันเสียให้สิ้น—ลืมโลกของท่านเสีย, แล้วคอยมามีน่า, รอจนกว่ามามีน่าจะพ้นบาป. เราจะพากันขึ้นที่เดิม, ไปครองบัลลังก์ของเราด้วยความสุขสวัสดิ์. คอยให้

---

๑ มามีน่า เปนชิดา อัมบิซิ ประมุขชาวซูลู, มีใจไม่แน่นอน, รูปโฉมสคราญเปนชะนวนแห่งการรบราฆ่าฟัน. เคยได้เสียกับแอลแลนควอเตอร์เมน, และผลสุดท้ายก็กระทำอัตวินิบาตกรรมด้วยยาพิษ. ดูรายละเอียดในเรื่อง "The Child of Storm"

ถึงวันของเราให้ได้นะ, พ่อยอดชีวิต !”

ก่อนข้าพเจ้าจะกล่าวคำตอบหล่อน, รู้สึกเหมือนมีอำนาจลึกลับชะนิดหนึ่งมาดูดดึงหล่อนไปคล้ายพายุหอย. ข้าพเจ้าเห็นน้ำตาหล่อนไหล, และก่อนจะจากไปยังรำพรรณว่า,

“อนิจจา ! มามีน่าต้องจากท่านไปก่อนแล้ว. จำได้ด้วยว่าฉันยังรักท่านเสมอ, จะรักไปจนถึงที่สุดคอยฉันนะ พ่อยอดรัก, คอยทั้งกลางคืนกลางวัน. เราจะพบกันอีก !”

ข้าพเจ้าถูกทิ้งให้นั่งอยู่แต่ผู้เดียวอีกครั้งหนึ่ง. ไม่จำเปนจะต้องบอกว่าข้าพเจ้ารู้สึกใจผ่อเพียงใด. รอบตัวช่างแวดล้อมไปด้วยความเงียบสงัดน่าวิเวกวังเวง. ข้าพเจ้าได้แต่เหม่อมองดูต้นไม้, ใบไม้, ผลไม้, ดอกไม้, และสรรพสิ่งประหลาดพิศวงในละแวกนั้นคล้ายคนวิกลจริต. เหตุการณ์เหล่านี้หมายความว่ากระไรหนอ ? เหตุไฉนข้าพเจ้าจึงต้องถูกทิ้งอยู่โดยไม่มีใครกล้าเข้ามาพูดจาสนทนาด้วยนอกจากมามีน่าผู้นี้ผู้เดียว ? นี่เปนปัญหาที่มิดทึบไม่สามารถจะค้นหาคำตอบได้. หรือว่าจะเปนด้วยบัญญัติที่ว่าผู้ที่อยู่ในเมืองสวรรค์จะเปนผู้ที่ไร้เพื่อน, จะมีมิตรสหายได้ก็แต่เมื่อสหายนั้นเปนผู้สำเร็จ, คือเปนผู้มีอำนาจทางฝ่ายมนุษย์และฝ่ายวิญญาณ ? ถ้าเปนจริงเช่นนั้น. ก็แปลว่าข้าพเจ้าอยู่บนสวรรค์น่ะสิ

ขณะที่ข้าพเจ้านั่งเพลินอยู่นั้นได้ยินน้ำแตกดังซ่า. ข้าพเจ้าเหลียวไปดูทางลำธาร, แลเห็นสุนัขตัวหนึ่งว่ายน้ำตรงเข้ามาหา, พิจารณาดูครู่หนึ่งก็จำได้ว่าเปนสุนัขเลี้ยงคู่ใจของข้าพเจ้าเอง. มันเปนสุนัขเลือดผสม, ครึ่งสุนัขไล่เนื้อและครึ่งบูลเทอรินเออร์, เคยเปนสหายร่วมทุกข์ยากกับข้าพเจ้ามานานปี. มันเสียชีวิตไปเพราะเข้าป้องกันอันตรายให้ข้าพเจ้า ในคราวล่าสัตว์ครั้งใหญ่ เมื่อข้าพเจ้ายังหนุ่มอยู่. เจ้าสมัตมินิสสัยซื่อสัตย์มั่นคง, ก่อนจะตายยังได้เลียมือข้าพเจ้าซึ่งทำให้ข้าพเจ้าระฦกจดจำมันได้จนกระทั่งบัดนี้. มันแสดงกิริยาดีอกดีใจ, ว่ายตรงรี่เข้าหาฝั่งแล้วก็วิ่งเข้ามาหา. ดูเหมือนเจ้าสมัตจะไม่แลเห็นข้าพเจ้า, มันคงมดูรอบ ๆ ก้อนหินเปนเวลานานจึงแน่ใจว่าข้าพเจ้านั่งอยู่. มันยืนสองขายื่นปากเลียแก้มข้าพเจ้าด้วยความยินดีปรีดา, และดูเหมือนข้าพเจ้าได้ยินเสียงมันเห่าหอนโหยหวล. น้ำตาข้าพเจ้าไหลพราก, รู้สึกเวทนามันเปนล้นพ้น. ข้าพเจ้าอ้ามือออกจะกอดมันไว้ แต่กลับกลายเปนคว้าเปล่าไปฉิบ. เจ้าสมัตหามีตัวตนไม่, เปนแต่เงาให้เห็นเท่านั้น.

ทันใดนั้นบังเกิดเปนเปลวไฟสีต่าง ๆ ทั่วทุกหนทุกแห่ง. ข้าพเจ้าล้มพับลงไม่รู้สึกตัว, ที่จำได้ต่อมานั้นก็คือความมืดอันอ้างว้างคล้ายภายในเหวลึก!

จะเปนเวลานานเท่าใดไม่ปรากฏ ภายหลังที่มืดหน้าวุบลงนั้น, มารู้สึกตัวคล้ายตื่นนอน, สมองมึนตึง, หลังตาหนัก. ข้าพเจ้าได้ยินเสียงผู้หญิงพูดแจ้ว ๆ. แน่ทีเดียว, เสียงนั้นคือเสียงพระนางอัสญา! กำลังงัวเงียอยู่ ข้าพเจ้าจับคำไม่ได้ว่าเธอพูดว่ากระไร, แต่ได้ยินเสียงเธอ หัวร่อร่วน น้ำเสียงแกมไปทางเย้ยเยาะ. ข้าพเจ้าพยายามลืมตาขึ้นอย่างลำบาก, สิ่งที่แลเห็นรอบตัวนั้นเปลี่ยนแปลงไปสิ้น. พระนางอัสญาประทับอยู่บนเก้าอี้นวมตรงหน้าข้าพเจ้า, ภูษาที่คลุมพักตร์เปลืองหลุดมากองอยู่ที่พน. ดวงตาข้าพเจ้าจับอยู่ที่พิมพ์พักตร์อันนวลงามของเธอด้วยความประหลาดพิศวง.

ข้าพเจ้าพยายามระลึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านพ้นมา รู้สึกดีใจเปนอย่างยิ่งที่ได้กลับมาสู่โลกที่รักอีกครั้งหนึ่ง.

ข้าพเจ้ามองหาเจ้าชันส์และขุนซูลู, ปรากฏว่าคนทั้งสองได้หายไปเสียแล้ว. แน่ละ, ถ้ายังอยู่พระนางก็คงไม่ยอมเผยพักตร์ให้ข้าพเจ้าชมเปนแน่. บัดนี้เราอยู่ลำพังสองต่อสอง แวดล้อมไปด้วยความสงัดเงียบราวป่าช้า. เธอจ้องมองดูข้าพเจ้าอย่างร่าเริง. แววเนตร์เปนประกายวาวคล้ายนิลบริสุทธิ. เธอเริ่มปฏิสันถารด้วยข้าพเจ้า โดยเปลี่ยนสรรพนามเสียสิ้น. แทนที่จะใช้คำแทนชื่อข้าพเจ้าว่า "ท่าน" กลับเปลี่ยนเปน "เธอ" ซึ่งถือกันว่าสนิทชิดเชื้อกว่าคำเดิม.

"แอลแลน," เธอเริ่มรับสั่ง, "ในที่สุดเธอก็ได้เดินทางไปสู่เมืองผีสมประสงค์แล้ว. เล่าให้ฉันฟังสิว่าเธอได้พบอะไรบ้าง. มานั่งใกล้ ๆ กันนี่แน่ะ."

ข้าพเจ้าถามตัดบทถึงคนทั้งสอง, เธอรับสั่งว่า,

"ไปข้างนอกแล้ว. นักรบดำของเธอได้รับความพอใจมากมาย, ซึ่งฉันคิดว่าเธอก็คงจะเช่นเดียวกัน. เข้ามานี่, ดื่มน้ำนี่เสียแล้วเธอจะเปนปรกติได้ดุจเดิม. จงดื่มต่อหน้าฉัน, ผู้ซึ่งนำเธอกลับมาจากแดนมรณะอันไม่มีมนุษย์ที่มีโลหิตอุ่นคนใดได้เคยเหยียบ." เธอหยิบถ้วยรูปร่างประหลาดขึ้นจากโต๊ะเล็ก ๆ ข้าง ๆ แล้วยื่นให้ข้าพเจ้า.

ข้าพเจ้าตัดใจรับมาดื่มจนเกลี้ยงโดยไม่อยากจะคิดใจสงสัยว่าเปนยาพิษหรือน้ำบริสุทธิ

ข้าพเจ้าทอดอาลัยในชีวิต นึกว่าจะตายก็ไม่ประหลาด. เมื่อน้ำนั้นล่วงลำคอเข้าไปก็รู้สึกได้ทันทีว่า ไม่ใช่อื่นไกลนอกจากเหล้าองุ่นเราเองนี่เอง.

ข้าพเจ้าก้าวเท้าขึ้นไปบนยกพื้น, นั่งลงบนเก้าอี้ตรงหน้าเธอ, พิงทับเบาะอันนุ่มปล่อยอารมณ์ตามสะบาย. ข้าพเจ้าได้อยู่ตรงหน้าเธอในระยะใกล้ชิด, ได้ลอยพิจารณาดูความงามของเธออย่างใจเต้น. ท่านเอ๋ย, ถ้าแม้ข้าพเจ้าไม่เป็นบุรุษที่มีจิตต์ใจมั่นคงแล้วไซร้ น่ากลัวจะต้องโถมเข้ากอดรัดเธอ, แล้วจูบแก้มอันนวลปลั่งให้สมอยาก !

พระนางอัสณาไม่รับสั่งว่ากระไร, เป็นแต่ยกสายตากวาดดูข้าพเจ้าตั้งแต่ศีรษะตลอดเท้า แล้วก็ยิ้มละไม. ดูเหมือนว่าเธอกำลังคอยให้ฤทธิ์เหล้าองุ่นแผ่สร้านไปทั่วร่างกายข้าพเจ้าเสียก่อน !

"แอลแลน, เธอกลับมามีสภาพเป็นพลเมืองของโลกอีกครั้งหนึ่งแล้ว. เล่าให้ฉันฟังสิว่าเธอได้พบอะไรบ้าง ?" เธอใช้สายตายังคับข้าพเจ้าประกอบไปด้วย.

ข้าพเจ้าจำต้องเล่าเรื่องราวอันประหลาดพิศวงเหล่านั้นให้เธอฟังจนสิ้น, รู้สึกตัวคล้ายกับถูกอำนาจชะนิดหนึ่งดลใจให้เล่าไปตามสัจจ์จริง, เธอไม่แสดงกิริยาแปลกประหลาดหรือตื่นในเรื่องราวของข้าพเจ้าอย่างใด.

"เธอฝันอย่างมีความจริงอยู่บ้าง." เธอรับสั่งเบา ๆ

"ข้าพเจ้าฝันไป ? อะไร ——— "

"แอลแลน,', เธอตรัสดัง, "ฤกละ, เธอฝัน, แต่ฝันอย่างจริง ๆ. ทำไม, ประหลาดใจอะไรหรือ ? ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ไม่ใช่ความฝันดอกหรือ ? หรือว่าชีวิตเราไม่ใช่ความฝันก็ว่ามา ! เธอฝันซ้อนฝัน, แอลแลน, มันเช่นเดียวกับลูกบอลซ้อนลูกบอลซึ่งนายช่างในบูรพาทวีปได้บรรจงแกะไว้ด้วยงาช้าง. ภายในลูกบอลชั้นสุดบรรจุลูกบ๊ดทองคำ, เป็นรางวัลสำหรับผู้ที่สามารถแยกลูกบอลเหล่านั้นออกจากกันได้โดยไม่ให้บุบฉลาย. นี่เช่นเดียวกับชีวิตของเรา เราจะต้องฝันหลายครั้งจนกว่าจะถึงที่สุดคือเปรียบด้วยลูกบ๊ดทองคำนี้. คำพูดของฉันมีนัยลึก, ขอให้ท่านนำไปคิดตริกตรองเอาเอง. ที่พูดมานี่เพียงแต่จะชี้แจงให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้มันเป็นความฝัน — ฝันซ้อนฝัน — มันอนิจจังไม่เที่ยง, จะต้องเปลี่ยนแปลงไปจนถึงที่สุด, คือเมื่อความลับของโลกได้เผยให้ประจักษ์แก่ผู้นั้นแล้วอย่างท่านอย่างฉันยังหารู้ไม่ว่าความลับของ

โลกคืออะไร, ทางที่เราเดินวกเวียนอยู่จะสุดลงที่ไหน, ผลที่สุดเมื่อตายแล้วเกิดแล้วเราจะเปนอะไร. สิ่งที่ดูเหมือนจะไร้ความสิ้นสุดคือยังไม่มีผู้ใดได้พบที่สุดของมัน, นี่เธอยังไม่ยอมรับเอาเปนความฝันอีกหรือ ?"

"ถ้าแม้การที่วิญญาณ ข้าพเจ้าไปครั้งนี้เปนการฝันแล้วไซร้, จะเปนเรื่องจริงได้อย่างไรเล่า ?" ข้าพเจ้าถามอย่างเบื่อหน่าย.

"ดูเหมือนเท่าที่ฉันบรรยายมานี้, เธอยังไม่เข้าใจเลย" เธอรับสั่งช้า ๆ, "ฉันได้บอกแล้วว่าเธอฝันอย่างมีความจริง, เธอได้ประสพสิ่งประหลาดเหล่านั้น มาด้วยตนเอง แล้วจริง. แต่มันเปนแต่ความฝันของมนุษย์. ถึงแม้ขณะนี้เธอก็กำลังฝันอยู่, ฉันก็กำลังฝันอยู่ เราใช้ชีวิตของเราอยู่ในพิภพนี้ก็เรียกว่าอยู่ในความฝัน. เธอพอจะเข้าใจบ้างแล้วหรือยัง ? เมื่อไรจะตื่นน่ะหรือ ? ทำไม, ฉันก็ได้พูดแล้วว่าเมื่อเราสามารถเผยความลับของโลกได้ คือว่าเราจะไม่มีความเปลี่ยนแปลงในสภาพต่อไปอีกแล้ว, เราจะไม่เกิด, ไม่ตาย, จะอยู่เปนสุขสำราญปราศจากอนาทรร้อนใจอย่างใด ในขณะนั้นเราจะไม่รู้จักความรัก คือเท่ากับว่าเราจะไม่ข้องแวะกับไฟต่อไปอีก. บัดนี้เราทุกคนจะปฏิเสธได้เชียวหรือว่าเราไม่มีความรัก ฉันก็ไม่ปฏิเสธ, เธอก็ไม่ปฏิเสธ, เราทุกคนต่างตกอยู่ในโลกียกิจ, มิโดยหลงไม่รู้จักหมดสิ้น, จึงสรุปเรียกว่าเราทุกคนกำลังฝัน, เรายังหาตื่นไม่. เธออย่าพึงเข้าใจว่าความมรณะนั้นจะเปนที่สุดของความฝัน, ยังก่อน, หาใช่ไม่เลย, เราตายแล้วก็ยังฝันอยู่, จะเปนนรกหรือสวรรค์ ฉันบอกไม่ได้. ที่พูดมานี้เธอพอจะเข้าใจบ้างแล้วหรือยัง ?"

ข้าพเจ้าตอบอย่างเบื่อหน่ายว่าเข้าใจ, คิดอยากจะให้เธอจบเรื่องกันเสียที

เธอมองดูข้าพเจ้าด้วยสายตาอันคมเต็มไปด้วยความสังเกตแล้วพูดว่า, "แอลแลน, ในที่สุดก็เปนอันว่าเธอได้เห็นสิ่งที่ประสงค์แล้วโดยครบถ้วน. เธอได้พิศูจน์ด้วยตนเองว่าร่างกายกับวิญญาณมันคนละส่วน, วิญญาณนั้นบริสุทธิ, แต่ร่างกายย่อมแปดเปื้อนด้วยบาปราคิโทษอันปวงมนุษย์มิสามารถจะละเว้นได้. เธอได้พบบุคคลที่เธอต้องการ, พบภริยายอดรักของเธอ, พบบิดาบังเกิดเกล้าและวงศาคณาญาติพรักพร้อม. เธอสังเกตหรือเปล่าว่าเขาเหล่านั้นแสดงกิริยาอาการต่อเธออย่างไร. เธอประหลาดใจอยู่ไม่ใช่หรือว่าทำไมเขาจึงห่างเหินต่อเธอผิดกับเมื่อยังดำรงชีวิตไกลลิบ. ยิ่งแม่หญิงผู้ภริยาเธอแล้ว,

หล่อนกลับห่างเหินกับเธอเหมือนคนไม่รู้จักกัน หล่อนทำให้เธอช้ำใจมากไม่ใช่หรือ ? นี่เป็นเพราะอะไร ? ฉันได้บอกแล้วว่าเรายังอยู่ในความฝัน, ความรักก็คือความฝัน, มันเลื่อนลอยเปลี่ยนแปลงหาที่สิ้นสุดมิได้. วันหนึ่งความรักหวานยิ่งกว่าน้ำอ้อย, แต่อีกวันหนึ่งมันก็ขมเสียยิ่งกว่าบระเพ็ด. บัดนี้เธอรู้ตัวดีแล้วว่าความรักนั้นคือไฟ. ต่างคนต่างทรยศต่อกัน, แม้แต่จะตายแล้วก็ยังทรยศ. หล่อนมิได้ทักทายปราไสด้วยเธอนั้นไม่ใช่หมายความว่าหล่อนเห็นผู้อื่นดีไปกว่าท่านดอกหรือ ? จะไปคิดถึงหล่อนไย, ความรักย่อมสับปรับ ทั้งในโลกนี้และโลกอื่น. นี่เป็นความจริง !”

ข้าพเจ้าไม่ได้ตอบว่ากระไร, จำใจยอมทนเบื่อฟังเอาอย่างเดียว. ดูเหมือนเธอจะแสดงกิริยาเย้ยเยาะว่าข้าพเจ้าเป็นคนโง่หลงเอาว่าความรักเป็นของที่ยั่งยืน.

“คนเหล่านั้นไม่แสดงกิริยากระดิกรักต่อเธอเลย.” ในที่สุดเธอรับสั่งขึ้นอีก, “เขาไม่รู้จักเธอ, ไม่เห็นเธอ, แม้แต่ฝันก็มิได้ฝันถึง. เขาลืมเธอเสียทุกคนคล้ายกับลูกหมีลืมแม่ของมันเอง.”

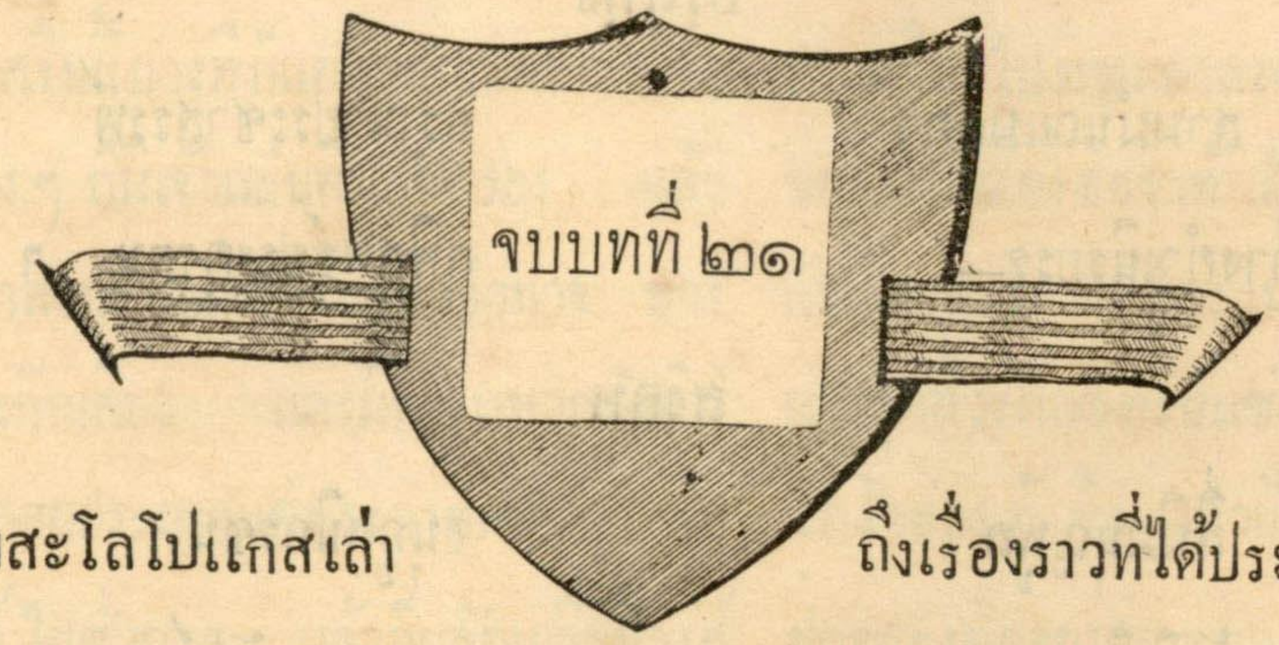
ข้าพเจ้าอดรนทนไม่ได้จึงพูดว่า, “ข้อนั้นค่อนข้างจะไม่มีความจริง, ยังมีผู้ที่จำข้าพเจ้าได้—ผู้หญิงคนหนึ่งและสุนัขตัวหนึ่ง !”

“ถูกแล้ว, ดูเหมือนจะเป็นหญิงผิวดำผู้ล้างชีพของตนเองด้วยยาพิษ.” เธอรับสั่งสวนควัน, “เขาผู้นั้นก็เป็นชู้รักของเธอไม่ใช่หรือ ? แน่ละชิ ทำไมหล่อนจะจำเธอไม่ได้, หล่อนต้องจำเธอได้ดี, เพราะก่อนหล่อนจะสิ้นใจเธอยังได้จูบหล่อน. สำหรับเจ้าสุนัขที่ชื่อสมัตนั้นต้องอยู่ในข้อยกเว้น. ตามธรรมดาสุนัขเป็นสัตว์ที่จงรักภักดีต่อนายของมันจริง ๆ, ไม่มีใจโลเลเหมือนมนุษย์ มันจึงยังรักและใฝ่ฝันถึงเธออยู่เสมอ. ฉันรู้เรื่องแม่มามีน่าของเธอดี, หล่อนเป็นหญิงที่ใช้รูปโฉมเป็นเครื่องก่อให้เกิดยุคเข็ญ, ใจหล่อนไม่ยั่งยืนมั่นคง เธอจะยอมมะเมอหลงเชื่อมั่นหรือว่าวิญญาณหล่อนจะยังผูกพันในเธออยู่ต่อไป ? เมินเสียเถอะ, แอลแลน, หญิงอย่างมามีน่านะหรือจะยอมรักชายคนเดียว ? ฉันเชื่อว่าบัดนี้เธอคงจะลืมตาตื่นบ้างแล้ว !”

เธอเบี่ยงท่าเสมือนหนึ่งว่าข้าพเจ้าเชลาญญามะเมอหลงรูปโฉมของมามีน่าถ่ายเดียวเป็นการดูถูกทางอ้อมว่าข้าพเจ้าเป็นผู้มีสายตาสั้นไร้วิจารณญาณอันท่องแท้. ข้อนี้เร้าใจให้ข้าพเจ้าเคืองแค้น, ประกอบกับเบื่อหน่าย

ที่ต้องทนนั่งฟังเรื่องที่ผูกขึ้นอย่างยืดยาว จึงผุดลุกขึ้นยืน แล้วพูดด้วยเสียงอันดังว่า:

"นั่นพระนางไม่นินทาแต่แม่มามีน่าผู้เดียว มันกระเทือนมาถึงข้าพเจ้าด้วย. ข้าพเจ้าไม่ใช่มนุษย์ตายอดหรือตาสั้น, ไม่ได้หลงมะเมอฝันถึง หล่อน. ถ้าเป็นเช่นนั้นไซร้, การมันก็เหมือนว่า ข้าพเจ้าเป็นคนเขลาหาปัญญามิได้. ข้าพเจ้าทนมานานแล้ว — ทนให้พระนางดูถูกย่ำเหยียบเล่นเหมือนทาสในเรือนที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ พระนางถือว่าเป็นคนฉลาดเฉลียว, มีอายุยืนตั้งพันสองพันปี, ส่วนข้าพเจ้านั้น เป็นเหมือนเต่าที่อยู่แต่ในบ่อเล็ก, ไม่รู้ว่าฟ้ามันกินอาณาเขตต์ไปจดแค่ไหน. ข้าพเจ้าเป็นคนโง่ก็จะต้องลาไปก่อนแล้ว ขอพระนาง ผู้เป็นคนเฉลียวฉลาด จงอยู่เป็นราชินีแห่งนครโคร์ด้วยความจำเริญต่อ ๆ ไปอีกสักสองสามพันปีเถิด. ระวังอย่าลืมว่าวันหนึ่งวันใดในข้างหน้านี้จะต้องเป็นวาระที่สุดของพระนางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้. อย่าทนงไปเลย, ความตายมันเป็นของหนีไม่พ้นดอก. ไอ้เรซมันยังพูดว่าไฟคือมรณะของพระนางในวันสุดท้ายวันนั้นพระนางจะรู้สึกว่าในโลกนี้จะดูถูกกันไม่ได้, คนเรามันจะต้องเท่ากันเสมอ จงระวัง **ไฟ** ให้ดีเถอะ! ข้าพเจ้าไปละ!"

[ตอนหน้าอัมสะโลโปแกสเล่าถึงเรื่องราวที่ได้ประสพในเมืองผี]

๒๑๒ ผู้ที่หนักไปในทางไหน มักปล่อยใจให้ตกในกระแสร์นั้น ผู้ที่เห็นพลั้งแล้วถอนตัวได้ เป็นผู้ประเสริฐ

ของ ฉ. ล. พิชยญาติ

๔-๕-๖๘

องค์ของบัณฑิต

กตญญ

◎ หนึ่งมิกตัญญู นรผู้กระทำคุณ
แก่ตนพิบูลย์สุน-- ทรเพียบมิผันผวน ฯ

อตฺตสุทฺธิ

◎ สองทำดนูให้ บริสุทธจากมวล
ชั่วบาปและหยาบทวน คติแห่งกุสลธรรม์ ฯ

ปรสุทฺธิ

◎ สามมั่นณเมตตา กรุณาประชาสรรพ์
ชี้ทางดำเนิรบรร— ลุพิสุทธ์ประดุจตน ฯ

สงฺคห

◎ สี่มิมนุญพูล อนุกูลนิกรชน
ทั่วหน้ามิเลือกคน ทนุตามสมัตถ์มาน ฯ

◎ น้องคะของบัณ— ฑิตอันอุคมฐาน
แนบเนื่องณสันดาน ถิรอยู่มิรู้คลาย ฯ

“อักขร”

เบ็ดเตล็ดพงศาวดารจีน

แผ่นดินไต้จิ้น

ฉบับอาจารย์ฮก

เรื่องที่ ๓

ประเทศจีนนี้บางทีก็แตกออกเปนหลายก๊ก และก๊กหนึ่ง ๆ ก็มีเจ้าแผ่นดินปกครอง แล้วต่างก็ทำศึกสงครามแก่กันเพื่อชิงอำนาจ บางทีก็รวมเปนก๊กเดียว และมีพระมหากษัตริย์ปกครองตลอดประเทศแต่พระองค์เดียว สืบสันตติวงศ์ไปชั่วกาล แล้วก็ผลัดเปลี่ยนวงศ์กษัตริย์ใหม่อีก ส่วนราษฎรนั้น หากถึงคราวที่บ้านเมืองเจริญ ปราศจากศึกสงครามก็ได้รับความสุข หากเปนคราวที่เกิดการกุลียุครบพุ่งชิงชัยกันก็ได้รับความเดือดร้อน หมุนเวียนไปตามกาลสมัยโดยคำประกาศิตของเง็กเซียงฮ่องเต้ ผู้ทรงอำนาจในความเปนไปของโลก และในสมัยแผ่นดินฮั่น อันเปนยุคที่วงศ์กษัตริย์แซ่เล่า มีพระเจ้าฮั่นโกโจฮ่องเต้ คือ เล่าปัง เปนประถมกษัตริย์ปกครองตลอดมหาอาณาจักร์สืบเชื้อวงศ์ต่อ ๆ มานั้น ประเทศจีนได้สงบราบคาบปราศจากศึกสงคราม และราษฎรได้ทำมาหากินตามภูมิลำเนาเปนสุขทั่วกัน เปนส่วนมาก จนกาลล่วงไปได้ห้าร้อยปีเศษก็ถึงยุค — ที่จะ

เปลี่ยนวงศ์กษัตริย์ใหม่ จึงเกิดการจลาจลรบพุ่งกันทั่วไป และในตอนสุดท้ายแห่งแผ่นดินชั่นนี้ ประเทศจีนกลับแตกออกเป็นสามก๊กคือ

เล่าปี่ เชื่อพระวงศ์พระเจ้าชั่นโกโจซ่องเต้ ตั้งตัวเป็นพระเจ้าชั่นเจียวเลียดเต้ อยู่ณเมืองเสฉวนและตังฉวนก๊กหนึ่ง ใช้นามแผ่นดินว่าแผ่นดินชั่นสืบเนื่องมา มีอาณาเขตทิศตวันตกถึงประเทศเทียนก๊กไซฮวน คือ ธิเบ็ต ทิศตวันตกเฉียงใต้ถึงประเทศน่ำหมัน คือ พม่า มีมหาอุปราช ชื่อจูกัดเหลียง คือ ขงเบ้ง และขงเบ้งผู้นี้มีสติปัญญาลึกซึ้งยากที่จะหาตัวจับ มีสมญาว่า อาจารย์ฮกหลง, มีทหารเสือห้าคนมีฝีมือยอดเยี่ยม ชื่อ กวนอู, เตียวหุย, จูหลง, ฮองตง, ม้าเฉียว, แต่กวนอูและเตียวหุยนั้นได้สาบาลเป็นพี่น้องกับพระเจ้าชั่นเจียวเลียดเต้ จะเป็นตายไม่ทิ้งกันตั้งแต่ครั้งตั้งตัวใหม่ ๆ และยังมีทหารเอกอื่น ๆ กับทหารเลวอีกเป็นอันมาก

โจผีบุตร์โจโฉตั้งตัวเป็นพระเจ้างุยเต้ อยู่ณเมืองฮูโต๋ก๊กหนึ่ง ใช้นามแผ่นดินว่าแผ่นดินงุ่ย มีอาณาเขตทิศตวันออกถึงประเทศเกาหลีก๊ก ทิศตวันออกเฉียงเหนือถึงประเทศยงเหนาบั๊กฮวน คือ ตาด มีแม่ทัพชื่อสุมาอี้ และสุมาอี้ผู้นี้เป็นผู้มีบุญจะได้มีบุตร์หลานเป็นกษัตริย์สืบเชื้อวงศ์ต่อไป มีทหารเสือ ชื่อเคาทู, เตียวคับ กับมีทหารเอกทหารเลวอื่น ๆ อีกเป็นอันมาก.

ซุนก๋วนบุตร์ซุนเกี๋ยน ได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองกังตั๋งแทนซุนเซ็กพี่ชายที่ถึงแก่กรรม แล้วเลยตั้งตัวเป็นพระเจ้าตองหงอเต้ อยู่ณเมืองกังตั๋งก๊กหนึ่ง ใช้นามแผ่นดินว่าแผ่นดินหงอมีอาณาเขตทิศใต้ถึงประเทศอันน่ำก๊ก คือ ญวน มีแม่ทัพใหญ่ชื่อจิวยี่ แม่ทัพรองชื่อลกซุน มีที่ปฤกษาชื่อ เตียวเจียว, โลซก และยังมีคนสำคัญอื่น ๆ กับทหารเอกทหารเลวอีกเป็นอันมาก

ทั้งสามก๊กนี้ต่างทำสงครามต่อสู้กันเป็นสามารถ เพื่อชิงความเป็นใหญ่ แต่โดยที่ต่างมีแม่ทัพที่ดี และประกอบด้วยกำลังแสนยานภาพคล้ายคลึงกันจึงเอาชัยซึ่งกันและกันโดยเด็ดขาดไม่ได้ ครั้นกาลล่วงไปสิบปีกษัตริย์ที่กล่าวมาแล้วก็ต่างทรงชราล่วงลับไปตามกัน ราชบุตร์และราชนัดดาของกษัตริย์นั้น ๆ ก็ขึ้นเสวยราชสมบัติสืบเชื้อวงศ์ต่อ ๆ ไป

ครั้งนั้นทางแผ่นดินงุ่ยก๊ก พระเจ้าโจฮวนหลานพระเจ้าโจผีได้ครองราชสมบัติสืบต่อมา และทรงตั้งให้สุมาเอี๋ยนซึ่งเป็นหลานสุมาอี้และ

เปนบุตร์สุมาเจียวเปนมหาอุปราชมิอำนาจเด็ดขาดทั้งฝ่ายบุ๋นและฝ่ายบู๊ แล้วสุมาเอี๋ยนมหาอุปราชได้จัดกองทัพไปตีเมืองเสฉวนและกังตั๋งแตก ก็เลยมิใจกำเริบมากขึ้น ในที่สุดได้จับพระเจ้าโจฮวนปลงพระชนม์เสีย แล้วเสด็จขึ้นทรงราชย์เปนสมมุติกษัตริย์ ทรงพระนามพระเจ้าซิโจ๊ยอ่องเต้ ทรงตั้งเมืองลกเอี๋ยงเปนราชธานี และทรงเปลี่ยนนามแผ่นดินเปนแผ่นดินไต้จิ้น ตั้งแต่นั้นมาประเทศจีนก็กลับรวมเข้าเปนก๊กเดียวอย่างเดิม รายฎรได้ทำมาหากินตามภูมิลำเนาเปนปรกติสุขตลอดมาจนตราบเท่าถึงพระเจ้าเมียนเต้นับเปนกษัตริย์องค์ที่ห้าในวงศ์นี้

พระเจ้าเมียนเต้มิมเหษีทรงนามกิมฮองเฮาเปนบุตร์กิมก๊กเจี๋ยง ซึ่งเปนใจเสี่ยงคืออปราชฝ่ายขวา และพระองค์ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม ทั้งทรงพระปรีชาสามารถสุขุมคัมภีรภาพ อุสาหะสอดส่องในราชกิจน้อยใหญ่ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน ไม่ทรงโปรดปรานขุนนางที่สอพลอ ทรงสมาคมแต่ขุนนางที่เปนตงฉินทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองเท่านั้น ดังนี้ราชการบ้านเมืองจึงอยู่ในฐานะที่เรียบร้อย พระเกียรติยศปรากฎแพร่หลายไปทั่วทิศานุทิศ เปนเหตุให้เปนที่เกรงขามแก่ประเทศราชทั้งหลาย ต่างพากันอ่อนน้อมนำราชบรรณาการมาจิ้มก้องทุกปีมิได้ขาด จึงปราศจากศึกสงครามทั้งปวง สมณชีพราหมณาจารย์และราษฎรต่างได้รับความสุขทั่วหน้ากัน บ้านเมืองก็เจริญรุ่งเรืองถึงขีดสูงสุด นับว่าพระเจ้าเมียนเต้เปนกษัตริย์ที่กอปร์ด้วยบุญญาภินิหารไม่ยิ่งหย่อนกว่ากษัตริย์องค์อื่น ๆ ที่ปรากฎพระนามในทางนี้มาแล้วแต่ปุริมกาล.

จะกล่าวถึงพระเจ้าไซเย๊ะหลีก๊กอ๋อง ครองประเทศไซเย๊ะหลีก๊ก อยู่นอกเขตแดนจีน มีอาณาเขตกว้างขวางทางทิศตวันตก ติดต่อกับทวีปเอ็กจิว คือยุโรป ทิศตวันออกจดทเลใหญ่ทิศเหนือจดมหาสมุท ทิศใต้ติดกับประเทศจีน มีพลเมืองหลายล้าน ในบัจจุบันนี้เรียกว่าประเทศไซบีเรีย

พระเจ้าไซเย๊ะหลีก๊กอ๋องมีที่ปฤกษาชื่อม่อก๊าลิบ มีสติปัญญาหลักแหลมรอบรู้ตำราพิชัยสงครามลึกซึ้ง มีแม่ทัพใหญ่ชื่อกูลูชุ๊ดกั๋น หน้าแดงหนวดแดง มีกำลังและฝีมือเข้มแข็ง ถือกระบองทองแดงสองมือหนักข้างละแปดสิบชั่งยาวข้างละสามศอกที่ปลายทำเปนรูปมือคนกำเหล็กปลายแหลมยื่นออกมาจากกำมือข้างละคืบเปนอาวุธ และยังมีมีดวิเศษอีกหกเล่มเหน็บอยู่ข้างหลัง เมื่อประสงค์

จะให้มีคนไปทำร้ายข้าศึกก่อนคาถาขึ้น มิดกลอยขึ้นไปเอง ครั้นประหารข้าศึกแล้วก็กลับเข้าสู่ที่เดิมโดยเข้าของไม่ต้องทำอะไร มิดวิเศษนี้เรียกว่า ปวยต๋อ แปลว่ามิดบินได้

วันหนึ่งพระเจ้าไชเชียะหลีกกองเสด็จออกว่าราชการ มีข้าราชการทั้งฝ่ายขุนฝ่ายบู๊เฝ้าอยู่พร้อมกัน จึงรับสั่งว่า มีข่าวปรากฏมาว่าประเทศตงกีกมีอาณาเขตกว้างขวางทั้งบริบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ ถ้าแม้เรายกกองทัพไปตีเอามาขึ้นแก่ประเทศเราได้ ประเทศเราก็จะบริบูรณ์มั่งคั่งและมีอำนาจแผ่ทั่วไปด้วย ใครจะเห็นอย่างไรบ้าง

ม่อก๊าลิยจึงทูลว่า อันประเทศตงกีกนั้นเปนประเทศใหญ่ผู้ที่จะไปตีต้องกอบด้วยผู้มีอและสติปัญญา ข้าพเจ้าเห็นว่า นอกจากท่านกุ่วนโส่ยแล้วก็ไม่เห็นผู้ใดจะสามารถทำการนี้ให้สำเร็จได้

พระเจ้าไชเชียะหลีกกองจึงรับสั่งแก่กุลบุตรนั้นว่า ตามที่ท่านกุนซือกล่าวนี้ ท่านจะเห็นด้วยหรืออย่างไร

กุลบุตรนั้นจึงทูลว่า ข้าพเจ้าตั้งใจจะขออาสาทำการนี้อยู่เสมอ แต่หากยังไม่มีโอกาสจะกราบทูล เมื่อท่านกุนซือมาทูลขึ้นดังนี้นับว่าก็เปนการสบใจข้าพเจ้าเปนอันมาก ข้าพเจ้าขออาสายกกองทัพไปตีประเทศตงกีกถวายชีวิตได้ แต่ต้องขอท่านกุนซือไปในกองทัพด้วย จะได้ช่วยกันปฤกษาหารือต่อไป

พระเจ้าไชเชียะหลีกกองมีพระทัยยินดีจึงทรงประทานยี่อาญาสิทธิและตั้งให้กุลบุตรนั้นเปนแม่ทัพ ม่อก๊าลิยเปนที่ปฤกษา คุมทหารสี่สิบหมื่นสรรพด้วยสาตราอาวุธและเสบียงอาหาร ริยกกองทัพไปในวันร่งขึ้น เดินทางได้เดือนเศษ ๆ ก็เข้าในแดนยงเหนาประเทศราชของจีน ตีได้เมืองรายทางหลายเมืองแล้วยกกองทัพบุกรุกตรงมาถึงชานเมืองมุกเด็นอันเปนเมืองหลวงของประเทศยงเหนาและสั่งให้ล้อมไว้ เจ้าเมืองมีความตกใจที่ข้าศึกยกมาไม่ทันรู้ตัว แต่อาศัยที่เมืองมุกเด็นเปนเมืองสำคัญมาแต่โบราณกาล มีป้อมคูประตูหอรบแข็งแรง กำแพงเมืองก็สูงจึงจัดแจงป้องกันบ้านเมืองไว้ได้ทันการ แล้วริบส่งข่าวเข้ามาเมืองหลวงขอให้ยกกองทัพไปช่วยโดยด่วน

พระเจ้าเมียนเต้เมื่อได้ทรงทราบว่าประเทศไชเชียะหลีกยกกองทัพมาติดเมืองเลียวตั้งประเทศราชของพระองค์ก็ตกพระไทย เพราะเวลานั้นบ้านเมืองได้สงบงเงียบปราศจากศึกสงครามมาช้านาน จึงไม่ได้เลือกคัดผึกหัดข้าราชการฝ่ายบู๊ไว้ ส่วนนายทหารที่เคยช่วย

ปราบปรามข้าศึกมาแต่ก่อนก็ต่าง ชราไป หมดแล้ว จึงทรงปฤกษากับสุม้าหยูซึ่งมียศเปนยินเต็กอ๋อง และเปนเชื้อพระวงศ์สนิทว่าจะควรทำอย่างไรในเรื่องนี้ ยินเต็กอ๋องทูลแนะนำให้ประกาศทั่วไปว่า แม้ใครมีความรู้ตำราพิชัยสงครามและมีฝีมือก็ให้สมัคเข้ารับราชการ และจะตั้งให้เปนแม่ทัพไปทำศึกที่เมืองเลียวตั๋ง

ในครั้งนั้นมีชายคนหนึ่ง ชื่อเกียงหลง สืบเชื้อสาย มาจาก เกียงอุย แม่ทัพ ใหญ่ เมืองเสฉวนในครั้งกระโน้นเปนผู้มีฝีมือและความรู้เดิมบิดา มารดาได้ พามาตั้งทำมา ค้าขาย อยู่เมืองเก๋งจิ๋ว ครั้นบิดามารดาถึงแก่กรรมแล้วก็เลิกการค้าขายเที่ยวไปตาม หัวเมืองต่าง ๆ จนเข้ามาถึงเมืองลกเอี๋ยง ซึ่งเปน เมืองหลวง ได้ทราบว่ามีพวกฮวนมาย่ำยีเขตแดน พระเจ้าแผ่นดินไม่มีใครจะไปช่วยปราบปรามข้าศึก จึงยิ๊ดประกาศหาผู้สมัค ก็มีความโกรธแค้นข้าศึกและ สงสาร พระเจ้าแผ่นดิน เปนอันมาก จึงตรงเข้าฉีกประกาศทันที เปนเครื่องหมายว่าตนจะรับอาสาตามประกาศนั้น เจ้าน่าที่จึงนำเข้าเฝ้าพระเจ้าเมียนเต้ ทูลประพฤติเหตุ ทุกประการ

พระเจ้าเมียนเต้ มีพระทัยยินดี เปนอันมาก เมื่อพิจารณาดูรูปร่างเกียงหลงทั่วแล้ว ก็รู้สึกพอพระทัย และเมื่อทรงไต่ถามความรู้และเทือกเถาเหล่ากอแล้วทรงทราบว่าเปนลูกหลานเกียงอุยผู้มีชื่อเสียงก็ยิ่งทรงโปรดปรานมากขึ้น จึงทรงประทานกระบี่อาญาสิทธิ์ตั้งให้เปนแม่ทัพไปช่วยเข้าเมืองยงเหนาโดยเร็ว ให้เกณฑ์ทหารไปตามชอบใจ

เกียงหลงรู้สึกพระคุณของพระเจ้าแผ่นดินเปนอันมากคุกเข่าลง คำนับรับตำแหน่งแม่ทัพ และทูลว่าจะขอทหารไปเพียงสี่หมื่น เพราะเปนการด่วนต้องรีบเดินทัพอย่างเร็ว ถ้าเอาทหารไปมากนักจะทำให้การเดินทัพช้าลงจะไม่ทันการ เมื่อถึงเมืองยงเหนาแล้วคงเกณฑ์ทหารที่โน่นเพิ่มเติมได้อีก เชื่อว่าพอจะเอาชัยชนะข้าศึกได้ และจะเคลื่อนขบวนในวันรุ่งขึ้น จึงเลยขอทูลลาทีเดียว พระเจ้าเมียนเต้ทรงโสรมนัสตรัสอวยพร และพระราชทานสุราสามถ้วย แล้วก็เสด็จขึ้น

กูลซุ๊ดกันทำการล้อมเมืองมุกเด็นอยู่ประมาณสี่สิบวันก็หาอาจตีเอาเมืองได้ไม่ ก็พอทราบว่ากองทัพจีนยกมาช่วย จึงสั่งให้เลิกการล้อมเมืองถอยมาตั้งมั่นอยู่ณที่แห่งหนึ่งห่างเมืองสิบลี้ เพราะกลัวจะถูกตีขนาบ คิดว่าเมื่อให้กองทัพที่มาช่วยเข้าไปเสียใน เมืองให้

หมดแล้วจึงกลับมาตั้งล้อมใหม่จะได้ไม่มีกังวล ต้องระวังสองทาง

เกียงหลงยกกองทัพมาถึงเมืองมุกเด็น ทราบว่ากองทัพฮวนถอยไปตั้งมั่นรับอยู่หนทาง สิบลี้จัดทัพไปทำการสู้รบเนือง ๆ ไป เพื่อมิให้พวกฮวนมีโอกาสมาล้อมเมืองและตั้งตัวได้ แต่ก็มิอาจจะทำการให้แตกหัก เพราะเมื่อกูลุ่ดกันเสียทีก็ใช้มิดวิเศษ ออกทำร้ายพลและนายทหารของเกียงหลงถึงแก่ความตายไปหลายคน ส่วนตัวเกียงหลงสวมหมวกประดับหยกวิเศษจึงป้องกันมิดวิเศษของกูลุ่ดกันได้ไม่เป็นอันตราย จึงต่างฝ่ายต่างจะเอาชัยแก่กันให้เด็ดขาดยังไม่ได้

วันหนึ่งม่อกำลิบคิดอุบายให้จัดทหารทั้งหมดไปซุ่มอยู่ที่เชิงเขาแห่งหนึ่ง ห่างจากเมืองไปทางทิศตวันออกประมาณทางยี่สิบลี้เศษ ให้กูลุ่ดกันคุมทหารเพียงห้าพันไปท้าเกียงหลงรบตัวต่อตัว แล้วทำเสียทีล่อให้มาถึงที่ซุ่มทหาร จึงยกทหารออกล้อมไว้ก็คงจะจับตัวได้ กูลุ่ดกันเห็นชอบด้วยจึงจัดการตามคำของม่อกำลิบทุกประการ พอรุ่งเช้าก็คุมทหารไปท้าเกียงหลง ให้ออกมารบกันตัวต่อตัวให้ถึงแพ้แลชนะ

เกียงหลงมีความดีใจมาก จึงคุมทหารห้าพันเพื่อให้เหมือนกับกูลุ่ดกันเบ็ดประตูเมืองออกมารบกับกูลุ่ดกันเป็นสามารถ พลทหารทั้งสองฝ่ายเห็นนายของตนมีฝีมือกำกึงกันก็โห่ร้องและตีกลองเร่งข้อกระชั้นยิ่งขึ้นเพื่อให้นักรบทั้งสองมีน้ำใจ กูลุ่ดกันรบกับเกียงหลงได้ประมาณร้อยเพลงรู้สึกว่าจะเอาชัยชะนะไม่ได้ จึงพาทหารหนีไปทางที่ทำอุบายซ่มทหารไว้ เกียงหลงรบยังไม่ทันเหนื่อยเห็นข้าศึกถอยหนีไปก็สงสัยว่าจะเป็นอุบาย แต่หาได้นึกครั่นคร้ามไม่ ออกคำสั่งให้ทหารรีบตามติดไป กูลุ่ดกันก็สู้พลางหนีพลางรบล่อเรื่อยไปจนมาถึงที่ที่ซุ่มทหารไว้ ฝ่ายทหารกองซุ่มเห็นข้าศึกไล่ล้ำเข้ามาก็กรูกันออกล้อมไว้หลายร้อยชั้น เว้นแต่ด้านที่ภูเขากั้นอยู่ ดูเหมือนว่าน้ำก็จะรั่วออกไม่ได้ เกียงหลงพยายามจะตีหักออกก็ออกไม่ได้ ด้วยทหารฮวนมีตั้งสี่สิบหมื่น มากกว่ามากนัก ทหารที่ตามมาห้าพันก็ถูกเกาทันล้มตายเบาบางลงมาก ไม่ทราบจะทำอย่างไร จึงพาทหารที่เหลือหนีขึ้นไปบนเขานั้นซึ่งมีทางขึ้นเป็นทางเล็ก ๆ และเขานี้เป็นเขาย่อม ๆ เมื่อขึ้นไปได้ถึงยอดแล้วก็ให้ทหารจุกช่องทางไว้ เพื่อมิให้ข้าศึกตามขึ้นมาได้

กูลุ่ดกันเห็นดังนั้นก็มิได้ติดตามขึ้นไป

เพราะเห็นว่าตั้งล้อมไว้เฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร ข้าศึกก็ต้องอดข้าวและน้ำตายเอง เปนการสดวกกว่าที่จะติดตามขึ้นไปจับซึ่งจะต้องต่อสู้กันและจะต้องเสียทหารลงบ้างไม่มากก็น้อย จึงให้แต่ล้อมเขานั้นไว้โดยรอบ

เกียงหลงกับทหารที่เหลือประมาณพันเศษซึ่งอยู่บนยอดเขานั้นมีความวิตกเปนอันมาก เพราะไม่เห็นทางที่จะตีหักข้าศึกซึ่งล้อมอยู่ให้แตกพ่ายไปได้อย่างไร ขณะนั้นเกียงหลงได้ยินเสียงดังตุง ๆ อยู่ข้างด้านหลังเขาก็มีความประหลาดใจ จึงพาทหารสองสามคนไปดูเห็นน้ำไหลหยดจากแง่หินลงไปในเหวเปนจังหวะ และรู้สึกว่าหยดน้ำอันเย็นนั้นได้กระทบวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งมีเสียงดังตุง ๆ มองดูก้นเหวก็รู้สึกว่าไม่ลึกนัก จึงให้ทหารลงไปดูพบกลองใบหนึ่งใหญ่มาก จึงนำขึ้นมาให้เกียงหลง ๆ เห็นมีหนังสือปรากฏอยู่บนหนังที่ขึงกลองว่า “ขงเบ้งมาช่วยเตียวหุย” เกียงหลงรู้สึกประหลาดใจ และไม่เข้าใจว่าหนังสือที่ปรากฏดังกล่าวนั้นจะหมายความอย่างไร จึงเอากิ่งไม้โตพอสมควรมาลองตีกลองนั้นดู และตีเปนทำนองรบ เสียงกลองนั้นดังสะเทือนสะท้านหวั่นไหว เกียงหลงยิ่งมีความประหลาดใจมากขึ้น ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงอาวุธกระทบกันดังฉาดฉับอยู่เบื้องล่างแห่งภูเขา จึงมองดูเห็นทหารฮวนกำลังรบกันเองเปนโกลาหล และต่างฆ่ากันล้มตายเปนอันมาก แล้วเห็นกูลชุ๊ดกันกำลังขี่ม้าดำใหญ่ไล่เข่นฆ่าพลทหารของตนเองด้วยกระบองคู่มือล้มตายลงดังหั่นผัก ส่วนทหารของเกียงหลงหาได้มีอาการเช่นนั้นไม่ เหตุนี้ทำให้เกียงหลงสงสัยว่าจะเปนด้วยอำนาจเสียงกลองประหลาดที่ตนตีอยู่หรือมิใช่ จึงลองหยุดตีกลองเสียทันใดนั้นทหารฮวนก็หยุดฆ่าฟันกันบ้าง ครั้นลองตีกลองดูอีก ทหารฮวนก็ลงมือฆ่าฟันกันอีกด้วย ดังนี้เกียงหลงก็แน่ใจทันทีว่าเปนด้วยอำนาจแห่งกลองวิเศษนั้น มีความดีใจมาก จึงให้ทหารตีกลองแทนแล้วรีบขับทหารนอกนั้นลงมาจากเขาเข้าประสมฆ่าฟันพวกฮวนล้มตายลงกลาดเกลื่อน ไม่ช้าทหารฮวนสิ้นหมื่นก็เข็ดขยาดถอยหนี เกียงหลงก็ขับทหารตามลงมาจากเขาเข้าตีกูลชุ๊ดกันไม่ทันได้กี่เพลงก็เอาทวนแทงถูกหน้าอกกูลชุ๊ดกันทลุหน้าออกข้างหลังขาดใจตายทันที พลางยกศพกูลชุ๊ดกันที่ยังติดปลายทวนอยู่ขึ้นกวัดแกว่งร้องบอกกับทหารฮวน ซึ่งเวลานี้ได้หยุดฆ่าฟันกันเพราะเกียงหลงได้ห้ามให้หยุดตีกลองแล้วนั้นให้ดูศพนายทัพของตน และว่าถ้าไม่ยอมสวามิภักดิ์จะฆ่าเสียให้สิ้น บรรดา

๔-๕-๖๙

ทหารฮวนซึ่งยังเหลืออยู่ประมาณสองหมื่นเศษ เห็นดังนั้นก็ตกใจ และมีความเห็นพ้องกันว่า นายของตนมีฝีมือนับว่าเป็นยอดเยี่ยมในประเทศไซเปะหลีก็ยังสู้ทหารจีนไม่ได้ ที่ไหนตนจะสู้ได้ จึงพากันทิ้งอาวุธเข้าคุกเข่าคำนับเกียงหลง ขอสวามิภักดิ์อยู่ด้วยทั้งสิ้น

เกียงหลงมีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้ไซยชนะแก่ข้าศึกโดยง่ายดาย จึงเรียกทหารให้รวมเป็นหมวดเป็นกอง ส่วนทหารฮวนที่สวามิภักดิ์ก็ให้รวมเข้าเป็นกองหนึ่งต่างหาก เพื่อเตรียมจะเดินกองกลับยังเมือง เมื่อเรียบร้อยดีแล้วก็ขับม้าออกเดินจะขึ้นไปบนเขา เพื่อบอกให้ทหารสองสามคนที่รักษากลองวิเศษนั้นนำกลองไปด้วย จะได้นำขึ้นถวายพระเจ้าเมียนเต้ แต่พอมาถึงเชิงเขาก็แลเห็นทหารที่รักษากลองวิเศษวิ่งหน้าตื่นลงมาจากบนเขา ตรงมาคุกเข่าคำนับและแจ้งว่ากลองวิเศษนั้นอยู่ดี ๆ ก็อันตรธานหายไปเฉย ๆ เกียงหลงมิได้ว่าอย่างไร และนึกรู้ว่าเป็นด้วยอำนาจเทพยดามาช่วย จึงลงจากม้าคุกเข่าคำนับขอบคุณเทพยดาที่ได้ช่วยตน ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงคนร้องครวญคราง อยู่ใกล้ ๆ บริเวณเชิงเขานั้น เกียงหลงมีความสงสัยจึงพาทหารสองสามคนเข้าไปดู เห็นม่อก๊าลิยที่ปฤกษาของกูยู่ดักถูกอาวุธที่ขานอนครางอยู่ ก็จำได้และมีความสงสารจึงเรียกให้ทหารจัดการชำระบาดแผลและเอาแพรพันไว้เรียบร้อย ม่อก๊าลิยก็รู้สึกค่อยยังชั่วพอขี่ม้าได้ จึงให้ทหารนำม้ามาให้ขี่ ม่อก๊าลิยรู้สึกบุญคุณเป็นอันมาก จึงคำนับขอบคุณเกียงหลงด้วยความเคารพ เกียงหลงก็ออกคำสั่งให้เดินกองกลับยังเมืองมุกเด็น พอถึงเมืองก็ค่ำพอดี

เจ้าเมืองทราบว่าเกียงหลงมีไซยชนะกลับมาก็มีความยินดี จึงพาขุนนางออกมาคอยรับอยู่ พอเกียงหลงมาถึงก็เชิญเข้าไปข้างในเมือง แล้วสั่งให้มีการเลี้ยงดูกันอย่างสนุกสนานและทั่วถึง เกียงหลงได้เชิญให้ม่อก๊าลิยมารับประทานเลี้ยงด้วย แล้วแนะนำให้รู้จักกับเจ้าเมือง และเล่าประพฤติการที่ได้กระทำมาให้เจ้าเมืองฟังโดยตลอด แล้ว และได้พยายามเกลี้ยกล่อมให้ม่อก๊าลิยแนะนำลังจีเจ้าเมืองไซเปะหลีก็กให้สวามิภักดิ์กับพระเจ้าแผ่นดินจีนส่งเครื่องบรรณาการตามธรรมเนียม และอย่าให้มารบกวนประเทศราชของจีนอีกต่อไปด้วย

ม่อก๊าลิยรับรองจะปฏิบัติตามทุกประการแล้วก็ลาไปพักผ่อนยังห้องที่ได้จัดไว้ เพราะไม่สบายอยู่

เมื่อม่อก๊าลิยไปแล้ว เกียงหลงจึงอธิบายให้เจ้าเมืองมุกเด็นฟังว่า การที่ยอมปล่อยให้ม่อก๊าลิยกลับไปบ้านเมืองโดยดีนั้น ก็เพื่อจะให้เห็นว่าทางฝ่ายเราใจดีไม่พยาบาทข้าศึกที่พ่ายแพ้ จะได้รู้คุณต่อไป ถ้าแม้จะไม่เกลี้ยกล่อมให้สวามิภักดิ์โดยดีและจะยกกองทัพไปตีประเทศไซเซ๊ะหลีกนั้นเห็นว่าเปนการลำบาก เพราะประเทศนั้นหนาวจัดมีแต่หิมะ การจะเดินทัพเข้าไปและการส่งเสบียงอาหารลำบากมาก จะอาศัยข้าวปลูกผลในพื้นภูมิประเทศก็อัตคัต เพราะประเทศนี้ไม่ใช่ประเทศกสิกรรม โดยพื้นแผ่นดินปกคลุมไปด้วยหิมะในปีหนึ่งมีฤดูหนาวเกือบตลอด มีฤดูร้อนไม่กี่วัน อีกทั้งประเพณีบ้านเมืองก็ผิดกันกับเรา หากจะตีได้ก็ปกครองไม่ได้ เห็นว่าเอาใจดีต่อเกลี้ยกล่อมด้วยน้ำเย็นดีกว่า จะได้รู้สึกบุญคุณและเกรงขามไม่กล้ายกมารบกวนอีกต่อไป

เจ้าเมืองมุกเด็นได้ฟังเกียงหลงชี้แจงดังนั้นก็เห็นด้วย และชมเชยว่ามีปัญญากว้างขวางเห็นเหตุได้ไกลมาก ควรเปนแม่ทัพของมหาประเทศโดยแท้

เมื่อเกียงหลงได้จัดการส่งม่อก๊าลิยกลับพร้อมทั้งคืนทหารและมอบสาตราอาวุธที่จับไว้ได้ให้หมดแล้ว ก็ลาเจ้าเมืองมุกเด็นและเจ้าเมืองมุกเด็นได้มอบเครื่องบรรณาการไปถวายพระเจ้าเมียนเต้ด้วยแล้ว ก็ยกกองทัพกลับยังเมืองหลวง

ฝ่ายทางเมืองหลวงในเวลากลางคืนเดือนหงายคืนหนึ่ง พระเจ้าเมียนเต้กลับยกทองเฮาพร้อมด้วยพระสนมและนางกำนัลกำลังชมแสงจันทร์อยู่บนหอชมจันทร์ ทันใดนั้นมีดวงไฟใหญ่ดวงหนึ่งลอยมาจากทิศเหนือตรงเข้ามาตกลงกลางหอชมจันทร์ของพระเจ้าเมียนเต้ แล้วแตกกระจายและทำอาการจะไหม้ลามต่อไป แต่ก็ในบัดใจนั้นเองมีลมก้อนหนึ่งลอยลิ่วมาจากทิศใต้ตรงเข้าพัดขับไล่ดวงไฟนั้นออกจากหอชมจันทร์ดับหายไปในทันที มิทันจะไหม้ลามอะไรได้ พระเจ้าเมียนเต้ทรงสังเกตว่าข้างหลังก้อนลมนั้นมีเปนรูปเทวดาปรากฏอยู่ภายในก้อนเมฆซึ่งห้อมล้อมอยู่โดยรอบลอยตามมาด้วยติด ๆ กัน แต่หาได้เข้ามาในหอไม่ ลอยอยู่กลางอากาศข้างนอกหอนั้น แต่เห็นเปนเงา ๆ ไม่ชัดเจน พระเจ้าเมียนเต้ประหลาดพระทัยเปนอันมาก และทรงเชื่อแน่ว่าคงเปนเทวดาองค์นี้ที่ช่วยดับลูกไฟที่ตกลงมาในหอดูดาวของพระองค์ จึงรับสั่งว่า ท่านที่ได้ช่วยเหลือข้าพเจ้าครั้งนี้

เปนเทวดาองค์ใด ขอได้สำแดงกายให้ข้าพเจ้าเห็นชัดเถิด จะได้แสดงความเคารพให้สมกับที่มีคุณแก่ข้าพเจ้า ทันใดนั้นมีเสียงตอบออกมาจากก้อนเมฆที่ลอยอยู่นั้นว่า ข้าพเจ้าคือยุดา ของพระองค์ พระเจ้าเมียนเต้ได้ทรงฟังก็ยิ่งทรงประหลาดพระทัยมากขึ้นไปอีก จึงรับสั่งว่า ท่านว่าเป่นน้องที่สองของข้าพเจ้าก็ท่านมีนามอย่างไรและเกี่ยวข้องกันอย่างไรเล่า โปรดแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบโดยเร็วเถิด ทันใดนั้นเทวดาที่อยู่ในก้อนเมฆก็ยื่นง้าวที่ถืออยู่ให้พระเจ้าเมียนเต้ทอดพระเนตร์ พอพระเจ้าเมียนเต้ได้ทรงเห็นง้าวที่เทวดายื่นออกมาก็รับสั่งว่า นี่เปนง้าวของเจ้ากวนอูที่เคยเห็นมีอยู่ตามศาลเจ้ากวนอู ดังนี้ท่านจะมิเปนกวนอูหรือ เทพยดากวนอูจึงตอบพร้อมกับแสดงกายให้แลเห็นด้วยว่า ถูกแล้ว ข้าพเจ้าเปนกวนอูและเปนน้องที่สองของพระองค์ พระเจ้าเมียนเต้ได้ทรงเห็นรูปกวนอูขี่ม้าเซ็กเทา มือขวาถือง้าว มือซ้ายลูบหนวดซึ่งยาวลงมาถึงอก มีทหารหน้าขาวและหน้าดำยืนอยู่ข้างซ้ายและขวา ลอยอยู่กลางอากาศ กับได้ยินเทวดากวนอูว่าเปนน้องที่สองของพระองค์ก็รู้สึกพิศวงตื่นเต้นและรับสั่งถามโดยทันทีว่า เช่นนั้นข้าพเจ้ามิเปนพระเจ้าเล่าปี่หรือเจ้ากวนอูคำนับพร้อมกับตอบว่าถูกแล้ว พระองค์คือพระเจ้าเล่าปี่ พระเจ้าเมียนเต้เมื่อได้ทรงทราบแน่พระทัยว่าพระองค์เปนพระเจ้าเล่าปี่ได้มาเสวยชาติเปนมนุษย์อีก และได้พบกับกวนอูซึ่งเปนอนุชาร่วมสายาลแต่บุรพชาติก็มีพระหฤทัยปีติยินดีจนน้ำพระเนตร์ไหล รับสั่งว่า ท่านผู้เปนน้อง ข้าพเจ้ามีความโสมนัสอย่างสุดซึ้งที่ได้มาพบกันอีกในชาตินี้ แต่ก็เปนที่เสียใจที่ท่านเปนเทวดาจะมาอยู่ร่วมทุกข์สุขกันอีกเหมือนชาติก่อนไม่ได้ และโดยเหตุที่ท่านเปนเทวดาย่อมทราบความเปนไปของมนุษย์ทั้งหมดนี้ ท่านยังทราบหรือไม่ว่า เวลานี้ชาติเปนอะไรอยู่ที่ไหน เทพยดากวนอูตอบว่า ชาติคือเกียงง่วนโส่ย ซึ่งไปปราบฮวนไซเบ๊ะหลีก และได้มีชัยชนะอย่างง่ายดาย เพราะท่านอาจารย์ขงเบ้งมาช่วย บัดนี้กำลังเดินทางกลับพรุ่งนี้เวลาบ่ายก็จะถึงเมืองหลวง พระเจ้าเมียนเต้ทรงทราบว่าเกียงหลงเปนเตียวหุยอนุชาร่วมสายาลคนที่สามกลับมาเกิดพบกันอีกก็ยิ่งเพิ่มความโสมนัสมากขึ้น ทรงใคร่จะได้พบเกียงหลงให้พร้อมกันณบัดนี้ แต่เมื่อไม่มีทางที่จะให้เปนเช่นนั้นได้ เพราะเกียงหลงยังมาไม่ถึง จึงจำเปนต้องระงับพระทัยไว้ และทรงรับสั่งถาม

เทวดากวนอูว่า ท่านอาจารย์ฮกหลงเปนอะไร อยู่ที่ไหน จึงอุส่าห์มีน้ำใจ มาช่วยซาตี้ด้วย เทพยดากวนอูซึ่งรู้แจ้งว่า อาจารย์ฮกหลงได้สำเร็จเปนเซียนอยู่สำนักเขากุนหลุนซัว มีความสุขมาก และส่วนขุหลง, ฮองตง, ม้าเฉียว ผู้กล้าหาญและสัตย์ซื่อเหล่านี้ได้เปนเทพยุตร์อยู่บนสวรรค์ โดยเปนทหารรักษาพระองค์ของเง็กเซียงฮ่องเต้ทั้งหมด พระเจ้าเมียนเต้ได้ทรงทรายดังนี้ก็มีพระทัยยินดีเปนอันมาก และรับสั่งถามต่อไปว่า เหตุใดท่านจึงทรายว่าข้าพเจ้าได้รับภัยจึงมาช่วยทันที และภัยที่เกิดแก่ข้าพเจ้านี้เนื่องมาจากอะไร เทพยดากวนอูจึงตอบว่า ข้าพเจ้ากำลังเที่ยวตรวจดูทุกข์สุขของมนุษย์อยู่ตามน่าที่ ก็พอเอินพบยี่ศาเอี่ยวไขว่กำลังเหาะผ่านหอชมจันทร์ของพระองค์มา และมันเห็นซุนฮ้วงซ้อฮองเฮาของพระองค์ทรงโฉมงดงามมันก็คิดร้ายจะแย่งเอาไป จึงบันดาลให้เปนดวงไฟตกลงมาในหอของพระองค์ เพื่อจะให้ไหม้ลุกลามเกิดอลหม่านขึ้น มันจะได้มีโอกาสแย่งเอาไปโดยสดวก ข้าพเจ้าเห็นจึงได้ประหารมันเสียแล้วบันดาลให้เกิดก้อนลมพัดเอาดวงไฟสูญหายไปทันที พระเจ้าเมียนเต้และฮองเฮาได้ทรงฟังรู้สึกพระทัยหาย แล้วพร้อมกันกล่าวคำขอบใจเทพยดากวนอู แต่พระเจ้าเมียนเต้มีรับสั่งถามด้วยความสงสัยว่า เหตุใดท่านจึงเรียกฮองเฮาของข้าพเจ้าว่า ซุนอ้วงเจ๊ เพราะฮองเฮาแซ่กิมไม่ใช่แซ่ซุน เทพยดากวนอูหัวเราะแล้วตอบว่า ถูกแล้วฮองเฮาเวลานี้เปนแซ่กิม แต่ในชาติก่อนโน้นเปนแซ่ซุน ข้าพเจ้าจึงเรียกซุนฮ้วงเจ๊ คือ ซุนฮูหยิน และพวกที่ได้มาเกิดเปนฮองเฮาของพระองค์อีกก็เพราะความสัตย์ซื่อที่มีต่อพระองค์ คือ ในบุรพชาตินั้นเมื่อฮ้วงเจ๊ทรายว่าพระองค์เสียทัพแก่พระเจ้าซุนก๋วน เชษฐาของอ้วงเจ๊แล้ว อ้วงเจ๊ก็หนีไปที่ชายทะเลกระโดดลงไปในทะเลเพื่อให้ตายตามพระองค์ไป เง็กเซียงฮ่องเต้ทรงเห็นความซื่อสัตย์จึงได้ให้มาเกิดเปนฮองเฮาของพระองค์ใหม่อีก ส่วนกำอ้วงซ้อและบิอ้วงซ้อทั้งสองคนนั้นได้เปนเทพธิดาอยู่กับอองโบ๊เนี่ยเนี่ยมเหษีของเง็กเซียงฮ่องเต้เปนสุขสบายมาก ส่วนพระองค์กับอ้วงซ้อก็จะได้เสวยราชสมบัติอยู่ในมนุษย์โลกนี้เปนเวลานานจนพระชนม์พรรษาครบเก้าสิบ แล้วจะได้กลับไปเปนเทพยุตร์และเทพธิดาอยู่บนสวรรค์ต่อไปอีก และบัดนี้ข้าพเจ้าได้แจ้งข้อความต่าง ๆ ให้พระองค์ทรงทรายมากพอแล้ว จะชี้แจงให้มากไปกว่านี้ไม่ได้ เพราะเปน

การขัดอำนาจพ้าและดินข้าพเจ้าจะได้รับโทษจากเจ็กเซียงฮ่องเต้ จึงจำต้องขอลากลับณบัดนี้ ต่อไปถ้ามีเหตุการณ์อะไรร้ายแรงเกิดขึ้นแล้วจง ระลึก ถึง ข้าพเจ้า ๆ จะได้มา ช่วยเหลือทันที ว่าแล้วเทพยดากวนอูก็หายไป พระเจ้าเมียนเต้กับฮองเฮา ต่าง คิด ถึง คุณที่ได้มาช่วยเหลือให้พ้นอันตรายจากยี่ศาจเอี่ยวไขว่จึงลุกขึ้นคำนับพร้อม กัน แล้วก็เสด็จ กลับ เข้าพระราชวัง

ครั้น รุ่ง ขึ้น พระเจ้าเมียนเต้ เสด็จ ออก ว่าราชการก็ทรงเล่าประพฤติเหตุที่เกิด ขึ้น นั้นให้ขุนนางทั้งปวงฟัง ขุนนางเหล่านั้นพากันตื่นเต้นพิศวงเปนอันมาก แล้วก็ พา กัน ถวายพระพรแด่พระเจ้าเมียน เต้ ต่าง ๆ ไม่ ช้า เรื่องเหล่านี้ก็ทราบไปถึงราษฎร

ครั้นตกย่ายพระเจ้าเมียนเต้ชวนบรรดาขุนนางทั้งปวงออกไปคอยรับเกียงหลงที่ประตูเมืองซึ่งเทพยดากวนอูบอกว่าจะมา ถึง ใน ตอน ย่าย นั้น

ฝ่ายราษฎรก็พากันมาคอยรับเสด็จอยู่แน่นนัน แล้วชวนกันโห่ร้องถวายพระพรแด่พระเจ้าแผ่นดินอยู่เซ็งแซ่ โดยพวกราษฎรเห็นว่า เปน ผู้ มี บุญ ล้ำ ที่ ได้ ทรง กลับชาติ มาเปนกษัตริย์อีก และเชื่อว่าพวกตนจะได้รับความสุขต่อไป เพราะตามเรื่องราวปรากฏว่าพระเจ้าเล่าปี่เปนกษัตริย์ที่กรุณาเมตตาแก่ราษฎรมาก

พอ ถึง เวลา บ่าย ประมาณ สี่ โมง กองทัพเกียงหลง ก็มาถึง เมื่อทราบว่าพระเจ้าแผ่นดินเสด็จออกมารับก็มีความยินดีและรู้สึก พระกรุณายิ่ง จึงให้หยุดกองทัพไว้แต่ไกล ส่วนตนก็ลงจากหลังม้า เข้ามาคุกเข่า ถวาย คำนับพระเจ้าแผ่นดิน ๆ ทรง โสมนัสและประคองให้ลุกขึ้นแล้วรับสั่งว่า เชียนต์อย่าถือขนบธรรมเนียมให้จัดนักเลย เราเปนพี่น้องกันซึ่งทำให้เกียงหลงประหลาดใจที่ได้ยินพระเจ้าแผ่นดินรับสั่งดังนั้น แล้ว พระเจ้าแผ่นดิน ก็ทรงจูงมือเกียงหลงกลับเข้าในวัง รับสั่งให้มีการเลี้ยงโต๊ะกันอย่างเอิกเกริก และให้นำโต๊ะไปพระราชทานบรรดานายและพลทหารทั้งปวงถ้วนหน้ากัน

ครั้นสิ้นการเลี้ยง เกียงหลงก็ถวายรายงานการสงครามและบาญชี ความดี ความชอบของนายและพลทหารทั้งปวง พระเจ้าแผ่นดินก็พระราชทานยศบรรดาศักดิ์และรางวัล ทั่วถึงกัน และผู้ที่เสียชีวิตในการสงครามก็พระราชทานเงินเลี้ยงชีพแก่บุตร์ภรรยาต่อไป

เมื่อเรียบร้อยแล้ว พระเจ้าเมียนเต้ จึงทรงเล่าเรื่องที่เทพยดากวนอูชี้แจงให้เกียงหลงฟัง

โดยตลอดจน กระทั่งที่เกียงหลงมีชัยชนะแก่ข้าศึก โดยอาจารย์ฮกหลงมาช่วยทุกประการ

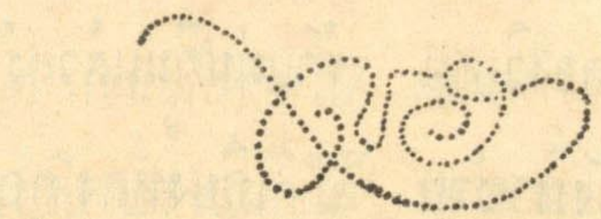
เกียงหลงมีความประหลาดใจและคิดใจหาที่เปรียบมิได้ จึงทูลว่าข้าพเจ้าพึ่งเข้าใจเดี๋ยวนี้ แล้วก็ทูลถึงเรื่องที่ตนได้พยกลองวิเศษและที่กลองมีอักษรยอกว่า “ขงเบ้งมาช่วยเตียวหุย” และเมื่อเสร็จการรบพุ่งกันแล้วตั้งใจจะนำกลองมาถวาย แต่กลองนั้นได้อันตรธานสูญหายไปเสีย ครั้นทูลเสร็จแล้วก็ตรงเข้ากราบพระบาทพระเจ้าเมียนเต้ ๆ ทรงประคองให้ลุกขึ้นแล้วรับสั่งว่า น่าขอบใจท่านอาจารย์ฮกหลงยังอุส่าห์มาช่วย และรับสั่งต่อไปว่าเรามีความยินดีที่ได้เกิดมาพบกับเฮียนตี๋ในชาตินี้อีก เราตั้งให้เฮียนตี๋เป็นบู๊เต๊กอ๋องสำเร็จราชการทหารตลอด พระราชอาณาจักร์ มีอำนาจประหารชีวิตข้าราชการใด ๆ ที่ประพฤติผิดได้ก่อนกราบทูลพระเจ้าแผ่นดิน เวลาเข้าเฝ้าให้สพายกระบี่ และไม่ต้องคำนับพระเจ้าแผ่นดิน ดุจขุนนางอื่น ๆ กับให้มีเก้าอี้มังกรทองสำหรับนั่งข้าง พระราชบัลลังก์พระเจ้าแผ่นดินแล้วสร้างวังให้อยู่ใกล้ ๆ กับวังหลวง

เกียงหลงคุกเข่าคำนับขอบพระคุณอีกครั้ง พอพระเจ้าแผ่นดินเสด็จขึ้นก็กลับไปยังที่พักของตน

ตั้งแต่นั้นมาบ้านเมืองก็อยู่เย็นเป็นสุข พระเจ้าแผ่นดินกับบู๊เต๊กอ๋องต่างรักใคร่กันสนิทสนม บู๊เต๊กอ๋องก็พยายามรับราชการด้วยความสัตย์สุจริต ราษฎรได้รับความสุขสำราญทั่วหน้ากัน และต่างก็เล่าเรื่องพระเจ้าเล่าปี่และกวนอูเตียวหุยกลับชาตินี้ให้ลูกหลานฟังต่อ ๆ มาจนมีผู้เรียบเรียงขึ้นไว้ดังที่ได้บรรยายมาแล้ว

อย่าลองดีกว่า

(อาศรัยเค้าเรื่องจริงในประเทศอังกฤษ)

ผู้ที่ลือชื่อในทางล้วงกระเป๋าเก่งที่สุดในเมืองไทยเมื่อครั้งนั้น คือ เจ้าเขียว นามสกุลอะไรไม่ทราบ มันล้วงได้ตั้งแต่ผ้าเช็ดหน้าคาปากกระเป๋า จนกระทั่งสตางค์ ๕ ที่กันกระเป๋าโดยเจ้าของไม่รู้สึกเลยสักคราว. เคยส่งเดชเข้าไปล้วงแถวสถานีหัวลำโพงบ้าง หน้าโรงภาพยนต์บ้าง หน้าโรงงิ้วบ้าง แล้วแต่โอกาศ.

ผู้ที่ลือชื่อในทางจับนักล้วงกระเป๋าเก่งที่สุดในเมืองไทยเมื่อครั้งเดียวกันนั้น ก็คือคุณล้อม นามสกุล เชาว์เฉียบ เป็น ร.ต.ต. แห่งกองพิเศษ เคยจับคนผิดมาเยอะแยะแล้ว.

คุณล้อม เชาว์เฉียบ รู้จักสัญชาติเจ้าเขียวดีมานานแล้ว เจ้าเขียวก็รู้จักฤทธิ์เดชคุณล้อมดีมานานเหมือนกัน. คุณล้อมคอยระวังจับเจ้าเขียวเมื่อเวลาล้วงกระเป๋า แต่เจ้าเขียวก็คอยระวังดูเมื่อเวลาจะล้วงเหมือนกัน ต่างฝ่ายต่างระวัง แต่เจ้าเขียวเป่นผู้ระวังก่อน จึงเป่นฝ่ายมีชัย ล้วงได้เสมอ.

คุณล้อมรู้ได้อย่างดี ๆ ว่าเจ้าหมอนี่ล้วงกระเป๋า แต่จับคาหลังคามือไม่ได้สักหน จึงปล่อยให้มันลอยนวลส่งเดชไปพลาง ๆ ก่อน.

เจ้าเขียวไม่เคยนึกถึงสุภาษิตที่ว่า "สี่เท้ารู้พลาด, นักปราชญ์รู้พลั้ง" แต่คุณล้อม

เคยนึกเสมอ. เพราะฉนั้น คราวหนึ่ง จะเปน
ด้วยอะไรไม่ทราบ สุภาษิตเกิดศักดิ์สิทธิ์ขึ้น
คุณล้อมจึงลากคอเจ้าเขียวให้ไปหย่อนอารมณ์
ดูระเบียบการในตรางเสียสักพักหนึ่ง. ฝ่าย
เจ้าเขียวก็เปนคนแสนจะว่าง่าย ยินดีเข้าตราง
ตามที่คุณล้อมมีกะใจเชิญ. แต่ได้กล่าวขึ้น
กลางศาลอย่างดัง ๆ จนหนวกหูผู้พิพากษาและ
ผู้ไม่พิพากษาว่า จะเข้าไปพักแก้เมื่อยสัก
หน่อย และจะเก็งวิธีใหม่ ๆ แปลก ๆ ไว้
เก็งได้แล้ว จะออกมาใหม่ ขอให้คุณล้อม
อย่าพึ่งชิงตายเสียก่อน.

ตำรวจผู้คุม ได้ยินเจ้าเขียวพ่นพิษ เกิด
รำคาญขึ้น ตวาดว่า "หยุดโว้ย!
พูดร่ำไร!"

เจ้าเขียว (หันขวับมา) "ใครยอกว่า
เขาพูดกับแกล่ะ?"

ตำรวจ "ยังจะเถียงอีก"

เจ้าเขียว "ใครยอกว่าเถียงล่ะ?"

ตำรวจขัดใจ กระแทกหลังให้อั๊กใหญ่
"เจ็บไหมวะ?"

เจ้าเขียว "ใครยอกว่าไม่เจ็บเล่า?"

◎ ◎ ◎

บัดนี้เจ้าเขียวออกจากตรางแล้ว มันรู้สึก
ว่าอากาศและระเบียบการในตรางวิเศษมาก,
สามารถเสกคน "ศิร์ยะไม้" ให้น่วมเปน
มะตูมนิ่มได้อย่างอัศจรรย์ที่สุด ขยับจะเหมาะ
แก่คนชนิดมันน่าอยู่. คือ บัดนี้มันรู้สึกว่า
การล้วงกระเป๋าก็ดี การสูบกันชา ยาฝิ่นก็ดี
การประพฤติ นอกกฎหมายก็ดี เหล่านี้ไม่ดี,
ผิดกับบัดโน้น ซึ่งมันรู้สึกว่าการล้วงกระเป๋า
ก็ดี การสูบ ฯลฯ ฯลฯ เหล่านี้ดี. เพราะฉนั้น
แต่นี้ต่อไป ขอเรียก เจ้าเขียว ว่า นายเขียว
เพราะเห็นว่าละพยศได้, น่าชม (แต่ไม่ใช่
น่าชมเจ้าเขียว ต้องชมตำรวจ) ท่านผู้อ่าน
โปรดทราบว่า อาชีพของนายเขียว บัดนี้คือ
แขวเรือจ้าง สำนักงานอยู่ที่ท่าปากคลองตลาด
จังหวัดพระนคร.

มากาลวันหนึ่ง อากาศในท้องฟ้าสดใส
แจ่มแจ้งดี ปราศจากเมฆหมอกมาบีดบัง พระ
พายพัดเฉื่อย ๆ ต้องใบไม้ไหว ขณะนั้นเวลา
ราว ๕ ล.ท. เศษ นายเขียวออกมาเดินเล่นตาม
ถนนอัษฎางค์ ปล่อยอารมณ์ให้ลอยไปตาม
ควันยุหรี่ตะพานโพ ซึ่งดูดพ่นออกจากปาก
เรื่อย บางคราวใช้สายตาไปชมเบ็ดที่ว่ายน้ำ

เปนฝูง ๆ ในลำคลอง เสียหนหนึ่ง แต่ชม นางสาว และไม่สาว ที่กำลัง อาบน้ำ ข้าง คลอง เสียหลาย ๆ หนแล้วแต่เรื่อง. บัดนั้นยังเอิญ คุณล้อม เชาว์เฉียบ เดินสวนทางมาพบเข้า นายเขียวจึงไหว้.

นายเขียว "อ้อ! คุณล้อม สบายดีครับ?"

คุณล้อม (ยกมือแตะหมวก) "พุทโธ่! เขียวน่ะเอง นึกว่าใคร!"

นายเขียว "ผมเอง คุณยังจำผมได้นะครับ?"

คุณล้อม "ได้ซิ นี่ออกมาแต่เมื่อไหร่ล่ะ?"

นายเขียว "สัก ๕—๖ เวลาแล้วครับ"

คุณล้อม "รสชาติตรางเปนไงบ้าง แฮ่ะ?" (ถามแล้วยักคิ้ว)

นายเขียว (ทำใจเย็น) "สบายที่สุด แต่ไม่น่าอยู่"

คุณล้อม "แกทำไม่ดีเองต่างหาก โทษใครได้"

นายเขียว "ถูกละครับ คุณทำตามหน้าที่ และผมต้องรับโทษตามกฎหมาย ออกมาเลยเข็ด ไม่กล้าอีกเลย"

คุณล้อม "ฮะแฮม! จริงรึ?"

นายเขียว "ให้ลากเลือดซิครับ ให้ลากที ลงที ให้ก้าวทีรถไฟสูบ....."

คุณล้อม "พอ—พอ เดี๋ยวจะ....จะเลิกสักกี่มือเทียว?"

นายเขียว "เลิกจนตาย สาบาลก็ร้อยวัดก็ได้"

คุณล้อม "ฮะ ฮะ ไม่น่าเชื่อ ว่าแต่เดี๋ยวนี้ทำงานอะไร?"

นายเขียว "ผมจนทรัพย์ จนปัญญา มีแต่แรง เลยมาแจวเรือข้างที่นั่น" ชี้ไปทางปากคลองตลาด "คุณข้ามฟากไหมละครับ? จะส่งให้"

คุณล้อม "แจวเรือข้าง? เหอ—เหอ—ผู้มือล้วงกระเช้าหย่อนลงรึ?"

นายเขียว "ไม่หย่อนดอกครับ ผมเห็นว่าผิดกฎหมาย นายหลวงท่านไม่ชอบทางพระก็ว่าบาป ผมเลยเลิก"

คุณล้อมหัวเราะดังลั่น จนเจ๊กรถลากมอง

คุณล้อม "ติดตรางเข้าหน่อย เลยรู้จักเปนคนขึ้น"

นายเขียว "ไม่รู้ได้หรือครับ ลองถามหวายดูบ้างซิ ควื่ว—ควื่ว—ยังเสียวไม่หายเลย อือย์" ทำท่าขนลุก

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ไทยเขษม

ขนพอง

คุณล้อม "เดี๋ยวนี้ ดูแก่ไป มือ จะไม่เบาเหมือนเมื่อก่อนละมัง?"

นายเขียว "อย่าถามเลย เขาซิครับ แต่ผมไม่อยากประพฤติเท่านั้น"

คุณล้อม "กลัวถูกขังอีกละซิ ถูกไหมล่ะ?"

นายเขียว "ไม่เคยนึกสดุ้งเลยสักนิด เปนความสัตย์เทียว เอ้า — ให้ลากเลือดซิ ผมรู้ดีรู้ชั่วแล้ว เลยเลิกขาด"

คุณล้อม "เลิก? — เลิกเพราะอ่อนฝีมือ และกลัวถูกขังใส่ตรางอีก ใช่ไหมล่ะ?"

นายเขียว "ม่าย — ช่าย — ผมเลิก — เพราะ — ผม รู้ — รู้ดี รู้ชั่ว — คุณ — คุณอย่าถามเลยครับ"

คุณล้อม "มือไม่เบา ตาไม่ไว — .... เหอ .... เหอ! เขารู้หรอกน่า — อย่าโกหกเลย ถามจริง ๆ เถอะน่า — เขียว!"

ยังนั้น นายเขียวถอนฉุนกึกขึ้นมา จะสังเกตได้ว่าใบหูแดงเปนผลตำลึงสุก.

นายเขียว "เอ! คุณล้อมนี่ พูดร่ำไร จะยั่วผมหรืออีนี่?" (ทิ้งบุหรี่ตะพานโพ)

คุณล้อม (ทำยิ้ม แสดงใจเย็น) "ไม่ยั่วพูดจริง ๆ นะ มีอย่างรี? ล้วงกระเป๋ามาตั้งหลายปี จะมาเลิกเสียง่าย ๆ ใจเสาะ? ที่แท้ไม่ไว ไม่เบาเหมือนเมื่อก่อนน่ะไม่ว่า"

นายเขียว (ฉุนที่สุด แต่ทำใจเย็นไว้บ้าง) "คุณพูดเข้าทีดีมาก เมื่อยังไม่เชื่อฝีมือผม ชะแม้ม — จะลองชมดูเล่นบ้างก็ได้"

คุณล้อม (ขยับจะทิ้งขึ้นมา) "ไหน? ไหน? ทำอย่างไร? ลองว่าไปถิ?" (ยืดตัวตรง ทำหูผึ่ง)

นายเขียว (ถอยหลังก้าวหนึ่ง) "อ๊ะ! ยอกไม่ได้ซิครับ จะลองก็ลองกันทีเดียว มาตีคอถามไม่ได้ดอก"

คุณล้อม "เอา! ตกลง"

นายเขียว "แล้วคุณอย่าจับผมนา!"

คุณล้อม "เอา! ตกลง"

นายเขียว "แล้วคุณอย่าเอะอะไปนา!"

คุณล้อม "เออน่า"

นายเขียว "คุณต้องระวังกระเป๋าให้ดีนา!"

คุณล้อม "เออน่ะ วะ! พูดร่ำไรจริง"

นายเขียว "งั้นผมลาก่อนละครับ"

คุณล้อม "อ้า—ว จะไปไหนล่ะ? ยังไม่ได้ล้วงกระเป๋าให้ชมเลย"

นายเขียว "ไว้วันหลังครับ วันนี้มีธุระ คุยเสียเพลินเที่ยว"

คุณล้อม "เดี๋ยวเถอะน่า ลองขยับเม็ดเด็ดๆ ให้ชมเป็นขวัญตาหน่อย เถอะ—นี่—ในกระเป๋านี่มีหลายซุ้ยเที่ยว" ว่าแล้วตบกระเป๋าปุๆ.

นายเขียว "ไม่ได้ เย็นแล้ว ผมลาละครับ พรุ่งนี้พบกันที่นี่ใหม่" ว่าแล้วหันหลังเดินกลับไป คุณล้อมจึงหัวเราะส่งท้ายเป็นที่เย้ยว่า "ฉา—ไม่เห็นจริงเลย—....ว๊า จะไปไหนล่ะ? (ตะโกน) เฮ้ย! กลับมาก่อนเถอะน่า อ้ายเพื่อนยาก"

นายเขียวก็ใจนักเลง กลับมาจริงๆ

คุณล้อม "ไหนว่าจะล้วงกระเป๋ากันไงล่ะ?"

นายเขียว "ล้วงอะไรอีกล่ะครับ? ก็ได้นี่แล้ว นี่" ยื่นของให้ดู "ไม้ขีดไฟ นี่—กระเป๋าขวา, มีดพับนี่—กระเป๋าซ้าย"

คุณล้อม ".....!"

นายเขียว "แฮะ แฮะ เหอ—เหอ"

คุณล้อม (ได้สติ) "เอ๊ะ!"

นายเขียว "ไม่เอ๊ะละครับ! ไง?"

คุณล้อม (ท่าทาง ๕ แต้ม) "เ—ก่—ง..."

นายเขียว "วันนี้แสดงเท่านี้เป็นวางประจำก่อน พรุ่งนี้พบกันใหม่ที่นี่นะครับผมลาละ" ว่าแล้วส่งของคืนให้คุณล้อมรับแล้ว ยืนเป็นเยี่ยพักใหญ่ๆ

รุ่งขึ้นเวลาและสถานที่เดียวกับเมื่อวาน นายเขียวเดินเตร่รออยู่ สักครู่คุณล้อมมาถึง คำแรกที่พูดก็คือ:—

"เขียว เก่งมาก วิเศษ วิเศษ—เก่ง"

นายเขียว "ยังไม่เก่งแท้นะครับ ที่แสดงเมื่อวาน ยังเผินๆ อยู่ เป็นแต่เปลือก ไม่ใช่เนื้อแท้ อีกอย่างหนึ่ง หมู่นี้ไม่ได้ประพฤติผิดมือค่อนข้างหย่อนกว่าเก่า"

คุณล้อม “เท่านี้ ก็.....”

นายเขียว “พอหรือครับ? ฮะ—ฮะ เหอ เหอ อ้อ! คุณรับเอาอ้ายนี่ไปด้วย เถอะ อยู่ที่ผมเกะกะ” ว่าแล้วงัดเอาสิ่งๆ หนึ่งขึ้นมาจากชายพกยื่นให้

คุณล้อมถาม “อะไร?”

นายเขียว “นาฬิกาพกของคุณ!”

คุณล้อม (พิจารณา) “อุ๊ะ! นี่มันตั้งจำนำนี่หว่า!”

นายเขียว “ถูกละครับ มันแปลงตัวได้”

“พุทโธ่ พุทโธ่” คุณล้อมปลงอนิจจัง “ล้วงไปแต่เมื่อไหร่ล่ะ?”

“วานนี้ ตอนผมลากลับ”

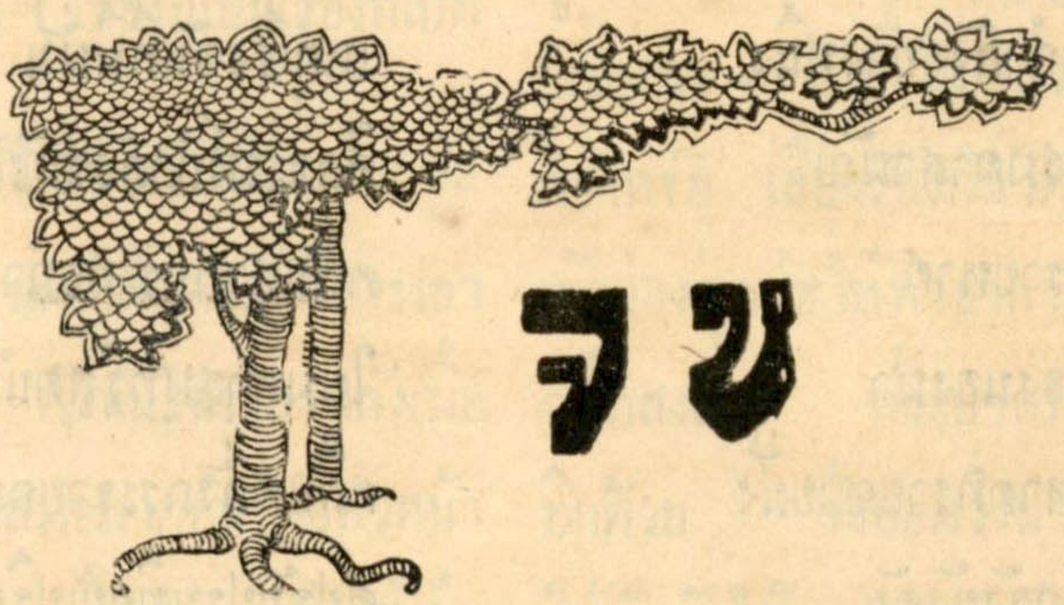
“ตายโหง เร็วอย่างนั้นเชียวรึ?”

“ครั้ย—”

“ไม่น่าเชื่อ”

“จะลองอีกหรือครับ?”

“โอ๋ยโย่ **อย่าลองดีกว่า**”

จบ

๒๑๓ หญิงเท่านั้นเป็นผู้พอใจลับๆ แม้ความปรารถนาแห่งใจเต็มเปี่ยม ก็ยากที่จะเผยให้ปรากฏ

ของ ฉ. ล. พิชยญาติ

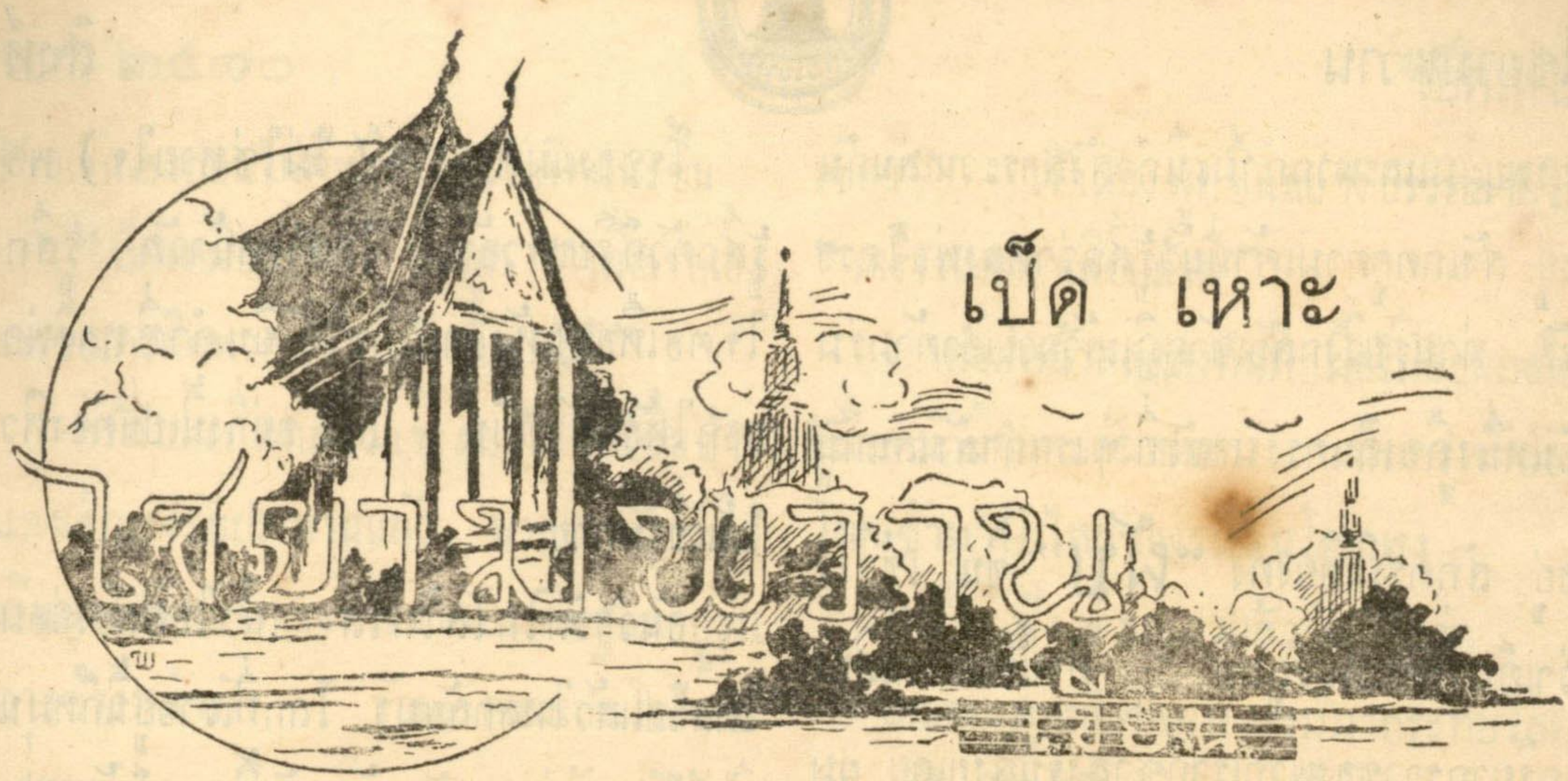
พล ๕

พลำ จนฺโท พลำ สุริโย
พลำ เวลา สมุทฺทสฺส
พลำ สมณพฺราหฺมณา
พลาติพลมิตฺถิโย

ดอกสร้อย

◎ จันทร์ข้าว
แสงนวลชวนยลเย็นสบาย
ส่องโลกโศกสูญพูนสุข
ปราศมืดมัวหมดยดบัง
◎ ดวงตวัน
ยามอุทัยทอหล้าชาตรี
เกรียวเกรินเชิญอาเศียรพาท
กำขัดมืดคลายหายไป
◎ พราหมณ์พรต
ละบาปบ่มบุญสุนทร
นับเปนกำลังอย่างหนึ่ง
รู้กฎธรรมดาสามัญ
◎ ทรายหาด
นทีฟองนองมา
พอถึงหาดทรายชายฝั่ง
จึงขัดกำลังบังคับ
◎ สตรี
สามภพพ่ายพักตร์ศักดา
ถึงผู้ปราบได้ไตรจักร์
ต้องตกเปนทาสพาดพิง
เด่นด้าวดูดวงช่วงฉาย
หญิงชายชอบยิ่งจริงจัง
ปลื้มปลุกดวงใจเปล่งปลั่ง
นับเปนกำลังอย่างหนึ่งเอย ฯ
ฉายฉันจำรัสรัศมี
ไก่กาสดุดีใจ
โลกนาถแสงสัตว์อาศัย
นับในกำลังอีกอย่างเอย ฯ
วงศ์พรหมสมมติมหิศร
นามกรสมณะคละกัน
เหตุสิ่งขันตีมีมั่น
ศีลธรรม์กำลังขลังเอย ฯ
คลื่นสาดกระทบฉ่ำ ๆ
ในมหาสมุทร์สุดนัย
คลื่นคลั่งกระจายกลายกลับ
ค่ปรับประเทียบเปรียบเอย ฯ
ผู้มีกำลังอย่างห้า
จัดว่ากำแหงแรงจริง
หลงรักแล้วแน่แพ้หญิง
แรงกว่าทุกสิ่งจริงเอย ฯ

“เจ้าจำบี”

ถ้าท่านไม่เชื่อว่าเป็ด (สัตว์ชนิดหนึ่ง) ที่ตายไปแล้วนั้นอาจมีวันกลับเป็นขึ้นมา, อาจเหาะเหินเดินเท้าวิ่งไล่กัดมนุษย์ได้, อาจแสยะยิ้มแยกเขี้ยวได้ ก็จงอ่านเรื่องนี้อย่าช้า-

-ตราบแต่นั้นมา (เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นหลังจากเรื่อง **แกงเหาะ** ในฉบับตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ผมก็เลิกการที่คิดจะเอาลัดเอาเปรียบเพื่อน ดังนั้นในเวลาหลังเมื่อการกินการอยู่ของเราเสมอภาคกันโดยทั่วหน้าในหมู่เด็กวัดด้วยกัน จึงเป็นเหตุทำให้เด็กทั้งหลายชอบแลรักผมขึ้นมาก

วันหนึ่ง กะอยู่ในราว ๆ บ่ายโมงเศษ ผมหายักกะทราบไม่ว่าหลงพ่อปานกำลังจำวัดอยู่ จึงชวนเด็ก ๆ ด้วยกัน เล่น "อ้ายโม่ง" (ไม่ใช่อ้ายโม่งในหนังหรือภาพยนตร์) ผมจึงเริ่มจัดการหักไม้สั้นไม้ยาวให้เท่ากับจำนวนคนเล่น ถ้าใครจับได้ไม้สั้นก็ไม่ต้องสงสัย เพราะคงต้องเป็นผู้ที่ถูกปิดตาก่อน บังเอิญเจ้าผ่องเพื่อนสนิทของผมจับถูกไม้สั้น จึงต้องถูกปิดตาด้วยผ้าตามสัญญา ผมกับเด็กอีกประมาณ ๑๐ คนที่ไม่มีส่วนถูกปิดตาก็ออกวิ่งล่อให้จับ เสียงร้องกันให้อึงคะนึง ผมเห็นว่าเจ้าผ่องถูกล่อให้ทำอาการคว้าอากาศอยู่นานก็นึกสงสาร ทั้งอยากจะลองสนุกให้มากไปอีกด้วย จึงยอมวิ่งผ่านหน้าเจ้าผ่องเข้าไปให้มันจับได้ และยอมให้พวกเหล่านั้นปิดตาผม ผมวิ่งไล่จับอยู่เป็นนานก็ยังหาจับใครได้ไม่

อันดับนี้จักขอกล่าว ฝ่ายข้างหลงพ่อปานซึ่งจำวัดอยู่บนกุฏิ ได้ยินเสียงเกรียวกราวผิดปรกติ จึงตกใจตื่น ถลันออกมาดูที่เฉลียง

คงพบผมและพวกกำมะนีกำลังสาระวนเล่นกันอยู่ สังเกตดูตามเค้าหน้ารู้สึกว่าหลงพ่อโกรธจัด ท่านรีบวิ่งกลับเข้ากุฏิแล้วฉวยเอาค้ามร่มอันหนึ่งถือเดินตรงมายังที่ ๆ เรากำลังเล่นกันอยู่ สักครู่มีเสียงดัง **"ผับ"** ขึ้น เข้าใจว่าเด็กวัดคนหนึ่งถูกตี ต่อนั้นมาอีกเสียงเกรียวกราวของพวกเราก็ซาลงจนสงบเลย ผมคาดว่าเจ้าพวกนั้นคงแกล้งล้อเล่น จึงวิ่งคว้าไคว่ต่อไป

"เสร็จแล้วอ้ายเพื่อนยาก!" ผมร้องขึ้นเมื่อรวบตัวผู้หนึ่งไว้ได้ "แก้ผ้าผูกตากูทีซิวะ"

"ผัย! ขวัย! ขวัย ๆ ๆ" ผมต้องร้องขึ้นอีกเพราะความเจ็บ "โอย! โอย ๆ ๆ"

มะแล้วกันซิเจ้าพวกนี้ หนอยแนะจับได้แล้วยังเล่นตีกันอีก ผมรู้สึกฉิวจัด รีบดึงผ้าผูกตานั้นออกโดยเร็ว ตั้งใจว่าจะจ้ำหน้าแก้ตัวเสียให้สาแก่ใจ พอผ้าหลุดจากตา ที่ไหนได้ ไม่ใช่อื่นไกล หลงพ่อปานนั่นเอง

"อ้ายระยำ! เล่นไม่รู้จักเวลาเล่น_เดี๋ยวพ่อหวดเข้าให้อีกดอก ไม่ได้ต้องทำโทษพวกเองเสียบ้าง เย็นวันนี้ต้องอดข้าว ไปให้พ้นซิ—ขี้มเดี๋ยวพ่อ—"

ใจของผมหายวาบ (ไม่ใช่หายใจ) พอรู้สึกตัวก็รีบแจวอ้าว ไปทางหน้าวัด รู้สึกใจศอเหือดแห้งผากเมื่อได้ยินคำที่หลงพ่อยอกให้อดข้าวเย็น แย่! อย่างนี้เปนต้องหิวไส้แขวนตาย

อันว่าวัถโกโลโกโส น้ำในคลองย่อมไหลไปแล้วไหลกลับมา โลกที่เราอยู่นี้ก็หมุนเวียนไปมา กลางวันแล้ว ยังไงหนอก็ต้องเปนกลางคืน ผมกับพวกเพื่อนอีกสามคนรวมทั้งเจ้าผ่องด้วย ซึ่งเปนเด็กวัดอยู่ในคณะเดียวกันต้องถูกอดข้าวเย็น จน ๒ ทุ่มก็แล้วอาหารแม้แต่ข้าวเม็ดเดียวก็ยังไม่ตกถึงท้อง เราทั้งสี่คนนั่งเศร้าสลดอยู่ที่ราวสพานน้ำ ต่างรู้ใจกันได้ดี ๆ แล้ว ว่าหิวกันจนแทบไส้จะขาดออกไปเปนท่อน ๆ ด้วยกันทั้งสิ้น

"พี่ไม่ควรริเล่นเลยเชียว ต้องทำให้ฉันถูกอดข้าวไปด้วย" เจ้าจิตซึ่งเปนเด็กเล็กเอ่ยขึ้น

"เฮย! ไหน ๆ มันก็ถูกอดอยู่ด้วยกันแล้วยังจะมามัวโทษกันอยู่อีก" เจ้าผ่องค้านแทนผม "นี่แนะมาช่วยกันคิดหาหนทางนำเอาอาหารมาบรรจุท้องกันก่อนดีกว่า"

"จริงซี" ผมเสริม

"ถ้ายังงั้นเราลองไปขอเชื่อข้าวแกงที่

ร้านเจ๊กเฮงก่อนไม่ดีหรือ” เจ้าจิตแนะขึ้น

“ก็ดีเหมือนกัน” ผมพูด “เผื่อเจ๊กเฮงจะเชื่อเครดิตพวกเราได้ บ้างก็เป็นได้”

ครั้นเป็นที่ตกลงว่าจะลองไปขอเชื่อข้าวแกงเจ๊กเฮงรับประทานแล้ว พวกเราทั้งสี่ก็รีบเดินมุ่งไปร้านเจ๊กเฮง ซึ่งได้ประดิษฐานอยู่ริมทางข้างหน้าวัด ร้านเจ๊กเฮงเป็นโรงขายอาหารย่อม ๆ โรงหนึ่ง แต่ถ้าจะใช้คำภาษาต่างประเทศว่าเป็น เร็ส.ตอร์รองต์ ก็เห็นทีจะได้ สรรพสินค้าอาหารที่มีบรรจุอยู่ในร้านเจ๊กเฮงนั้น คงไม่ผิดแผกแตกต่างจากโรงข้าวต้มกุ๊ย ซึ่งเราท่านคงทราบดีอยู่แล้ว ที่หน้าร้านมีม้ายาวสำหรับให้คนนั่งยอง ๆ รับประทานข้าวต้มได้ แต่ถ้าใครขืนสัปดนใช้ก้นนั่งลงไปบนม้านั้นแล้ว ไม่ต้องสงสัยก็ได้ว่าเขาจะต้องรู้สึกสอดสเอียนและสากกันทีเดียวรวมทั้งนั้นก็คงเป็นเพราะ ปรากฏมีฝุ่นละอองซึ่งปลิวจากถนนมาจับอยู่โดยไม่มีผู้ปัดกวาดนับตั้งแรมปี จนทำให้แลดูม้านั้นขาวโพรงแลหนาขึ้นกว่าของเก่าประมาณ ๓ องคุลีเศษไม่ยิ่งหย่อน

แต่ครั้นพอเราเดินมาถึงหน้าวัดมองไปทางขวามือก็ใจหาย

“ปัดซ่อ นี่ร้านเจ๊กเฮงปิดเสียตาหัวค่ำเชียว” เจ้าผ่องพูดขึ้นอย่างประหลาดใจ “เสร็จหมดท่าเสียแล้วพี่”

เราทั้งสี่หน้าสลดลงทันที มือไม้อ่อนเพลีย รู้สึกหน้ามืดแทบล้มเป็นลม สักครู่เจ้าผ่องโดดเข้ามาจับไหล่ของผมสั่นโดยแรง

“ฟังๆ พี่ บุญเราแล้ว” มันว่า

ผมเอียงหูสดับศัพท์ซึ่งจะมีมากระทบโสตอยู่ครู่เดียวก็ได้ยินเสียง ๆ หนึ่งดังลั่นมาจากทางด้านหลัง เสียงนั้นเป็นเสียงที่เคยชินหูเรามาแล้วทุก ๆ คน

“เสียโป! เสียโป!!”

ก่อนเมื่อเจ้าของเสียงนี้จะเดินมาถึงตัวพวกเรา เจ้าผ่องผู้ไวปัญญาได้กระซิบเรื่องราวกะทางหนีทีไล่ให้เราฟังเป็นกลเม็ดอย่างเอก พอเจ้าเจ๊กเสียโปถึงที่ ๆ เรายืนอยู่ เจ้าผ่องก็โดดเข้าไปใกล้แล้วพูดว่า

“มานี่แน่ะโว้ย! อะไรอีวยืนคอยอยู่นานวันนี้ทำไมมาช้านัก”

“ฮ้อ_ฮี่” เป็นเสียงตอบของเจ๊ก

เจ้าผ่องออกเดินนำหน้าพาเจ๊กเข้าไปในบริเวณวัด ส่วนผมกับลูกน้องอีกสองคนเดินตามข้างหลัง

“อิใคจากิง” เจ้าเจ๊กถาม

“พระ” เจ้าผ่องตอบ

"หา_พะ"

"เออ_วางที่นี่แหละโว้ย" เจ้าผ่องบงการเมื่อเดินไปถึงท่าสพานน้ำซึ่งเรานั่งกันอยู่ก่อน

พวกผมทั้งสี่คนยืนล้อมหาบเจ๊กครั้นแล้วก็มองดูตากัน

"ไม่ไหวนี่เบ็ดตายทั้งนั้น" เจ้าผ่องบ่นเมื่อได้ก้มลงดมดูที่ขาเบ็ดชิ้นหนึ่ง

"อาลายเบ็ดตาย" เจ้าเจ๊กว่า

"เออน่า_ไหนงัดเอาอ้ายที่ยังไม่ได้ผ่าทั้ง ๆ ตัวออกมาซิ" เจ้าผ่องพูดต่อ

เจ๊กเสียโปใช้มือล้วงลงไปในเข่งแล้วยกเบ็ดย่างตัวหนึ่งขึ้นมาส่งให้เจ้าผ่อง ลักษณะของเบ็ดตัวนี้ทำให้ผู้เห็นต้องถึงกับน้ำลายวิงสอ ๆ พอผมเหลือบเห็นเข้าก็ต้องกลืนน้ำลายดังเอือก แหม! ท่านเอ๋ยมันชั่งอ้วนท้วนดีจังพับผ่า! ซี ขาตาละขา_พูดละมันกรามขึ้นมาเชียว

เจ้าผ่องยกเบ็ดย่างตัวนั้นขึ้นดมแล้วยิ้มและหันหน้ามาทางผมใช้มือดึงปากเจ้าเบ็ดย่างตัวนั้นอ้าออก แล้วตัวมันเองก็ร้องว่า

"ก๊าย_ก๊าย ๆ"

เจ้าผ่องกระแทกปากเบ็ดมาถูกแขนผมแล้วร้องขึ้นโดยแรงว่า

"เอ้านั่น_ไม่หนีหรือเอ๊าเบ็ดกัด_**เบ็ดกัด**"

ผมถอยหลังออกห่างกระโดดหนี เจ้าผ่องก็จับเบ็ดวิ่งไล่ร้องเข้ามาอีก

"เบ็ดกัด_เบ็ดกัด_เบ็ดกัด"

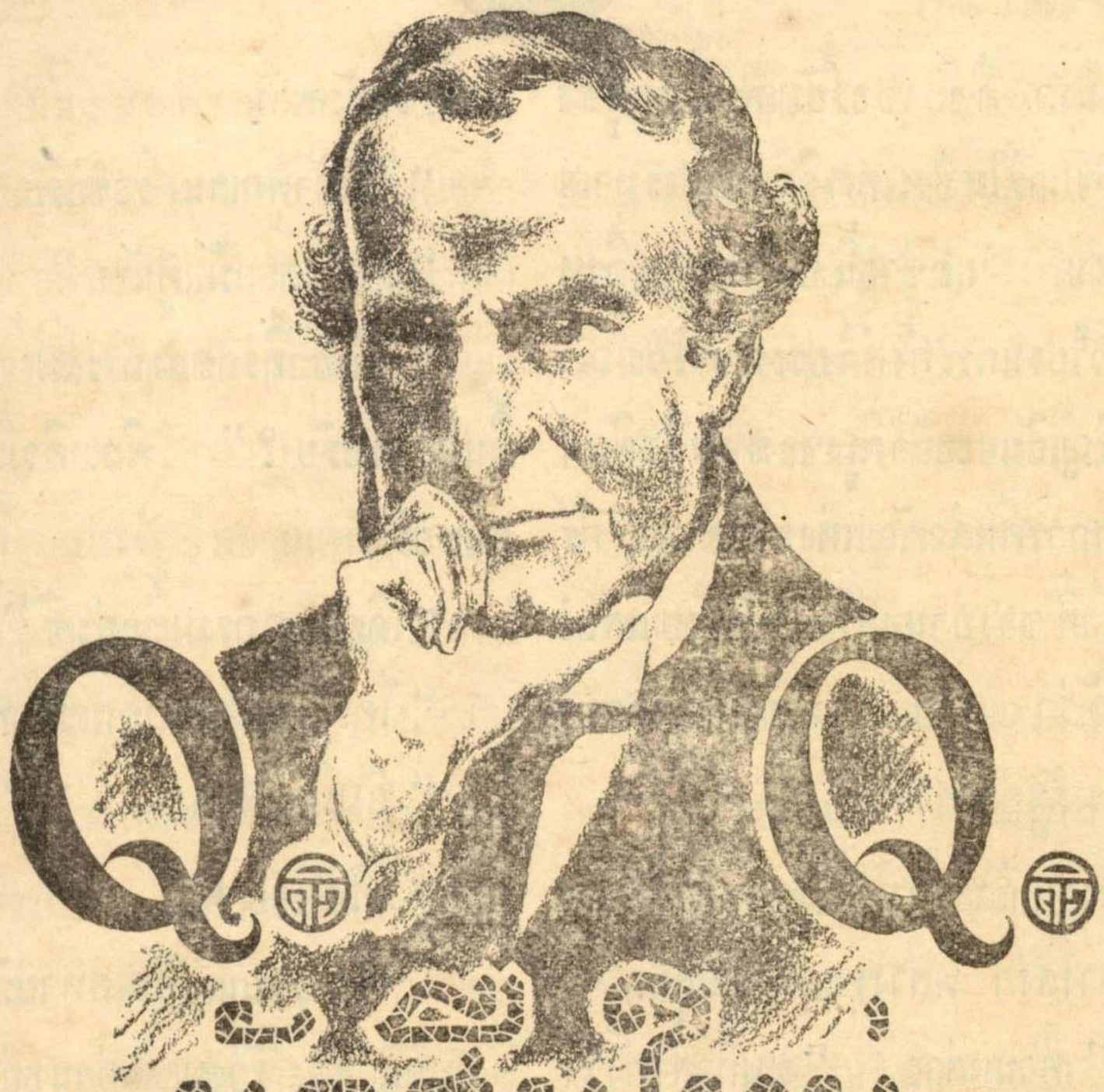
ผมทำทีเป็นกลัวจนตัวสั่นค่อย ๆ ถอยหนีไปทีละก้าวสองก้าว ครั้นเห็นว่าห่างจากระยะหาบเจ๊กพอควรแล้ว ผมก็ร้องโกยโดยเร็วแล้วร้อง

"หนีโวย_หนีโวย_เบ็ดกัด"

เจ้าผ่องอุ้มเบ็ดย่างไล่กัดผมติด ๆ ไปด้วยกัน ตอนนี้เจ้าเจ๊กเห็นอาการเช่นนั้น ท่าทางไม่สู้ดีจึงออกกวดตามไปโดยหวังจะเอาเบ็ดคืนแต่อนิจจามันหาตามผมและเจ้าผ่องทันไม่เพราะเราได้หลบซ่อนตัวเสียในพุ่มต้นไม้ ส่วนเจ้าจิตกับสหายอีกคนหนึ่งอยู่ที่ตรงหาบตั้งอยู่เมื่อเห็นว่าเจ๊กไม่อยู่แล้วก็ช่วยกันยกหม้อข้าวซึ่งอยู่ท้ายหาบพากันยกเดินหายไปในเงามืด

ประมาณ ๓๐ นาทีผ่านไป พวกเราทั้งสี่ต่างไปพบกันที่ข้างโบสถ์ใต้ต้นจันทน์ต้นหนึ่งแลณะที่นั้นเองก็เกิดมีการดินเนอร์กันขึ้นอย่างแปลกปลาด

จบบริบูรณ์

นกล่นไหม่

คดีเพ็ชร์ตัดเพ็ชร์

เปนประพฤติการณ์ตอนหนึ่งของ คิว_คิว นักสืบสมัยใหม่

นายเอฟ. บริตเตน ออสติน เขียนลงในหนังสือ—สะแตรนด์แมกาซิน

ทองขาว แปลและเรียบเรียง

"บุหรี่ซิการ์มวนนี้เปนมวนสุดท้ายซึ่งผมจะสูบในฐานที่เปนคนมีอิศรภาพ, คุณเควน," ท่านเซอร์ชัมเฟรว์มอลกล่าวขึ้นเสียงเออย ๆ ในขณะที่ท่านเอื้อมไปหยิบไม้ขีดไฟ.

คิว. คิว. เลิกคิ้วจ้องดู.

"ใต้เท้าจะกลับไปรับตำแหน่งน่าที่อิกกระมัง? กระผมคิดว่ารัฐบาลอินเดียคงจะมาตามเกาะตัวใต้เท้าไปอิก มอสโควเดียวนี้กำลังเร่งเร้าเอาเงินอย่างใหญ่หลวงทางภาคใต้ของแดนภูเขาหิมาลัยแล้ว."

แขกของเรา คือ เซอร์ฮัมเฟรว์มอลผู้ซึ่งได้ลาพักราชการในประเทศอินเดียประมาณ ๒—๓ เดือนเศษ แต่ข่าวนี้ยังไม่ทราบถึงหูประชาชนทั่วไปจนกระทั่งคำประกาศโฆษณากล่าวสรรเสริญเยินยออย่างสูงของหนังสือพิมพ์ว่า ‘ข้าราชการคนสำคัญแห่งราชอาณาจักร์ได้กระทำน่าที่ของท่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว’ ข้าพเจ้าจำได้ว่า ท่านเปนเจ้ากรมกองสาขาพิเศษแห่งกรมรัฐประศาสน์.

ท่านนั่งลงบนเก้าอี้ข้างโต๊ะเขียนหนังสือของคิว. คิว. อย่างสง่า พลางจุดบุหรี่ขนสูบ.

“มิได้” ท่านกล่าว “ผมกำลังตั้งใจที่จะมอบตัวของผมให้แก่ตำรวจ”

คิว. คิว. จ้องสายตาเขม็งทันที คล้ายจะอ่านเหตุการณ์ในใจของท่าน.

“ถูกเรียกอินคัมแท็กซ์อีกแล้วซิครับ—และยอมรับผิดแต่โดยดีกระมัง ?” เขายิ้มแก่ท่านเซอร์อย่างมีปัญหา.

เซอร์ฮัมเฟรว์พ่นควันบุหรี่หมดแล้วจึงพูดขึ้นว่า

“เกิดฆาฏกรรมขึ้นต่างหาก” ท่านเอนหลังพิงเก้าอี้ สีหน้าบูดบึ้ง.

ข้าพเจ้าไม่เคยเห็น คิว. คิว. สดุ้งตกใจเหมือนอย่างครั้งนี้เลย เขาทำหน้านิ่วเปนเชิงสงสัยขึ้นฉับพลัน

“ใต้เท้าพูดเล่นหรือขอรับ ?”

“เปล่าเลยแม้แต่น้อย”

“ใต้เท้าที่รักของกระผม เกิดฆาฏกรรมขึ้นหรือขอรับ ?” คิว. คิว. ถามอย่างฉงนสนเท่ห์

“เกิดฆาฏกรรมขึ้นน่ะซิ”

“ใครเล่าที่ถูกฆาฏกรรม ?”

“ยิมมิลอฟตัส.”

“พิโธ่ เอ๋ย !”

“จริงเช่นนั้น—คุณสหายรักของผม.”

คิว. คิว. จ้องมองดูท่านอย่างสงสัยอีก.

“ยิมมิลอฟตัส ! แต่—ในนามแห่งสวรรค์—เหตุใด ?”

“ผมคิดว่าผมรู้.”

“อย่างไร—ใต้เท้าเล่าไปซิ.”

เซอร์ฮัมเฟรว์มองดูเขา, แล้วพูดด้วยความตั้งอกตั้งใจและช้าชัดถ้อยชัดคำ

“ผมรู้—และกระนั้นผมยังไม่รู้ดี.”

นายของข้าพเจ้าเอานิ้วเคาะบนโต๊ะด้วยความรำคาญใจที่ได้ฟังคำตอบไม่แจ่มแจ้งเช่นนั้น.

“ใต้เท้าพูดเปนปฤศณาเสียนี่.”

“เหตุการณ์ทั้งมวลเปนปฤศณาแก่ผมต่าง

หาก — เพราะฉนั้นผมจึงต้องมาหาคุณ นะซิ, คุณเควน. ผมได้ทำเอง—ผมต้องได้ลงมือทำเปนแน่—ผมรู้ว่าผมเปนผู้ลงมือเอง, ผมจะเล่าคดีเหตุอุกฉกรรจ์นี้ให้คุณฟัง ถึงแม้ว่าสมองของผมส่วนหนึ่งอยากจะกล่าวปฏิเสธคัดค้านอย่างจริงจังก็ดี ประจักษ์พยานแห่งประพฤติกรรมคงไม่พ้นข้อสงสัยเปนแน่ ผมไม่ประสงค์ที่จะแต่งทนายของผมขึ้นต่อสู้คดีนี้ ถึงเขาเองยังไม่มีความที่จะว่าสักเรื่องเดียว. ในถานที่เปนคนซื่อถือธรรม, ถ้าศาลถามผม ผมจะสารภาพโดยดีว่า ผมนี่แหละเปนผู้ผิดคิดฆ่าเขาสัญเจตนา. สมควรแล้วที่อีตาแย็กเก็ตซ์—เพ็ชร์ฆาฏ—จะแขวนคอผม แต่ถึงแม้ว่าผมจะไม่ได้ใฝ่ฝันถึงข้อแก้ตัวของผมก็ดี, ผมตกลงในใจอย่างแน่วแน่ว่า ทางที่ดีควรพลีชีวิตของผมให้สำเร็จไปโดยเร็วดีกว่าที่จะมานั่งรอการตายเช่นนี้."

ท่านเซอร์เล่าพลางเคาะเถ้ายุหรี่ทิ้งและจ้องตรงไปยัง คิว. คิว.

" คุณเคยสืบคดีอันลึกลับต่าง ๆ สำเร็จมามากหลายคดีแล้ว, คุณเควน — ทั้งเรายังเคยสืบยางคดีมาด้วยกัน—นึกว่าเมตตาส่วนตัวผมเถอะ และเปนครั้งสุดท้ายที่ผมจักต้องขอความช่วยเหลือจากคุณ. ผมอยากให้คุณสืบเค้าเงื่อนคดีนี้ให้ผมที, เมื่ออีตาแย็กเก็ตซ์เพ็ชร์ฆาฏประหารชีวิตผมเสร็จแล้ว ในขณะที่ผมเดินไปสู่ปรโลกจะได้รู้ว่า ทำไมผมจึงหาญทำไปได้ถึงเช่นนั้น ?"

"ฮือม์! ตามที่ใต้เท้าเล่าเรื่องนี้ให้กระผมฟัง กระผมอยากทราบว่าคดีอุกฉกรรจ์รายนี้ได้เกิดขึ้นเมื่อไรและที่ไหน ?"

"เกิดขึ้นในห้องของผม—เมื่อคืนนี้เอง"

"และเดี๋ยวนี้—," คิว. คิว. พูดติดตะกุกตะกักเปนเชิงสงสัย, "—และเดี๋ยวนี้มิสเตอร์ลอฟตัสอยู่ที่ไหน ?"

"อยู่ในห้องนั่งเล่นของผม — นั่งอยู่หลังประตูที่ลั่นกุญแจไว้ ผมได้ใช้ให้คนใช้ของผมออกไปจากบ้านทั้งวัน, และไม่ได้กลับมานอนที่บ้านเมื่อคืนนี้เลย—คุณเข้าใจไหม ?"

"ฮือม์! แล้วใต้เท้าก็อย่าพึงรีบด่วนไปหาตำรวจเร็วนักซิครับ. ใต้เท้าถามกระผมคล้ายกับว่าใต้เท้ามิสติเผือ. ใต้เท้าแสดงอาการจริตพ้นเพื่อนแก่กระผมพอแล้ว, แต่เรามาลองใต่สวนเหตุการณ์วิปริตอันมีอานุภาพให้คิดเห็นเปนจริงนี่เถอะครับ. ใต้เท้าคงอยู่ในสภาพหลงคิดว่าเปนจริงแน่นอนได้, และด้วยหลักฐานข้อใดที่ใต้เท้าคิดว่า ใต้เท้าลงมือฆ่ายิมมิลอฟตัสตาย ?"

ท่านเซอร์เล่าพลางเคาะเถ้ายุหรี่ทิ้งและจ้องตรงไปยัง คิว. คิว.

" คุณเคยสืบคดีอันลึกลับต่าง ๆ สำเร็จมามากหลายคดีแล้ว, คุณเควน — ทั้งเรายังเคยสืบยางคดีมาด้วยกัน—นึกว่าเมตตาส่วนตัวผมเถอะ และเปนครั้งสุดท้ายที่ผมจักต้องขอความช่วยเหลือจากคุณ. ผมอยากให้คุณสืบเค้าเงื่อนคดีนี้ให้ผมที, เมื่ออีตาแย็กเก็ตซ์เพ็ชร์ฆาฏประหารชีวิตผมเสร็จแล้ว ในขณะที่ผมเดินไปสู่ปรโลกจะได้รู้ว่า ทำไมผมจึงหาญทำไปได้ถึงเช่นนั้น ?"

"ฮือม์! ตามที่ใต้เท้าเล่าเรื่องนี้ให้กระผมฟัง กระผมอยากทราบว่าคดีอุกฉกรรจ์รายนี้ได้เกิดขึ้นเมื่อไรและที่ไหน ?"

"เกิดขึ้นในห้องของผม—เมื่อคืนนี้เอง"

"และเดี๋ยวนี้—," คิว. คิว. พูดติดตะกุกตะกักเปนเชิงสงสัย, "—และเดี๋ยวนี้มิสเตอร์ลอฟตัสอยู่ที่ไหน ?"

"อยู่ในห้องนั่งเล่นของผม — นั่งอยู่หลังประตูที่ลั่นกุญแจไว้ ผมได้ใช้ให้คนใช้ของผมออกไปจากบ้านทั้งวัน, และไม่ได้กลับมานอนที่บ้านเมื่อคืนนี้เลย—คุณเข้าใจไหม ?"

"ฮือม์! แล้วใต้เท้าก็อย่าพึงรีบด่วนไปหาตำรวจเร็วนักซิครับ. ใต้เท้าถามกระผมคล้ายกับว่าใต้เท้ามิสติเผือ. ใต้เท้าแสดงอาการจริตพ้นเพื่อนแก่กระผมพอแล้ว, แต่เรามาลองใต่สวนเหตุการณ์วิปริตอันมีอานุภาพให้คิดเห็นเปนจริงนี่เถอะครับ. ใต้เท้าคงอยู่ในสภาพหลงคิดว่าเปนจริงแน่นอนได้, และด้วยหลักฐานข้อใดที่ใต้เท้าคิดว่า ใต้เท้าลงมือฆ่ายิมมิลอฟตัสตาย ?"

เซอร์ธัมเฟรว์ ยิมแห้ง ๆ อีก.

"ด้วยหลักถานแห่งความรู้สึกของผมเองนะซี, คุณเควน. ไม่มีการหลงคิดสำหรับคดีเร่องนี้ดอก, ผมรับรอง. ผมได้ตื่นขึ้นเวลา ๗ นาฬิกาเมื่อเช้านี้ ตัวของผมคงอยู่ในห้องนั่งเล่นของผมนั่นเอง และคงสวมเสื้อนอก อยู่. ส่วน ยิมมิลอฟตัส คงสวมเสื้อ ตอน เย็น ย่นยู่ยี่, นั่งอยู่บนเก้าอี้_บนเบื้องศีร์ษะของเขามีรอยแผลถูกลูกยิน. ยินพกของผมวางอยู่บนพื้นห้อง. แสดงว่าห้องนั้นพึงเกิดฆาฏกรรมขึ้นใหม่ ๆ นิ้วมือขวาของผมมีรอยเขื่อนดินปืนเผา. ยิ่งกว่านั้นผมได้ระลึกความรู้สึกเห็นผิดขึ้นจริง ๆ ทันที ผมจำรูปร่าง, อากัปกิริยาอย่างเต็มหูเต็มตาทีเดียว คล้ายกับว่ามีอะไรอย่างหนึ่งสกิดใจให้ผมรู้ว่า ผม—ตัวของผมเองได้ใช้ปืนยิงเขาตาย."

"โดยมิได้เจตนาฆ่าหรือขอรับ?" คิว. คิว. เอ่ยถาม

"โดยปราศจากความเจตนาฆ่าเลย, เป็นความสัตย์ ยิมมีกับผมเป็นสหายรักกันอย่างสนิทสนม—ถ้าจะเทียบให้ใกล้ที่สุดแล้ว เราเป็นพี่น้องกันจะเหมาะกว่า. คุณคงเดาเห็นได้ว่า เมื่อผมได้ประสพเห็นเหตุการณ์ร้ายกาจเช่นนี้, ผมรู้สึกเกลียดกลัวมากปานใด." ปวกปูดยิงของท่านเซอร์เม้มชิดแน่นสักครู่หนึ่งแล้วกล่าวสืบไปว่า, "คำอธิบายที่เกี่ยวกับส่วนตัวของผม มีอยู่ทางเดียวเท่านั้น คือ ถึงแม้ผมยังไม่เคยมีอาการรู้สึกว่าเป็นโรคลมบ้าหมูแม้แต่นิดเดียวก็จริง, แต่ทว่าผมได้กระทำลงไปในเทือกเดียวว่ามีอาการเป็นโรคลมบ้าหมู."

"ฮือม์! ถ้าใต้เท้าได้ลงมือฆ่าในขณะที่ใต้เท้าเป็นโรคลมบ้าหมูแล้ว, ใต้เท้าจะจำเหตุการณ์อะไรทั้งสิ้นไม่ได้เลยอย่างแน่นอนเมื่อใต้เท้าตื่นนอนขึ้น—และใต้เท้าคงจำได้ทั้งหมด ใต้เท้าพูดเช่นนั้น มิใช่หรือขอรับ?"

"ถูกแล้ว—ผมจำได้อย่างน่าประหลาดมากทีเดียว, ผมจำได้เหมือนคนจำการฝันเพ้อเลอะไปต่าง ๆ ฉะนั้น, คล้ายกับว่ามีสิ่งอย่างหนึ่งฉุดวิญญาณจริงออกจากร่างผู้นั้นเสีย สมองของผมส่วนหนึ่งค้านอย่างจริงใจว่า ผมเปล่า—ผมไม่ได้ลงมือกระทำฆาฏกรรม. กระนั้นก็ดีหากว่าผมถูกซักถามให้อ้างพยิงพยานเข้าจริง ๆ ผมก็ไม่สามารถรับรองได้, เพียงแต่จะกล่าวคำสารภาพ — อย่างรู้เห็นเป็นจริง, ลงมือกระทำลงไปพร้อมด้วยอาการปราศจากความรู้สึกและจิตฆาฏทุกประการว่า— 'ใช่, ผมเองเป็นคนฆ่าเขาตาย.' อันที่จริงคดีอุกฉกรรจ์นี้ออกจะเป็นการร้ายสาหัสแก่ผม ใหญ่หลวง

เพราะฉนั้นการกระทำความชั่วของผู้ร้ายตามปรกติธรรมดาแล้วซึ่งผมเห็นว่า — ควรจะแสดงตนออกให้โลกเห็นและประกาศความจริงเสียจะเหมาะดีกว่า, จริงไหมคุณ ?"

"เพราะเหตุฉนี้ใต้เท้าจึงอยากไปยังที่ทำการตำรวจนครบาลมิใช่หรือขอรับ ?"

ท่านเซอร์ชัมเฟรว์ยักไหล่ของท่านขึ้น

"คุณคงจะไม่มาดหมายคนเช่นผมที่จะให้ได้รับความอัประยศในการหลบหลีกหนีเจ้าน่าที่เหตุผลอันนี้แหละผมจึงต้องไปสุดแล้วแต่บุญและกรรม ผมเองสมัครใจจะไปหาเจ้าน่าที่ครึ่งทางแล้ว อย่างไรก็ดี ดูเปนการสมเกียรติศักดิ์แก่คนเช่นผมนี้เปนแน่." ท่านพูดอย่างสติลอย.

"ทำไมยิมมิลอฟตัสจึงอยู่ในห้องของใต้เท้าเมื่อคืนนี้" คิว. คิว. ตั้งกระทู้ถาม.

"เพราะเรามีการเลี้ยงอาหารกันเล็กน้อย."

"มีการเลี้ยงกันหรือขอรับ ! แล้วมีใครอีกบ้าง ?"

"มีอีกสองคน แต่เขาได้ลากลับเมื่อภายหลัง ๑๑ นาฬิกาล่วงแล้วนิดหน่อย."

"คนทั้งสองนั้นคือใครใต้ท้าทรายไหม?"

"เขาเปนขุนนางรุสเซีย ชื่อเคานต์มูโรวิฟฟ์—และบุตรของเขาชื่อ เคานเตสสตราวินสะกี"

"จริงอย่างนั้นหรือขอรับ !" คิว. คิว. เอนหลังพิงเก้าอี้ พลางเคาะปลายนิ้วของเขาเล่น, "เราจงมาถกกันถึงคดีนี้ให้หมดเปลือกเถอะ. ทำไมใต้เท้าจึงเชิญคนทั้งสามนั้นไปรับประทานอาหารกันเมื่อคืนนี้ ? ต้องมีสิ่งสลักสำคัญอะไรอย่างหนึ่งเปนแน่ที่ต้องเชิญมิสเตอร์ลอฟตัสไปด้วย."

◎ ◎ ◎

เซอร์ชัมเฟรว์หยุดสูบบุหรี่เพื่อตั้งสติอารมณ์ครั้นแล้วจึงกล่าวขึ้นว่า

"คงจะมีแววอะไรอย่างหนึ่งในความคาดคเน ของคุณถึงเรื่องรัฐบาลอินเดียละกระมัง, คุณเควน ! ผมก็เกือบอยู่รำมะร่อ, ผมตั้งใจไว้กว่าค่อนแล้วที่จะออกไปรับน่าที่นั้นอีก ดูอาจเปนจริงเช่นนั้น. ตามปรกติธรรมดาผมเอาใจใส่และสังเกตดูทางการเมืองของประเทศอินเดียเหมือนกัน เพื่อมีโอกาศหาข่าวอันมีสาระประโยชน์บ้าง ประมาณสักสิบวันก่อนนี้ผมพบคนสองคนซึ่งเปนที่พอใจของผมที่สุด — ผมพบที่บ้านพี่สาวของผม — คนทั้งสองนี้คือเคานต์มูโรวิฟฟ์และบุตรีของเขา ซึ่งนับถือการปกครองอย่างราชาธิปตัยสมัยเก่าอยู่, และเกลียดลัทธิบอลเชวิคอย่างเข้ากระดูกดำ. สตรี

ผู้ที่ผมได้สนทนาปราสัยด้วยนี้ กอปร์ด้วยลักษณะสวยงามน่าประหลาดอย่างยิ่ง, และหล่อนถามชื่อของผม ผมได้บอกชื่อให้หล่อนโดยดี" ท่านเซอร์ยิ้มน้อย ๆ "หล่อนถามผมว่า ผมจะกลับไปประเทศอินเดียอีกหรือไม่ ผมตอบหล่อนว่าไม่สู้แน่นอนนัก. ตามที่คุณทราบตระหนักว่า ผมไม่ใช่เป็นคนที่นอกอะไรแก่หญิง พึ่งแรกรู้จักกันให้ง่ายๆ, แล้วผมก็สดุ้งโหยงขึ้นทันทีเมื่อได้ยินหล่อนพูดว่า 'เพราะว่า, ถ้าท่านเป็นเซอร์ฮัมเฟรว์แล้ว ดิฉันยินดีจะบอกข่าวแก่ท่าน ซึ่งรับรอง ว่าเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับท่าน, ท่านพอใจที่จะยื่นมือเข้าเกี่ยวกับคณะเทรเทียเคฟฟ์ไหม?' คุณคงเดาได้ว่าเวลานั้นผมได้ขยับนั่งอย่างเคร่งครัดเข้าอีก และคอยฟังด้วยความตั้งใจขึ้นมาก เพียงแต่อยู่ในเมืองเรานี้ก็รู้ถึงชื่อคณะเทรเทียเคฟฟ์—อันเป็นพวกซ่องนกรู้ ฉลาดที่สุด, เที่ยวซ่อนเร้นแอบแฝง, เป็นลูกสมุนของสมาคมถือลัทธิโซเวียตลับ ๆ ในประเทศอินเดีย ในทันใดนั้นบิดาของหล่อนได้ขึ้นมา, รูปร่างของพี่แกเตี้ยแคระดูท่าทางกอปร์ด้วยเป็นผู้มีสติปัญญาหลักแหลมลึกซึ้ง, ผมหงอกขาวทั้งศีรษะ, ท่วงทีดูน่าจะเป็นศาสตราจารย์มากกว่าเป็นขุนน้ำขุนนาง.หล่อนได้แนะนำให้ผมรู้จักบิดาของหล่อน ครั้นแล้วพี่สาวของผมได้เข้ามานั่งรวมคุย ด้วยอีกผู้หนึ่ง, เราจึงไม่ได้สนทนาถึงเรื่องอันเป็นประโยชน์แก่ผม."

ท่านหยุดสูบบุหรี่อีกครั้งหนึ่ง คิว. คิว. นิ่งเฉยด้วยอาการตั้งใจฟัง ครั้นแล้วท่านจึงพูดสืบไปอีก.

"อย่างไรก็ตาม, เขาทั้งสองได้เชื้อเชิญผมให้ไปหาเขาที่บ้านเช่าอยู่ทางถนนเมานต์รุ่งขึ้นผมได้ไปตามนัด ผมได้รู้เรื่องแปลกต่างๆ เป็นอันมาก—เรื่องลึกลับที่สุดซึ่งได้เกิดขึ้นในประเทศของเราแล้ว—ผมอาจรับรองได้. เขาเกลียดการปกครองอย่างลัทธิบอลเชวิคอย่างร้ายที่เดียว, ทั้งพ่อและลูกก็เหมือนกัน. และไม่น่าประหลาดอะไรถ้าเรื่องราวของเขาถึงหากว่าจะมีมูลแห่งความจริงเพียงแต่ครึ่งหนึ่ง. เรื่องโจรกรรม, การทารุณร้ายแรง, การฆาฏกรรมของชาติเขานั้น เป็นอื่นเอกแก่สมุดรายงานพิเศษของเรายิ่งนัก ผมได้ไปหาหลายครั้งอยู่ และครั้งหนึ่งๆ ผมยิ่งรู้เรื่องราวมากขึ้นทุกทีซึ่งเป็นข้อตักเตือนผมหากว่าผมจะออกไปอยู่ประเทศอินเดียอีกจริง ๆ ที่สุดผมตกลงใจและบอกเขาว่า ผมจะออกไปอยู่ และเรื่องลึกลับก็แดงปรากฏขึ้น กล่าวคือ—ดูเหมือนว่าหล่อนมีญาติอยู่คนหนึ่ง—นามจริงว่า 'ยารอน

ราสเซฟสะกี้' แต่นามปรากฏแก่คณะคอมบูนิสต์ว่า 'สตาปูลอฟฟ์' เพื่อจะกู้เลือดเนื้อเชื้อชาติของเขา อิตาบารอนคนนี้ได้ยอมสมัครเข้ารับตำแหน่งอยู่ในสภารัฐบาลโซเวียต เขาทำตนเปนที่ไว้เนื้อเชื่อใจของรัฐบาล และเดี๋ยวนี้เปนถึงรองผู้บังคับบัญชาของคณะเทรเทียเคฟฟ์ในอินเดีย—อันเปนสูญกลางสำคัญของสมาคมยอลเชวิค เปนที่น่าเชื่อได้ว่า มิสเตอร์สตาปูลอฟฟ์ ซ่อนความเกลียดชังอย่างมหันต์ไว้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดต่อผู้บังคับบัญชาของเขา และกำลังเตรียมตัวอยู่อย่างเดียวว่า จะหาโอกาศเล่นงานคณะลับอันนี้ให้จงได้ เพื่อจะโค่นการเผยแผ่ของลัทธิยอลเชวิคในอินเดียให้ล่มจมแตกสยั้นลง เขาทั้งสองสัญญาว่าจะแนะนำให้ผมรู้จักกับสุภาพบุรุษผู้มีประโยชน์ยิ่งคนนี้จงได้ ไม่ช้าก็เร็ว ๆ นี้"

ท่านเซอร์ฮัมเฟรว์หยุดสูบบุหรี่อีก สองฤๅสามครั้ง

"แน่นอนทีเดียว มันเปนเรื่องราวที่เราไม่ควรเพิกเฉยเสีย," ท่านเซอร์พูดสืบไปอีก "ผมคิดว่าทางดีที่สุดที่จะดำเนินการ ก็คือผมควรไปยอกมิสเตอร์ลอฟตัสถึงเรื่องนี้. ตามที่คุณทราบแล้วว่า เขาอยู่ที่ถนนตอนปลาย ผมได้ไปตามที่ได้ตั้งใจไว้, เขามีความพอใจหาน้อยไม่ และกระหายอยากพบสหายชาวรุสเซียของผมนี่ยิ่งนัก. เขาได้ร้องขอให้ผมเชิญแขกทั้งสองนี้มารับประทานอาหารตอนค่ำ — และกำชับว่าไม่ควรยอกว่าเขาจะไปร่วมรับประทานด้วย"

และเมื่อคืนนี้มีการเลี้ยงกันนะซิขอรับ ?" คิว. คิว. ชิงถามขึ้น

"ถูกแล้ว เย็นวานนี้เรามีการรื่นเริงกันมาก. อันที่จริง, ผมไม่ได้กล่าวขวัญถึงมิสเตอร์ลอฟตัสที่จะมาร่วมรับประทานด้วยเลย. พอสหายชาวรุสเซียของผมสองคนมาได้ประมาณ ๕ นาที, ลอฟตัสก็มาถึง เขาเองพยายามทำตนเปนที่พอใจของแขกแปลกหน้าดีมากทีเดียว. ท่านคงทรายแล้วว่า เขาประพฤติตนเสงี่ยมงามปานใดในเวลาเอางานเอาการจริง ๆ แขกทั้งสองกับมิสเตอร์ลอฟตัสคุยกันอย่างสนิทสนมมาก."

"ทั้งสองฝ่ายมิได้แสดงว่าเคยรู้จักกันมาแต่เดิมบ้างทีเดียวซะรับ ?

เซอร์ฮัมเฟรว์สั่นศีรษะแล้วตอบว่า.

"เปล่า, ผมไม่เห็นเขาแสดงอาการเลยสักนิดเดียว, ที่จริง, ผมไม่ค่อยจะมีโอกาศพูดกับลอฟตัสในเวลานั้นเสียด้วยซ้ำ"

"แล้วอย่างไรต่อไป ?"

"พอประมาณได้ ๑๗ นาฬิกาเลยสักนิดหน่อย แขกชาวรุสเซียทั้งสองนั้นได้ลากลับ ผมได้ตามส่งลงบรรไดไปข้างล่าง และได้เห็นเขานั่งรถยนตร์เช่ากลับไป ผมได้ขึ้นมาบนห้องของผมอีก ซึ่งมิสเซอร์ลอฟตัสกำลังนั่งคอยผมอยู่ แล้ว—ตอนนี้แหละเปนเหตุทำให้ผมยุ่งฉงนใจประหลาดที่สุด, คุณเควน—ผมจำอะไรไม่ได้ ด้วยเจตสิกของผมว่า อะไรได้เกิดขึ้น."

"ใต้เท้าโปรดบอกผมว่า ในส่วนตัวของใต้เท้าจำอะไรได้บ้างหรือคล้ายจะระฦกขึ้นได้ให้มากที่จะกล่าวมาได้."

"ผมจำได้คล้ายผมฝันเห็น—รู้สึกตนความจริงมากกว่าความทรงจำได้—คือผมเดินตรงไปที่ลิ้นชักโต๊ะเขียนหนังสือของผม ซึ่งผมได้เก็บปืนพกไว้ ผมหยิบปืนขึ้นมา และยิงลอฟตัสเมื่อเวลาเขานั่งนั่งอยู่ที่เก้าอี้, โดยไม่มีเหตุผลเหนือใต้อะไรเลย แล้วผมก็จำอะไรอีกต่อไป จนกระทั่งผมตื่นขึ้นเมื่อเช้านี้ และรู้สึกตัวของผมว่า มานั่งอยู่บนพรมปูพื้นห้อง, เห็นยิมมิลอฟตัสนั่งคอพับสิ้นใจ อยู่บนเก้าอี้ตัวนั้น ปืนพกของผมคงวางอยู่ที่พื้นห้องระหว่างเขากับผม."

"และอีกส่วนหนึ่งของตัวใต้เท้าๆ จำอะไรได้บ้าง."

"จำไม่ได้เลยทีเดียว, ไม่เห็นมีอะไรเกิดขึ้นจากเวลาที่ผมไปส่งแขกทั้งสองขึ้นรถยนตร์เช่ากลับไปแล้ว—จนกระทั่งในเวลาที่ผมตื่นขึ้นเมื่อเช้านี้."

"อืม," คิว. คิว. นั่งเม้มริมฝีปากแน่น "การจัดแจงตบแต่งทางบ้านของใต้เท้านั้นอะไรบ้าง?"

"จัดแจงห้องหับเท่านั้น อาหารเลี้ยงตอนเย็นนั้นได้ทำมาจากร้านภัตตาคาร และมีคนใช้คอยรับใช้ยกอาหารให้เสร็จ. เมื่อเรารับประทานกันเสร็จแล้ว, คนใช้ได้ขนเก็บและเช็ดปัดกวาดจนสอาดเรียบร้อย. ในขณะเราสนทนากันอยู่ในห้องนั่งเล่น คนใช้ได้เช็ดถูทุกแห่งเว้นแต่ห้องนั่งเล่นของผมเท่านั้น. คุณเข้าใจดีแล้วว่า ผมไม่ชอบให้ใครที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกันมายุ่งวุ่นวายกับสรรพหนังสือและแผ่นกระดาษต่างๆ ของผมได้ เปนน่าที่ของคนใช้ส่วนของผมทำทั้งสิ้น."

"คนใช้ของใต้เท้าไม่ได้นอนที่บ้านเมื่อคืนนี้ ตามที่ใต้เท้าบอก แต่เขาอยู่ที่นั่นเมื่อคืนนี้หรือเปล่า?"

"เมื่อเขาได้ยกเอาขวดเจียรนัยใส่เหล้าและเครื่องอัดน้ำโซดาสองที่มาให้แล้ว, ผม

ให้เขาไป ก่อน ๑๐ นาฬิกา. ตามที่ผมได้บอกกับคุณว่า ผมได้ใช้เขาไปทั้งวัน. และเขาพึ่งกลับมาถึงเมื่อเช้านี้เอง ประมาณ ๗ นาฬิกากึ่ง. ห้องนั่งเล่นของผมคงเป็นไปตามเดิม เหมือนอย่างเมื่อคืนนี้ พร้อมด้วยยิมมี่น่า สม.พช นั่งไม่ติงกาย บนเก้าอี้หลัง ประตูที่ลั่นกุญแจไว้."

◎ ◎ ◎

คิว. คิว. นิ่งคิดตรองอยู่สักครู่หนึ่ง

"ใต้เท้ากล่าวว่า ใต้เท้าได้ออกไปส่งแขกของใต้เท้าขึ้นรถยนตร์เช่ากลับไป แล้วใต้เท้ากลับเข้ามาในห้องของใต้เท้าด้วยวิธีใด? ใต้เท้าเยี่ดประตูห้องโดยไขกุญแจ — หรือว่าใต้เท้าเยี่ดประตูทิ้งไว้?"

"ผมได้ขึ้นลิฟต์ขึ้นไปชั้นบน—หา, ไม่ใช่ พูทโซ่! แน่แล้ว ผมพึ่งนึกถึงมันออกเดี๋ยวนี้— ผมเห็นประตูห้องของผมยี่ดใส่กุญแจ และเมื่อผมคำหาพวงกุญแจสี ผมมารู้สึกขึ้นได้ว่า ผมได้ลืมวางทิ้งไว้ข้างในห้องเป็นแน่ ผมจึงได้กดกระดิ่งดังขึ้น."

"ใครเป็นผู้เยี่ดประตูให้ใต้เท้า?"

"ยิมมี่ซีครับ, ใช่—แน่นอน, ผมจำได้เพราะว่าไม่มีใครอยู่ในห้องนั้นเลย"

"เขามีอาการกิริยาปรกติดีหรือขอรับ?"

"ปรกติดีครับ เรารับประทานอาหารกันอย่างเต็มที่ ภายหลังเมื่อเราดื่มวิสกี้— โซดาครั้งหรือสองครั้ง—และผมจำได้ว่า เรารู้สึกรื่นเริงกันมาก."

"นอกจากความรู้สึกคล้ายฝันเห็นของใต้เท้า ต่อมาภายหลังเมื่อใต้เท้าเข้าใจว่าใต้เท้าฆ่าเขานั้น, ใต้เท้าจำอะไรเดี๋ยวนี้ได้อีกบ้างไหม?"

เซอร์ฮัมเฟรว์สั่นศีรษะอีก.

"จำอะไรไม่ได้—ยิ่งกว่านี้อีกเลย ไม่มีอะไรอีกแล้ว แต่นี่แน่ะ, คุณเควน!" น้ำเสียงของท่านเซอร์สั่นแรงขึ้นทันที. "ผมรู้สึกประหลาดใจมากถึงพวงกุญแจพวงนั้นนัก ผมอาจสาบานได้ว่าผมค้นพวงกุญแจในกระเป๋าไม่พบในขณะเวลาที่ผมกดกระดิ่งประตูห้อง—ผมจำได้เป็นมั่นเป็นเหมาะว่า ผมกดกระดิ่งดังแล้ว—ดังอีก—ยิมมี่ค่อย ๆ เดินโซเซมาช้า ๆ เกือบจะล้ม แต่ผมได้ค้นมันพบในกระเป๋ากางเกงของผมเมื่อผมตื่นนอนขึ้นเมื่อเช้านี้. ผมจำได้ว่าเมื่อผมได้เปลี่ยนเสื้อกางเกงสำรับใหม่ ผมได้เอากุญแจออกและของบางอย่างโดยปรกติ. นี่อย่างไรล่ะครับ" ท่านเซอร์ดึงพวงกุญแจออกมาจากกระเป๋าแล้วชูขึ้น "ออกจะแปลกอยู่ครัน ๆ ที่มันปาฏิหารไปอยู่ที่นี่ แล้วก็ที่นั้น

คล้ายมีวิญญาณ ผมรับรองได้ว่า ผมไม่ได้เอาพวงกุญแจนี้ไว้ มือคืนนี้เลยแน่นอน—เว้นแต่ผมจะมึนเมาเพราะดื่มจัดเกินไป."

"อาจเป็นไปได้จริง" คิว. คิว. พูดขึ้นเรื่อย ๆ. "ผมต้องการทราบอีกเล็กน้อยถึงเรื่องราวแขกชาวรุสเซียของใต้เท้า ใต้เท้าจะเล่าถึงลักษณะของสุภาพสตรีผู้นั้นได้บ้างไหม?"

"รูปร่างทรวดทรงของหล่อนสูงระหงผอมเล็ก ผมคำเป็นมันขลับ ตาสีฟ้ากลมโต—สวยประดุจนางฟ้า—อาจทำให้คุณตกใจเมื่อคุณประสพเห็นหล่อนเข้าแล้ว."

"อืมม์" คิว. คิว. รับรอง "การชอบเนื้อพึงใจมิใช่อยู่ในคำพรรณนาชมโฉมดอกใต้เท้า ใต้เท้าทำตนเป็นที่พอใจแก่บิดาของหล่อนอย่างยิ่ง ดีมาก, คอยประเดี๋ยวขอรับ" เขาลุกขึ้นเดินไปยังตู้หนังสือใหญ่ ข้างกำแพงห้องซึ่งบรรจุด้วยแฟ้มต่าง ๆ เดินกลับมาที่โต๊ะถือแฟ้มมาสองแฟ้ม คิว. คิว. นั่งลงอย่างเดิม เปิดแฟ้มออก หยิบเอารูปถ่ายขึ้นมาสามหรือสี่แผ่น วางเรียงลงบนโต๊ะเขียนหนังสือ.

"รูปถ่ายคนเหล่านี้เป็นสหายของใต้เท้าใช่ไหม?"

เซอร์ฮัมเฟรว์จ้องมองดูที่รูป เปล่งเสียงแหลมขึ้นมาทันทีว่า

"สวรรค์! ใช่ซิ, ทั้งสองรูปนี้แหละครับ!"

คิว. คิว. ยิ้มอย่างพอใจที่สุด.

"ผมคาดแล้วว่า ผมคงเดาถูกตรงเช่งจริง ๆ" คิว. คิว. พูดอย่างมีชัย "แต่กระผมหลากใจนักว่า เหตุดังฤาลอฟตัสจึงไม่ได้บอกเรื่องราวของชาวรุสเซียนี้ให้แก่ใต้เท้าในเวลาที่ใต้เท้าพบคุยกันกับเขาทั้งสองนี้ ลอฟตัสคงรู้สึกพอใจอย่างล้นพ้นแก่คนทั้งสองนี้ เป็นแน่ทั้งเขาคงจำหน้าชาวรุสเซียนี้ได้อย่างแม่นยำนามจริงของบิดาหล่อน—ซึ่งตามธรรมดาแล้วมีชื่อหลายอย่าง—คือ ดอกเตอร์ ยูโกวิดมันน์ครั้งหนึ่ง เขาเคยเป็นนักจิตศาสตร์มีชื่อเสียงโด่งดังทั่วกรุงเวียนนา ต่อมาภายหลังเขาถูกนินทาว่าร้ายตลอดทั่วประเทศออสเตรีย เขาจึงได้ไปสมัครเข้าทำงานอยู่ในกองสืบราชการลับแห่งประเทศเยอรมันนี ซึ่งกิจการทั้งหลายแหล่เป็นที่สมแก่ความชำนิชำนาญในทางอาชีพของเขาทางนี้ยิ่งนัก และยังประโยชน์ให้อย่างเอนกประการ ณะที่นี้แหละในระหว่างมหาสงคราม เขาได้แสร้งให้คนทั้งหลายเข้าใจว่าเขาเป็นผู้คิดตั้งประเพณีใหม่ของชนชาติรุสเซีย ซึ่งได้หลบหนีจากตำรวจของพระเจ้าซาร์ก่อนที่จะถึงปี พ. ศ. ๒๔๕๗ อันเป็นปีมหายุทธ

สงครามในทวีปยุโรปได้เกิดขึ้น— และเขาได้สอดแนมได้ข่าวไว้เรื่องหนึ่ง หรือ สองเรื่อง ซึ่งเป็นคดีใหญ่สำคัญมาก. ก่อนที่เจ้าน่าที่ฝ่ายเราจะจับร่องรอยได้ เขาได้เผ็ดหายสายสูญเข้ากลีบเมฆไปฉิบ.”

“พระเจ้าช่วย” เซอร์ฮัมเฟรว์ร้องขึ้น “คุณทำให้ผมรู้สึกว่าผมโง่อย่างบัดซบเทียว, คุณเควน !”

“แล้วนามบุตรสาวของเขา” คิว. คิว. กล่าวต่อไป “ชื่อ คลาราวิดมันน์ อันเป็นชื่อตั้งแต่หล่อนเกิดมา แต่ที่จะพรรณนาชื่อซึ่งหล่อนตั้งตัวของหล่อนเองนั้น ตั้งหน้าแผ่นกระดาษใหญ่ ๆ ก็ไม่พอ จนไม่รู้ว่า ‘ใครเป็นใครกันแน่’ หล่อนเป็นจาระสตรีที่เชี่ยวชาญอย่างยอดเยี่ยมผู้หนึ่ง ซึ่งเราไม่เคยเห็นผู้ใดทัดเทียมได้ ต่อมาหล่อนได้หายสายสูญไปภายหลังจากเวลาที่หล่อนได้ฆ่าสหายยอดชีวิตของลอฟตัสอย่างลึกลับที่สุด. ยิมมิได้ปฏิญาณว่าเขาจะพยายามจับหล่อนให้จงได้, เพราะเหตุฉะนั้นจึงเห็นได้ชัดแจ้งแล้ว และประกอบทั้งคำให้การที่ใต้เท้าทรงจำได้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ, เขาจึงตกลง ขอร้องให้ใต้เท้าจัดเลี้ยงอาหารตอนเย็นเล็กน้อย เพื่อว่าเขาคงจะได้ทำการได้สนิทปราศจากความระแวงสงสัย. ส่วนใต้เท้า, แน่ละซิขอรับ, ใต้เท้าไปรับราชการในอินเดียเกือบตลอดชีวิต, จะมาทราบเหตุการณ์ของเขาทั้งสองฝ่ายนี้ได้สถานใด” คิว. คิว. เอนหลังพิงเก้าอี้, นิ้วมือประสานกันเข้าเป็นเชิงตริตรอง “กระผมกำลังเห็นต้นสายปลายเหตุรางๆ แล้ว, ใต้เท้า.”

“นั่นซิครับถ้าผมลงมือทำไป ผมก็เป็นบ้า” เซอร์ฮัมเฟรว์พูดอย่างจริงใจ. “การที่ชาวรุสเซียทั้งสองดำเนินการทั้งสิ้นนี้เพื่อใครกันในเวลานี้ ?”

“อ๊า ! แน่นอนทีเดียว, เขาทำเพื่อสำหรับรัฐบาลโซเวียต. เขาทั้งสองคงทราบได้หรือพยากรณ์ได้ว่า, ใต้เท้าคงกลับไปอินเดียอีก. ใต้เท้าเป็นสัตรูต่อทางดำเนินของใต้เท้าเอง เขาเดินอุบายฉลาดมาก, ตบตาใต้เท้าตั้งแต่แรกแล้ว ถ้าใต้เท้าเอารายงานของเขาไว้ทั้งสิ้น เขาเดาได้ว่า เมื่อใต้เท้าตรวจดูแล้ว ต้องลงเนื้อเชื่อว่าเป็นข่าวอันสมจริงทุกประการ, และยังจะมอบตัวใต้เท้าเองอยู่ในกำมือของมิสเตอร์สตาปูลอฟฟ์ ใต้เท้าทำตัวของใต้เท้ายุ่งเหยิงไปถนัดใจทีเดียว”

“ดีแล้ว, อย่างไรก็ดี ข้อนั้นไม่เป็นปัญหาอะไรเลย ผมไม่กลับไปอินเดีย ผมต้องไปยังศาลโอลด์ไบเลว์ และไปสู่ยังพิธีอุยาทว์ใน

ลานเรือนทำตอนรุ่งเช้าวันใดวันหนึ่ง เป็นแน่เพราะไม่เป็นที่น่าสงสัยสิ่งใดอีกแล้ว — จะบ้าหรือไม่ก็ตาม — ผมได้ยิงลอฟตัสผู้น่าสงสารตาย."

คิว. คิว. จ้องดูท่านเซอร์.

"ใต้เท้ายังไม่ระลึกถึงบ้างหรือว่า จะเป็นการปลอดภัยพ้นอันตรายที่มิสเตอร์ลอฟตัสจำต้องตายด้วยมือของเขาทั้งสองนี้เป็นแม่นมั่นและตัวของใต้เท้าก็จะพ้นข้อหาทุกประการ?"

"ถูกแล้วครับ—แต่—" เซอร์ฮัมเฟรว์ทำหน้าผากย่นอย่างหมดสติ "มันคงไม่เป็นไปได้อย่างอื่นยิ่งไปกว่าความจริง, ผมเห็นเขาทั้งสองเดินกลับไปนี่นา, ผมจำได้อย่างแม่นยำเขาทั้งสองจะกลับมาฆ่าลอฟตัสได้โดยวิธีใด. และข้อสำคัญที่สุด — ซึ่งกระทำให้ผมเข้าใจเหมือนจริงว่า ผมได้ลงมือทำด้วยตนเองโดยแท้. เขาหาญมากระทำด้วยวิธีอย่างไร?"

"นั่นซิครับ, ใต้เท้า" คิว. คิว. กล่าวขึ้นพลางเอามือลูบคาง "ปัญหาข้อนี้ซึ่งเรากำลังพยายามจะสืบหาเค้าเงื่อนซิขอรับ."

เซอร์ฮัมเฟรว์ขยับหน้าเข้ามาใกล้โดยคิดอะไรได้อย่างหนึ่ง.

"เขาคงไม่ได้วางยาเบื่อผม จนทำให้ผมฆ่ายิมมิ, เขาจะทำได้หรือไม่?" ท่านเซอร์ถามอย่างหมดหวัง "มันไม่เกี่ยวข้องแก่ตุลาการ, ผมรู้, แต่มันหมายความต่าง ๆ แก่ผมได้ มันมิใช่จะเป็นไปไม่ได้ — เป็นไปได้อย่างแน่นอน จริงไหมคุณ? เหตุการณ์ยอกย้อน ซ้อนกล มักอุบัติขึ้นใน อินเดีย เสมอ, คุณรู้ไหม?

คิว. คิว. ยกไหล่ขึ้น.

"เขาเป็นคนเก่งกาจมากทีเดียว." เขาพูดพลางหยิบเศษกระดาษบันทึกมาหนึ่งแผ่น และตั้งท่าจะเขียน. ครั้นตรองอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วจึงเขียนจ้ำเป็นตัวหนังสือสองสามคำ, พับกระดาษ, หยิบซอง, สอดจดหมายผนึกซองและเขียนตำบลที่อยู่ลงน่าซอง แล้วหันไปถามว่า "เลขที่เท่าไรที่ถนนเมานต์ ใต้เท้าขอรับ?" เซอร์ฮัมเฟรว์บอกให้เขา ๆ จึงเขียนเติม, หันขวับมามองข้าพเจ้า "งานเล็กน้อยสำหรับเธอ—นายเครห์ตัน, เอาจดหมายฉบับนี้ไปส่งให้แก่เคานต์แตส สตราวินสะกี และควรยื่นให้แก่หล่อนเป็นส่วนตัว" เขาหยุดพูดมองดูนาฬิกาของเขา "เวลานี้ ๑๑ นาฬิกา เธอคงจะพบหล่อนอยู่ที่บ้านเป็นแน่ หล่อนคงมีเรื่องบางอย่างที่จะพูดกับเธอ ควรอยู่รอฟังเรื่องราวนั้นให้ได้—คอยอย่าให้นานพอที่หล่อนจะให้อยู่ได้—เธอต้องทำตนให้เป็นที่คุ้นเคยของสุภาพ

สตรีนั้นจริง ๆ."

เขาอมยิ้มอย่างมีเลศนัยแก่ข้าพเจ้า "แต่เมื่อเธอกลับออกมา ควรตรงไปหาฉันที่บ้านของท่านเซอร์ฮัมเฟรว์ บอกตำบลที่อยู่ให้เขาที่ซี้ใต้เท้า"

เซอร์ฮัมเฟรว์ยื่นนามบัตร์บอกตำบลที่อยู่ให้ข้าพเจ้า และชั่วเวลาเพียงสอง—สามนาทีต่อมา ข้าพเจ้าได้ปฏิหารขึ้นสถิตย์อยู่บนรถยนตร์เช่าขับแล่นมุ่งตรงไปทางถนนเมานต์

◎ ◎ ◎

สาวใช้ท่วงทีเปนคนชาวต่างประเทศมีกิริยาสุภาพ ได้นำข้าพเจ้าเข้าไปในห้องรับแขกอันกว้างใหญ่ ประดับตกแต่งห้องด้วยภาชนะของต่างประเทศอย่างวิจิตร์งดงาม มีเครื่องตั้งต่าง ๆ เปนต้นว่า เครื่องลายครามแยบจีนอย่างดีเลิศ, มีพุทธรูปและเทวรูปของชาวฮินดูแปลก ๆ ประดิษฐานตั้งไว้ที่ซอกกำแพง.

"ท่านคอยอยู่ที่นี่ก่อนนะคะ," สาวใช้ผู้นั้นพูดภาษาอังกฤษสำเนียงแปร่ง "ดิฉันจะไปบอกคุณเคาน์เตสก่อนค่ะ."

ข้าพเจ้ายืนคอยอยู่ที่นั่น รู้สึกว่าหัวใจเต้นแรงมาก, จึงเอามือคลำหาปืนพกที่กระเป๋า, แต่นึกขึ้นได้ว่า ได้ลืมทิ้งไว้ที่สำนักงาน. อากาศในห้องนั้น ดูเหมือนว่า ตระหลบอบอ้าวด้วยความลึกลับชอบกล จดหมายผนึกซองที่ข้าพเจ้าถืออยู่นี้ จะบงการให้แสดงละคอนบทใดกันบ้างหนอ ?

ข้าพเจ้ายืนจ้องดูปูชนียเทวรูปของจีนอันทำด้วยหินหยกขาวอย่างเผลอตัว พอหันเหลียวไป ก็พอดีประสพเห็นแม่เคาน์เตสกำลังยืนอยู่ในห้อง ม่านที่ประตูพึ่งหย่อนลงเบื้องหลังหล่อน. หล่อนสวย—งามน่ารักด้วยประการทั้งปวง ข้าพเจ้ายืนรำพึงอยู่ในใจ— หล่อนกอปร์ด้วยศิริลักษณ์—บริสุทธิ์อันแท้จริง น่าพิศวาทเสียนี่กระไร. ทรวดทรงแน่งน้อย ของหล่อนกระทำให้ข้าพเจ้าสั่นสท้านด้วยความตกประหม่า อันอาจบังคับให้เจตสิกของมนุษย์ผันแปรผิดปรกติได้โดยฉับพลัน อา! ดวงเนตร์สีเทาสอาดอันคมขำของหล่อน—ศีร์ษะของหล่อนปกคลุมด้วยเกษาอันดกดำมันปลาบเกล้าย้อยมายังน่าผากของหล่อน หล่อนจ้องข้าพเจ้าเฉยมีนัยเปนเชิงถาม.

"เธอ คือ เคาน์เตส สตราวินสะกี ?" ข้าพเจ้าถามขึ้นโดยอ่อนน้อม

"ค่ะ." สำเนียงของหล่อนเปล่งออกมาเพราะจับใจคล้ายเสียงพิณกังวาล ข้าพเจ้ายื่นซองจดหมายออกส่งให้

หล่อนรับเอาไป ฉีกเปิดออกอ่านใจความ

ในจดหมายนั้น บัดดลข้าพเจ้าเห็นกิริยายิ้มบูดปรากฏอยู่ที่วงภักตร์อันนวลฉวีของหล่อน ดวงตาสีเทาคมคายเหลือบมาจ้องข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง.

"ท่านทราบข้อความในจดหมายนี้หรือเปล่า ?"

"เปล่าเลยครับ, มาดาม"

ดวงภักตร์อันทมึงทึงค่อยหายจางไปทันที หล่อนกลับยิ้มลมัย เผยดวงเสน่ห์เป็นประกายมายังข้าพเจ้าในทันใด.

"ท่านเป็น _ _ _ _ ," หล่อนถามติดเป็นอ่าง "_ _ เป็นพนักงานของมิสเตอร์เควนตินเควนหรือ ?"

ข้าพเจ้าไม่ได้เตรียมคำตอบของข้าพเจ้าไว้ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงบอกไปตามจริงว่า

"ถูกแล้วครับ, มาดาม"

"ท่าทางของท่านออกจะเป็นสุภาพบุรุษดีนี่คะ" หล่อนเอ่ยขึ้น

ข้าพเจ้ากัมศีร์ยะรับคำเยินยอของหล่อนด้วยความปลื้มปีติ.

"ท่านได้รับคำสั่งให้คอยเอาจดหมายตอบไปให้ใช่ไหมคะ ?" หล่อนชี้แผ่นกระดาษจดหมายในมือของหล่อน

"ผมได้รับคำสั่งให้ส่งจดหมายนี้แก่คุณเป็นส่วนตัวเท่านั้น.

"คิว. คิว. ทำให้ข้าพเจ้าฉงนสนเท่ห์ใหญ่แล้ว ทำไมเขาจึงไม่บอกข้าพเจ้าว่ามีเรื่องอะไรในจดหมายฉบับนั้น, ข้าพเจ้าจะได้คิดหาทางอย่างน้อยที่สุดจะทำหรือพูดเลี่ยงได้บ้าง

ดวงตาสีเทากลมโตของหล่อนจ้องดูข้าพเจ้าไม่กระพริบ หล่อนนิ่งตรองอะไรอย่างหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าไม่อาจเดาได้ แล้วหล่อนยิ้มกล่าวว่า

"เชิญนั่งซิคะ มิส.ตอร์ _ _ _ มิสเตอร์ _ _ _ ?" หล่อนเชื้อเชิญข้าพเจ้าทิ้งประโยคเป็นเชิงถาม

"เครห์ตัน" ข้าพเจ้าตอบต่อประโยคของหล่อน

ข้าพ.จ้า ดึง เก้าอี้ เยาะนวม ที่หล่อนชี้ให้. หล่อนนั่งบนเก้าอี้นวมยาวตรงข้ามข้าพเจ้า ตาของหล่อนกับของข้าพเจ้าจ้องเขม็ง ความคิดของข้าพเจ้าส่วนหนึ่งระฤกขึ้นได้ว่า หล่อนเป็นจาระสตรีตัวแก่นแก้ว, ผู้ร้ายฆ่าคนตายอย่างเลือดเย็น แต่ความคิดอีกส่วนหนึ่งค้านเต็มที่ _ คล้ายมีสมองตันตันว่า การกล่าวใส่ร้ายหล่อนนั้นอาจไม่เป็นจริงเชื่อถือได้เลย คิว. คิว. นายข้าพเจ้าก็ดี, ท่านเซอร์ยัมเฟรว์ก็ดี

คงเหมาเอาผิดถนัดใจทีเดียว รูปถ่ายทั้งหลายโดยมากสามารถลวงให้สืบสวนผิดไปก็อาจเป็นได้ ความคิดเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกปลอดโปร่งใจในชั่ว ๒—๓ วินาที หล่อนสำรวมอิริยาบถอยู่ในท่าตริตรอง บางทีหล่อนต้องการสิ่งอะไรกระมัง ? อะไรซึ่งหล่อนประสงค์ จำนงหมาย ? มีข้อความแปลกอันใดหนอซึ่งปรากฏอยู่ในจดหมายฉบับนั้น ?”

ในทันใดนั้นเอง หล่อนยื่นมือครั้งหนึ่งยื่นมืออันขาวยาวเรียวเฮือมไปที่หีบยาซิการ์แร็ตบนโต๊ะเล็ก หยิบบุหรี่ส่งให้ข้าพเจ้ามวนหนึ่ง

“เชิญสูบบุหรี่ซิคะ มิสเตอร์เครห์ตัน ?” หล่อนกล่าวขึ้นด้วยกระแสเสียงดังกังวาลลึก

ข้าพเจ้ารับด้วยความยินดี หล่อนหยิบสำหรับหล่อนมวนหนึ่ง และหยิบไม้ขีดไฟจุดบุหรี่ของข้าพเจ้า ดวงตาสีเทาใหญ่ของหล่อนได้เลื่อนเข้ามาใกล้หน้าข้าพเจ้า ทำให้เลือดข้าพเจ้าฉีดแรงผิดปรกติ ข้าพเจ้าจึงคายบุหรี่ไว้แน่นยื่นออกต่อบุหรี่ของหล่อน หล่อนได้โยนก้านไม้ขีดไฟซึ่งกำลังลุกอยู่ทิ้งบนหม้อจินสามขา ทำด้วยทองปรอนซ์ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ทางขวามือข้าพเจ้า.

“เมื่อท่านออกจากที่นี่ ท่านคงกลับตรงไปหามิสเตอร์เควนกระมังคะ ?”

“ขอรับ, มาดาม”

สายตาจากดวงตาสีเทาสอาดใต้ผมดกดำได้ทอดตรงมายังข้าพเจ้าทันทีคล้ายโคมไฟฉายหล่อนมีความประสงค์อันใดฤๅที่ชอบมองข้าพเจ้าบ่อย ๆ แต่ทันใดหล่อนหลบสายตา ความยิ้มอันน่ารักปรากฏขึ้นแทนที่

◎ ◎ ◎

ข้าพเจ้านั่งคอยฟังคำพูดของหล่อน. หัวใจข้าพเจ้าเต้นแรงผิดธรรมดา. ข้าพเจ้าได้ยินเสียงนาฬิกาที่ตั้งอยู่ข้างฝาห้องเดินดังได้ถนัด และขณะเมื่อข้าพเจ้าเอียงหูฟังถ้อยคำของหล่อนอยู่เพลิน, ในกษณะนั้นข้าพเจ้ายังเกิดอาการรู้สึกวิปริตขึ้นนิด ๆ ว่า กลิ่นหอมคล้ายน้ำสุคนธ์ฟุ้งตระหลบทั่วบริเวณห้อง—กลิ่นฟุ้งหอมหวานฉุนเผ็ดอย่างน่าเกลียด — มากระทบจมูกข้าพเจ้า, ทำเอาข้าพเจ้าต้องสูดหายใจระบายออกเสียใหญ่. กลิ่นนั้นคงซาบซึมเข้าปอดและดูเหมือนจะซาบสร้านแล่นขึ้นสู่สมองข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้ามีอาการหน้ามืดเวียนศีรษะ ข้าพเจ้าเอะใจ จึงเหลียวดูรอบที่หม้อจินสามขาซึ่งหล่อนโยนเศษไม้ขีดไฟทิ้งไว้ ควันสีเทาพลุ่งขึ้นจากหมู่งใบนั้นเป็นรูปยาวเขียวบาง ม้วนขมวดเป็นเกลียวช้า ๆ นี่ถ้าจะวางบ่วงกลดักข้าพเจ้าละซี ? เปล่านะ, เป็นไปไม่ได้ดอก—

ไม่จริงไปได้ ความวิมติกังขาได้เลื่อนลอยไปจากข้าพเจ้า ข้าพเจ้าใคร่จะพูดออกมา แต่รู้สึกว่า เปนใบ้พูดไม่ออกคล้ายถูกจังงังของหล่อนเข้าคลฉนั้น หล่อนคงนั่งนิ่งไม่เคลื่อนไหว ดวงหน้าของหล่อนคงย้อมความสวยงามอย่างประหลาดตามเคย.

ข้าพเจ้าถอยตัวออก ควันสีเทาคงพลุ่งขึ้นอยู่เรื่อย ข้าพเจ้าได้สูดกลิ่นอันเหียนน่าเกลียดนั้นแทบทุกลมหายใจ — ความรู้สึกทั่วสารพางค์กายซ่านซาโดยไม่รู้สึกตัวค่อยปรากฏแก่ข้าพเจ้าเปนคั่นแรก. สมองของข้าพเจ้าทื่อหมุนติ้วความระมัดระวังตัวของข้าพเจ้าค่อยๆ เสื่อมจางลงรวดเร็ว. ประสาทแห่งความรู้สึกได้อันตระธานหายเสียแล้ว. ตัวข้าพเจ้าสั่นสท้านหวาดกลัวที่สุด ข้าพเจ้ารู้สึกเร่าร้อนพิกล, อยากจะจุมพิตปากอันงามของหล่อนเสียนี่กระไร แขนทั้งสองของข้าพเจ้าเจ็บปวดเหลือเกิน, มิฉนั้นแล้วข้าพเจ้าเปนต้องตระกองกอดแม่ร่างระหงเอวบางนั้นให้เต็มรัก. สมองข้าพเจ้าหมุนเคว้งด้วยความคลั่งรักนี้อย่างยิ่ง. ดูเหมือนว่าข้าพเจ้าได้โผไปข้างหน้า, ถลันจากเก้าอี้ด้วยอำนาจพิศวาส ที่จะกอดหล่อนผู้ทรงโฉมไว้ในทรวงอก, แต่เปล่าเลย ข้าพเจ้าคงนั่งนิ่งปราศจากอาการเคลื่อนไหวทุกประการ ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีอะไรสิ่งหนึ่งทำนิ้วมือขวาซึ่งวางบนเข่า, เจ็บปวดเหลือประมาณ สิ่งนั้นคือบุหรี่ที่ข้าพเจ้าลืมทิ้งมันๆ เลยเผาจี้เอานั่นเอง ข้าพเจ้าพยายามรวมแรงเหวี่ยงก้นบุหรี่นั้นลงในหม้อซึ่งมีควันสีเทากำลังพลุ่งขึ้น ด้วยความรู้สึกครั้งสุดท้าย ข้าพเจ้าเหลือบไปมองดูนาฬิกาข้อมือข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้าแปลกใจอย่างยิ่งที่เห็นเข็มนาฬิกาชี้บอกว่า พึง ๑๓ นาฬิกากึ่งเท่านั้น

เรานั่งนิ่งเงียบเฉยอยู่เปนเวลานาน — นาน — สุดที่ข้าพเจ้าจะปริมาณได้ หล่อนส่ายตาสีเทางามของหล่อนจ้องตรงมายังข้าพเจ้า, แล้วก้มข้าพเจ้าเห็นหล่อนรางๆ. ทั้งในเวลาที่สมองข้าพเจ้ายังอยู่ในอาการงงทื่อ หูของข้าพเจ้าได้ยินหล่อนเปล่งกระแสเสียงแหลมกังวานว่า

"ท่านกำลังคิดถึงเรื่องราวของดิฉันอยู่กระมัง — เรื่องอันไม่สู้ดีนัก ?"

"มาดาม — ผม — ผม —" เสียงของข้าพเจ้าร้องออกมาทำให้ข้าพเจ้าประหลาดอย่างยิ่ง

หล่อนยื่นหน้าตรงมาหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารู้สึกอีกครั้งหนึ่งว่า สติที่ข้าพเจ้ากุมไว้แต่ชั้นแรก ได้ถูกกดบังคับไว้ทุกขุมขนด้วยอำนาจความดึงดูดแห่งวิญญาณ.

"ดิฉันต้องการให้ท่านมองดูตาของดิฉัน

และดูว่าท่านจะเชื่อความคิดนั้นหรือไม่ ?”

ตาทั้งสองลุกวาวจ้องเข้ามาใกล้, เบิกโตเป่น ดวงตา สีเทา สอาด ฉาย ดวง เสน่ห์ คมคาย อย่างมหัศจรรย์ ต้องข้าพเจ้า

“มาดาม _ ผม _ ผม___” สายตาของหล่อน คงจ้องเขม็ง จนข้าพเจ้าไม่ อาจทานอยู่ได้ จำต้องหลบลง_อ้าปากขึ้นสูดลมลึก, ส่วนสมองข้าพเจ้าคงหมุนเวียนติวยิ่งขึ้น.

“มองนี่ ! มองดูซิ !”

ข้าพเจ้าจ้องมองดวงตา ซึ่งเพ่งดูข้าพเจ้าอยู่_มอง_มองดูเรอย_ไม่เห็นมีอะไรเลยนอกจากเห็นดวงตาทั้งสองลุกพอง โต--ข้าพเจ้าจ้องดูเป่นเวลานาน ทำให้ข้าพเจ้าลืมพะวงต่อสิ่งใดทั้งสิ้น เว้นแต่หน่วยตาของหล่อนเท่านั้น ข้าพเจ้าเองไม่อาจสามารถหลบสายตาไปทางอื่นได้ ทันใดแขนข้าพเจ้ากระตุกสั่นมีอาการแข็งชา เหนื่อยอ่อนเพลียหมดกำลัง รู้สึกว่าไหล่ทั้งสองข้างหนักลงผิดธรรมดา

“พิงหลังลง” อาการกระเสือกกระสนใคร่จะขัดขืน คำบัญชา บังเกิด แก่ ข้าพเจ้าฉับพลัน ไม่ได้ ! ไม่ได้ _ ข้าพเจ้า _ ข้าพเจ้าไม่ยอมทำเช่นนั้น

“พิงหลังลงซิ” หล่อนบัญชาข้าพเจ้าอีก, ข้าพเจ้าหมดอำนาจที่จะขัดขืนได้, จำต้องยอมพอหลังถึงพนักเก้าอี้รู้สึกทันทีว่าช่างแสนสบายเสียเหลือเกิน.

ข้าพเจ้าเหลือบไปเห็นลาง ๆ คลับคล้ายคลับคลาว่า แม่เคาน์เตสยืนตรงอยู่เหนือศีรษะข้าพเจ้า ข้าง ๆ ตัวหล่อนปรากฏว่ามีชายรูปร่างแคระ ต่ำเตี้ย ท่าทาง เป่นเจ้าปัญญาเฉียบแหลม, ใบหน้าคมคาย ผมหงอกทั้งศีรษะยืนจ้องดูข้าพเจ้าไม่กระพริบตา

“นั่นปะไร ! _ฉันคิดแล้วเทียว” กระแสเสียงของหล่อนคล้ายพูดมาจากที่ไกลมากระทบความงวย งงของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าคงไม่สามารถขยับเคลื่อนที่ได้อยู่นั่นเอง_และก็ไม่มีใจจะขยับไหวตัวเสียด้วย ข้าพเจ้าเอนหลังพิงเก้าอี้ สงบเงียบนิ่งไปเฉย ๆ สติสตังข้าพเจ้าคงเหลือนิดเดียวเท่านั้น.

“พูดกับดิฉันซิ_มิสเตอร์เครห์ตัน”

“ครับ” ข้าพเจ้าได้ยินเสียง ข้าพเจ้าตอบแว่วๆ เสียงคล้ายอยู่ห่างไกลจากตัวข้าพเจ้า

◎ ◎ ◎

แล้ว—แล้วก็_ข้าพเจ้าจำอะไรอีกต่อไปไม่ได้เลย, จนกระทั่ง -ข้าพเจ้าไม่รู้จะอธิบายอย่างไรถูกตรายเท่าทุกวันนี้ กล่าวคือข้าพเจ้ามารู้สึกตัวว่า ข้าพเจ้ามาประดิษฐานอยู่บนรถยนตร์เช่าซึ่งกำลังวิ่งแล่นตามถนนตรงไปยัง

มหานคร ลอนดอน. ข้าพเจ้า ทราบ แน่วแน่ว่า ข้าพเจ้ากำลังมุ่งตรงมาหา คิว. คิว. นาย ข้าพเจ้าที่บ้านท่านเซอร์ฮัมเฟรว์มอล. มีสิ่งใดเกิดขึ้นในห้องของชาวรุสเซียผู้นั้นหนอ ? ข้าพเจ้ามาขึ้นรถยนตร์คันนี้ได้ ด้วยวิธีอันใดกัน ? ข้าพเจ้าจำอะไรไม่ได้เลย. ลืมหมด แต่ข้าพเจ้ารับรองว่าข้าพเจ้าจำได้อย่างแม่นยำว่า ข้าพเจ้ามุ่งทางตรงมาหา คิว. คิว. เท่านั้น และประสงค์ให้ได้พบ คิว. คิว. โดยเร็วที่สุด. ต่อมาสักครู่หนึ่งความรู้สึก หวาดกลัวพลันบังเกิดแก่สมองข้าพเจ้า ข้าพเจ้ากำลังมุ่งตรงมายังที่บ้านของเซอร์ฮัมเฟรว์จริงหรือ ? -หรือว่า คนขับรถจะพาข้าพเจ้าไปปลายถนนสุดถนนใดถนนหนึ่งโดยคำสั่งโกหกก็ไม่รู้ ? ข้าพ.จ้าจำไม่ได้ว่า ข้าพเจ้าได้บอกตำบลที่ประสงค์ให้ ข้าพเจ้านั่งนิ่งเงียบ — พอประเดี๋ยวหนึ่งรถยนตร์มาถึงน่าบ้านในถนนเปลี่ยวถนัดข้างโบสถ์เซนต์เยมส์ อันเปนบ้านซึ่งเซอร์ฮัมเฟรว์อยู่นั่นเอง ตรงตามหมายเลขที่เขียนปรากฏไว้บนนามบัตร์. ข้าพเจ้าควักออกมาจากกระเป๋าสอบทานดู ครั้นแล้ว ข้าพเจ้าก้าวลงจากรถยนตร์

"ใครบอกให้แกมาตำบลนี้ ?" ข้าพเจ้าถามด้วยความแปลกใจ.

คนขับรถยนตร์จ้องมองข้าพเจ้าตาเขม็ง

"คุณบอกผมเองครับ." เขาตอบ

ข้าพเจ้าริบเข้าไปในตึก, ย่นสาปแช่งการแสดงของข้าพเจ้าที่เปนมาแล้ว ลิฟต์ได้พาข้าพเจ้าขึ้นมาชั้นบน ห้องที่เซอร์ฮัมเฟรว์อยู่ ข้าพเจ้ากดกระดิ่งดังขึ้น ตัวท่านเซอร์ฮัมเฟรว์เองได้เปิดประตูให้ข้าพเจ้า.

ข้าพเจ้าเดินตามท่านเซอร์จนบรรลุถึงห้องนั่งเล่น อันตบแต่งด้วย เครื่องโบราณ วัตถุของประเทศอินเดีย มีผ้าขาวผืนหนึ่งโยนลงคลุมวัตถุสิ่งหนึ่งบนเก้าอี้ข้างโต๊ะ ส่วน คิว.คิว. นั่งเก้าอี้อีกตัวหนึ่งใกล้โต๊ะเขียนหนังสือ เขายิ้มแก่ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าหยุด, อะไรบ้างหนอที่ข้าพเจ้าจะต้องทำเมื่อมาเห็น คิว.คิว, เข้าแล้ว ? อำนาจประหลาดชนิดหนึ่งบังคับให้นิ่งมือข้าพเจ้าสั่นงอหงิกอยู่ไปมา หมอกแห่งความงวยงงคงปกคลุมสมองข้าพเจ้าอยู่ ข้าพเจ้ารู้สึกว่ากล้ามเนื้อของข้าพเจ้าแข็งแรงขึ้น . คิว.คิว. คงยิ้มแย้มตามเดิม.

"ต้องการมิดหรือ, นายเครห์ตัน ?" เขาพูดขึ้นเฉย ๆ เอื้อมมือไปหยิบมีดตัดกระดาษทำด้วยงาช้าง เขาเอาผ้าคลุมไว้เมื่อกี้นี้ส่งให้ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้ารับเอามาอย่างสติลอย นิ้วมือข้าพเจ้าจับกุมวัตถุสิ่งนั้นไว้แน่นครั้นแล้วดูคล้ายกับว่ามีไกเหนี่ยวกระตุ้นอยู่ภายใน ข้าพเจ้าสตุ้งขึ้นทันทีโดยไม่รู้สึกว่าข้าพเจ้าจะทำอะไรลงไป เพียงแต่รู้สึกว่ามีอำนาจอยู่ชนิดหนึ่งเร่งเร้าให้ข้าพเจ้ากระทำโดยเร็วที่สุดในทันใดนั้นเองข้าพเจ้ากระโดดโจนเข้าใส่เขาเงื้อมีดตัดกระดาดเล่มนั้นขึ้นจ้วงแทงเขา ข้าพเจ้าจำได้คลับคล้ายคลับคลาว่า ข้าพเจ้าแทงถูกสมความประสงค์.

เซอร์ฮัมเฟรว์ร้องตะโกนดังด้วยความตกตื่น กระโดดพรวดเข้ามาจับข้อมือข้าพเจ้าไว้

คิว.คิว. ยิ้มเห็นเปนของขบขัน เขานั่งนิ่ง.ฉยปราศจากการสทกสท้านสิ่งใดเลย.

"ปล่อยเขาเถอะ ไม่ใช่มีดจริง ๆ ดอก, เครห์ตัน. ใต้เท้าขอรับส่งกฤชอินเดียนอันนั้นให้เขาทีเถอะ"

เซอร์ฮัมเฟรว์รั้ง ๆ รอ ๆ อย่างสนเท่ห์ใจ

"หยิบกฤชให้เขาทีซิ, ท่านเซอร์."

เซอร์ฮัมเฟรว์กระทำตามส่งกฤชอินเดียนให้ข้าพเจ้าแทนมีดตัดกระดาด ซึ่งท่านดึงออกจากมือข้าพเจ้าอย่างฝืนใจเต็มทน ข้าพเจ้ายืนตัวสั่นเทา นิ่งคิดสงสัยอยู่ไปมาเหมือนกับว่าข้าพเจ้าถูกเวทมนตร์ฉนั้น

"จงทำตามที่เขาสั่งให้เธอมาทำซิ, นายเครห์ตัน." คิว.คิว. พูดขึ้นเฉย ๆ

พอสิ้นเสียง คิว.คิว. ข้าพเจ้ากรากเข้าจะโจนแทงอีก และขณะที่ข้าพเจ้ากระทำเช่นนี้บังคลข้าพเจ้าสตุ้งโหยงไปทั้งตัว รู้สึกคืนสติดีดังเดิมว่า อะไรที่ข้าพเจ้าถือไว้ในกำมือด้วยสิ่งนี้แหละข้าพเจ้าจะลงมือกระทำคือฆ่า_ฆ่า คิว.คิว.! ข้าพเจ้าผงะชงักทันทีคล้ายกระสุนปืนยิงถูกข้าพเจ้าในกลางคัน อาการงงงวยหายเปนปรกติขึ้นฉับพลัน ข้าพเจ้ายืนหยุดนิ่งแน่คล้ายคนตาย, ขว้างกฤชนั้นออกจากมือข้าพเจ้า. สมองของข้าพเจ้าหายทึมทึกลับดีเหมือนแต่ก่อนแล้ว. อา! ข้าพเจ้าเกือบจะเล่นประทุษฐกรรมต่อชีวิตนายของข้าพเจ้าเสียแล้ว! รู้สึกฉงนใจเปนอย่างยิ่ง. ข้าพเจ้ายืนสงบเสงี่ยมอิริยาบถพร้อมด้วยความเคารพต่อนายของข้าพเจ้าโดยภักดีตามเคย. พระเจ้าทรงโปรด! คิว.คิว จะคิดอะไรแก่ข้าพเจ้าบ้างหนอ? ข้าพเจ้าใคร่จะปล่อยอัสสุชลออกมาด้วยความโทมนัสเสียในขณะนั้น.

"พระเจ้าที่รักของข้าพเจ้า" ข้าพเจ้าร้องพึมพำอยู่ในลำคอ, "ข้าพเจ้าเปนอะไรไปหรือ? เปนบ้ากระมัง — หรือ — หรือ — —?" ข้าพเจ้าไม่สามารถที่จะอธิบายให้ประจักษ์แจ้ง

แก่ตนเองได้ ความไม่รู้เหนือรู้ใต้ทำให้ข้าพเจ้านึกกลัวขึ้นมาทันใด ข้าพเจ้ามองดูกฤชทิ้งอยู่บนพื้นห้อง รู้สึกครั่นเนื้อครั่นตัวไม่สบายในทันที. ขาของข้าพเจ้าเอียงเซแทบจะตั้งตัวไว้ไม่อยู่

คิว.คิว. ลุกขึ้นยืนอย่าง ๆ พลางยื่นมือมาตบไหล่ข้าพเจ้าเบา ๆ

"ดีมาก, นายเครห์ตัน" ตาของเขาจ้องดูตาข้าพเจ้าด้วยแวว แห่งความเชื่อถือโดยสุจริต เขย่าตัวข้าพเจ้าให้รู้สึกตัวครองสติไว้ "เธอทำตัวของเธอมีประโยชน์ดีมากทุกครั้ง" เขายิ้ม "นั่งลงบนเก้าอี้นั่งซิ — และพยายามตั้งสติอารมณ์ของเธอให้ดี" ตาของเขาจ้องตรงมายังข้าพเจ้าอย่างทมึงทึง "เธอมีอาการเป็นปรกติบริบูรณ์แล้ว -- บริบูรณ์ทีเดียว — เธอเข้าใจไหม ?"

"ขอรับ" ข้าพเจ้าตอบเป็นครั้งแรกพร้อมทั้งชุดตัวลงนั่งที่เก้าอี้ด้วยอาการอ่อนเพลียเหลือกำลัง.

◎ ◎ ◎

"อย่างไรล่ะใต้เท้าขอรับ, ใต้เท้าเห็นต้นสายปลายเหตุของการทดลองเล็กน้อยนี้ไหมขอรับ ?"

"นั่นซิคุณ, ถ้าผมลงมือทำไปผมก็เป็นบ้าทีเดียว" เซอร์ฮัมเฟรว์จ้องมองดูอย่างสนเท่ห์ที่สุด.

"ดังนี้ กระผมจำจะต้องบอกให้ใต้เท้าทราบเสียว่า กระผมได้ส่งตัวนายเครห์ตันให้ไปหาสหายสตรีของใต้เท้า หล่อนออกจะร้ายกาจกว่าพ่อของหล่อนมาก เขาได้รับคำสั่งจาก กระผมให้ถือ จดหมายไปยื่นแก่มือของแม่เคาน์เตสสะตราวินสะกี้เอง กระผมเชื่อว่าเขาคงได้ส่งให้จริงโดยไม่ต้องสงสัย จดหมายฉบับนั้นมีข้อความว่าดังนี้:—" —คิว.คิว. ยิ้มน้อย ๆ แล้วพูดต่อไปว่า —

"'แทนในนามของมิสเตอร์เยมส์ลอฟตัส มิสเตอร์เควนตินเควนได้ส่งคำอำนวยพรสรรเสริญของเขามายังแม่ฟรอว์ลินคลาราวิดมันน์' คำพูดนี้และคงทำให้หล่อนขวัญเสียมาก ผมคิดว่าคงเป็นเช่นนั้น" เขายิ้มอีก "ใต้เท้าเริ่มเห็นเค้าเรื่องเดี๋ยวนี้หรือยัง ?"

"ผมไม่เห็นเลย สักนิดเดียว"

คิว.คิว. หันมาทางข้าพเจ้า

"มีเหตุการณ์อะไรบ้างเกิดขึ้นในบ้านที่ถนนเมานต์, นายเครห์ตัน ?"

ข้าพเจ้าพยายามสงบใจรื้อความทรงจำขึ้นมา แต่รู้สึกหมดสติ — จำอะไรไม่ได้

เสียเลย ข้าพเจ้าโกรธตัวข้าพเจ้าอย่างยิ่ง แต่ต้องสงบอิริยาบถไว้

"ผม—ผมเสียใจเหลือเกินครับ" ข้าพเจ้าพูดอ้อมแอ้มอยู่ในลำคอ "ผมไม่รู้ว่าผมเปนอะไรไป — ผมจำอะไรไม่ได้เลย."

คิว.คิว. นั่งก้มหน้าเฉย เสียงของเขาระคนเจือด้วยความกรุณาในขณะเมื่อเขาพูดขึ้นว่า.

"ไม่เปนไร, ฉันเดาถูกแล้ว" เขาหันไปยังเซอร์ฮัม.ฟรว์อีก, "ใต้เท้าตั้งใจฟังเรื่องสตรีชาวรุสเซียผู้นี้นะขอรับ. เมื่อคืนนี้หล่อนได้พบยิมมิลอฟตัส. เปนที่ตระหนักแน่ว่า, เขาจำหล่อนได้ แต่หล่อนแสร้งทำเปนว่าไม่เคยเห็นหน้าค่าตามาแต่กาลก่อน, หล่อนดีหน้าสนิทมาก. มาเมื่อเช้านี้หล่อนรู้ว่ามิใช่แต่เควนดินเควนได้ทรายเรื่องราวของหล่อนสถานเดียวเท่านั้น, ซ้ำเควนดินเควนยังคงถือสิทธิรับผิดชอบความมรณกรรมของลอฟตัสอีกสถานหนึ่งด้วย. อย่างไรก็ดีหล่อนจะต้องไม่ให้เควนดินเควนมีหนทางคิดอ่านสืบสวนได้ทั้ง ๆ เรื่องมันปรากฏแดงขึ้นเช่นนี้ ใต้.ท้ารู้ไหมว่า หล่อนคิดอ่านอย่างไร ? อุบายอย่างหนึ่ง—อย่างน้อยคงสกิดใจหล่อนให้ลงมือหาช่องทันที — คือ เล่นกลลวงให้เราตรหลุมเพราะฉนั้นกระผมจึงวางกับดักไว้ข้างหน้าหล่อนเสียก่อน ใต้เท้าคงจำได้ว่า กระผมได้กำชับ นายเครห์ตันว่าไม่ควรจะด่วนริบกลับเสีย ผมได้ให้โอกาศอยู่ในกำมือหล่อนทุกประการ."

"ให้โอกาศแก่หล่อน ?" เซอร์ฮัมเฟรว์ถามขึ้นอย่างสงสัย

"เพื่อการสกดดวงจิต" คิว.คิว. กล่าวขึ้น "ใต้เท้าลืมกระมังว่าบิดาของหล่อนเปนศาสตราจารย์แห่งจิตตศาสตร์ในกรุงเวียนนา และหล่อนเปนลูกศิษย์กอปร์ด้วยไหวพริบฉลาดแหลม ไม่ต้องสงสัย หล่อนได้สกดดวงจิตเครห์ตันเข้าให้ และยังคับให้มีอาการหลับในอยู่เรื่อย เพื่อเปนวิธีป้องกันมิให้เขาทรงจำอะไรได้เลย ในเวลาที่ก่อนเขาจะแทงกระผม ขณะเมื่อเขาแลเห็นผมเข้า กระผมได้สังเกตเห็นนิ้วมือของเขาหงิกงอในเวลาที่เขาเดินเข้ามาในห้องเมื่อสักครู่นี้ ใต้.ท้าได้เห็นเหตุการณ์แล้วทั้งหมดมิใช่หรือ ?"

"พระเจ้าที่รัก !" เซอร์ฮัมเฟรว์ร้องครวญครางเปนทุกข์ขึ้นทันที "และเขาทั้งสองคงสกดดวงจิตผมด้วยเปนแน่ ยังคับให้ผมฆ่ายิมมิผู้เคราะห์ร้ายเสีย ! แล้วผมได้ทำจริง ๆ. นั่นเปนข้อพิศูจน์ได้ดี !"

"มันไม่ใช่เป็นข้อพิศูจน์พรรค์นั้นดอกขอรับ. พิศูจน์ตรงกันข้ามทีเดียว ตามความคิดของกระผมข้อหนึ่งเพื่อกระทำการทดลองนี้ซึ่งหมิ่นเหม่ใกล้ต่ออันตราย, ให้สนิทสนมปราศจากข้อวิมุติกังขาว่า, เขาได้สกดดวงจิตให้กระทำฆาฏกรรมจริงหรือประการใด. อย่างของกระผมง่ายดาย พอที่จะทำให้เขาแสดงเป็นตัวหุ่น ชั้นแรกมีข้อขัดข้องอยู่ข้อหนึ่งว่า เขาจะทำตามคำกำชับจริงหรือไม่เท่านั้น. เคราะห์ดีมากที่สหายสตริของใต้เท้ามิได้ระแวงสงสัยข้อนี้เลย. แต่รูปคดีออกจะทำให้หล่อนลงมือเร็วอย่างผิดคาด. หล่อนริบฉวยกระทำเสียโดยเร็ว, เพราะเป็นการจำเป็นของหล่อนนั่นเอง. ดังนั้นกระผมจึงเตรียมตัวไว้พร้อมสำหรับเขาเสียก่อนแล้ว. กระผมจำต้องป้องกันภัยเร็วกว่านายเครห์ตันถึงหากว่าเขาจะแทงกระผมด้วยมีดจริง ๆ ใต้เท้าคงเห็นความประพฤติผิดต่างกันทีเดียว เมื่อเขามีมีดตัดกระดาษซึ่งเป็นมีดเก๊กับเมื่อเขาได้มีดจริง มิได้, ท่านเซอร์ขอรับ," เขาพูดจวนขบเรื่อง "การทดลองของกระผมพิศูจน์ให้เห็นว่า อำนาจการสกดดวงจิตกระทำให้ใต้เท้ามีอาการผันแปรไปเมื่อคืนนี้ — เครื่องดื่มของใต้เท้าได้เจือด้วยยาเบื่อเมา. แน่นอนทีเดียว, ใต้เท้าไม่ได้เป็นผู้ร้ายฆ่ายิมมิลอฟตัสตาย ถ้าเหตุการณ์ดังนั้นเป็นไปได้จริงตลอดทั้งสิ้นแล้ว เชื่อว่าเครห์ตันคงมีอาการดุจเดียวกัน หล่อนได้พยายามลองดีเหมือนกันแต่ก็ไม่อาจทำไปได้อยู่นั่นเอง."

เซอร์ฮัมเฟรว์ควักผ้าเช็ดหน้าเช็ดเหงื่อที่หน้าผาก

"คุณเชื่อแน่หรือ?"

"แน่ซิขอรับ!"

ท่านเซอร์จ้องดูเขาตาเขม็ง

"ขอบพระคุณ คุณพระเจ้า!" ท่านร้องขึ้นด้วยเสียงอันดัง "แต่คุณคิดประมาณความจริงในสมองของผมซึ่งผมหลงเข้าใจว่าได้ลงมือเอง, ได้อย่างไร?"

คิว.คิว. ยิ้มแล้วหัวเราะ

"ง่ายที่สุดการบังคับด้วยวิธีสกดดวงจิตนั้น ทำให้คนเมื่อตนขนเชื่อแม่นยำว่า เขาผู้นั้นเป็นผู้ลงมือกระทำฆาฏกรรม เป็นต้นว่าถ้าใต้เท้าเตรียมข้อหาหลักฐานประพฤติเหตุให้เห็นแจ้งเสียก่อนเท่านั้น. ขอให้ผมพูดโทรศัพท์ของใต้เท้าสักประเดี๋ยว!"

"ได้ซิ, เชิญเถอะครับ." เซอร์ฮัมเฟรว์คงนั่งฉงนสงสัยตามเคย "คุณมีธุระอะไรหรือ?"

"ผมจะเรียกสหายของใต้เท้ามาที่นี่. คนเก่งที่สุด"—คิว.คิว. ยิ้มอีก ขณะเมื่อเขาเอื้อมมือไปหยิบหูโทรศัพท์ "แต่ผมคิดว่าเขาทั้งสองคงเห็นว่า คดีเรื่องนี้เป็น 'คดีเพ็ชร์ตัดเพ็ชร์' ฮัลโหล!" เขายอกเลขที่ต่อโทรศัพท์, คอยสักครู่หนึ่งแล้วพูดต่อไป "ฮัลโหล! นั่นคุณเซไบรต์ ใช่ไหม?— อ้อ, คุณเซไบรต์ เมื่อคืนนี้ที่บ้านของท่านเซอร์ฮัมเฟรว์มอลเกิดฆาฏกรรมกันขึ้นครับ, ที่เซนต์เยมส์—ผมจะแจ้งให้ทรายอย่างเลอียดสักประเดี๋ยว—ครับถูกแล้ว, ผมต้องการตัวคุณมาที่นี่—แต่ตอนขามาผมประสงค์อยากให้คุณไปที่บ้านเลขที่ ๕๐๔ ที่ถนนเมานต์ และเชิญชาวรุสเซียสองคนที่นั่นมาด้วย คือ เคานต์บูโรวิฟฟ์ และบุตร์สาวของแก ชื่อ เคานต์เตสสะตราวินสะกี. ฟังนะครับ ผมจะเล่าให้คุณฟังเรื่องมันเป็นเช่นนี้ ชาวรุสเซียสองคนนี้เป็นแขกของท่านเซอร์ฮัมเฟรว์มอลเมื่อคืนนี้เอง เขาทั้งสองได้ลากลับภายหลัง ๑๑ นาฬิกาว่านิดหน่อย การฆาฏกรรมเกิดขึ้นภายหลังชั่วนาฬิกานี้. เขาทั้งสองมีมลทินนิลโทษเกี่ยวอยู่ด้วย ผมอยากให้คุณช่วยอธิบายแก่เขาว่า การเชิญเขามานี้ เพราะเป็นการจำเป็นที่จะไต่สวนถึงห้องที่เขากลับออกไปเวลา ๑๑ นาฬิกาใช่หรือไม่ คุณบอกเขาได้ ตามใจคุณว่าผู้ร้ายรายนี้ได้สิ้นสวนทรายตัวแล้ว ผมคิดว่าคงไม่ทำความลำบากให้แก่คุณมากนักในการเชิญเขาทั้งสองมาด้วย— เขาคงไม่ปฏิเสธที่จะให้การตามท้องเรื่องคดีอาญาอันผิดต่อยกกฎหมายของบ้านเมืองอย่างแข่มแจ้ง แต่ข้อสำคัญที่สุด คือเขาต้องมาด้วยกันกับคุณ— แลอย่างไรก็ตาม ขอคุณ อย่าได้เอ่ยชื่อผม.ปนอันขาด—ดีแล้วครับ คุณคงพบผมที่บ้านของเซอร์ฮัมเฟรว์กำลังนั่งคอยคุณอยู่

เขาแขวนหูโทรศัพท์ไว้ตามเดิม หันมายิ้ม "เอาละ เราคงจะได้ทำการไต่สวนคดีเล็กน้อยนี้ให้เห็นดำเห็นแดงกันทีเดียว."

◎ ◎ ◎

เซอร์ฮัมเฟรว์เดินงุ่นง่านส่ายไปส่ายมาอยู่ในห้องคนเดียว แล้วหันมาจ้องดู คิว.คิว. พูดขึ้นว่า

"ผมยังสงสัยอยู่อีก, คุณเควน. เมื่อคืนนี้อะไรเกิดขึ้นจริง ๆ ในห้องนี้ โปรดอธิบายให้ผมอีกครั้งเถอะ?"

คิว.คิว. ยิ้มแก่ท่าน

"ใต้เท้าเคยได้ยินถึงเรื่องยางไม้ดาทูรามาแล้วมิใช่หรือขอรับ?"

"แน่นอนเทียวครับ ผมทราบดี. เป็น

ยาเบื่อที่นิยมกันมากในประเทศอินเดีย. เมล็ดของมันคล้ายเมล็ดพริกแดง, เมื่อถูกเนื้อเข้ามีพิศม์ทำให้พองตามธรรมดามักทำขึ้นจนเลื่อยดในเมื่อเข้าไปอยู่ในร่างกายของมนุษย์แล้ว, ก็ไม่สามารถตรวจจับเค้าเงื่อนได้เลย, และกระทำให้ผู้ถูกวางยาเบื่อชนิดนี้มีอาการลืมสติแม้ว่าผู้นั้นไม่ถึงแก่ชีวิต, เมื่อตื่นขึ้นแล้วความทรงจำในสมองจะลดเหลือน้อยลงทันที— จำอะไรไม่ได้เลยทีเดียว."

"เท่าที่เห็นอย่างตระหนักแน่ว่า สหายของใต้เท้าสองคนซึ่งปลอมเป็นชาติรุสเซียนั้นแสดงสนิทสนมกว่าเข้าพวกนักโทษอินเดียนที่ต้องอาญามาก. เขาไม่ประสงค์ที่จะให้ตำรวจมาพบใต้เท้าและลอฟตัสนอนตายที่นี่แล้ว ตัวของเขาจะต้องถูกสงสัยหาว่าเป็นผู้ร้าย. แต่เขาต้องการให้ลอฟตัสตายผู้เดียวและตัวใต้เท้าก็จะเป็นเครื่องมือสำหรับเขาคือ บังคับให้ใต้เท้าสารภาพผิดในเรื่องฆาฏกรรมรายนี้. เพราะฉะนั้นเขาจึงเจือผสมยางไม้พิศม์ดาทูราลงในแก้วเหล้าวิศกี้โซดาของใต้เท้าอย่างชนิดอ่อนที่สุด ยางพิศม์ชนิดนี้ได้ทดลองทำตามตำราวิทยาศาสตร์ว่าเป็นชนิดที่มีผลรวดเร็วทันใจและซึมสุขุมดีที่สุด, ผู้ถูกยาเบื่อนี้อาจถูกอำนาจของจิตตศาสตร์บังคับอีกต่อหนึ่งได้, และกระทำให้ผู้นั้นมีความรู้สึกครึ่งๆกลางๆได้เช่นเดียวกัน. ยางพิศม์นี้เพียงแต่เหยาะเพียงหยดหนึ่งหรือสองหยดเท่านั้น ก็พอที่จะแผลงฤทธิ์อยู่ได้ราวสิบนาที. ดังนั้นเขาจึงลอบใส่ลงในถ้วยเหล้าของใต้เท้าก่อนที่เขาจะลากลับนิดหน่อย. ใต้เท้าเองได้ตามลงบรรไดไปชั้นล่างกับเขา, ในขณะที่ใต้เท้ากำลังเดิน, เขาได้ลอบล้วงเอาพวงกุญแจออกจากกระเป๋าของใต้เท้า พอใต้เท้าเดินกลับ, เห็นประตูปิด ใต้เท้าคงจำได้ว่ากว่าลอฟตัสจะเปิดประตูให้ใต้เท้าได้ ก็ต้องกินเวลาอึดใจใหญ่ๆ เพราะพิศม์ยาเบื่อกำลังซาบซ่านอยู่ในตัวของเขาแล้ว, แต่ใต้เท้าเข้าใจเขวไปว่า ใต้เท้ากับเขาได้ดื่มเหล้าเข้าไปมาก. ใต้เท้าและลอฟตัสได้เดินไปในห้องนั่งเล่นทรงตัวแทบไม่ไหวแล้วได้นั่งลง ตัวเขากับใต้เท้านั่งจมอยู่ที่เก้าอี้ หมดสติทีเดียว พอกับเวลาสำหรับแขกของใต้เท้าที่ได้ลากลับไปนั้น — คือว่าต่อมาสัก ๒ ชั่วนาฬิกาได้ซึ่งกะว่าชาวบ้านในแถบนี้นอนหลับกันหมดแล้ว — ได้กลับลอดเข้ามาทางประตูข้างนอก แล้วเข้ามาทางประตูห้องนี้โดยอาศัยกุญแจของใต้เท้าพวงนี้ และเขาทั้งสองได้เห็นใต้เท้านั่งสิ้นสติสมปฤดีพร้อมสำหรับเป็นเครื่องมือของเขาทุกประการ.

"พิโธ่!" เซอร์ฮัมเฟรว์เปล่งเสียงออกมาดัง "แล้วอย่างไรต่อไป——?"

"แล้วเขาก็เที่ยวค้นหายืนพกของใต้เท้าเมื่อค้นพบแล้ว เขาจึงยิงลอฟตัสในขณะที่เขานั่งสนทนาอยู่บนเก้าอี้, ครั้นแล้วเขาวางปืนกระบอกนั้นทิ้งไว้ในห้อง, เขาได้ละเลงนิ้วมือของใต้เท้าด้วยดินปืนไหม้ซึ่งพิงพ่นออกมาจากลำกล้องใหม่ ๆ, หย่อนพวงกุญแจกลับคืนลงสู่ในกระเป๋าของใต้เท้าตามเดิม. และใช้จิตศาสตร์สกดให้ใต้เท้าหลับเสมอเพื่อว่าได้เป็นผู้ฆาฏกรรมด้วยตนเองทั้งมวล. เมื่อใต้เท้าตื่นขึ้นก็จะหลงคิดว่าใต้เท้าได้กระทำเหตุอุกฉกรรจ์โดยแท้. อย่างไรเสียใต้เท้าคงไปรับสารภาพความผิดรายนี้ต่อเจ้าน่าที่อย่างแน่นอน. กระผมได้บรรยายข้อลึกลับให้ฟังเท่านี้ พอจะทำให้ใต้เท้าสมองโปร่งเห็นแจ่มแจ้งดีแล้วกระมัง?"

"ฮืมม์!" ท่านเซอร์ร้องขึ้นแต่ใจคงยังสงสัยอยู่อีก "คดีฆาฏกรรมรายนี้ออกจะเป็นการยากลำบากที่สุดที่จะหาประจักษ์พยานสืบได้ในชั้นศาลหลวง จริงไหมคุณเควน? คุณตั้งใจจะทำประการใดเมื่อเขามาถึงที่นี่?"

คิว.คิว. ยิ้มน้อย ๆ

กระผมได้ยอกใต้เท้าแล้วว่า นี่แหละคือเป็น 'คดีเพชรตัดเพชร.' ใต้เท้าคงจะเห็นประจักษ์สักประเดี๋ยว เขาจะมาถึงที่นี่ในนาทีหรือสองนาทีนี้."

เราทั้งสามนั่งคอยโดยดุษณีภาพ.

◎ ◎ ◎

นาทีได้ล่วงพ้นไปอย่างรวดเร็ว เสียงระฆังดังกังวาลที่ประตูเป็นสัญญาณว่ามีใครต้องการจะเข้ามาในห้อง.

"ใต้เท้าไปเยี่ยมชิขอรับ." คิว.คิว. ออกคำสั่ง.

เซอร์ฮัมเฟรว์ลุกขึ้นไปเยี่ยมประตูให้แขกใหม่เข้ามา คิว.คิว. หันไปยังเก้าอี้ข้างโต๊ะค่อย ๆ บรรจงเยี่ยมผ้าซึ่งคลุมศพชายนั่งห่อตัวอยู่บนเก้าอี้ ศีรษะห้อยตกมายังทรวงอก สีหน้าขาวซีดเนื่องจากถูกยิงทลุที่ขมับ ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายขึ้นมาทันที, นั่งหายใจหอบเร็วแทบเป็นลม

ขณะนั้นเซอร์ฮัมเฟรว์ยืนอยู่ที่ประตูกำลังเชื้อเชิญแขกที่เดินตามหลังท่านมา.

"เชิญข้างในนี้ซิครับ" ท่านกล่าวรับรองอย่างสุภาพพลางเดิน นำสตรีสาวคือ เคาน์เตสสะตราวินสะกี.

หล่อนเดินใกล้เข้ามา ข้าพเจ้าไม่สามารถที่จะอธิบายว่ามีมนตร์ชนิดใดทำให้ข้าพเจ้า

สะดุ้งเยือกไปทั้งกายขณะเมื่อประสพความงามอันเลอเลิศของหล่อน แก่คลองจักษุข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง. ถัดไปข้างหลังหล่อนมีชายรูปร่างแคระเตี้ยเล็ก, ผมหงอกขาวทั้งศีรษะ ใบหน้าบ่งว่าเป็นคนมีเล่ห์เหลี่ยมแหลมลึกซึ้ง และถัดจากชายแคระผู้นี้ก็คือ คุณเซไบรด์นั่นเอง

หล่อนเดินเข้ามาในห้องได้ ๒-๓ ก้าว พอดีเหลือบไปเห็นศพลอฟตัสนอนพิงอยู่บนเก้าอี้ ครั้นแล้วทอดสายตามายัง คิว.คิว. ซึ่งกำลังยืนอยู่ข้าง ๆ ศพนิ่งเฉย, — จาก คิว.คิว. จ้องตาหวานฉ่ำมายังข้าพเจ้าอีก. อา ! หล่อนคงจำเขาได้เช่นเดียวกับหล่อนจำข้าพเจ้าได้ ทั้งคงรู้สึกได้ โดยฉับพลันว่า กลยุทธของหล่อนแตกเสียแล้ว คิว.คิว. คงยืนเป็นปรกติ, ยิ้มน้อย ๆ

หล่อนเซถอยหลัง, ใบหน้าอันงามกลับซีดราวกับคนตาย, ยื่นมือขยับโต๊ะพยุงตัวมิให้ล้ม

ชายแก่ผมหงอกร่างเตี้ยผู้นั้นกระโดดคว้าร่างหล่อนไว้

“โธ่, น่าสงสารจริง ! ถ้าหล่อนตกใจมากเมื่อเห็นศพคนตายเข้า, คุณเควนจริงไหม ?” เซไบรด์เอ่ยขึ้นเป็นเชิงออกความเห็น

แต่ คิว.คิว. มิได้พักเอาใจใส่ต่อคำพูดของเขา ในทันใดนั้นตัวของเขาเองกระโดดถลันไปคว้าร่างอันยอยบางของหล่อนไว้ เขาเกือยไปโดนตัวชายแคระผู้นั้นในขณะเขาพยุงหล่อนอยู่ในวงแขนอันล่ำสันของเขา

“ดีแล้ว” คิว.คิว. พูดขึ้น “ขอให้ผมช่วยเหลือหล่อนคนเดียวก็แล้วกัน หล่อนคงจะหายเป็นปรกติดีในนาทีนี้แหละ ส่งเหล้าบรั่นดีมาให้กระผมทีเถอะ, ท่านเซอร์ !”

เขาค่อย ๆ วางร่างหล่อนบนเก้าอี้นวมหันไปรับขวดบรั่นดีซึ่งเซอร์ฮัมเฟรว์ส่งให้

“ขอถ้วยแก้วสักใบเถอะ !” สายตาของ คิว.คิว. กวาดรอบห้อง “อ้อ ! ที่นั่นมีอยู่ใบหนึ่ง” เขาริบเดินไปยังโต๊ะ รินเหล้าบรั่นดีอย่างแรงหนึ่งเป๊กยื่นส่งให้หล่อน แต่หล่อนโบกมือห้ามเป็นที่ไม่ต้องการ “หล่อนควรดื่มเสียนิดหน่อย” เขาพูดขึ้นอย่างหนักแน่น แต่น้ำเสียงปราศจากความกรุณา, จ่อแก้วเหล้าจรดยังปากของหล่อน แล้วกรอกลงไปในลำคอของหล่อนโดยไม่ใฝ่ใจว่าหล่อนจะยอมดื่มหรือไม่

ทันใดนั้นหล่อนยกมือขึ้นกุมคอหอยไว้แน่น

เซอร์ฮัมเฟรว์ กำลังเล่าอธิบายถึงเรื่องฆาฏกรรมให้เซไบรด์ฟัง

“ผมตื่นนอนเมื่อเช้านี้ ๗ นาฬิกา ในห้อง

นั้นเอง เพื่อจะไปดูลอฟตัส." ท่านกล่าวพลางชี้นิ้วมาที่ศพ.

"โธ่เอ๋ย !" เซไบรด์ร้องออกมา, "ลอฟตัสนั่นเอง ! ใครเปนผู้ฆ่าเขาตาย ?"

"ผมเอง."

ข้าพเจ้าสดุ้งโหยงขึ้นทั้งตัวด้วยความประหลาดใจอย่างยิ่ง เพราะท่านเซอร์ฮัมเฟรว์พูดเหมือนอย่างคนมีสติธรรมดาดี ๆ นี่เอง. เซไบรด์สดุ้งเช่นเดียวกับข้าพเจ้า

"ใต้เท้าเองหรือขอรับ ?" เขาร้องเกือบเปนเสียงตะโกน "ใต้เท้า—เซอร์ฮัมเฟรว์จริง ๆ นะหรือ ?"

เซอร์ฮัมเฟรว์ยืนงง

"ผม—ผมไม่รู้จริง ๆ ว่า ทำไมผมจึงพูดไปเช่นนั้น!" ท่านพูดเปนอ่าง "มัน—มันคล้าย ๆ ว่ามีอาคมชนิดหนึ่งดลใจให้ผมพูดออกมา"

เซไบรต์จ้องมองดูหน้าท่านเซอร์อย่างสงสัยที่สุด คิว. คิว. กล่าวขึ้นกลางคัน

"นี่แน่ะ, คุณเซไบรต์ ท่านไม่ได้หมายเช่นนั้นดอกครับ ท่านไม่ได้ลงมือกระทำฆาฎกรรมเลย คุณจะทรายเรื่องราวประจักษ์แก่ตาคุณในไม่ช้านี้แหละ"

เซไบรต์จ้องดูอย่างไม่เชื่อคำพูดของเขาแล้วหันไปดูชายแคระผมหงอก

"ท่านได้ลากลับไปปล่อยให้เซอร์ฮัมเฟรว์อยู่กับมิสเตอร์ลอฟตัสเมื่อคืนนี้ใช่ไหม, ท่านเคาน์ต์ ? ผมทรายตลอดเทียว" เขาพูดขึ้นค่อนข้างเสียงแหลม

"ครับ, ถูกแล้ว เวลา ๑๑ นาฬิกาและ ๕ นาที เซอร์ฮัมเฟรว์ได้ตามมาส่งผมและลูกสาวของผมที่ถนน แล้วผมได้ขึ้นรถยนตร์เช่ากลับไป อย่างนั้นมิใช่หรือครับ, เซอร์ฮัมเฟรว์ ?" ชายแก่เตี้ยผู้นั้นตอบเสียงเบา ๆ แต่สังเกตว่าตกประหม่าบ้างเล็กน้อย, เขาชักผ้าเช็ดหน้าแพรสีขาวจากกระเป๋าเสื้อชั้นเช็ดปากวางท่าผึ่งผาย

"ครับ," เซอร์ฮัมเฟรว์พูดขึ้น ข้าพเจ้าเหลือบเห็นเม็ดเหงื่ออาบอยู่บนหน้าผากของท่าน "ครับ, ถูกต้องแล้ว"

"ใต้เท้าแน่ใจว่า ไม่มีผู้ใดอยู่ในห้องนี้อีกเลยเทียวหรือขอรับ ?" เซไบรต์ถามอย่างขึงขัง "ใต้เท้าควรบรรยายเหตุการณ์ล่วงมาแล้วให้มากที่สุดที่จะทรายได้"

เซอร์ฮัม.ฟรว์พูดติดเปนอ่าง

"ผม—ผม———" ท่านมองดู คิว. คิว. อย่างสิ้นสติ.

◎ ◎ ◎

ในขณะนั้น ข้าพเจ้าตกใจร้องส่งเสียงดัง เมื่อเหลือบไปเห็น สีหน้าประหลาดอัศจรรย์ ปราศจากโลหิตของหญิงสาวสวยที่เก้าอี้หล่นเอนหลังพิงเก้าอี้ตวงตก สายตาของหล่นจ้องดูตรงในกิริยาเหม่อคล้ายคนสติลอย.

ชายฆ่าร่างแคระผมขาวผู้นั้นกระโดดโผจะเข้าประคองบุตร์สาวของตน แต่ทันใดคิว. คิว. เอามือกั้นไว้

"ไม่เป็นไร, ท่านเคาน์ต์ ไม่ต้องเกี่ยวข้องก็ได้, เป็นธุระของผมเอง เคราะห์ดีที่เกิดอุบัติเหตุเล็กน้อยเท่านี้" เขายิ้มอย่างพอใจ พลางผลักตัวท่านเคาน์ต์ถอยออกไปเบา ๆ "ผมรู้ความจริงแล้ว ผมเห็นบุตร์สาวของท่านเป็นผู้มีอภินิหารในทางสะกดวงจิตต์อย่างเยี่ยมผู้หนึ่ง แต่เวลานี้ท่านคงเห็นหล่นมีอาการสติลอย—นิ่งเฉย ก็เพราะเหตุว่าคงถูกอานุภาพร้ายแรงชนิดหนึ่งในห้องนี้บังคับไว้ เรามาพูดกันถึงคดีอุกฉกรรจ์รายนี้เสียก่อนเถอะเพื่อยังประโยชน์แห่งความยุติธรรม" เขายิ้มขึ้นอีก "บุตร์สาวของท่านบางทีสามารถจะแจ้งประพฤติเหตุให้เราทราบได้อย่างประจักษ์ชัดเจนว่า เมื่อคืนนี้มีเหตุอะไรเกิดขึ้นที่นี่"

ในขณะนั้นข้าพเจ้าเห็น อาการตกใจกลัวปรากฏในดวงจักษุของชายชราแคระผู้นั้น

"ผม—ผมขอคัดค้าน" เขาพูดเสียงแข็งแสดงท่าทางอย่างไว้ยศ "ผมจะยอมให้ท่านทดลองการใต่สวนอันผิดต่อกฎหมายบ้านเมืองเช่นนี้ไม่ได้ เพราะอาจเป็นภัยอันตรายร้ายแรงแก่บุตร์สาวของผม ยอมไม่ได้อย่างเด็ดขาด"

คิว. คิว. ยิ้มแก่เขา

"คำแก้ตัวของท่านข้อนี้—ผมเห็นทีว่า—จะพังเสียงคัดค้านของท่านไม่ได้เสียแล้ว การฆาฏกรรมได้เกิดขึ้นในห้องนี้เมื่อคืนนี้เอง โดยมีเข้ามนุษย์เข้าเล่ห์แสนกล ซึ่งเราจะต้องให้มันรับโทษอย่างหนักทีเดียว แท้จริง คดีเรื่องนี้ออกจะเข้าบท 'เพ็ชร์ตัดเพ็ชร์' ในการสืบสวนกันคราวนี้" เขายิ้มพลางหันไปยังมิสเตอร์เซไบรต์ อากัปกิริยาของเขาได้เปลี่ยนเป็นจริงจังขึ้นทันที "คุณโปรดดูเถอะว่าชายผู้นี้ไม่เห็นพ้องตามคำร้องของผม, คุณเซไบรต์! ผมขอมอบตัวท่านเคาน์ต์นี้อยู่ในความควบคุมของคุณ—ในถานที่เขามีนาม—นามเดิม—ว่า ดอกเตอร์ฮูโก วิคมันน์ ซึ่งมีพยานหลักถานแวดล้อมกรณีว่า เขาเป็นผู้ร้ายสมรู้กับตัวการฆ่าเฮนริเอล์ลิน เลขานุการคนสนิทของมิสเตอร์ลอฟตัส เมื่อเดือน

มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐"

"โกหก! ไม่จริง! แกลังใส่ความเท็จ" ชายแคระผู้นั้นร้องขึ้นเสียงดัง

"จริงอย่างไม่มีปัญหา!" คิว. คิว. พูดขึ้นเรื่อย ๆ "เร็วซิ, คุณเซไบรต์ จับเขาไว้_ก่อนที่เขาจะเล่นกลอีก_และอดปากไว้อย่าให้เขาพูดได้แม้แต่คำเดียว"

เซไบรต์มองดูอย่างตกตลึง ในทันใดนั้นเองเขาก็กระโดดกระทำตามคำสั่งทันควัน ในชั่วอึดใจเดียวเขายืนอยู่ข้างตัวชายชราหน้าซีดนั้น, จับไว้อย่างมั่นคง

"เอาละ, เดี๋ยวนี้" คิว. คิว. กล่าวต่อไปพลางยิ้มน้อย ๆ "เรามาตั้งต้นใต่สวนคดีเรื่องนี้ดูถวะ" เขาหันไปหาเซอร์ฮัมเฟรว์ "โปรดตั้งเก้าอี้ตัวที่ใต้เท้าเข้าใจว่า ใต้เท้านั่งอยู่เมื่อคืนนี้ แล้วใต้เท้านั่งลงอย่ากระดุกกระดิก สมมติว่า ใต้เท้าได้ถูกวางยาเบื่อจำไว้นะขอรับ ให้แสร้งทำงากการคล้ายใต้เท้ายังคงถูกยาเบื่อจริง ๆ"

เซอร์ฮัมเฟรว์กระทำตามที่เขาสั่ง ตั้งเก้าอี้, นั่งลง, ตาจ้องดูศพข้างโต๊ะ, ไม่เคลื่อนไหว, ผิวหน้าของท่านซีดเผือดลงเหมือนคนถูกวางยาเบื่อ คิว. คิว. หันไปที่หญิงสาวผู้นั้น ยกมือของหล่อนขึ้นแต่สังเกตว่ามือของหล่อนวางเฉยอ่อนเปลี้ยอย่างไม่มีเอ็น"

"แม่ฟรอลิน คลารา วิดมันน์!" เขาร้องเรียกด้วยน้ำเสียงดังเจือระคนด้วยการข่มขู่บังคับ "หล่อนต้องทำตามคำสั่งของฉัน คำสั่งของฉันเท่านั้น! มองดูตาฉันซิ"

หล่อนถอนหายใจยาวออกมา ผินหน้ามาช้า ๆ จ้องดูตาของคิว. คิว. ไม่กระพริบ. ครั้นแล้ว คิว. คิว. กล่าวสืบไป

"หล่อนต้องฟังเสียงของฉันเมื่อฉันพูดกับหล่อน, ได้ยินเสียงที่ฉันพูดกับหลอนเท่านั้น หล่อนจะฟังเสียงคนอื่นไม่ได้เป็นอันขาด หล่อนต้องไม่แลเห็นใครเลยในห้องนี้ เว้นแต่ท่านเซอร์ฮัมเฟรว์มอลกับมิสเตอร์ลอฟตัส สติของหล่อนต้องไม่พะวงถึงผู้อื่นทั้งหมด หล่อนต้องเข้าใจว่า นอกจากบุคคลดังระบุชื่อนี้แล้วคนอื่นนอกจากนั้นไม่ได้อยู่ในห้องนี้แล้วกันเมื่อคืนนี้ หล่อนกับบิดาของหล่อนได้ออกจากห้องนี้ไปภายหลัง ๑๑ นาฬิกากว่านิดหน่อย หล่อนต้องแสดงเป็นทีเหมือนว่า หล่อนได้กลับมาในชั่วนาฬิกานั้นอีก และให้รู้สึกคิดได้ว่า หล่อนได้กระทำอะไรลงไปภายหลังชั่วนาฬิกานั้น" เขาหันไปที่เซไบรต์ "คุณคงได้เห็นละครับ ผมจะให้หล่อนแสดงประพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งสิ้นทีเดียว"

ชายเฒ่าผู้นั้นบิดข้อมือออกจากอุ้งมือของเซไบรต์เกือบหลุด แล้วตะโกนออกมาว่า

"คลารา! คลารา!! พึงเสียงของพ่อซิ! คลารา! เจ้าต้องทำตามคำสั่งของพ่อ_ของพ่อคนเดียวเท่านั้น

"อุดปากเขาไว้, คุณเซไบรต์" คิว. คิว. ร้องขึ้น. ทันใดเซไบรต์ตบปากชายแคระนั้นด้วยมืออันล่ำสันของเขา

สตรีสาวซึ่งนั่งอยู่ที่เก้าอี้ ดูเหมือนว่า ไม่ได้ยินเสียงของเขา หล่อนคงนั่งโดยดุษณีภาพ

"เอาละ, แม่ฟรอลินวิดมันน์_ยืนขึ้น!" คิว. คิว. พูดขึ้นเฉย ๆ แต่กระแสร์เสียงเปนเชิงบังคับ

หล่อนยืนขึ้นตามคำสั่ง

"หล่อนได้กล่าวคำ 'กู๊ดไนท์', แก่ท่านเซอร์ชัมเฟรว์และมิสเตอร์ลอฟตัส ในขณะนั้นหล่อนอยู่ที่ไหน?"

"อยู่ในรถยนต์เช่าค่ะ" หล่อนตอบเสียงเล็กค่อยคล้ายพูดอยู่ที่ไกล

"ดิฉันทนยืนอยู่ไม่ไหวแล้ว"

"อย่างนั้น ก็นั่งลงได้" หล่อนนั่งบนไม้เท้าแขนเก้าอี้ "พูดตามที่หล่อนได้เคยพูดมาซิ"

"ตู ชาสต์ ดิ สชูลเสล?"[1] คำพูดออกจะเปนการบังคับขึงขังสีหน้าเจือด้วยความดุร้ายได้อุบัติขึ้นที่ใบหน้าอันงามของหล่อนฉับพลัน "ฟาโมส!"[2] หล่อนพูดเปนภาษาเยอรมัน เร็ว ปรื๋อ จน ข้าพเจ้าฟังไม่ค่อยถนัด

"หย่ะ_หย่ะ_ซะไว สะตุนเดน_หย่ะ_ซีเชอร์!"[3]

"สองชั่วนาฬิกาหรือ?" คิว. คิว. เอ่ยขึ้น "สองชั่วนาฬิกานั้นได้ล่วงไปเดี๋ยวนี้แล้วล่ะ, เวลานี้ ๑.๑๕ นาฬิกา ก.ท. แล้ว หล่อนอยู่ที่ไหน?"

"อยู่ที่นี่ค่ะ" หล่อนลุกขึ้นยืนเหมือนกับคนสติลอย

"หล่อนเข้ามาในนี้ได้ โดยวิธีใด?"

"เราเข้ามาด้วยกันโดยกุญแจซึ่งเราได้ล้วงมาจากกระเป๋าของเซอร์ชัมเฟรว์" หล่อนกล่าวคล้ายคนพูดในเวลาหลับ

---

๑ ท่านมีกุญแจหรือ?

๒ ประเสริฐที่เดียว!

๓ ค่ะ_ค่ะ_สองชั่วนาฬิกาแล้ว_ค่ะ_แน่ที่เดียว!

"หล่อนต้องแสดงอาการเหมือนเช่นเมื่อคืนนี้อีก เท่าที่หล่อนรู้สึกว่าเป็นเวลา ๑.๑๕ นาฬิกา ก.ท. นั้น หล่อนยืนอยู่ที่ไหน ขณะที่เข็มนาฬิกาชี้บอกชั่วนาฬิกานี้?"

"เราพึ่งมาอยู่ที่ประตู"

คิว. คิว. นำร่างของหญิงสาวซึ่งในเวลานั้นสติของหล่นอยู่ในอาการเคลิบเคลิ้มสู่ภวังค์, ไปยังที่ประตู แล้วปล่อยให้หล่อนยืนอยู่ที่นั่นผู้เดียว.

"แสดงตามที่หล่อนได้กระทำมา ต้องระวัง! หล่อนต้องทำไปตามความเป็นจริง"

◎ ◎ ◎

พอหล่อนได้ยินคำสั่งยังคับดังนั้น บัดดลปรากฏว่าหล่อนได้แสดงอาการท่าทางคล้ายเป็นจริงอีกครั้งหนึ่ง หล่อนค่อย ๆ ย่องคลานมาจากประตู เหลียวไปทางข้างหลัง ทำทีว่ามีใครคนหนึ่งกำลังตามหลังหล่อนมา ครั้นแล้วหล่อนพยักหน้าบุ้ยปากเรียกไปข้างหน้า หล่อนกระซิบกระซาบเป็นภาษาต่างประเทศโดยเร็ว ซึ่งข้าพเจ้าจำได้ว่าเป็นภาษาเยอรมัน แปลความว่าดังนี้" ค่ะ_ค่ะ สันสติ_ทั้งสองคน เร็วเข้าซิ"

คิว. คิว. คุณเซไบรต์, ข้าพเจ้าและนักโทษของเขาซึ่งกำลังดิ้นกระสับกระส่ายอยู่ ไปมา ได้ถอยหลังออกจากที่ตอนกลางห้องเพื่อให้ที่ว่างเหลืออยู่ แต่ร่างของลอฟตัสและเซอร์ฮัมเฟรว์นั่งอยู่ที่เก้าอี้นิ่งเฉย พวกเราคอยดูหล่อนกำลังเดินเข้ามากลางห้อง คล้ายว่าเราทัศนาละคอนแสดงบนเวทีฉนั้น

หล่อนเดินไปที่โต๊ะเขียนหนังสือ, ดึงลิ้นชักโต๊ะ อันนี้แล้วอันนั้นออกอย่างริบร้อนเหมือนว่า กำลังค้นหาของอะไรสักอย่างหนึ่ง, พูดเสียงแผ่วเบาด้วยความปลื้มพอใจอย่างยิ่ง, แล้วหันกลับออกจากโต๊ะ, ในกำมือของหล่อนมียืนพกซึ่งเป็นยืนของท่านเซอร์ฮัมเฟรว์นั่นเอง. (ข้าพเจ้าจำได้ว่า คิว. คิว. ได้ตรวจเอากระสุนยืนออกจากลำกล้องอย่างระมัดระวังและวางไว้ที่เดิมในขณะเมื่อเราทั้งสามกำลังนั่งคอยอยู่)

หล่อนยื่นยืนกระบอกนั้นส่งไปคล้ายให้แก่ใครผู้หนึ่ง

"นี่อย่างไรล่ะ, ยืน!" หล่อนพูดขึ้นเร็วเบา ๆ เป็นภาษาเยอรมันอีก ขณะนั้นทุกส่วนของร่างกายหล่อนเคลื่อนไหวรวดเร็วผิดธรรมดา "เร็วเข้า! ท่านลงมือซิ"

หล่อนปล่อยยืนนั้นตกลงยังพื้นห้อง ส่วนตัวหล่อนนั้นคงเข้าใจว่า มีใครผู้หนึ่งได้มารับยืนนั้นไป หล่อนกระโดดสตุ้งโหยงขึ้น

ทั้งตัวด้วยความเผลอคล้ายว่าได้ยินเสียงอะไรดังขึ้น "ก๊อตต์!"[๔] หล่อนกระซิบเป็นภาษาเยอรมัน, "เสียงดังจริง" แล้วหล่อนวิ่งเข้าไปยังร่างของลอฟตัสนั่งตายพับอยู่บนเก้าอี้, จ้องดูอยู่ใกล้ ๆ และก้มหน้าของหล่อนโดยเร็วเพื่อดูให้แน่ใจอีกทีหนึ่ง, "ท็อตต์!"[๕] หล่อนร้องขึ้นเบา ๆ เหลียวมองดูรอบ ๆ, แล้วหันมาจ้องดูเซอร์อัมเฟรว์ ซึ่งขณะนั้นจักษุของท่านทั้งคู่กำลังมองเพ่งอย่างตั้งใจและหายใจสท้อนลึก. หล่อนเดินไปหาท่าน, จับมือของท่านชูขึ้น, พูดเป็นภาษาอังกฤษว่า,

"ท่านได้ยินดิฉันพูดไหม?" หล่อนกล่าวเสียงแหลม

"ได้ยิน" เซอร์อัมเฟร์ผยอปากพูดตอบในขณะที่จ้องดูหล่อน

"มองดูที่ตาของดิฉันซิค่ะ"

ท่านเซอร์มอง, พยายามจ้องตาตรงนิ่งเฉยอยู่ประมาณนาทีหนึ่งหรือสองนาที ส่วนหล่อนคงจ้องดูท่านไม่กระพริบเหมือนกัน

"เมื่อท่านตื่นขึ้น ท่านจะทราบว่า ท่านได้ฆ่ามิสเตอร์ลอฟตัส สหายรักของท่านตาย ดิฉันจะบอกท่านให้ทราบว่า, เรื่องมันเกิดขึ้นอย่างไรกัน คือภายหลังเมื่อท่านเดินออกไปส่งเราที่รถยนต์แล้ว, ท่านได้กลับมาอยู่ที่นี่, ได้เดินตรงไปที่โต๊ะของท่าน, หยิบเอาปืนพกของท่านออกมา, และได้ยิงมิสเตอร์ลอฟตัสในเวลาที่เขานั่งอยู่ที่เก้าอี้. ท่านต้องนอนจนกระทั่งถึงเวลา ๗ นาฬิกาก่อนเที่ยง ท่านจะจำอะไรไม่ได้เลยนอกจากเห็นรถยนต์ของเราแล่นกลับไปตามถนน, แต่ท่านต้องแน่ใจว่า ท่านได้ยิงลอฟตัส แล้วท่านต้องไปหาตำรวจนครบาลด้วยตนเองต่อรุ่งขึ้นเช้า และเวลาใดคดีอุกฉกรรจ์นี้ปรากฏขึ้นท่านต้องสารภาพว่าตัวท่านเองเป็นผู้ลงมือฆาฏกรรม, ท่านเข้าใจไหม?"

"เข้าใจแล้ว" เสียงตอบของเซอร์อัมเฟรว์ดังคล้ายอยู่ที่ไกล ๆ

"พระเจ้าช่วย" เซไบรต์ร้องขึ้นโดยตกตลึง เขากำลังจ้องดูละคอนแสดงอย่างเพลิดเพลิน หารู้ไม่ว่าในขณะนั้นเขาได้เผลอตัวคลายอุ้งมือที่จับนักโทษของเขาไว้ ข้าพเจ้าเห็นชายชราเตี้ยผู้นั้นยิดข้อมือออก—และต่อมาสักครู่หนึ่งมีเสียงดังก้องหลั่นเปรี้ยะแทบแตก—มีควันขาวพลุ่งขึ้นตลบ ในกษณะนั้นเองสตริ

---

๔ พระเจ้า ๕ ตายแล้ว

สาวผู้นั้นเซล้มศีร์ษะพุ่งฟาดเข้ากับพื้นห้อง

คิว. คิว. กระโดดไปยังตัวหล่อน ประคองหลังของหล่อนไว้, โคลงศีร์ษะของเขาไปมา "ทลุเข้าหัวใจเสียแล้ว" เขาร้องขึ้น

◎ ◎ ◎

ข้าพเจ้าหันไปดูชายชราซึ่งในเวลานั้นคุณเซไบรต์ได้เอายืนพกเล็ก ๆ จ่อเข้าสำทับขู่ดอกเตอร์ชูโก วิคมันน์ เคี้ยวกรามคำรามหน้ายิ้มแสยะแก่เราด้วยความเกรี้ยวโกรธ

"เปนการยุกติธรรมดีสำหรับหล่อนดีกว่าที่จะให้ไปถูกลงอาญาโดยกฎหมายอังกฤษของพวกแก" เขาหยุดชงักพูดอย่างใจเย็น "ดีแล้ว มิสเตอร์เควน แกชนะกัน, กันทำเองจริง ๆ นั่นแหละ, แกเอ๋ย แต่ก่อนที่กันจะไปกับพ่อสุภาพบุรุษผู้นี้" เขาพยักหน้ามาทางเซไบรต์ "กันอยากทราบเปนความรู้นักว่า แกใช้เวทย์มนตร์อาคมอะไรแก่บตร์สาวของกัน?" คิว. คิว. ยิ้มหัวเราะแก่เขา

"อย่างง่ายที่สุด, สหายเอ๋ย เมื่อเราทั้งสองกระโดดเข้าพยุงตัวหล่อนในขณะที่เปนลมหน้ามืดเมื่อกัน กันได้แอบล้วงหยิบขวดใส่ยาเล็ก ๆ จากกระเป๋าของแกซึ่งกันคาดว่าอย่างไรเสียแกคงติดเอามาตรียมไว้สำหรับถ้ามีเหตุฉุกเฉิน" —พูดพลางเขาหยิบขวดเล็กใบนั้นชูขึ้น "ยาผสมซึ่งเปนชนิดที่แกวางเบื่อมิสเตอร์ลอฟตัสและท่านเซอร์ฮัมเฟรว์เมื่อคืนนี้กันได้ผสมยานี้อย่างแรงลงในบรั่นดีที่ให้หล่อนดื่ม แล้วสกดดวงจิตให้หล่อนยึดโปงความจริงให้หมดข้อวิมุติกังขาเสีย ตามที่กันได้ยอกล่วงน่าไว้ก่อนว่า คดีนี้ต้องเปนคดี 'เพ็ชร์ตัดเพ็ชร์' สมจริงหรือไม่หา?" เขาไม่ทำความรำคาญที่จะเอาใจใส่ต่อคำแช่งสาปอันร้ายกาจของชายชราแครระนั้นเลย หันไปยังเซอร์ฮัมเฟรว์ซึ่งกำลังนั่งตัวแข็งซ๊อบนเก้าอี้, ขยับไหล่ของท่านเขย่า "ตื่นขึ้นซิ ท่านเซอร์มอล" เขากล่าวขึ้นเปนเชิงตลกขบขัน "๗ นาฬิกาแล้ว"

เซอร์ฮัมเฟรว์ค่อย ๆ ขยับตัวลุกขึ้น, จ้องมองดูเขา, กระโดดยืนขึ้นอย่างน่ากลัว ตาของท่านประสพกับตาของคุณเซไบรต์

"ดีมาก ท่านเซอร์ฮัมเฟรว์" เซไบรต์พูด "เราพึ่งรู้เดียวนี้ว่า ใครเปนผู้ฆ่ามิสเตอร์ลอฟตัสผู้เคราะห์ร้าย"

เซอร์ฮัมเฟรว์ลุกขึ้นยืนตาพร่า.

"ถูกแล้ว" ท่านกล่าวสารภาพ "พระเจ้าคงทรงประทานอภัยให้แก่ผม.ปนแน่—ผมทำเอง—ผมรู้ดีว่าผมลงมือทำเอง ถึงหากว่าผมจะไม่สามารถทราบว่า ทำไมจึงเปนไปได้เช่นนั้น

ก็ดี! เอาตัวผมไปลงโทษตามกระบิลเมืองเสียเถิด”

เราทั้งหมดจ้องดูกัน

“พุทโธ่!” คิว. คิว. พูดขึ้น “ผมเชื่อแน่ว่าหล่อนได้สกดดวงจิตท่านเสียอีกแล้ว”

เซไบรต์จ้องดูใช่แต่ฉงนสนเท่ห์อย่างเดียวเท่านั้น ซ้ำแสดงอาการหัวเสียออกมาด้วย

“เหตุการณ์ทั้งสิ้นนี้” เขาย่นพิมพำ “คงจะเผยความจริงในศาลสถิตย์ยุติธรรมเป็นแน่, คุณเควน”

“ไม่เป็นไร เจ้านักสืบเอ๋ย” เสียงห้าวดังพูดขึ้น “เห็นจะไม่ต้องไปไต่สวนกันถึงชั้นโรงศาลดอก, ป่วยการ” เจ้าของเสียงคือชายชราร่างแคระนั่นเอง, สีหน้าของเขาเปลี่ยนเป็นสีดำคล้ำเขียวอย่างน่างสพึงกลัว, ริมปากของเขาทั้งสองข้างมีฟองน้ำลายไหลรินออกมาน้อย ๆ “ชั้นแรกเมื่อตัวกันย่างเข้ามาในนี้—เห็นเควนเข้า—กัน—กันทายล่วงน่าเสียแล้ว—กันต้องยอมจำนน กันจึงแอบ” เขายิ้มแสยะอย่างน่าเกลียดกลัว “หยิบเอาหลอดแก้วเล็ก ๆ ใส่เข้าไปในปากเสียก่อนแล้ว แก—เก่ง—มาก, ฉ—ล—า—ด—ม—ม—า—ก—” ทันใดนั้นตัวของเขาอ่อนพับลงในขณะที่ยังอยู่ในความขับกุมอย่างแข็งแรงของเซไบรต์—ล้มลงพังพาบบนพื้นห้อง—ขาดใจตายทันที พร้อมกับเวลาที่เซไบรต์คลายมือของเขาออก.

จบ แล้ว

ทายาท
แห่งความรัก

โดย

"จิตต์โสภณ"

พ่อถึกมีนิสสัยเปนคนไม่ช่างพูดมาแต่ไหนแต่ไร จนเปนที่รู้จักกันอยู่ทั่วไปในบรรดาชาวบ้านใกล้เรือนเคียง ยิ่งเพื่อนฝูงที่สนิทกับพ่อถึกด้วยยิ่งแล้ว มักพอใจขนานนามพ่อถึกเสียใหม่ว่า พ่อทึ่ม. แต่พ่อถึกหรือนัยหนึ่งพ่อทึ่มจะทึ่มจริงตามที่เพื่อน ๆ พอใจเรียกเขาหรือไม่นั้น ก็ยากที่จะกล่าวให้แน่ลงไปได้ ที่จริงรู้สึกว่าน่าจะเปนการลงโทษพ่อถึกเกินไปนัก ถ้าจะเหมาเอาว่าพ่อถึกเปนพ่อทึ่มตามที่ถูกเพื่อนกล่าวขวัญ เพราะนอกจากนิสสัยที่พ่อถึกไม่อยาก จะสนทนากับใคร ๆ เท่านั้น หาเปนเหตุผลเพียงพอที่จะเหมาเอาว่าพ่อถึกเปนคนทึ่มได้จริงจังไม่ ถ้าจะกล่าวถึงภูมิรู้อย่างสูงที่พ่อถึกได้เคยเล่าเรียนมา. พ่อถึกก็ยังมิประกาศนียบัตร์ชั้นมัธยมปีที่ ๓ แห่งโรงเรียนรัฐบาลออกแสดง. แต่เนื่องจากที่พ่อถึกจำต้องละการเรียนมาอยู่บ้านแต่เด็ก ๆ นั่นเอง เลยเปนเหตุให้พ่อถึกคงถือแต่ประกาศนียบัตร์โรงอยู่ว่าเคยผ่านชั้นมัธยมปีที่ ๓ มาแล้วเท่านั้น มิหนำซ้ำยิ่งผู้หญิงสาว ๆ ด้วยยิ่งแล้วใหญ่ ต่อให้พ่อถึกจะหอบประกาศนียบัตร์มาแสดงภูมิว่าได้เคยรับความรู้อย่างสูงมาแล้วสักมัดเบ้อเร่อหล่อน ก็หายอมเลิกความคิดที่จะนึกว่า พ่อถึกเปนเต่าหรือเปนตุ่นซึ่งธรรมชาติได้สร้างปากไว้ให้พ่อถึกกินอดตายไปชั่ววันหนึ่งๆ, และนิสสัยทั้งนี้แม่เทียงซึ่งเปนคนชอบพอกันมาแต่เด็ก ๆ

ย่อมรู้อยู่เต็มอก ฉนั้นจดหมายที่พ่อถึกฝากมาถึงหล่อนเมื่อเย็นวาน จึงเปนเสมือนหนึ่งชนวนที่ก่อความปลาดใจให้บังเกิดขึ้นอยู่มิรู้วาย เพราะถ้อยคำภาษาและสำนวนที่ได้เขียนมานั้นเปนที่จับใจแม่เทียงเสียอย่างยิ่ง แม่เทียงอ่านพึงแล้วรู้สึกเพราะเสนาะใจเหลือประมาณ จดหมายฉบับนั้นมีข้อความดังนี้

"แม่เทียงที่รัก"

"จดหมายฉบับนี้เชื่อแน่ว่าอย่างน้อยต้องเปนสิ่งนำความปลาดใจมาสู่เธอ ฉันทรายดีเสมอว่าความสัมพันธ์ในระหว่างเธอกับฉันที่มีอยู่ต่อกันนั้นสนิทสนมเพียงไร แต่กระนั้นก็ดี ยังมีวายที่อยากจะให้สนิทสนมยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก ฉันหวังอยู่เสมอว่ามีวันใดก็วันหนึ่ง เธอคงจะเปิดโอกาศให้ฉันได้รับความปราณีมากกว่าเท่าที่เปนอยู่ณบัดนี้ ความเปนอยู่แห่งพิภพเรานี้ย่อมเปลี่ยนแปลงและเจริญขึ้นเสมอ ๆ ทุกขณะ แต่--แต่ความสนิทสนมในระหว่างเธอกับฉันหาได้เปนเช่นนั้นไม่ ฉันปรารถนานักที่จะได้เห็นความสนิทสนมฐานเพื่อนในระหว่างเธอกับฉันได้รับความเปลี่ยนแปลงและเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นบ้างเท่าที่ฉันได้รู้จักและคุ้นเคยกับเธอเพียงเท่านี้ก็นับว่าเปนบุญพออยู่แล้ว แต่ก็หาระงับความกระหายและความพยายามของฉันให้สิ้นสุดลงไม่ โลกย่อมกล่าวว่าอนิจจังไม่เที่ยงแท้ฉันใดก็ดี ย่อมนำความไม่สงบใจมาสู่ฉันทุกเมื่อ ฉันเปนทุกข์แท้ที่ไม่ทราบว่าฐานะและความมั่นคงแห่งมิตรภาพระหว่างเธอกับฉันจะพลันขาดสะบั้นลงเมื่อไร"

"แม่เทียงที่รัก การที่ฉันกล้าเขียนจดหมายฉบับนี้มายังเธอก็เพราะเห็นว่าพอมีหวังที่จะได้รับความกรุณาจากเธออยู่บ้าง ฉันครุ่นคิดมานานนักหนาที่จะแจ้งความประสงค์ซึ่งได้เก็บอั้นอยู่ในทรวงอกของฉันมานานนี้ให้เธอทราบ แต่ฉันไม่กล้าพอ เกรงว่าจะเปนเครื่องนำความรำคาญมาสู่เธอโดยใช่เหตุ แต่บัดนี้โชคได้อำนวยฉัน ให้ละความขลาดเสียสิ้นแล้ว จึงขอสารภาพเธอเสียบัดนี้ว่า ฉันรักเธอนับจำเดิมแต่วาระแรกที่เจตสิกแห่งความรักโดยธรรมชาติได้บังเกิดขึ้นแก่ตัวฉัน ฉันเตรียมพร้อมแล้วที่จะได้รับความเอ็นดูจากเธอ และเตรียมพร้อมอยู่เสมอที่จะย่างเข้าสู่ประตูทองแห่งความรัก ซึ่งหวังว่าเธอจะเปนผู้เปิดออรับฉันให้ดำเนินไปสู่สวรรค์แห่งความสุขตราบเท่าชีวิตจะหาไม่ ฉันไม่สามารถที่จะทนเปนมิตรอย่างเช่นเคยกับเธอต่อไปได้อีกแล้ว เพราะยิ่งนานวันก็ยิ่งเท่ากับเธอแกล้งฉัน มีใครบ้าง ขอให้เธอนึกดูให้ดี ที่จะเปนแต่เพียงเพื่อนกับสตรี

ที่เขาบูชาอยู่ทุกขณะจิตต์นั้นได้นานวัน เท่าที่ฉันทนตรากตรำชีวิตอยู่ด้วยความระทมจิตต์มาแล้วนั้นก็พออยู่แล้ว ถ้าขืนจะให้ฉันจำต้องทนต่อไปอีก ฉันคงต้องเปนบ้าเพราะความรักเปนแน่ ฉันอยากนักอยากที่จะลองยังคับวิถีจิตต์ของเธอ มาตรว่าฉันจะทำได้ ให้มีความรู้สึกเช่นฉันบ้าง เชื่อว่าเมื่อนั้นแหละ เธอคงจะมองเห็นน้ำใจฉันซึ่งภักดีต่อเธออยู่เพียงไร อีกเมื่อไรหนอพระผู้เปนประธานแห่งมนุสส์โลกจึงจะทรงโปรดประทานความสุขซึ่งฉันกำลังแสวงหาอยู่ณขัณนี้ให้แก่ฉัน ความสุขซึ่งหวังจะได้เปนสามีที่รักของเธอ หวังในความไม่ตรีซึ่งมีมาแล้วแต่กาลก่อน เธอคงจะไม่ตัดอาลัยฉันเสียทีเดียว โปรดนึกว่าฉันกำลังรอคอยรับคำตอบจากเธออยู่ทุกขณะ อย่าให้ฉันจำเปนต้องแสดงให้เธอทราบอีกเลย ว่าฉันได้รับความทรมานมาแล้วเพียงไร และเธอคงทราบดีว่า ฉันคงไม่มีความจำนงที่จะได้รับต่อไปอีก”

“แม่เทียง แม่ยอดรัก ฉันกล้าพอที่จะหวังใจล่วงหน้าได้ว่า ไม่ช้าฉันคงจะได้เปน_”

“ถึกที่รักยิ่งของเธอ”

แม่เทียงอ่านจดหมายฉบับนี้โดยพินิจพิเคราะห์ หล่อนอ่านแล้วอ่านเล่าทบทวนอยู่ตั้งหลายครั้ง แสดงกิริยาประหม่าและปลื้มใจระคนกัน ซึ่งสำแดงให้เห็นว่า หล่อนมีความประดิพัทธ์อยู่ไม่น้อยกว่าพ่อถึก เพราะย่อมเล็งเห็นว่า พ่อถึกก็เปนคนหนึ่งซึ่งจัดเข้าอยู่ในจำพวกชายหนุ่มที่มีค่าควรจะเปนคู่ครองกับหล่อนได้ อาการประหม่าน้อย ๆ ซึ่งแสดงออกขณะเมื่ออ่านจดหมายจบนั้น เปนเครื่องบอกความวิตกได้อย่างดี ยังดีสมองของแม่เทียงกำลังทำงานหนักหล่อนไม่ทราบที่จะหาคำตอบอย่างไรให้ไพเราะถูกใจเหมาะกับจดหมายของพ่อถึก สมองของหล่อนปั่นป่วน และดูเหมือนพึ่งจะเคยปั่นป่วนเปนครั้งแรกในชีวิตเสียด้วยซ้ำ หล่อนน้อยใจที่ความคิดช่างไม่แล่นมาดังใจหมาย ทั้งนี้เพราะหล่อนได้มั่นใจเสียแล้วว่าจะต้องตอบ เท่าที่หล่อนจะตอบได้อย่างดีที่สุดแต่อนิจจา ช่างลำบากแสนเข็ญเหลือประมาณเนื่องจากหล่อนเล็งเห็นเสียแล้วว่า จดหมายที่จะเขียนครั้งนี้ เปนจดหมายพิเศษผิดแผกกว่าธรรมดา นอกจากจะเปนจดหมายเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ด้วยแล้ว ยังเปนจดหมายฉบับแรกที่หล่อนจะเขียนไปถึงชายที่รักคนแรกเสียอีกด้วย ฉะนั้น ข้อความที่จะบรรจุลงเปนตัวอักษรเหนือแผ่นกระดาษที่คิดว่าดีที่สุดของหล่อน จึงจำเปนต้องร้อยกรองอย่างปราณีต หล่อนคิดว่าถ้าหล่อนสามารถแต่งกาพย์กลอนขึ้นได้ ฉบับนี้

ถ้าหล่อนไม่เปนข้าเพราะความดีใจก็เกือบไป.

แน่แล้ว หล่อนต้องการจะตอบจดหมายของพ่อถึก ต้องการจะตอบอย่างไม่มีปัญหา

แต่ปัญหามีอยู่ว่า จะเขียนว่าอย่างไร

"พ่อถึก พ่อยอดชมองอิ่ม ฉันได้รับจดหมายของเธอแล้ว เปนจดหมายที่โอดครวญไพเราะมาก คำวันนี้เวลาแปดนาฬิกาคอยพบฉันให้ได้ที่ _____"

หมดแล้ว หล่อนหมดปัญญาที่จะเขียนต่อไปอีก คิดเห็นเสียว่า เท่าที่เขียนมานั้น ใช้ยังไม่ได้ มีค่าถูกเกินไป ไม่คู่ควรกับจดหมายอันหยดย้อยที่พ่อถึกเขียนมาถึงหล่อน ซึ่งทำเอาหล่อนจนปัญญาแทบคลั่ง

ทันใดนั้น ความทรงจำได้หวลระลึกถึงหีบใบหนึ่งขึ้นมาได้ หีบน้อยใบหนึ่งซึ่งเก็บอยู่ณชั้นบน—เปนหีบน้อยใบเดียวอันเคยเปนสมบัติของมารดามาแต่ก่อน หล่อนรีบกระวีกระวาดขึ้นไปหยิบออกมาจากที่ซ่อน และเปิดออกดูกระดาดม้วนย่อมๆซึ่งบรรจุอยู่ภายในหีบนั้นเปนเครื่องเตือนความจำได้อย่างดี หล่อนจำได้ว่าได้เคยผ่านสายตาหล่อนมาแล้วครั้งหนึ่ง ภายหลังเมื่อได้ตกทอดมาเปนสมบัติของหล่อน ใหม่ๆ ฉะนั้นเพื่อให้เปนที่แน่ใจ ม้วนกระดาดสีชีดๆ ซึ่งได้ถูกเก็บมาแล้วด้วยเวลาอันนานสามสิบปี กระทำให้รินสีน้ำเงินซึ่งผูกติดอยู่กับกลิ่นแย้งร่ำปนน้ำอบไทย รวมทั้งกลิ่นยากันตัวสัตว์ที่ได้จืดจางลงไปมากนั้น จึงถูกนำมากางแผ่ลงบนเตียงนอน หล่อนได้อ่านทวนดูอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเห็นว่าเปนจดหมายที่ใช้ได้ดี ถ้าหากหล่อนจะไปเปลี่ยนนามเสียใหม่ และลอกข้อความนั้นลงไปบนกระดาด จดหมายมรดกซึ่งชิ้นความนำถึงบรุษผู้มีชื่อ ว่าแถบนั้นจึงถูกนำลงไปข้างล่าง

แม่เทียงค่อย ๆ บรรจงจิ้มหมึกด้วยอาการอันร่าเริงและเขียนเปนตัวอักษร ดังนี้

"พ่อถึกที่รัก"

"อักษรสี่คำซึ่งจารึกอยู่เหนือกระดาดนี้เชื่อว่าคงเปนเครื่องเตือนใจเธอให้เดาถึง ความคิดของดิฉันได้ถูก ดิฉันจะไม่ตอบเธอให้ยืดยาวไป นอกจากจะขอแจ้งให้เธอทราบว่าไม่แต่จะเปนอักษร ที่จารึกอยู่เหนือกระดาดแผ่นนี้เท่านั้น แต่ยังได้จารึกอยู่เสมอในวิญญาณของดิฉัน เธอจะพบดิฉันได้ทุกเมื่อ ดิฉันเตรียมพร้อมแล้วทั้งกายและใจที่จะพบเธอ และเปนของเธอเสมอ แม้ว่าหากจะมีอุปสัคอันใดมากีดขวางเธอ ซึ่งทำให้เธอไม่สามารถจะไปพบดิฉันได้ ดิฉันก็จะคอยเธอ คอยเธออยู่เสมอตราบจนสิ้นลมหายใจ และควรเข้าใจเสีย ด้วย

ว่า ขัดนิดิฉันกำลังคอยเธออยู่แล้ว แต่ดิฉัน ยอดรักคนเดียวของเธอ เทียง”

พ่อถึกอ่านจดหมายของแม่เทียงด้วยอาการอิ่มใจจนลืมนึกถึงการบรรจุอาหารกลางวันลงสู่ท้อง เขารีบไปพบคนรักของเขาอย่างรีบร้อน

“ดิฉันไม่เคยคิดเลย” แม่เทียงได้กล่าวอารัมภบทขึ้นก่อน “ว่าเธอจะเขียนจดหมายได้ดีถึงเพียงนั้น เปนจดหมายที่ไพเราะโอดครวญ – – – –”

พ่อถึกรู้สึกอิดอัดเต็มประตา

“อ้า–” เขาเริ่มต้นจิบปากจะพูด แต่แล้วน้ำเสียงก็หายเงียบไปในลำคอ เริ่มเอามือขยับคอเสื้อ อย่างกระดาก ๆ ไม้เท้าที่ถือติดมือมาอันหนึ่ง เลยต้องถูกทำหน้าที่คุ้ยเขี่ยดินไปตามเรื่อง

“เธอเห็นจะไม่ทราบ” พ่อถึกผืนกล่าวต่อและได้หยุดนิ่งอยู่อึก

“ทราบอะไรคะ?” แม่เทียงถามด้วยความพิศวง

“ง่า – จดหมายจ๊ะ” พ่อถึกหลุดปากมาได้อีกคำหนึ่ง

“อ๋อ จดหมายอันแสนเพราะที่เธอเขียนมาถึงดิฉันนั่นหรือคะ?” แม่เทียงย้อนถาม

พ่อถึกกัมศิร์ยะแต่น้อยเปนเชิงรัย ค่อย ๆ เอามือล้วงผ้าเช็ดหน้าขึ้นมาซับเหงื่อเม็ดเบ้ง ๆ ที่ไหลออกมาอยู่เต็มหน้า แสดงสีหน้าเขิน ๆ อย่างยอกไม่ถูก

“เปนจดหมายที่ – – – –”

“จ๊ะ เปนจดหมายที่ – – – –”

“ฉัน – ฉัน –” พ่อถึกตัดใจกล่าวต่อ “เปนความสัตย์เถอะ ฉัน – – –”

“ค่ะ ดิฉันทราบแล้ว ว่าเธอรักดิฉันเพียงไรโถ! น่าสงสาร คิดว่าดิฉันยังไม่เชื่อใจเธออีกงั้นหรือคะ แม่เทียงได้ชิงกล่าว

“จ๊ะ – จ๊ะ ถูกแล้ว ฉันรักเธอโดยสัตย์จริง” พ่อถึกรีบตอบ รู้สึกโล่งใจไปถนัด

“แต่ –” พ่อถึกพยายามที่จะแจ้งให้แม่เทียงทราบถึงความในใจของเขาเสียโดยเร็ว

“จะแต่อะไรอีกเล่าคะ ก็ไหนเธอยอกดิฉันว่าเธอรักดิฉันโดยสัตย์จริงไงเล่า”

“ถูกแล้ว แม่ชื่นใจ –” พ่อถึกพยายามข่มสติอารมณ์พูด “ถึงเวลาแล้ว –” เขาเบือนหน้าหนีไปทางอื่น พยายามผืนคำพูดออกมาได้อย่างผิด ๆ

“ถึงเวลาแล้วที่ฉันจำเปนจะต้องแจ้งให้เธอทราบ แต่ก่อนอื่น – ฉันขอสารภาพเธอว่า

จดหมายที่ฉันเขียนมาถึงเธอนั้น เป็นจดหมายที่ฉันมิได้แต่งขึ้นด้วยตนเอง ฉัน—ฉันลอกมาจากจดหมายอีกฉบับหนึ่ง แต่———— แต่เธอคงยังไม่ทราบ นานมาแล้ว เมื่อคุณพ่อฉันยังหนุ่ม ๆ ท่านเคยรักกับหญิงคนหนึ่ง และท่านได้เขียนจดหมายถึงหญิงนั้น ใจความเช่นเดียวกับที่ฉันได้เขียนมาถึงเธอ ท่านรักหญิงคนนั้น อย่างสุดสวาสดิ์ ฉันเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นแน่ แต่ฝ่ายผู้ใหญ่ท่านไม่ถูกกัน ความสัมพันธ์ในระหว่างคุณพ่อกับหญิงที่รักของท่านจึงต้องถูกตัดขาดออกอย่างน่าเวทนา และต่อมาต่างคนจึงต่างไปมีครอบครัวใหม่ และทั้งสองฝ่ายได้ยินยอมสมัครคืนจดหมายให้แก่กันเพื่อเป็นที่ระลึกแห่งชีวิตของท่าน และนั่นก็คือจดหมายที่คุณพ่อฉันได้เก็บไว้ และตกทอดมาถึงฉัน ฉัน—ฉันจึงลอกมาถึงเธออีกต่อหนึ่ง————”

แม่เทียงวางมือของหล่อนลงบนแขนเสื้อของเขาด้วยความตื่นเต้น สายตาจ้องดูหน้าพ่อถึกอยู่มิขาด

“แต่เธอขา” หล่อนได้กล่าว “และนั่น—นั่นก็ได้เดินทำนองเดียวกับที่ดิฉันได้—ได้เขียนมาถึงเธอ ดิฉัน—โปรดยอกดิฉันเถิดค่ะ ว่าคุณพ่อของเธอท่านชื่อแถมใช่ไหมคะ”

“จ๊ะ ถูกแล้ว” พ่อถึกตอบ “แต่—”

“และคุณแม่ของเธอเล่า ท่านชื่อ———”

“แม่ท้วมค่ะ”

พ่อถึกขยับใกล้เข้าไปติดตัวแม่เทียง และจ้องดูหล่อนแสดงแววตาว่า บัดนี้เขาเข้าใจเรื่องราวได้ตลอดแล้ว

“คุณแม่ของเธอและคุณพ่อของฉัน” เขาพูดเรียบ ๆ “น่าสงสารแท้ ๆ ที่ความรักของท่านได้สายเสียแล้ว แต่—สำหรับเราซึ่งเป็นลูกของท่าน—

แม่เทียงยิ้มหลบตาพ่อถึก แล้วซบหน้าลงบนบ่าเขาด้วยความอาย

“คุณแม่ท่านเคยกล่าว เมื่อครั้งดิฉันยังเล็ก ๆ ว่ากระดาดสีชิดแผ่นนั้นมีค่ามาก ซึ่งก็สมจริงของท่านนะคะ ท่านพูดพลางน้ำตาท่านก็ไหลลงอาบหน้า แต่เดี๋ยวนี้ท่านอยู่ที่ไหน ถ้าหากท่านจะรู้ด้วยอำนาจแห่งญาณวิถีใด ๆ ท่านทั้งสองคงมีความสุขมาก คล้ายกับเภตราซึ่งได้ซัดเซลอยไปตามกระแสคลื่นอันมีวายุพัดอยู่แรงกล้าได้กลับคืนมาสู่ท่าเรือได้อีกฉะนั้น”

ยอดสมัยศิลป์

แปลและเรียบเรียง จาก ~

สเตรนด์ แมกาซีน

โดย-

ศ.บุญโญปถัมภ์.

เย็นวันนั้นอากาศชื้นฉ่ำ และมีอาการคล้ายกับจะเกิดหมอก แถบถนนฝั่งใต้ของแม่น้ำเซมส์ สายหนึ่ง ปรากฏร่างของชายผู้มีร่างกายสมบูรณ์ สวมด้วยเสื้อคลุมสีดำติดเฟอร์ ที่ตรงคอเชิ้ตและข้อมือ เดินมาหยุดอยู่ที่หน้าร้านขายของเล็ก ๆ และสอดสายตามองเข้าไปทางหน้าต่างร้านนั้น

ยังมีชายอีก ๓ คนยืนซุ่มอยู่ตรงที่มืดภายใต้ซุ้มสพานต่อริมซอกโรงพักสินค้า จ้องดูชายผู้มีร่างสมบูรณ์นั้นด้วยความเอาใจใส่

แซนดี ลูคัส ชาวสก๊อตผู้มีผิวคล้ำ และผอมโซ มีท่าให้เห็นว่าเป็นคนอัตคัดขัดสน กัดฟันพูดด้วยเสียงแผ่ว ๆ ว่า “อ้ายคนชนิดอย่างนี้ซิวะที่มันริดเราจนถึงกับต้องนั่งกัดเกลือกิน วันนี้เป็นโชคของข้าแล้ว ข้าจะไม่กินเกลืออีกต่อไปละ มันมีเงินเกินตัวมันต้องให้ข้าบ้างถึงจะถูก”

มัคกี แมตธิวส์ ร่างสูงกว่าเจ้าคนที่ชื่อแซนดี แต่ว่าไม่ผอมกว่าเชิงงอคอมองข้ามไหล่แซนดีไป แล้วกวาดตาดูรอบ ๆ เมื่อไม่ปรากฏใครอื่นนอกจากยายแก่อีกคนหนึ่งแล้ว จึงตอบว่า “แซนดี อย่าเอาให้ถึงตายเลยนะ”

แซนดิตอบว่า “ใครว่าล่ะ ว่าจะให้ถึงตาย? คเณดูพอเจ็บ ๆ ก็ขึ้นร้านจะตาย เหลือกเสียอีก”

โจดอร์แมน รูปร่างกำยำพ่วงพีที่สุดใน ๓ คนนั้น พูดขึ้นว่า “ข้าขอกเสียก่อนนะว่า เวลานี้ข้าน่ะเกลียงตัวทีเดียว ลงมือหรือยังเล่า?”

มัคกิตอบว่า “เดี๋ยวเถอะน่า ดูลาดเลาให้มันเข้าท่าเข้าทางเสียก่อน แต่ว่าอย่าให้เหลือเกินนักนะ ผ่าซิ!”

ขณะนี้ชายผู้มีร่างกายสมบูรณ์นั้นขยับเท้าเดินต่อไป สังเกตจากสีหน้าเห็นว่ากำลังมีความเบิกบานในใจ ริมฝีปากแสยะยิ้มอยู่ภายใต้หนวด ดวงตาทั้ง ๒ ลืมโพลง แซนดิลูคัสจึงเผ่นตาม

“ส่งอะไรต่าง ๆ ซึ่งมีในตัวแกทั้งหมดมาให้กันดี ๆ ไม่อย่างนั้นละก็ — ฮึ่ม!”

ครั้นเมื่อทันตัวจึงจึงเร่งว่า “บอกว่าเร็ว ๆ เข้า เฮ้ย! ดู ๆ คน

“ส่งอะไรต่าง ๆ ซึ่งมีในตัวแกทั้งหมดมาให้กันดี ๆ ไม่อย่างนั้นละก็ — ฮึ่ม!”

ชายสมบูรณ์นั้นตอบเย็นสำเนียงเยอร์มันว่า “ฉันไม่เข้าใจอะไรที่ท่านพูดเลย”

โจดอร์แมนตอบออกไปว่า “เราต้องการเงินจากแกเร็ว ๆ เข้า! ส่งมาซิ! ซองใส่เงิน, เข็มกลัดเพ็ชร์, นาฬิกาทองคำ, เอาทั้งนั้น”

ทันใดนั้นมีเสียงฝีเท้าคนเดินอยู่บนซุ้มสพานต่อลอดแซกขึ้นมาในระวางเสียงกระเทือนของรถไฟและล้อเลื่อนอื่น ๆ มัคกิแมตชิวสุจึงเร่งว่า “บอกว่าเร็ว ๆ เข้า เฮ้ย! ดู ๆ คน

ไว้ข้างนา! อย่าร่ำไรซิน่า แกจะส่งมาดี ๆ หรือจะให้ข้าค้นเอาเอง?"

ชายสมบูรณ์นั้นจึงถามว่า "ท่านต้องการเงินจากฉันรึ?" ครั้นแล้วก็หัวเราะหึ ๆ ทำอาการกิริยาเช่นเด็กไม่เดียงสา แซนดิถอยหลังออกมา พลางยกมือขึ้นลูบคาง แล้วก็จับตาจ้องดูอย่างไม่กระพริบเป็นเชิงสงสัย โจ ดอร์แมน ไม่มีเชิงอย่างแซนดิ ฉะนั้นจึงไม่จ้องและไม่ลูบคางอย่างใดทั้งสิ้น นอกจากเอื้อมมือไปปลดรังดุมเสื้อคลุมของชายสมบูรณ์ผู้นั้น

ชายสมบูรณ์ตระหนกตกใจในการกระทำเช่นนั้น จึงร้องขึ้นว่า "ตายจริง! นี่ท่านจะมาทำอะไรแก่ฉัน?"

แซนดิ ลูคัส เงยหน้าร้องขึ้นด้วยความประหลาดใจว่า "นี่แกหรือนี่! ซมิดต์!"

◎ ◎ ◎

ท้องฟ้ามืดมัวไปด้วยเมฆ ฝนโปรยตกลงมามิขาดสาย ลมโชยพัดพาเอากลิ่นควันดินระเบิดปนกับกลิ่นเน่าเหม็นของทรากศพทหารที่นอนตายอยู่กลางดินอันฉ่ำแฉะในสนามรบกระจายตลบ รอบ ๆ ข้างมีต้นหญ้าขึ้นเขียวฉอุ่มและมูลดินสีขาว ถัดต่อไปก็คือลวดหนามและขวากกั้นวางระเกะระกะทับซ้อนอยู่กับศพทหาร บ้างก็สวมด้วยเครื่องแบบสีเทา และบ้างก็สีกากี เป็นที่น่าทุเรศแก่นัยน์ตายิ่งนัก ช้า ๆ นาน ๆ ก็มีกระสุนปืนใหญ่ระเบิดโครมครามอยู่กลางหาว และบางแห่งก็ระเบิดพังทลายพื้นดินเป็นควันดำสูงขึ้นไปบนอากาศเป็นกลุ่มใหญ่ สนามเพลาะบางแห่งทรุดกระจายท่วมทับทหาร นอนสิ้นชีวิตกันอยู่เป็นเถว ๆ

พลทหาร ลูคัส ประจำกรมทหารบกราบ รอยแอล สก๊อตส์ โชงกมองลงไปใน สนามเพลาะ แลเห็นทหารฝ่ายปรปักษ์ยังมีชีวิตอยู่อีกผู้หนึ่ง ลูคัส จึงยกปืนขึ้นประทับในท่าเตรียมยิง พลางสำทับว่า

"ขึ้นมาดี ๆ อย่าดื้อดึงนะจะบอกให้!"

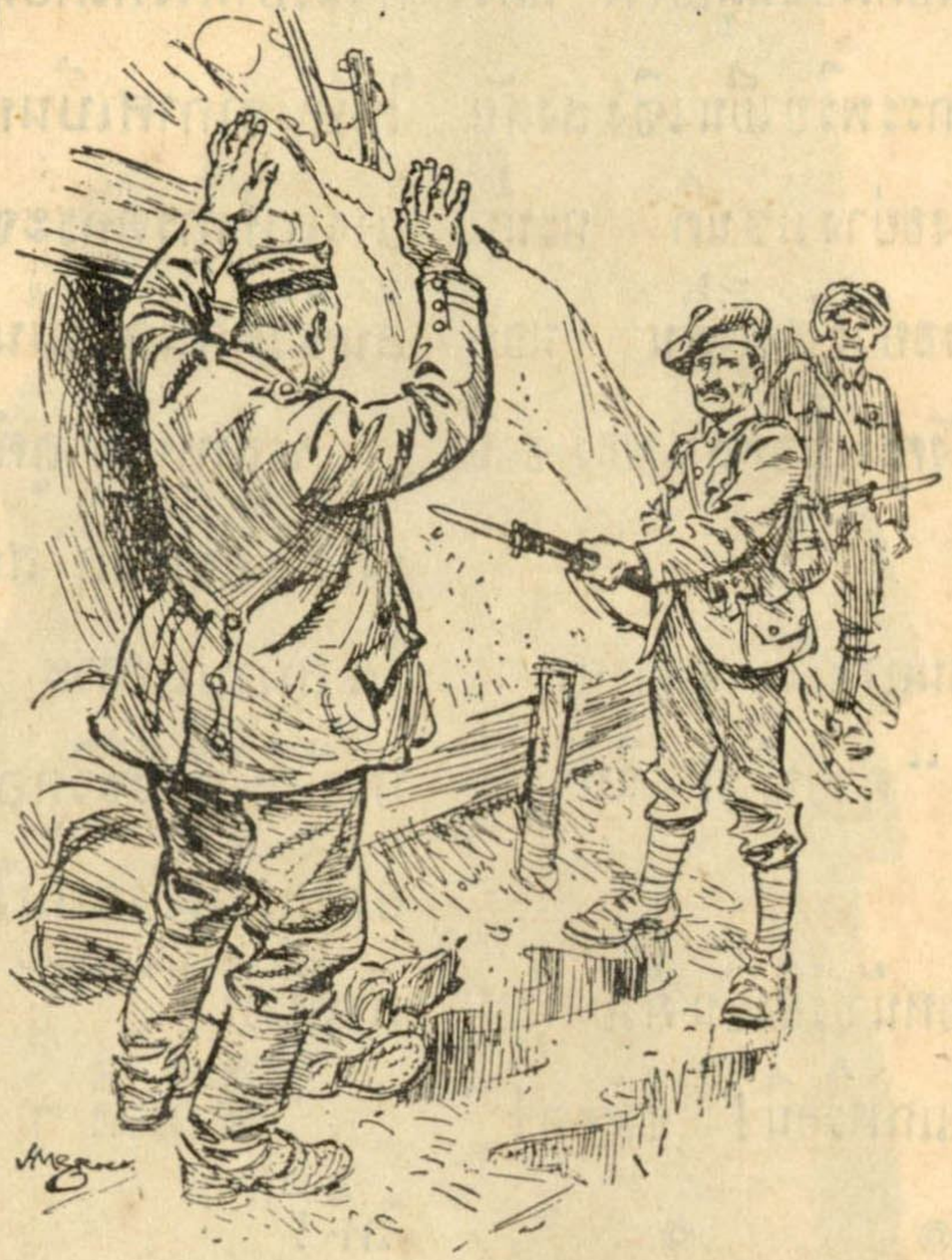
ทหารเยอรมัน ผู้มีวงหน้ากว้างใหญ่ แต่ซีดเซียว ย้ายตัวอุ้ยอ้ายขึ้นมาตามคำสั่ง พลางยกมือชูขึ้นทั้งสองเป็นสัญญาณว่าไม่มีการต่อสู้ ที่เสื้อทูนิคซึ่งสวมอยู่ มีรอยโลหิตเปรอะเปื้อน เนื้อตัวขมุกขมอมไปด้วยฝุ่นและโคลน บนศีรษะอันโตนั้นยังมีหมวกแก๊ปใบเล็กไม่เหมาะกับรูปศีรษะ

สีเทาพันด้วยแถบแดงสวมอยู่ด้วยใบ ๑

"อย่าทำอะไรฉันนะ พ่อคุณ! ฉัน_ง่า_ฉันยอมแพ้แล้ว!"

พลทหารลูคัสลดปืนลงจากท่าประทับพลางตอบว่า "ไม่ทำแกหรอก แกเป็นเชลยของฉันแล้วเอ้า! ออกเดินไปซี แต่ว่าอย่ามาเล่นกลอุบายอะไรบ้าๆขึ้นนะ แกมีเงินติดตัวมาไหมล่ะ? ถ้ามีก็ส่งมาฉันจะเก็บไว้ให้ มิฉนั้นแกจะถูกคนอื่นเขากวาดเกลี้ยงกระเป๋า"

ทหารเยอรมันผู้นั้นจึงตอบว่า "ฉันไม่มีเงินมาเลย"

"อย่าทำอะไรฉันนะ พ่อคุณ! ฉัน_ง่า_ฉันยอมแพ้แล้ว!"

ตรงมุมตึกร้างแห่งหนึ่ง มีทหารอังกฤษสวมหมวกติดด้วยหน้ากากกันไอพิษอีก ๓ คน ครั้นเมื่อเห็นลูคัสเดินมากับเชลยชาวเยอรมันดังนั้น จึงตะโกนมาว่า "เฮย์! แซนดี แกพาใครมานั่น?"

"เชลยของกันเองแหละ!"

"ขับให้มันวิ่งไปสัก ๕ หลา แล้วโยนลูกระเบิดใส่มันเล่นจะดีกว่า"

"กันไม่อาจโว้ย! แกเห็นไหม มันยกมือกลัวเราจนตัวสั่นอย่างนั้นแล้วยังจะไปทำอะไรมันอีกทำไม"

ทหารเหล่านั้นจึงหัวเราะขึ้นด้วยความขบขัน และออกวิ่งตรูกันมายังลูคัสกับเชลยเยอรมันผู้นั้น ลูคัสจึงเข้าขวางแล้วประกาศว่า "แกจะมาทำอะไรกับเชลยของกันไม่ได้นา จะบอกให้ ถ้าแกไม่เชื่อกันเป็นแทงแกด้วยปลายดาบนี้แน่นอนเทียว"

พลทหารอีกคนหนึ่งตรงเข้าจับแขนเชลยเยอรมันผู้มีร่างกายสมบูรณ์นั้นจึงร้องขึ้นด้วยความตกใจว่า "ตายจริง! นี่ท่านจะมาทำอะไรแก่ฉัน?"

◎ ◎ ◎

แซนดิ ลูคัส พูดขึ้นว่า “นี่, โจ! เลิกโว้ย, มัคกิ! เอามือของแกออกจากกระเป๋าเพื่อนข้าเดี๋ยวนี้ มิฉะนั้นข้าเป็นกระแทกหน้าแกเทียว ได้ยินไหม?”

แฮรร์[1] ชมิดต์ จ้องตาดู แซนดิ ลูคัส แล้วก็ผ่อนหายใจยาว ๆ พลางกล่าวว่า “นี่ท่านริ? เอ๋! เพื่อนฉันเองแหละ ดีใจจริง!” ทันใดความหวาดกลัวซึ่งปรากฏอยู่ในหน่วยตาชาวเยอร์มันผู้นี้ พลันจางหายไป วงหน้าอันกว้างใหญ่ เปลี่ยนจากบูดบึ้งมาเป็นยิ้ม

แซนดิ จึงทักขึ้นว่า “สบายดีอยู่รึเยอร์รี?” แล้วก็เออมมือไปสำผัส แสดงความยินดีกับชาวเยอร์มันผู้นั้น

โจ คอร์แมน เบิ่งหมวกเกาศีร์ษะแล้วถามว่า “แซนดิ, แกเข้าใจว่าอย่างไรนี่?”

แซนดิ ลูคัส หันมายังเพื่อนทั้งสอง พร้อมกับดวงหน้าซึ่งแปลงไว้อย่างเหี้ยมพดว่า “ส่งซองใส่เงินกับเข็มกลัดนั่นมาให้ข้า โจ, กับมัคกิด้วย!”

เพื่อนทั้งสองชงักอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ยื่นสรรพข้าวของซึ่งฉกได้นั้นส่งมาให้ แซนดิ โดยไม่โต้เถียงอีก แซนดิ จึงอธิบายต่อไปว่า “คนนี้ เป็นเพื่อนของข้า ทีแรกข้าไม่รู้จัก และจำเขาไม่ได้ จนเมื่อได้ยินเสียงเขาพูดขึ้น ข้าจึงนึกออก”

โจ จึงถามว่า “ทำไมทีแรกแกถึงไม่บอกให้ข้ารู้ล่ะ?”

มัคกิ ทำอาการยึดยัดแล้วพูดว่า “ข้าขอบอกตรง ๆ ว่า ข้าเกลียดหน้าแกเต็มทีแล้ว”

แซนดิ กำหมัดเข้าหาแล้วพูดว่า “ถ้าแกขืนพูดอีกคำเดียว แกกับข้าเป็นขาดญาติกันเดี๋ยวนี้แหละ”

มัคกิ แมตธิวส์ กับ โจ คอร์แมน เดินจูงมือกันย่นอุยอิย หายไปในความทึบของหมอก แซนดิ จึงหันกลับมาพิจารณา แฮรร์ ชมิดต์ แล้วถามว่า

“ท่านมาทำไมถึงที่นี่?”

“ฉันมาลอนดอนนี่ด้วยธุระในการค้าขาย”

“อ้อ!” แซนดิ พูดได้คำเดียวแล้วก็นิ่งอึ้ง

แฮรร์ ชมิดต์ บุคคลผู้ระบุถึงนี้ อยู่ในฐานะแห่งความมั่งคั่ง จะสังเกตได้จากเสื้อผ้าที่สวม และเงินทองที่ติดตัวไว้ ใช้สรอยที่ปากยังได้คาบบุหรี่ซิการ์ตราทองไว้อีกมวน

---

๑ Herr = Mister (มิสเตอร์)

หนึ่ง นาฬิกาที่พกไว้นั้น เป็นเรือนทองคำ และสายทองคำ แหวนที่สวมฝังด้วยเพ็ชร์ สิชมภู และอะไรต่าง ๆ ซึ่งล้วนมีค่าทั้งสิ้น

◎ ◎ ◎

พลทหาร ลูคัส แบกบน เดินคุมเชลย ของตนมาตามถนนอันเป็นโคลนตม ผ่าน แนวช่วยต่าง ๆ หลังแนวรบตลอดมาจน ถึงหมวดพยาบาลสนาม ซึ่งขณะนั้นพล เสนารักษ์ประจำกองทัพกำลังหามเปลคน บ่วยเข้ามาเพื่อทำการแต่งบาดแผล ใน หมู่นั้นได้มีคนบ่วยที่ไม่สาหัสมากนัก คน หนึ่งตะโกนก้องออกมาว่า

"เจ้าเพื่อนยาก! นั่นแกจะพาหมีอ้วน ของแกตัวนั้นไปออกโรงเล่นที่ไหนกัน?"

"เปล่าหรอก เชลยที่กันพึ่งจับมาได้ ต่างหาก"

"ถ้าแกอยากจะทดลองว่า เจ้าหมอ นั่นของแก คือ อิตา ฟอน คลุก หรือ ไกเซร์ ละก็ เอาปลายดาบจี้ตรงพุงเข้า ถ้ามันร้องเสียงเหมือนหมูละเป็นใช่แน่ เทียว"

พอคนบ่วยนั้นพูดจบประโยค คนบ่วย อีกหลายคนที่ยังหวัวเราะได้ต่างก็ช่วยกัน ส่งเสียงหวัวเราะด้วยอาการขบขัน

ลูคัสได้ยินเชลยของตนหายใจอยู่ฟุด พีด จึงสาวเท้าเข้าไปจนชิดแล้วปลอบว่า "แกไม่ควรเอาใจใส่ให้มากนัก คนปาก ไม่ดีก็มักจะพูดด้วยคำไม่ดี แกทำถูกแล้ว ที่ไม่ต่อล้อต่อเถียง หาไม่ละแกเบ็นเจ็บ ตัวเปล่า ๆ ทีเดียว พวกนั้นสำคัญนัก"

ชาวเยอร์มันผู้เป็นเชลยเดินคอตกไม่ เอ่ยปาก ช้า ๆ นาน ๆ ก็หันมาดูหน้าลูคัส เสียครั้งหนึ่งแล้วก็ยิ้มอย่างแห้ง ทหาร ทั้งสอง เดินตามกันมาจนออกถนนใหญ่ ตำบล ลูส ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นตำบล ที่มีการรบอย่างสาหัสจนถึงประจันบาน ทรากศพทหารในกรมไฮแลนเดอร์ยังคง พบนอนเหยียดอยู่ตามแถบหน้าหมู่บ้าน หลายคน และในทันทีนี้เอ็ง มีกระสุน ระเบิดฝ่ายเยอร์มันนัด ๑ ปลิวมาบนอากาศ เหนือศีรษะ พลทหารลูคัสกับเชลยของ ตนจึงฟุบหน้าลงนอนราบกับกองโคลนบน ถนน ปล่อยให้กระสุนบึ้นใหญ่นัดนั้น ผ่านไประเบิดตึกหลัง ๑ ซึ่งอยู่ตรงข้ามพัง ทลายหาชิ้นดีไม่ได้

และในขณะเสียงระเบิดนั้นเอ็ง เชลย ทหารเยอร์มันผู้นั้นกระโดดขึ้นพร้อมกับอ้า ปากตะโกนว่า "ตายโหง มันจะฆ่าฉัน

เสียแล้ว!” พลทหารลูคัสตกใจ สำคัญว่าเชลยของตนจะขัดขืน และต่อสู้ จึงจับบนจดปลายดาบลงแทบอก แล้วพูดว่า “ถ้าแกขัดขืนกัน ไม่ซื่อตรงต่อกันแล้ว กันจะยิงแกทิ้งเสียเดี๋ยวนี้ ว่าไง?”

ชาวเยอรมันผู้เป็นเชลยหน้าซีดสลดสีเนื้อตัวสั่นประหม่า รีบพูดละล่ำละลักว่า “เปล่าจ้ะ, เปล่าเลย, ขวัญฉันเสีย! นายเข้าใจผิด, สงครามคราวนี้เกือบ ๆ จะทำให้ฉันเป็นบ้าแล้ว”

◎ ◎ ◎

แซนดิขยับตัวเข้าไปจนใกล้ แล้วพูดว่า “ที่นี่ไม่เหมือนในสนามรบนะ ท่านยังคงจำได้ไหม ในเวลาเมื่อเราเดินมาด้วยกันถึงตำบลลูส ขณะนั้นมีกระสุนปืนใหญ่ของพวกท่านนัด ๑ หลงมาระเบิดบ้านข้าง ๆ เรา เมื่อคราวนั้นน่ะ?”

ชาวเยอรมันหัวเราะ แล้วต่างก็เลยสมทบกันหัวเราะ พากันเดินต่อมาจนสุดตรอกแคบสายนั้น ถึงเสาโคมหน้าร้านขายเหล้าแห่งหนึ่ง ตรงนั้นมีผู้คนและล้อเลื่อนพลุกพล่าน หลีกกันไปมาสับสน ท้องถนนจอแจอึกทึกไปด้วยเสียงต่าง ๆ พึง จนจับศัพท์มิได้ ริมบาทวิถีทั้ง ๒ มีผู้คนเดินไปมาอยู่เกลื่อนกล่น ข้างก็หอยลูกจุงหลาน และข้างก็แยกหัวข้าวของที่ไปจับจ่ายมา หญิงชราบางคนเอาผ้าห่มคลุมหน้า มือถือหม้อน้ำหลบตัวเข้าทางประตูข้างของร้านเพื่อซื้อเหล้าเอาไป เด็กอนาถาสวมรองเท้าขนาดโตเกินตัว ไม่มีถุงเท้าจะหุ้มห่อ ยืนพิงกำแพงตึกน้ำตาคลอหน่วย ดูเย็นที่น่าสงสารยิ่งนัก

แฮรร์ ชมิดต์ ปลงอนิจจังพึมพำเป็นภาษาเยอรมันว่า “ไมน์โก๊ตต์” พลางเหลียวมาทางแซนดิ แล้วถามว่า “ท่านไม่สู้จะบริบูรณ์มั่งคั่งนักมิใช่รึ?”

แซนดิพยักหน้าแล้วตอบว่า “ผิดเคืองเต็มที, เยอร์รี! ท่านน่ะสบายเสียแล้ว!”

“ก็งั้นแหละ มีพอหยิบฉวยใช้สรอยได้พอดิ ๆ เท่านั้น”

“แต่ก็ยังดี ยังมีพอจะจับจ่ายหากินได้อย่างพุ่มเพื่อย” แซนดิพูดแล้วก็กลืนน้ำลายทำตาปริบ ๆ คิดหวนมาถึงตัวที่ได้ทนทรมานอดอาหารมาทุกมื้อ นับแต่วันวานนี้เป็นต้นมา แซนดิอาจะสารภาพได้ทุกเมื่อว่าตนอดอยาก

---

๑ Mein Gott = my god

และกำลังกระหายหิว แล้วก็มองไม่เห็นทาง ด้วยว่า จะได้อาหารมาบรรเทาความหิวโดย สถานใด

◎ ◎ ◎

แซนดี กับเชลยของตนนั่งพักอยู่บนกองอิฐข้างตึกร้างหลัง ๑ ข้าง ๆ ที่นั่งอยู่นั้น ยังมีศพทหาร ๔ คนนอนตายเกลือกอยู่กับโคลน สามคนซึ่งมีขาขาดหายไปนั้นประจำกรมไฮแลนเดอร์ ส่วนอีกคนหนึ่งเป็นชาวลอนดอนประจำกรมทหารบกราบที่ ๔๗ อิงลิช เรจิเมนต์ ศพทั้ง ๔ ปราศจากสิ่งใดปกคลุม เชลยผู้เป็นชาวเยอรมันนั้นเหลียวไปดูศพแล้วก็เบือนไปทางแนวรบซึ่งเวลานั้นกำลังมีเสียงกระสุนปืนเล็กยิงอยู่ประปราย สีหน้าเศร้าสลด พูดเสียงเครือ ๆ ว่า “เราไปเสียให้พ้นที่นี่เถอะ?”

พลทหารลูคัสจึงพูดว่า “เดี๋ยว, ฉันยังเมื่อยนัก พักอีกสักครู่เถิด ใจฉันดีนักแกเอ๋ย ฉันอาจจะปล่อยให้แกหนีไปก็ได้”

เชลยตอบว่า “อย่า, อย่าท่าน, อย่าปล่อยฉันเลย ถ้าเขาจับฉันได้ที่นี่ เขาจะต้องยิงเป้าฉันทันที ฉันรู้ใจพวกนั้นดี ๆ เขาไม่ใช่คนสก๊อตเหมือนท่าน ฉันรู้”

ลูคัสหัวเราะแล้วพูดว่า “ถ้ารู้อย่างนั้นแล้วก็จงนั่งนิ่ง ๆ อย่ารบกวนฉัน ว่าแต่ว่าแกหิวไหมล่ะ?”

“หิว! หิวไส้แทบขาดทีเดียว พ่อคุณเอ๋ย!”

พลทหารลูคัสจึงเอื้อมไปค้นตามย่ามและกระเป๋าเครื่องสนามของทหารที่นอนตายอยู่นั้นจนทั่ว ในที่สุดก็ได้สะเบี้ยงกระป๋องขึ้นมา จึงจัดการเปิดและแบ่งกันกินกับเชลยของตน ทันใดนั้นเองมีนายสิบผู้หนึ่งประจำกรมเดียวกับลูคัสเดินผ่านมาเห็นเข้า จึงถามว่า

“ฮัลโล! แซนดี! แกได้เจ้าหมอนั่นมาจากไหน?”

“จากสนามเพลาะครับ”

นายสิบผู้นั้นได้รับคำตอบเป็นที่พอใจ จึงลดปืนที่สพายอยู่นั้นลงจากบ่าแล้วพูดต่อไปว่า “ที่ถูกแกควรจะมอบเชลยคนนี้ให้กันควบคุม แล้วแกจะได้กลับไปประจำกองร้อย เวลานี้ทางแนวรบด้านเรากำลังเข้าที่คับขันมาก”

แซนดีถอนใจยาวครั้งหนึ่ง แล้วขยับตัวลุกขึ้น ขณะเดียวกันนี้มีเสียงหวีด

ปรากฏขึ้น แล้วนายสิบผู้นั้นก็ทำอาการคว่ำหน้าล้มลงจมโคลน และกรนอยู่ครอกๆ แซนดีจึงกระโดดเข้าไปประคองและพยุงขึ้น แต่นายสิบผู้นั้นชิงตายไปเสียก่อนแล้ว—ตายด้วยลูกกระสุนปืนเล็กนัดหนึ่งที่หลงมา

◎ ◎ ◎

แฮรร์ ชมิดต์ สอดมือเข้าควงแขนแซนดีออกพาเดินมายังร้านขายอาหารเล็กๆร้านหนึ่ง ซึ่งภายในอัดแอไปด้วยผู้คนที่กำลังรับประทานอยู่ แฮรร์ ชมิดต์ พูดนำขึ้นว่า "ท่านจัดการกินอยู่ให้อิ่มหนำเสียก่อน แล้วเรื่องต่อไปเราจึงค่อยพูดจากัน"

แซนดีสั่นศีรษะปฏิเสธพลางตอบว่า "อย่าเลย, เยอร์รี ขอบใจท่านละ"

"เอ๋! ก็ท่านหิวอยู่มิใช่รึ?"

"ถูกแล้ว แต่ฉันยังมีเมียอยู่ที่บ้านอีกคนหนึ่ง แกกำลังเจ็บ เมื่อ ๓ เดือนก่อนลูกฉันตายไป ๒ คน หมดตัว! ตั้งแต่นั้นมาแกก็เลยเจ็บกระเสาะกระแสะ แล้วก็ดูเหมือนแกจะต้องการอาหารมากกว่าฉันเสียอีก"

แฮรร์ ชมิดต์ ได้ฟัง ก็พยักหน้า ชักมือมาตบไหล่แซนดี แล้วพูดว่า "เมียท่านก็หิวเหมือนท่านอีกคนหนึ่ง อ้อ! เมื่อกี้ท่านพูดว่าลูกท่านตายเสียทั้ง ๒ คนแล้วยังงั้นรึ? นี่แน่ะ, ท่าน, ฉันจะซื้ออาหารให้ ท่านต้องพาฉันไปยังบ้านของท่าน แล้วเราจะเลี้ยงกันให้อิ่มหนำสำราญ เพื่อเป็นการตอบแทนสนองคุณท่านที่ช่วยชีวิตฉันให้รอดมาได้จากการสงครามที่แล้วมา คราวนี้ฉันจะช่วยท่านบ้างละ ฉันจะไม่ลืมบุญคุณนี้เลยตลอดชีวิตของฉัน"

แซนดีตอบว่า "ท่านออกจะยกยอฉันเกินไป ในเวลานี้ตัวฉันไม่ต่างอะไรกับของโสมมของประเทศอุยาทว์แห่งนี้ ท่านคิดดูซิ ฉันได้พลีทั้งเลือดและเนื้อให้แก่ประเทศไปแล้ว แต่ประเทศไม่ได้ตอบแทนฉันด้วยความดีอย่างใดเลย ฉันจึงต้องเป็น บอลชี่[๑] และเป็นบอลชีด้วยเจตนาและเต็มตัวทีเดียว เพื่อถ่ายเอาสรรพข้าวของทรัพย์สมบัติและความสุขต่างๆ จากพวกที่มันเบียดเบียนฉันนั้นกลับคืนมา"

แฮรร์ ชมิดต์ เบิกตาลืมโพลง ถามว่า "ท่านจะก่อการจลาจลหรือ?"

"อ๋าย! แน่นอน, จลาจลเหมือนกับที่เกิด

---

[๑] Bolsoie

ในรุสเซีย ท่านรู้ไหมว่าคนจนชาวรุสเซีย เวลานี้พ้นจากการเบียดเบียฬทุกอย่างแล้ว เราจะทำให้คนจนในอังกฤษเป็นอย่างนั้นบ้าง เราจะจลาจล, เราจะก่อการวุ่นวาย, ฉันพูดจริง ๆ นะ เยอร์ริ" พลางขยับมือทุบลงไปยังอีกมือหนึ่งเต็มแรง ดวงหน้าอมยิ้มด้วยความพอใจในถ้อยคำสามหาวที่พูดออกไปแล้ว จากระยะที่จบประโยคและอึ้งอยู่นั้น แซนดีพยายามที่จะพินิจคำของชายชาติยิวผิวเนื้อคล้ำ ปล่อยหนวดเคราครุ่งรังคนหนึ่ง ซึ่งเคยยินอธิบายถึงธงสีแดง—และการสำแดงความภักดีต่อศาสนาด้วยวิธีบูชายัชพลายโลหิตตามที่ตนได้ฟังมานั้น ขึ้นพูดต่อไป แต่ผลแห่งความหิวและการอดอยากที่มิได้แตะต้องอาหารมาหลายมื้อนั้น ทำให้แนวความคิดสิ้นตัน จับประโยคมาผูกต่อไปอีกมิได้

ชาวเยอรมันผู้มีร่างสมบูรณ์นั้น เมื่อเห็นแซนดีทำอาการกิริยาขบขันเช่นนั้น จึงสัพยอกว่า "ท่านจะก่อการจลาจลหรือ? ย่ะ! ฉันแน่ใจทีเดียวว่าท่านจะทำให้จงได้"

"ทำไมจะทำไม่ได้? ท่านคิดดูซิว่า ฉันได้รับความสาหัสจากประเทศนี้อย่างใดบ้าง"

เวลาเดียวกันนี้ มีชายอีก ๒ คน แต่งกายภาคพูม เดินคุยกันมาตามถนนทางเดียวกับที่แซนดีและแฮรร์ ชมิดต์ มา ครั้นแล้วก็หยุดแอบทางให้คนอีกคนหนึ่ง ซึ่งแยกหีบใบใหญ่ขึ้นหน้าเลยไปยังรถบรรทุกของ แซนดีจ้องดูชายทั้ง ๒ นั้น ด้วยอาการงงงัน

เสียงชายทั้งสองนั้นพูดกันว่า "เรายังมีเวลาได้ผลัดเครื่องแต่งตัว และลงไปดินเนอร์ทัน"

อีกคนหนึ่งสอดถามว่า "ต่อจากนั้นแล้วเราจะไปไหนกันอีก?"

"ไปเต้นรำ แล้วก็สัปเปอร์!"

แซนดีฟังได้เพียงนี้ ก็ปราดไปยังชายทั้ง ๒ นั้นแล้วพูดว่า "ทันโทษเถอะขอรับ, ท่านไม่กรุณาสงเคราะห์ทหารเก่าที่ปลดแล้วบ้างหรือ?"

ชายคนหนึ่งในสองคนนั้น พินิจดูแซนดีอยู่เป็นครู่แล้วทวนคำว่า "ทหารเก่าที่ปลดแล้ว? ฮึ! ทำไมกัน?"

อีกคนหนึ่งสกิดแขนแล้วชวนว่า "ไปเถิด, โตนี่ เดี๋ยวจะไม่ทัน" ว่าแล้วก็พากันเดินต่อไป ปล่อยให้แซนดียืนกัดฟันอยู่ข้างหลัง

ครั้นเมื่อชายทั้ง ๒ นั้นพ้นไปแล้ว จึงตรงมาหาแฮรร์ ชมิดต์ พูดว่า

"ได้ยินไหมล่ะ, เยอร์ริ? ได้ยินคนทั้ง ๒ นั่นพูดไหมล่ะ? เขาจัดชั้นกันว่าคน

อย่างนั้น อยู่ในจำพวกชั้นสูง ส่วนตัวฉันเป็นพวกชั้นต่ำ เพราะอะไร? เพราะพวกนั้นมีเงิน — มั่งมี ฉันมีแต่โคลนอยู่ใต้พื้นเท้า ท่านได้ยินเขาพูดกับฉันไหมล่ะ ว่าใช้สำเนียงอย่างไร?"

◎ ◎ ◎

ตามถนนในหมู่บ้านซึ่งใช้เป็นที่พักของกองพันนั้นมืดและเปลี่ยวยิ่งนัก ร้ายกว่านั้นก็คือยังมีฝนตกพรำ ทำให้พื้นดินเป็นโคลนตม ส่วนในระยะไกลออกไปปรากฏเสียงบนใหญ่ครางกระหึ่ม แล้วก็มีเสียงระเบิดตามกันไป เวลานั้นเป็นเวลาแถวตรวจ เสียงทหารคนหนึ่งซึ่งอยู่ทางขวาของลูคัสพึมพำขึ้นว่า "กองพันเราท่าจะถูกประจำแนวรบอีก"

อีกคนหนึ่งที่อยู่ทางซ้ายค้านว่า "ถ้าเช่นนั้นมันก็ไม่แฟร์ซีเพื่อน ประจำแนวรบทุกคืน ๆ ยังงี้ใครจะไปทนไหว"

ทันทีนั้นเองเสียงผู้บังคับกองร้อยตวาดแทรกขึ้นว่า "เสียงใครพูดในแถว ใคร, บอกมา?"

เมื่อไม่ปรากฏว่ามีใครรับแล้ว เช่นนี้นายทหารผู้มียศเป็นผู้บังคับกองร้อยก็เพิ่มความโกรธ แต่ยังมิได้ทันที่จะปฏิบัติการอย่างใดก็พอดีนายทหารที่เป็นผู้บังคับการกองพัน โผล่ออกมาจากประตูบ้านเล็กหลังหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นที่ทำการกองตะโกนว่า "พลทหารลูคัส ทำไมแกจึงไม่รับ?"

"กระผมเปล่า, กระผมไม่ได้พูดครับ"

"ลูคัส, แกเป็นทหารที่ชั่วที่สุดในกองพันนี้ แกไม่มีความดีติดมากับตัวแกเลย แกทำผิดแล้วยังไม่รับ หัวใจแกไม่มีศักดิ์ของลูกผู้ชาย แกไม่ได้ประพฤติตัวให้สมกับที่ได้เป็นทหารเลย ถ้าทหารในกองเรามีสันดานเหมือนแกทุกคนแล้ว กองพันนี้จะต้องล้มละลายไปกับความอัปรีย์ในทันที ผู้บังคับกองร้อย, พรุ่งนี้เช้านำพลทหารคนนี้ไปยังที่ทำการกอง เพื่อลงโทษด้วย"

พลทหารลูคัสนิ่งอั้นน้ำตาคลอ พลางรำพึงแก่ตนเองเช่นชักผู้บังคับบัญชาที่หลงใช้อำนาจลงโทษคนที่ปราศจากความผิด โดยไม่มีการไต่สวน

◎ ◎ ◎

ขอท้าวความไปกล่าวว่า พลทหารแซนดิลูคัส มิได้ถูกลงโทษตามคำสั่ง เพราะเหตุการณ์ได้สูญหายไปพร้อมกับศพของผู้บังคับการกองพันซึ่งได้ถูกระสุนปืนสิ้นชีวิตเสียแต่

คืนวันนั้นแล้ว

แฮรร์ ชมิดต์ เดินเข้าไปในร้านอาหาร และปล่อยให้แซนดี้ยืนพิงหน้าต่างห้องสูทกรรม ซึ่งเวลานั้นกำลังมีกลิ่นเนื้อทอดกระจายตระหลบอยู่ แซนดี้เหม่อจ้องดูรถยนต์และรถบรรทุกของต่าง ๆ วิ่งแล่นไปตามถนน และรำพึงคิดถึงผู้คนทั้งหญิงชายที่เดินกลับจากงานกันอย่างสับสน

จะถือว่าข้อรำพึงของแซนดี้อตรีก็ควรอยู่ แซนดี้คิดเห็นว่า กรรมกรที่อายเหงื่อต่างน้ำทำงานเพื่อแลกเงินมานั้น หาใช่เพื่อจะมาเลี้ยงชีวิตตนเองไม่ แต่เพื่อชีวิตของผู้อื่นทั้งสิ้น แซนดี้รอบรู้ในทางที่ผิด หาว่านายช้างมิใช่เป็นผู้ต้องออกแรงทำงาน แต่เป็นผู้วางบังคับบัญชาเร้นกรรมกรผู้แสนจะยากจนค่นแค้นให้ใช้กำลังกายทำงานให้แก่ตน โดยสละเงินเป็นจำนวนย่อย ๆ ซึ่งเป็นจำนวนเดียวกับที่ยืมออกมาจากพวกนั้นเองเป็นสินจ้าง ด้วยสาเหตุอย่างนี้แหละ แซนดี้จึงคุมเอามาเป็นเรื่องแค้น และผูกใจเจ็บพลอยนิยมในลัทธิแห่งบอลเชวิค ถึงกับกล้ารับว่า ตนคือพวกบอลเชวิคมีนานนัก แฮรร์ ชมิดต์ก็นำคนใช้ประจำร้านคน ๑ ถือจานมีฝาปิด ๔ จาน พร้อมด้วยหม้อกาแฟอีก ๑ หม้อออกมา ส่วนตัวเองหนีบขนมปังก้อนโต พลางพูดกับแซนดี้ว่า “พาฉันไปบ้านท่านซิ เราจะเลี้ยงกันสักพัก ๑ แล้วถึงค่อยปรับทุกข์กันต่อไป”

แซนดี้เปิดประตูห้องของตนออก ภายในห้องอาศัยความขมุกขมัวจากแสงโคมกลางถนนที่โต๊ะกลางห้องมีผู้หญิงกลางคนนั่งอยู่ ครั้นเมื่อหล่อนเห็นแซนดี้เดินเข้ามาจึงถามว่า “อะไรเล่า แซนดี้ ?”

แซนดี้ตอบว่า “ฉันพาเพื่อนของฉันมาด้วยอีกคน ๑ วันนี้เราจะกินเลี้ยงกัน เยอร์ริ, นี่ยังไงล่ะเมียฉัน”

หญิงคนนั้นจึงยืนขึ้น หล่อนมีร่างผอมแบบบาง หน้าตาซีดซูบสรวมด้วยเสื้อผ้าสีดำยู่ยี่ แต่ไม่ถึงโสมม พูดกับแฮรร์ ชมิดต์ว่า “ดิฉันมีความยินดีที่ได้รู้จักท่าน, เจ้าค่ะ”

แซนดี้มองถมึงทึงไปทางภรรยาเมื่อได้ยินคำว่า “เจ้าค่ะ” หลุดออกมา

หล่อนเชื้อเชิญสืบไปว่า “เชิญท่านนั่งก่อนซิคะ บ้านช่องดิฉันรุงรังมาก ต้องขอประทานโทษด้วย” พลางขีดไม้ขีดไฟจุดเทียนไขขึ้น

เครื่องตกแต่งในห้องไม่มีอะไรมากนัก นอกจากโต๊ะตัว ๑ เก้าอี้อีก ๒ ตัวกับตู้ใบเก่า และเตียงนอนซึ่งมีแต่เพียง ๒ ขา และเอาหีบ

ไม้รองหัวเตียงไว้ ๒ หีบแทนขาเตียงอีก ๒ ขาที่หลุดหายไป กระดาษบุผนังชำรุดและโทรมอากาศชื้นชืด แฮรร์ชมิดตุผู้ไร้ผมยืนถือหมวกอยู่ข้างโต๊ะ มองแซนดีด้วยปริเวทนาการ และแล้วก็หันมาสั่งคนใช้ประจำโรงอาหารซึ่งมาด้วยนั้นว่า “เอาของวางไว้บนโต๊ะนี่แหละ แล้วอีกครึ่งชั่วโมงจึงค่อยกลับมาเอาคืนไป”

คนใช้โค้งศีรษะน้อย ๆ แล้วก็เดินออกนอกประตูไป ครั้นแล้วแฮรร์ชมิดตุจึงถามแซนดีว่า “ไม่มีหนทางใดที่เราจะได้ไฟมาใช้บ้างรึ?”

หญิงผู้เป็นภรรยาของแซนดีตอบแทนสามีว่า “มีค่ะ, มีตู้มิเตอร์อยู่เหมือนกัน แต่เราไม่มีเงินจะหยอด”

แฮรร์ชมิดตุส่งเงินให้แก่แซนดี ๖ เพนส์ แซนดีจึงหยิบเอามา ๓ เพนส์ หยอดใส่ในตู้มิเตอร์ก๊าส แล้วขีดไม้ขีดไฟจ่อที่ท่อ ทันใดก็ปรากฏแสงไฟนวลเขียวขึ้นทั่วห้อง สว่างไสวขึ้น หญิงผู้นั้นจึงนำจานมีดซ่อมและถ้วยอีก ๓ ใบ มาแต่งโต๊ะ พลางพูดว่า “ไม่สู้มีของดีใช้ค่ะ”

แซนดีสอดว่า “ก็ของดี ๆ เราเก็บจำนำหมดแล้ว จะมีของดีที่ไหนใช้อีก แต่ว่า, เมสสุ เอ๋ย! แกกับฉันมันคงมีวันเงยหน้าอ้าปากเหมือนอ้ายพวกนั้นได้สักวัน ๑ หรอก เราจะต้องมีบ้านที่พิคคาดิลลี หรือปาร์คเลน เอาเถอะ สงบใจไปอีกหน่อย ฉันรับว่าเราคงจะไม่ตกทุกข์อย่างนี้ตลอดไป ขอพึงให้ความคิดของฉันสมหวังเสียก่อน คอยดูนะ ฉันจะหน่วงเอาอ้ายพวกนี้ลงมารับกรรมแทนฉันให้จงได้”

“เหอ”

แซนดีตอบว่า “ไม่ต้องเหอ ดูเอาเถอะว่าฉันจะจริงหรือไม่จริง”

แกทำเป็นคนเจ้าโมโหฉุนเฉียวดีไปเถอะ จะต้องนั่งคราง อะไร ๆ ทั้งหมดมันสู้ปล่อยมันไปตามวาสนาไม่ได้”

แฮรร์ชมิดตุตบมือแล้วพูดว่า “จริง! จริง! มิสซิสลูคัสพูดถูก พอกันที นั่งกินข้าวกินปลาให้อิ่มเสียก่อนแล้วค่อยถียงกัน”

หญิงคนนั้นจึงหันมาแล้วกล่าวว่า “เชิญท่านรับประทานเสียด้วยกันซิคะ”

ชายเยอร์มันยิ้มแล้วตอบว่า “จ๊ะ, ขอบใจ, เชิญเถิด, ฉันรับประทานมาอิ่มแล้ว”

แซนดีจึงเสริมว่า “ถ้าเช่นนั้นเอาเก้าอี้ไปนั่งซิ, เยอร์รี” พูดพลางเลื่อนเก้าอี้ไปให้แฮรร์ชมิดตุ ส่วนตัวเองลากเอาหีบไม้มานั่งรับประทานกับภรรยา

แฮรร์ชมิดตุตอบว่า “ขอบใจ, อ้อ, รังเกียจไหม ถ้าฉันจะสูบบุหรี่?”

เพื่อนเอ๋ย ! เวลานี้บ้านฉัน ลูกและเมียกำลังคู้เข่าลงสวดอ้อนวอน เป็นทุกข์และคิดถึงฉัน ซึ่งเป็นทหารและอยู่กับความตาย ก็ถ้าหากฉันต้องตายไปในบัดนี้แล้ว ลูกฉันเมียฉันจะเป็นอย่างไร คงตายด้วยเป็นแน่เทียว !”

ทันใดนี้ มีเสียงระเบิดจากกระสุนบนใหญ่นัด ๑ ทำลายตึกหมู่ ๑ ล้มลงดังโครมครามกึกก้อง อิฐปูนปลิวกระจายไปทั่วทิศ เชลยเยอร์มัน จึงจับแขนนายทหารลูคัสแล้วชี้ให้ดูทหารผู้ ๑ ซึ่งนอนตายจมโคลนอยู่ พลางพูดว่า “ดูซี, ท่านดูโน่น กำแพงล้มทับทหารไฮแลนเดอร์ตายเสียนี่เอง ถ้ามันล้มทับเรา ๆ เราก็คงไม่รอดเหมือนเขาทั้งคู่”

พลทหารลูคัสได้เห็นเหตุการณ์ดังนั้น ก็บังเกิดสลดใจ ลุกขึ้นแล้วพูดว่า “ไปเถอะ, เยอร์รี ! เดินต่อไป”

◎ ◎ ◎

แฮรร์ ชมิดต์ กล่าวว่า “เป็นบุญหนักหนาที่เรารอดตายมาได้”

แซนดีวางหน้าเฉย ๆ ตอบว่า “ถึงอย่างนั้น เวลานี้ฉันก็กำลังเป็นคนครึ่งตาย”

แฮรร์ ชมิดต์ จึงถามว่า “อะไรครึ่งตาย ท่านเข้าใจว่าอย่างไร ?”

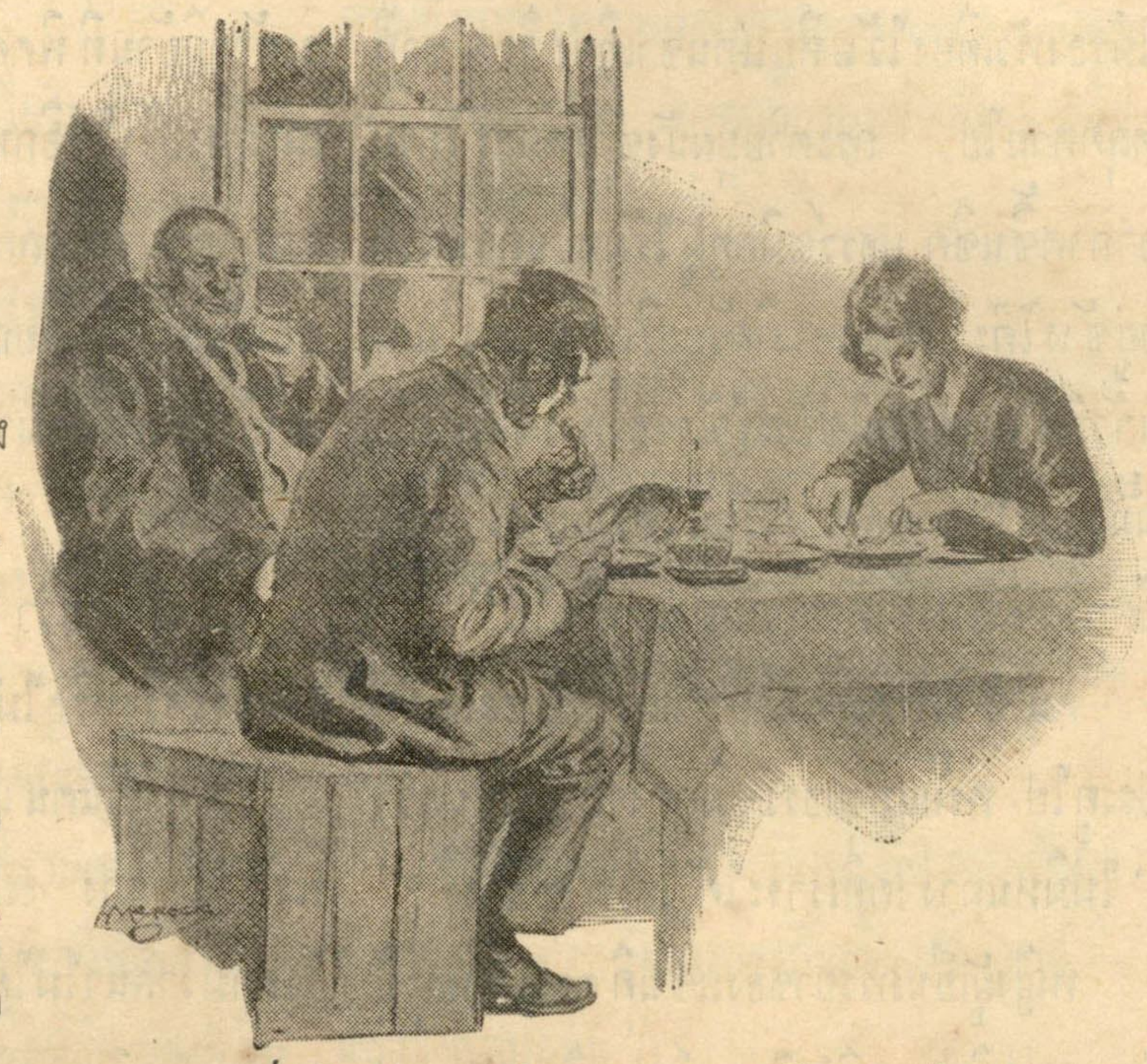
“ฉันและเยสส์ เราทั้ง ๒ เป็นคนที่โลกเขาหมดใยดีด้วยแล้ว และยังมีอีกมากคนที่เป็นเหมือนอย่างนี้ ท่านตรองดูเถิด คนมั่งมีเก็บออมเงินของตัวไว้ หวงแหนไม่ยอมสงเคราะห์พวกเราทั้งหลายที่เป็นคนยากจนค่นแค้น เห็นไหม ?

แฮรร์ ชมิดต์ ถอนใจและยิ้มแล้วพูดว่า “ท่านเอ๋ย, ท่านเข้าใจผิดมาก ท่านมีความเห็นประหลาดทีเดียว มันเป็นเรื่องราวอะไรที่คนมั่งมีจะต้องมาเทียวสงเคราะห์คนจนในโลกมีคนจนเท่าไร อีกทั้งการสงเคราะห์นั้นทั่วถึงกันตลอดไปรึ ? ท่านทิ้งโอกาสของท่านเสียทีเดียว ท่านตรองไม่รอบคอบ ท่านควรจะใช้โอกาสของท่านสงเคราะห์ตัวเองจึงจะถูก” ทันใดนี้มีเสียงบ่นก็อดลอดแทรกขึ้นมาจากถนนข้างนอก ชมิดต์เอามือเกาคางแล้วถามว่า “นั่นเสียงอะไร ?”

แซนดีมพลางตอบว่า “ข้าง ๆ ห้องฉันนี้ มีคนอีกคน ๑ ซึ่งเคยเป็นทหารบ่สังกัดกรม แยล์ค วิอตซ์เดียวนี้เทียวเดินเข่าขอทานมีรายได้ไม่เลวนัก”

“อา ! ทหารบ่ ! น่ากลัว !”

“จริง, ท่านควรคิดว่าเป็นของน่ากลัว

เบสสิภรรยาแซนดิสั่นศีร์ษะแล้วพูดว่า “เชิญท่านตามสบายเถิดค่ะ”

สังเกตจากอาการกิริยาแซนดิกำลังพุ่งสร้านในเรื่องความไม่แตกต่างระวางคนมั่งมี และคนจน เพราะเข้าตัวได้ถูกความเขลาแก่ปัญญาเข้าครอบงำ จนเห็นไปว่า คนทุกชั้นเท่ากันไปหมด ไม่มีผู้ใดชั้นใดสูงต่ำไปกว่ากัน ฝ่ายภรรยาเป็นผู้ไม่คล้อยตามเลยพาลให้คิดไปว่าแซนดิมิสติแปรไป ดังนี้

ครั้นเมื่อการรับประทานอาหารสิ้นสุดลงแล้ว แฮรร์ ชมิดต์ จึงได้เอ่ยว่า “ท่านมีบุญคุณต่อฉันมาก ท่านได้กู้ชีวิตของฉันไว้จนได้ไปพบหน้าลูกเมีย ฉันถือว่าลูกและเมียของฉันล้วนเป็นบุญคุณต่อท่านด้วยทั้งสิ้น”

◎ ◎ ◎

ภาพของศพทหารที่นอนตายอยู่กลางสนามรบนั้น มีความน่าทุเรศเพียงใดย่อมประจักษ์แก่ตาผู้พบเห็นมาแล้ว! ลำตัวแฮรร์ ชมิดต์ ตอบว่า “ขอบใจ, อ้อ, รังเกียจไหมถ้าฉันจะสูบบุหรี่?”

เบสสี ภรรยาแซนดี สั่นศีร์ษะแล้วพูดว่า “เชิญท่านตามสบายเถิดค่ะ”

แข็งซื่อ หน้าบวมเบ่ง ผิวหนังอบอมเป็นสีเหลืองซีด ดวงตาหลับมิด โลหิตสาดเปรอะกรังอยู่บนเครื่องแบบสีกากีจนแห้งดำ ปรี๋อ! ศพเหล่านี้ถูกทิ้งอยู่กับกองดิน ไม่ต่างอะไรกับของสินค้าทั้งหลาย เชลยซึ่งเป็นชาวเยอร์มันมองเห็นแล้วก็ทอดถอนใจ พลทหารลูคัสจึงถามว่า “เป็นอะไรไปรึ เยอร์รี?”

เปล่า, นึกถึงการสงคราม พุทโธ่

ท่านพั่งซี, เวลานี้กำลังเข้าเพลง 'เธอะแยร์เรน รอคส์ ออฟ เอเดน' วันที่เราตีสนามเพลาะฝ่ายท่านแตก และตัวท่านตกเป็นเชลยของฉันนั้น ทหารบี่หมวดนี้เข้านำด้วยเพลง 'ยลู ยอน เนตส์'"

แฮรร์ ชมิดต์ลุกขึ้นเดินไปที่น่าต่าง มองออกไปคล้ายไม่เอาใจใส่ในคำพูดของแซนดี มากนัก ครั้นแล้วจึงหันกลับมาถามว่า

"แล้วก็นั่นมันให้ประโยชน์หรือความดีแก่ท่านอย่างใดบ้าง ?"

"อะไร บี่นั่นน่ะหรือ ?"

"อะไรก็ได้ทุกอย่าง การรบ การเข้าตีสนามเพลาะ การยึดที่มั่น เหล่านั้นน่ะเป็นประโยชน์อะไรแก่ท่านบ้าง ?"

"เปล่าเลย, ฉันไม่ได้อะไรจากของเหล่านั้นเลย และเพราะเหตุอย่างนี้ซี ฉันจึงต้องทำตัวเป็นพวกบอลซี และจะคิดการให้เหมือนกับที่เป็นไปในรุสเซีย"

"หือ ! แต่ช่างมันเถอะ ฉันคงถือว่าท่านได้ช่วยชีวิตฉันให้รอดกลับไปเห็นหน้าลูกเมียได้ นี่เป็นบุญคุณที่ฉันจะจำไว้ชั่วชีวิต"

ภรรยาของแซนดีตอบว่า "แต่ลูกดีฉันตายหมดแล้ว ตายทั้ง ๒ คน ตายตามกันไปตามลำดับเทียวค่ะ"

แฮรร์ ชมิดต์ กลับมานั่งตามเดิม เอามือวางยันเข่าตนเองแล้วพูดว่า "ฉันนึกอะไรที่ท่านพูดกับฉันที่ตำบลลูสได้อย่าง ๑ คือฉันบอกท่านว่า ท่านเป็นฝ่ายแพ้ในการรบ—ท่านจำได้ไหม ?—แล้วท่านเถียงว่า ไม่จริง ท่านเป็นฝ่ายชนะ"

แซนดีหัวเราะแล้วตอบว่า "ก็ไม่จริงหรือ ฉันเป็นฝ่ายชนะ ?"

"จริงซี, ใครไปค้านท่านเล่า ท่านรบชนะแล้วก็มานั่งอดตายอยู่ที่บ้านอย่างนี้"

ขณะนี้เสียงบี่นั้นใกล้เข้ามาได้จังหวะกับเสียงเท้า แซนดีจึงพึมพำจังหวะในท่าเดินว่า ซ้าย—ซ้าย—ซ้าย, ขวา, ซ้าย !

◎ ◎ ◎

"เปลี่ยนเท้าทุกคน ซ้าย--ซ้าย—ซ้าย, ขวา ซ้าย"

กองพันเดินแถวตอนหมวดไปตามถนน มีทหารบี่เป่านำแถวอยู่น่ากอง, ทหารในเหล่าอื่นซึ่งกระจายอยู่ข้างถนนต่างลุกขึ้นทำการเคารพธงไชยเฉลิมพลซึ่งเดินผ่านไป วันนั้นเป็นวันในเดือนสิงหาคม อากาศออกจะอบอ้าว กลิ่นเหงื่อจับกลิ่นเครื่องสนามที่ทำด้วยหนังพุ้งตลบ ที่ตัวทหารนอกจากเครื่องสนามขนาดโตและบีนอีก

๑ กระบอกแล้ว ยังมีลูกกระสุนปืนและหมวกเหล็กกันเสก็ดกระสุนอีกใบ ๑ ด้วย เสียง กระซิบกระซาบถามกันในแถวว่า

"เราจะต้องเดินไปอีกกี่ไมล์แน่ ?"

"อีกนานโว้ย"

"แต่เราต้องเข้าแนวรบได้ก่อนค่ำ"

◎ ◎ ◎

แซนดิกล่าวว่า "ท่านริยออกจากทหารได้ทันการ เคราะห์ดีมาก"

แฮรร์ชมิดตุทอดแขนยกไหล่แล้วตอบว่า "ฮือ ! เคราะห์ดี ไหนท่านลองเล่าให้ฉันฟังทีว่า ท่านเป็นพวกบอลเชวิคทำไม ? ท่านคิดว่าการเป็นบอลเชวิคนั้นทำให้ชีวิตของท่านรุ่งเรืองขึ้นกระนั้นหรือ ?"

แซนดิ "ถูก ! ถูกอย่างว่า ท่านดูทีว่า ในเวลานี้เพราะอะไรฉันกับเบสสีจึงไม่มีไก่อย เหล้าแชมเป็ญกิน ไม่มีรถยนตร์นั่งตากอากาศ และไม่มีเงินจะซื้อเก้าอี้พิเศษดูละคอน? และเพราะอะไรฉันจึงต้องทำงานอย่างขี้ข้าเช่นนี้ ?"

แฮรร์ชมิดตุผู้เป็นนายช้างของลูกงานหลายร้อยคนสั่นศีร์ษะพลางตอบว่า "ฉันยอมรับว่าท่านเป็นคนประหลาด ท่านมีความเข้าใจและโกรธแค้นอย่างแปลก ฟังนี่แน่ะเพื่อน เมื่อก่อนนี้ฉันก็เคยเป็นคนยากจน แต่ฉันเที่ยวหางานทำ และทำงานทุกชนิดโดยไม่เลือกและไม่รังเกียจ จนที่สุดช่วยตัวเองขึ้นมาได้ และเดี๋ยวนี้—ขออวดว่า ฉันออกจะเชื่องอยู่บ้าง"

"แต่ท่านจะช่วยตัวให้เชื่องในอังกฤษไม่ได้เป็นอันขาด เพราะในอังกฤษเป็นนรกที่ไม่ให้งานแก่ใครทำเลย"

"ท่านเกลียดเมืองอังกฤษเต็มทีหรือ ?"

"เกลียด เกลียดเหลือทน เมืองอังกฤษไม่ให้ความดี—ไม่สงเคราะห์ไพร่บ้านพลเมืองของตัวตราบใดที่เราแย่งสิทธิ์ของเราคืนมาไม่ครบ ตราบนั้นเมืองอังกฤษก็คือนรกอเวจีนั่นเองนี่เป็นความจริงนา เยอร์รี"

"ก็จริงอย่างท่านว่าหรอก เมืองอังกฤษออกจะไม่ลำดีนัก ฉันเดินไปตามถนน เห็นคนมากมายก็ออกเป็นทุกข์แทน ครั้นมาเห็นท่านยากจน ไม่มีเงินพอใช้สรอยก็เลยไม่รู้สึกประหลาดใจ ฉันพูดอย่างนี้ท่านจะเห็นอย่างไร คือเมืองอังกฤษมีอำนาจราวกับสัตว์ร้าย ได้ข้องสูบเลือดสัตว์ลก ๆ กินมานานที่เดียว ครั้นเมื่อกินจนแน่นท้องแล้ว ก็เกิดอิดอัดง่วงเหงาเกียจคร้าน และผลอันเดียวกันนี้เองที่ก่อเป็นสงความขึ้น เยอร์มเนีย, รุสเซีย, สหปาลีรัฐ, ญี่ปุ่น เหล่านี้ล้วนเป็นภัยของโลกทั้งสิ้น และ

ถ้าต่างฝ่ายต่างไม่ยอมเอาธุระของคนอื่นมาเป็นของตัว และละจากการเผาสูบเลือดอย่างว่านั้นแล้ว โลกเราก็จะพลันสงบเป็นสุข ไม่รบราฆ่าฟันกันอย่างที่แล้วมาเลย”

แซนดิตอบว่า “ถ้าฉันฆ่าอ้ายพวกเศรษฐีได้ ฉันเป็นไม่เว้นให้มันรอดไปสักคนเดียวเยอร์รี, เวลานี้ถ้านับกัน ท่านก็ออกจะเป็นคนมั่งมี ท่านจะไม่ทำความดีอะไรบ้างหรือ?”

“ท่านยังจำได้ไหม เมื่อครั้งท่านช่วยชีวิตฉันไว้ ฉันบอกกับท่านว่า ฉันจะไม่ลืมบุญคุณของท่านเป็นอันขาด?”

◎ ◎ ◎

พลทหารลูคัสนำเชลยชาวเยอร์มันมาส่งยังค่ายคุมขังเชลยศึกชั่วคราวหลังแนวรบ และก่อนจะจากกัน เชลยเยอร์มันผู้มีอัทธยาศัยจึงเอื้อมมือมาขอจับกับพลทหารลูคัส เพื่อแสดงความขอบใจที่เอ็นดูเป็นธุระแก่ชีวิตของตนจนรอดมาได้พลางกล่าวว่า “ฉันขอลาก่อน; ท่านผู้มีใจกรุณา ฉันจะไม่ลืมบุญคุณของท่านเป็นอันขาด”

ทันใดนั้น มีเสียงทหารอังกฤษคน ๑ ตะโกนมาทางหลังว่า “ระวังนะพวกเรา! อย่ายอมให้มันจูบ มันจะกัดเอา”

เสร็จจากนั้นแล้ว พลทหารลูคัสจึงกลับเข้าประจำกองต่อไป

◎ ◎ ◎

แฮรร์ ชมิดต์ กล่าวว่า “ฉันไม่เห็นว่าท่านจะมีทางร่ำรวยขึ้นได้อย่างไรในเมืองนี้”

“จะมีได้ก็แต่เมื่อการจลาจลเกิดขึ้น และเราเอาธงแดงไปชักขึ้นที่เสาบนสภาสามัญและพระราชวังบัคกิงแฮมแล้ว”

“อย่า, อย่า, ท่านไม่ควรข้องแวะกับการจลาจล ท่านเป็นคนดี ท่านต้องหลีกไปจากเรื่องนี้ให้ห่างไกลที่เดียว”

“หลีกไป จะไปไหนกัน? ท่านพูดอย่างนี้ทำให้ฉันคิดถึงหมอที่มารักษาเบสซี แกบอกว่า หล่อนมีหนทางจะหายจากโรคไอนี้ได้ก็แต่จัดแจงหนีไปอยู่เสียที่อื่น ให้พ้นลอนดอนนี้ออกไป ท่านเอ๋ย เราจะไปไหนกัน และจะไปได้อย่างไรกัน? พูดแล้วไม่อาย ถ้าฉันกระชากเจ้าซองใส่เงินของท่านใบนั้นมาได้แหละว่าไม่ถูก เราจะไปไหนกันก็ได้ แต่ความเป็นจริงฉันก็รู้สึกเสียใจเหมือนกัน ที่ได้ประพฤติทุจริตไปนี่เป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายของฉันที่จะประพฤติเช่นนี้ด้วย”

แฮรร์ ชมิดต์ ตอบว่า “อะไรก็ช่างเถิด แต่ว่าท่านต้องไปให้พ้นที่นี่ ออกจากเมืองอังกฤษไปที่เดียว ฉันจะช่วยท่าน เพราะ

ฉันมีเงินพอ ย่ะ ! ออกจะมั่งมีอยู่ข้าง ฉันมีการค้าขายอยู่ที่อเมริกา ในเมืองเท็กษัส ฉันจะให้ท่านไปอยู่ที่นั่น เพราะฉันเห็นท่านเป็นคนมีความประพฤติดี และกล้าหาญ น่าชมเชย ท่านเคยช่วยชีวิตฉัน และมาบัดนี้ท่านยากจนถึงกับยอมเป็นพวกบอลเชวิค ซึ่งเป็นลัทธิที่ชั่วช้าควรรังเกียจที่สุด ฉันจะออกค่าเดินทาง ใช้จ่ายให้กับท่านและภรรยา และจะให้ที่พักอย่างสบาย ในนาของฉัน และจะออกทุนทดลองให้ท่านหว่านหาผลเอาเองในนานั้น

◎ ◎ ◎

ภายในสโมสรทหารหลังแนวรบ มีพลทหาร ลูคัส นั่งอยู่ กับ เพื่อนทหาร ร่วมกรมกันอีก ๔ คน ขณะนั้นมีทหารอเมริกันอีกผู้ ๑ เดินเข้ามา ทหารอังกฤษคน ๑ จึงทักว่า “ไงเพื่อน มานั่งด้วยกันนี่ซี”

ทหารอเมริกันผู้นั้นจึงมานั่งตามคำเชิญ เรียกเหล้ามาดื่ม และคุยกันถึงเรื่องต่าง ๆ ตลอดมาจนถึงเรื่องราวของบ้านเมืองตน

“ฉันจากเมืองพ้าของฉันมา ที่ฉันสวดมนตร์ภาวนาอยู่ทุกคืนนี้ก็คือขออย่างเดียว ขอให้รอดตายกลับไปเมืองของฉันตามเดิมเท่านั้น”

แซนดีจึงขอให้ทหารผู้นั้นเล่าถึงเรื่องเมืองเท็กษัส ความรู้ที่ได้จากการเล่าซึ่งแซนดี ทราบไว้คือ เท็กษัส เป็น เมือง ที่มีแสงแดดท้องฟ้าเขียวอากาศโปร่ง กับการปสุสัตว์,ม้า, ต้นโอ๊กขนาดใหญ่ และทิวเขาขาด น้ำตก ธารน้ำจืด ดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งยังไม่มีผู้จับจอง กับโอกาศ ของ คน ที่จะรีบ เข้าไป ปลูกอาชีพหาความ ล่ำสันบึกแผ่น จาก ดินแดน ที่ว่างเปล่านั้น

ในที่สุดทหารอเมริกันนั้นจึงถามแซนดีว่า “ท่านเล่ามาจากไหน ? สก๊อตแลนด์หรือ ?”

พลทหารลูคัสตอบว่า “ไม่ใช่, ฉันมาจากลอนดอน ตัวฉันเองเกิดที่เมืองเอดินบร แต่มาอยู่เสียที่ลอนดอน”

“ฉันพึ่งกลับจากลาแรมคืน เพราะทนทรมานอยู่ในอุโมงค์สนามเพลาะไม่มีเวลาเห็นแสงเดือนแสงตวันมาตั้ง ๑๐ วันแล้ว ฉันคิดถึงบ้านอยู่ใจรอน ๆ”

จากนั้นมา ลูคัสเก็บมารำพึงใคร่ที่จะมีบ้าน, มีนาของตนเองในดินแดนอันกว้างใหญ่ตามที่ได้ยิน แต่เนื่องด้วยอุปสัคเรื่องทุนทรัพย์ของตน ลูคัสก็จำต้องถอนใจ

และเลิกรำพึงในทันที

◎ ◎ ◎

แซนดิสดับฟังด้วยความเอาใจใส่ แล้วกล่าวว่า "เท็กษัสอยู่ไกลจากนี่มาก"

"ไกลเล่าซิ จึงเป็นโอกาสดีสำหรับท่าน ถ้าท่านจะทนถูไถอยู่ที่นี่ ฉันต่อให้มีเวลาอีก ๑ ชั่วอายท่านก็หามีหวังไม่ ความหวัง—ท่านเข้าใจความหมายของคำนี้ไหม ? ความหวัง ! เพื่อนำตัวท่านเองไปสู่ความรุ่งเรือง—ความไม่อดอยากหิวท้องร่องแร่งอยู่ — เหมือนอย่างนี้ อีกอย่าง ๑ ในวันหน้า ชาติที่เป็นภัยของโลกทั้งหลายจะพร้อมใจกันเข้าย่ำยีเมืองอังกฤษนี้จนถึงย่อยยับ เราเรียกสาเหตุอย่างนี้ว่า การลงโทษในทางนาครธรรมของอารยะชน"

แซนดิหัวเราะแล้วตอบว่า - "เยอร์ริ, ฉันรบชนะประเทศของท่านมาแล้ว คราวนี้ฉันจะไม่จับท่านเป็นเชลยศึกอีก"

แฮรร์ชมิดต์ยิ้มแล้วกล่าวว่า "แต่เมืองอังกฤษเป็นฝ่ายเสียหาย และตัวท่านเองซึ่งเป็นคนอังกฤษกำลังไส้แขวนท้องกิ่ว เอาเถอะ, เราจะไม่พูดกันถึงเรื่องอื่นนอกจากขอบอกท่านอีกว่า ฉันจะให้เงินท่านออกเดินทางไปอยู่ที่เท็กษัส ฉันจะให้ท่านครองร้านซุ ตำบล ๑ ฉันจะออกเงินรองจ่ายแก่ท่านและภรรยาโดยไม่ให้อนาทรร้อนใจ เพราะท่านเป็นคนดีกล้าหาญ, มีบุญคุณแก่ฉันตลอดจนถึงลูกเมียฉัน และเพื่อจะให้ท่านเห็นว่าฉันออกจะเอาใจใส่และรบเร้าท่าน จึงขอให้ท่านรับนี่ แล้วพรุ่งนี้ไปหาฉันที่โฮ.ต็ลเพื่อทำความตกลงกัน" พลางควักธนบัตร์ใบละ ๕ ปอนด์ ๒ ใบ ออกมาวางบนโต๊ะตรงหน้าภรรยาของแซนดิ

ลูคัสเอื้อมมือไปหยิบธนบัตร์แล้วพูดว่า "ท่านให้ฉันรึ ?"

"ยังงั้นซิ พรุ่งนี้เราจะได้ตกลงกันจัดการออกเดินทางไปอเมริกา ถ้าท่านฉลาดพอท่านต้องรีบหนีไปจากนี่โดยด่วนที่สุด ก่อนที่จะเห็นประเทศของท่านถึงความล่มจมครั้งใหญ่ในประวัติกาลของโลก"

แซนดิหน้าบึ้งคิ้วขมวดมองตรงมาทางแฮรร์ชมิดต์ แล้วกล่าวว่า "ท่านหมายความว่า เมืองอังกฤษจะต้องพินาศล่มจมอย่างนั้นหรือ ?"

"ถูกแล้ว เมืองอังกฤษจะต้องเป็นเช่นนั้น ท่านต้องหนีไปให้พ้น ไปให้ไกลทีเดียว—ไปเสียจากเมืองนรกของโลกนี้ สงครามที่แล้วมาซึ่งท่านและฉันไปทำการรบมานั้นไม่

ใช่ครั้งใหญ่ สงครามครั้งใหญ่จะเกิดทีหลัง และเกิดที่เมืองนี้ ตัวท่านเองกระดูกจะต้องออกนอกเนื้อ เพราะอย่างนั้นฉันจึงแนะนำให้ท่านรีบหลีกหนีไปเสีย ท่านเคยรู้เรื่องความล่มจมของกรุงเบบิลอนไหมเล่า ? เป็นเรื่องน่าสยองขนพองเดียว ไปเถิด ท่านยังมีเวลาหนีได้ทัน”

แซนดีลุกขึ้นทุบโต๊ะแล้วตอบว่า “ท่านพูดว่าจะต้องเกิดสงครามอีกหรือ ? ถ้าจริง, ฉันจะขับอาวุธรบกับท่านอีก”

แฮรร์ ชมิดต์ “เป็นเช่นนั้น,”

“ถ้าอย่างนั้น เอาไอ้เงินบ้าของคุณกลับคืนไป ท่านคิดว่าฉันขลาดพอจะหลบหลีกจากการเป็นทหารเพื่อเข้ารบป้องกันอิสสระภาพให้แก่ชาติหรือ ? ท่านดูถูกฉันมาก ท่านเป็นชาวเยอร์มัน ท่านติดสินบนฉันให้หลีกหนีพวกพ้องของฉันเอ็ง”

แฮรร์ ชมิดต์ เบือนหน้าหลบไป และนิ่งอยู่ไม่โต้ตอบ ครั้นเห็นว่าแซนดีค่อยคลายโกรธแล้ว จึงเอ่ยว่า “ท่านเข้าใจผิด ท่านคิดมากเกินไป”

แซนดีหัวเราะแล้วพูดว่า “ท่านเป็นผู้ทำให้ฉันคิดมาก และท่านต่างหากเป็นผู้เข้าใจผิด”

“ไม่ใช่อะไรหรอก ฉันได้ยินท่านบอกฉันว่าท่านจะก่อการจลาจล และตัวท่านเองได้เป็นพวกบอล.ชวิคแล้ว ท่านได้เป็นทั้งคนกล้าหาญและคนโง่ และ—”

แซนดีชิงสอดว่า “และเอาเงินของท่านคืนไป ฉันเริ่มนับว่าท่าน, ชาวเยอร์มัน, เป็นสัตรูของฉันอีก ท่านกระหายสงคราม ท่านจะทำความพินาศให้แก่เมืองอังกฤษ เชิญออกจากบ้านฉันเดี๋ยวนี้”

แฮรร์ ชมิดต์ ถอนใจแล้วก้มศีร์ษะคำนับลงบรรไดออกถนนไปพร้อมกับความสงสาร และรำพึงวิตกในความคิดอันสั้นของแซนดีนั้น

◎ ◎ ◎

ในค่ายคุมขังเชลยศึกชั่วคราว มีพลทหารชมิดต์ปนอยู่กับเชลยอื่น ๆ ยืนเกาะลวดหนามรั้วค่ายพังทหารบี ผู้ ๑ เป่าเพลง ‘เธอะ เฟลาเวอร์ส์ ออฟ ฟอเรสต์’ อยู่บนมูลดินข้างนอก รอบข้างทหารบีนั้นยังมีทหารในกรมไฮแลนเดอร์ อีกหลายคน บ้างก็ยืนและบ้างก็นั่งฟังอยู่ ทำนองของเพลง สังเกตจากผู้ฟัง เข้าใจว่าเพราะและจับใจ และในขณะที่หมดเพลง เสียงตบมือให้เกียรติยศดังกราวขึ้น ลั่นสนาม ทหารผู้เป่ายืนไว้สง่าอยู่ท่ามกลาง แบะ

ปากยิ้มน้อย ๆ มีท่าให้เห็นว่า พาคพูม แก่ใจเป็นล้นพ้น

◎ ◎ ◎

เมื่อแฮรร์ ชมิดตฺ ลง มาถึง ถนนได้ พบ คน เข้าบ้างขอทานนั้นอยู่ที่ประตูแห่ง ๑ ถัดห้องแซนดิ ไป ขอทานนั้นเมื่อเหลือบเห็น แฮรร์ ชมิดตฺ จึงตรงเข้ามาพูดว่า "โปรดสงเคราะห์ให้ ทานทหารไฮแลนเดอร์สักเพนนีเถิดขอรับ"

แฮรร์ ชมิดตฺ จึง ควักเงิน ๖ เพนส์ยื่นให้ ๑ อัน แล้วทอดถอนใจ ระลึกไปถึงภาพที่เคย พบในค่ายคุมขังเชลย

ส่วนภายในห้องอันมืดนั้น ได้มีแซนดิ พวกยอลเชวิค และทหารเก่าของกรมรอยแอล สก๊อตส์ ยืนจ้องหน้าภรรยา ผู้ซึ่งนั่งอยู่บน เก้าอี้หน้าซีดเซียว แล้วกล่าวว่า "เบสสี่ ฉันได้ประพฤติถูกต้องแล้วมิใช่หรือ ?"

ภรรยาจึงพูดเอาใจคล้อยตามว่า "ทำ อย่างนั้นเป็นการถูกต้องแล้ว"

เมื่อแซนดิได้ฟัง ภรรยา ของตนพูดตรงกับ ความประสงค์เช่นนั้นก็บังเกิดความยินดี พลาง พูดต่อไปว่า "และที่เราไม่รับเงินจากไอ้บ้า นั้นก็ดีอยู่แล้วนะ ?"

ภรรยาตอบว่า "ดีแล้ว" ครั้นแล้วจึง ลุกขึ้นเอามือไปโอบคอแซนดิขู พร้อมกับ อีกราว ๑ ชั่วโมงต่อมา แฮรร์ ชมิดตฺ ก็ พลันถึงห้องพักของตนในโฮเต็ล ขณะนี้ได้มี เอเยนต์สาขา ทางลอนดอนคน ๑ เข้ามา หารือ กิจการค้าขายด้วย บนโต๊ะข้างหน้ามีกระดาษ และเอกสารต่าง ๆ วางอยู่กระจัดกระจาย แฮรร์ ชมิดตฺ มีรายได้เกี่ยวข้องอยู่กับงานนี้เป็นจำนวน เงินมากมาย และในการที่เดินทางมาลอนดอน ครั้งนี้ก็เพื่อจะทำการตกลงบางอย่างอันเกี่ยวกับการ ขยายสินค้า เสียงเอเยนต์ผู้นั้นพูดว่า

"ดีแล้ว, แฮรร์ ชมิดตฺ ถ้าท่านต้องการ เพียงนั้นแล้ว ข้าพเจ้าก็จะได้ลงมือจัดทำ ทีเดียว"

แฮรร์ ชมิดตฺ ตอบว่า "ยังก่อน, ข้าพเจ้า ยังมีที่ต้องใช้อีกราย ๑"

"ที่รายนั้น จะให้ข้าพเจ้าจัดใช้ไปก่อน ยังงั้นหรือ ?"

"ถูกแล้ว, คือว่า ยังมีชายคน ๑ ชื่อ ลูคัส อยู่ในลอนดอน—นี่เป็นตำบลบ้านของเขา —คน ๆ นี้ข้าพเจ้าได้รู้จัก และสนิทสนมกัน มากในฝรั่งเศส เขาทำคุณแก่ข้าพเจ้าซึ่ง จะลืมเสียมิได้ พรุ่งนี้ขอให้ท่านแจ้งไปให้ เขาทราบด้วยว่า เวลานี้ยังมีงานว่างอยู่ที่

หัวเมืองอีกแห่ง ๑ อยู่ริมทเล เขาควรจะตกลงเพื่อถือเป็นโอกาสให้เมีย เขาซึ่งกำลังเจ็บกระออดกระแอดนั้นได้เปลี่ยนอากาศด้วย เขาจะได้หน้าที่เป็นคนดูแลท่าเทียบและโรงพักสินค้า ท่านเข้าใจตามที่ข้าพเจ้าพูดไหม ?”

“เข้าใจแล้ว แต่ว่าเรายังไม่ได้สร้างโรงพักสินค้าขึ้นเลย”

“ไม่เป็นไร ที่ดินตรงนั้นยังมีกระท่อมเล็กอีกหลัง ๑ ในระวางนี้ก็ให้เขาเป็นคนเฝ้าของไปก่อน ส่วนเงินเดือน ขอให้ท่านชี้แจงไปด้วยว่า จะให้เขาอาทิตย์ละ ๔ ปอนด์ หรือ ? ๕ ปอนด์เถอะนับแต่วันนี้เป็นต้นไป และให้ถือว่าเขาเป็นลูกจ้างของบริษัทคน ๑ ก็แล้วกัน คน ๆ นี้อยู่ในความรับรองของข้าพเจ้า”

เอเยนต์แย้งว่า “ท่านแน่ใจหรือว่าคนที่ชื่อ ลูคัสนี่พอจะไว้เนื้อเชื่อใจได้ ?”

แฮรร์ ชมิดต์ ตอบว่า “ลูคัสเป็นคนที่ไว้ใจได้ดีที่สุดในโลกคน ๑”

เหตุการณ์เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ในที่สุดแซนดีก็หวนกลับมาเป็นลูกจ้างของแฮรร์ชมิดต์ ปลีกความคิดในเรื่องที่จะเป็นพวกบอลเชวิคก่อการจลาจล และทรยศต่อชาติทิ้งเสียในห้องเล็กนั้นเอง และเมื่อแซนดีได้รับหน้าที่ในตำแหน่งซึ่งแฮรร์ ชมิดต์ กำหนดให้ โดยได้เงินเดือนอาทิตย์ละ ๕ ปอนด์แล้ว แซนดีได้แช่งให้คนทั่วไปฟังว่า

“ขอให้พวกบอลเชวิคจงถึงความฉิบหายเถิด ! !”

จบ แล้ว

ถวายพุ่ม
เข้าพรรษา

การถวายพุ่มเข้า พรรษา
มีเหตุผลเนื่องมา เมื่อครั้ง
สมเด็จพระศาสดา เสด็จอยู่
ทรงพระบัญญัติตั้ง แต่งข้อวินัย
สมัยเมื่อล่วงพ้น พรรษกาล
ให้ภิกษุบริวาร ทั่วหน้า
ครรไลจากสถาน สู่ทิศ ปวงแล
อย่างต่ำหกโยชน์. ถ้า ไป่คล้อยโทษถึง
จึงเปนระเบียบใช้ สืบมา
นับแต่ออกพรรษา เสร็จแล้ว
ปวงภิกษุจำคลา ไคลสู่ ทิศนา
ตามแต่จะคลาดแคล้ว สู่แคว้นแดนใด
ในยาม.มื่อขวบใกล้ พรรษา
ภิกษุต้องกลับมา พักรั้ง
ตามถิ่นเพราะพุทธา— นุญาต
ให้ภิกษุหยุดยั้ง อยู่ถ้วนสามเดือน

ย่อมเตือนญาติมิตร์ให้ หวนคนึง
เพราะพระผู้พรากหึง ห่างช้า
พากันกลับมาถึง ถิ่นเก่า
ญาติมิตรจึงพร้อมหน้า เนืองด้วยสักการ
สู่สถานพระผู้ เผ่าพงศ์
ถามข่าวสุขทุกข์ของ จิตต์พร้อง
นนญาต, นนมตร, องค อาตมนย ถอแช
นั่นอุปัชฌาจารย์, ข้อง เจตน์ตั้งตอบคุณ
หวังบุญแต่พระผู้ เพ็ญพรต ด้วยแล
หวังเยี่ยมด้วยใจจด จ่อบ้าง
จึงเกิดเยี่ยงกำหนด นำเครื่อง สักการนา
ไปหัตถ์เปล่าข้อนข้าง คิดข้อขวยเขิน
กาลดำเนินแยบนั้ เนิ่นนาน
จนสุสมัยกาล ร่วงเข้า
สุโขทยขาน นคเรศ เรืองแช
นางนพมาศเผ้า ใฝ่เบื้องศิลป์ชาญ
การเย็บปักถักร้อย รู้หลาย ขยวนเอย
ทำพุ่มทูลถวาย ร่วงเข้า
เพื่อเป็นเครื่องตังวาย พระรัตน ตรัยนา
ปวงประชาได้เค้า คิดสร้างสืบมา
เวลานั้นเนกล้ำ แหล่หลาย
เหลือจะบรรยาย ถี่ถ้วน
ทำต่างต่างอุบาย เยี่ยงยิด ทำแช
โดยวิจิตรเลิดล้วน หลากแท้หลายขยวน

ประมวลความแต่ต้น จนจบ
จึงใคร่คิดปรารภ รวบข้าง
สมัยนี้ท่านผู้อบ รมเพศ ผนวชนา
ผิมิได้ยาตรข้าง เขตต์ด้าวแดนไหน
ผู้มิใจเพียบพร้อม ศรัทธา คุณเอย
ลุเขตต์เข้าพรรษา ทุกครั้ง
ถวายพุ่มเครื่องสักการ กันเกลือน
เพราะยึดธรรมเนียมตั้ง แต่กิดเหลือ.

๒๑๔ ระเบียบและธรรม ทำมนุษย์ให้ประเสริฐกว่าสัตว์ มนุษย์ที่ไร้ธรรมชื่อว่าเข้าหาสภาพที่เป็นของเดิม

ของ ฉ. ล. พิชยญาติ

ของ ฟ. เสรีญวิทย์

(ต่อจากหน้า ๕๕๘ ฉบับ กรกฎ ๒๕๗๐)

ประพฤติการ ของอาบูดาครั้งที่ ๒ ใน อุทยานชาธสค

อาบูดาได้ตื่นขึ้นเพราะเสียงนานานก ซึ่งแวดล้อมอยู่รอบข้างเขานั้น พากันโก่งคอขานขันเป็นเสียงทุ้มเอกต่าง ๆ กัน ประดุจเครื่องดนตรีอันไพเราะ พอเขาลืมตาขึ้นก็เห็นตัวกำลังนอนอยู่ในพลับพลาน่ารักแห่งหนึ่ง มีดอกบัวเผื่อนบัวผัน และพรรณดอกไม้หอมอื่น ๆ โรยรายไปเต็มพื้น. ดอกไม้เหล่านั้นได้ส่งกลิ่นหอมตระหลบไปทั่วพลับพลา เตียงที่เขากำลังนอนอยู่นั้น หุ้มด้วยผืนไหมงามอย่างเอก. ข้างเป็นลวดลายและดอกไม้กำลังชูก้านเล่ห์ ประหนึ่งว่าจะพากันเข้ามาสุมรุมเอาตัวของเขาไว้. ภานุรังสีซึ่งเปล่งแสงข้ามทิวเขา

น้อย ๆ อันมีสีเขียวฉอุ่ม อยู่ในระยะทางไกล. กระทำให้ประณมทิวากาลทรายซ่านไปด้วยความอบอุ่นน่าอิ่มใจ เสียงสกุณปักษาซึ่งร่าร้องระงมไพรก็ค่อย ๆ คลายเคลื่อนเบาลงด้วยเสียงลมรำเพยพา. ทั้งความสวยงามของพลับพลาซึ่งหาผู้ตกแต่งมิได้ ประกอบด้วยกลิ่นไออันหอมตระหลบมาทั่วอากาศ ชวนให้นายพาณิชรู้สึกประหลาดประกอบด้วยความยินดีมิใช่น้อย. ชั้นแรกเขายังไม่เชื่อใจในสิ่งที่ปรากฏแก่จักษุของเขานั้น นึกว่าตัวยังตกอยู่ในอำนาจของนางพ้าที่ปรากฏร่างมาเมื่อราตรีกาล. เขาได้เหลือบตามองไปรอบข้าง เพื่อตรวจดูสิ่งซึ่งน่าเบิกบานที่เขาพึ่งมาประสพเข้าใหม่นั้น จึงเห็นว่าบรรดาเครื่องประดับประดาแม้จะเป็นของอันมีค่า ก็เป็นชนิดเก่าและร่วงโรยเพราะได้เคยรับใช้มามาก ไม่สมกับภูมิฐานของวัตถุที่ควรจะตกต่ำคร่ำคร่าถึงเพียงนั้น.

ความสวยงามของสรรพสิ่งดังกล่าวแล้วในพลับพลานี้ชวนให้บังเกิดความสำเริงสำราญใจเพียงไร ความรู้สึกอันนั้นได้มีแล้วแก่อาบูดาในเมื่อเขารู้ตัวว่าเขาตื่นขึ้นแล้วจากความหลับ ครั้นเมื่อเขาเดินตรงออกจากพลับพลาจึงเห็นว่าภูมิประเทศนั้นงามน่างงงวย เพราะบังเกิดขึ้นด้วยอำนาจของศิลปศาสตร์และธรรมชาติระคนกัน. ตัวพลับพลานั้นตั้งอยู่บนเนินในท่ามกลาง ความเขียวของตฤณชาติซึ่งแลดูสดสอาดประดุจลาดด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงิน. ด้านหนึ่งของพลับพลานี้มีต้นปามขึ้นปกคลุม แผ่กิ่งก้านร่มเย็นเป็นที่เจริญตาในการทัศนายิ่งนัก. นอกจากปามยังมีต้นส้มต้นมะนาวขึ้นแซงเป็นจังหวะ ไว้ระยะพอให้สายตาลอดแลเข้าไปเห็นสวนสวรรค์ชั้นในได้. ตรงศูนย์กลางของพลับพลาด้านหน้าเยื้องตรงลงสู่สนามหญ้าซึ่งมีสีเขียวสดใสชื่นตายิ่งนัก.

บรรดาผลไม้ที่กำลังสุกเป็นสีสดใสห้อยย้อยอยู่เป็นพวงพู่เหลือมออกมาจากหมู่ใบไม้มีสีสรรพ์วรรณต่างกัน และพรรณบุบผาชาติซึ่งมีสีและกลิ่นหลายหลาก ก็ปรากฏแก่ฆานะประสาทและจักษุบถของอาบูดา ให้เห็นว่าธรรมชาติได้สร้างสวนขึ้นด้วยพรรณพฤกษ์อันอดม. หันมาทางนี้ก็เห็นดอกหลายหลายสิบพรรณ กำลังมีสัตว์แมลงไต่ตอมคลึงเคล้าเกสรและดูดดื่มกินน้ำหวาน. หันมาทางนั้นก็ประสพเถาองุ่นเลื้อยพาดพันไปบนกิ่งไม้เอ็ลม์ราวกับว่ามีคนมาแต่งไว้ ณภายใต้มีฝูงทิชาชาติงามประหลาดด้วยสีขนต่าง ๆ กัน เหลือที่จะพรรณนา บ้างรวมฝูงเที่ยวเดินหากินชาติตามชานดิน บ้างจับคู่เคลียคลออยู่บนกิ่ง

พฤกษชาติเป็นเชิงชวนให้ชอบทัศนา ติดเชิงสนามหญ้าเบื้องล่างมีลำธารแล่นเป็นสายตลอดไป กระแสชลอันเย็นใสนี้ติดอยู่กับขอบหญ้าอันเขียวขจี. ประหนึ่งว่าลำธารนี้เป็นห้วงน้ำสำหรับบำรุงหญ้าให้สดชื่น. ในหมู่ไม้อีกข้างหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยใบและดอกไม้หอมต่าง ๆ อันเป็นต้นทางเข้าไปสู่ไร่ข้าวโพดจะเห็นยอดพลับพลาลอย แลพ้นส่องแสงพรายตาอยู่สพรั่ง บ้างก็ตั้งติดอยู่กับริมแม่น้ำ บ้างก็แลลิกล้ำเข้าไปอยู่ในทิวไม้ บ้างก็แลเห็นแต่รำไร เพราะลับป่าเข้ามามาก.

อายุดาย่างเท้ามุ่งตรงไปสู่ลำธาร. ครั้นถึงจึงเห็นเรือกัญญางามยิ่งลำหนึ่งจอดเทียบฝั่งอยู่ บรรดาผีพายล้วนแต่ชายหนุ่ม มีเครื่องแต่งตัวแล้วด้วยแพรไหมซึ่งตามริมและขอบประกอบด้นทองคำทั้งสิ้น. เหล่าผีพายนั้นพากันกวักมือเรียกอายุดา และกระทำการปฏิสันถารต้อนรับเขาด้วยความสนิทสนมเป็นอันดี ต่างเชิญชวนเขาให้ลงไปในเรือ แล้วพายไปในน้ำเกิดเป็นฟองขาวสอาดประดุจแก้วเจียระนัย. เรือกัญญาค่อยแล่นเลื่อนไปตามลำธารมีความเร็วขึ้นทีละน้อย ๆ และผ่านภูมิที่อันมีภาวะแปลกประหลาดออกไปทุกที เป็นที่สำราญใจแก่อายุดายิ่งนัก. เชิงผาและป่าไม้อันมีวรรณประกอบกลิ่นหอมด้วยบุบผาชาติมีระดาดาษเรียดไปตามชายฝั่งอันหล่อด้วยน้ำเย็นยะเยือกใจ. บรรดาผลไม้กำลังสุกห้อยย้อยอยู่เหนือน้ำเป็นพวง ๆ ทำให้เกิดเงางามเป็นรุ้งรวงชื่นยนพ้นน้ำแลอร่ามตา เหล่ากลิ่นสรรพมาลาที่ยานโรยก็ร่วงหล่นลงในลำเรือตลอดมา. คณาจตุบททวิบาทก็แฝงฝูงอยู่เกลื่อนทาง บ้างยืนยกหัวห้อยหางหันหาพวกกันเอง. บ้างตะเบ็งเสียงพระเพริยกเรียกลูกและเผ่าพันธุ์ บ้างยืนยันดื่มน้ำอยู่ชายฝั่งดังรูปปั้นประดิษฐ์ไว้ บ้างลำพองคะนองไล่กันอยู่บนลานหญ้า. เหล่าสกุณาก็ใช้ขนเคียงขานประสานเสียงมิขาดสาย

ต่อมาลำธารนั้นก็ขยายขนาดกว้างออกไปทุกที จนกระทั่งถึงที่กว้างเป็นทะเลสาปใหญ่. ทางฝั่งด้านหนึ่งครึ่งของทเลสาปนี้มีภูเขาเตี้ยลูกหนึ่งตั้งอยู่ แล้วมีหมู่ไม้ขึ้นล้อมเรียงรายไป. ในดงไม้นี้มีพลับพลาหลายแห่งวังหลายวัง โรงละคอนหลายโรง ตึกกว้านเจดียฐานรายเรียงอยู่เป็นอันมาก. ดูความงามของถาวรวัตถุเหล่านั้นประดุจยอกว่าเป็นมหานครใหญ่ในแคว้นนั้นทีเดียว. มีเรือใหญ่น้อยต่อเป็นรูปร่างต่าง ๆ กันกำลังแล่นใบอยู่บนผืนน้ำในทเลสาป. ผู้นั่งอยู่ในเรือก็แต่งตัวสวยสำอางหลายอย่างหลายชนิด มีขงทิวติด

โยกสยักไปตามลมในลำหนึ่งมีคนแต่งตัวต่างๆ อย่างจะ ออกเล่น ละคอน ในลำหนึ่งล้วนแต่เล่น เครื่องดีดสีตีเป่า ประโคม อยู่ครื้นเครง ลำหนึ่ง ประดับประดาด้วยผลไม้ดอกไม้ ใบไม้ และมีเครื่องดื่มทุกชนิด ตั้งไว้ได้ชั้นเชิง เปน ระดับ รวมนับว่าเปนบรรยันที่แวดล้อมด้วย ความสุขสำราญ แลดงาม เจริญตา ยิ่งกว่าเทพบุตร์และเทพธิดาอีก. เมื่อแลไปที่ตรงเนินเขาเล็กนั้น จะเห็นมีน้ำตก กำลังไหลย่า อยู่เปน น่ากระดาน และที่ตามใต้เพิงผามีเถาองุ่นห้อยย้อยดังจะหยดลงน้ำกำลังมีลูกดกเปนพวงแกว่งไกวไปมา ถึงแม้ใบจะดกหนา ก็มีสามารถจะปกยีดลูกให้มิดเม้นจาก สายตาของผู้มองดูได้ ที่ตรงไกลสุดสายตาไป ทางฝั่งทเลสาปซึ่งมีน้ำใสประดุจสีแก้วนิลแห่งหนึ่ง เปนหาดยาวมีทรายเหลืองอร่ามประดุจลอองทอง ณหาดทรายนั้นมีลำชารแยกออกไป สองสายเลียบ เชิงเขาไปทั้งทางซ้ายและขวา ต่อมาลำชารทั้งสองนี้เลียไหลหายเข้าไปใน ดงไม้ใหญ่ และทุ่งนาป่าละเมาะอันเปนดินแดน ของภูมิประเทศที่ยื่นเหยียดออกมานั้น. ในตำบลนี้มียอดปราสาทราชมณเฑียรและยอดโบสถ์ยอดบ้านยอดเจดีย์ฐานล้วนปิดทองแลเหลืองอร่าม บางแห่งก็ลับเห็นแต่รำไรอยู่ในทิวไม้ บางแห่งก็สูงไสวสว่างพ้า เปนเครื่องประดับประดาประกอบภูมิประเทศของอุทยานชัสคิให้รุ่งเรืองด้วยประการฉะนี้.

พลพายซึ่งพายเรือมานั้นได้ ร้องเพลงสลับกันกับขังหวะพายเปนระยะ จนมาใกล้จะถึงฝั่งตรงกึ่งกลางของทเลสาป ซึ่งมีหญ้าขึ้นเขียวชะอ่ม และมีต้นชีดา รายเรียง เปนระดับ. ณที่นี้เปนตำบลที่อาบูดาจะมาขึ้นยก. พอเรือกัญญาเทียบฝั่งก็มีนางงามทั้งสิบมีเครื่องประดับเหมือนกับนางไม้ ออกมายืนคอยรับ อาบูดาอยู่แล้ว และทำการปฏิสันถารแก่เขาด้วยวาจาอันเสนาะโสตอย่างยิ่ง. ส่วนเรือกัญญาเมื่อได้ส่งอาบูดาขึ้นยกแล้ว ก็แล่นกลับลับหายไปในห้วงน้ำ อัน กว้างใหญ่ ของ ทเลสาป นั้นเอง. นางทั้งสิบก็อัญเชิญอาบูดาให้ออกเดินหน้าและพาเขา ขึ้นสู่ หมู่ ปราสาท ซึ่งตั้ง เรียราย อยู่บน ภเขาเล็ก.

เมื่อนางงามได้พาอาบูดาผ่านถนนสายเล็กๆ ซึ่งเปนทางร่มเย็น สบายเพราะมี ต้นไม้ผล และไม้ดอกขึ้นเปนแถว อยู่ สองข้างถนน หลายสายแล้ว ก็มาถึงโรงงานแห่งหนึ่ง ด้านหน้าหันออกสู่ทเลสาปซึ่งเปนปลายทางจากที่ๆเขาได้เดินมา. ต่อแต่นี้ไปเปนทางเล็กอยู่ในท่ามกลางดงไม้ดอกสำหรับเดินเข้าสู่วัง และที่

วังนั้นประดับล้วนด้วยรูปแกะสลักอย่างวิจิตรตระการตามองเห็นได้แต่ไกล. บรรดาเครื่องตกแต่งอย่างอื่นก็ขัดเปนเงางาม, สมเปนสถานที่ ๆ ควรอยู่ได้ด้วยความสุขกายและใจยิ่งนัก.

ครั้นมาถึงวัง นางทั้งสิบก็พาอายุดาเข้าไปในห้องโถงของประสาทใหญ่หลังหนึ่ง ในนี้มีรูปแกะ รูปปั้น และรูปสลัก เปนท่าทางต่าง ๆ ตั้งอยู่ทั่วห้อง; บ้างก็ทำเปนรูปนางไม้. บ้างเปนรูปนางคงคา และรูปเทพารักษ์อื่น ๆ อีกเปนอันมาก. ในระวางที่ตั้งรูปเหล่านี้ยังมีภาพเขียนสีสดใสงามเจริญตา บางภาพวาดเปนหมู่ชนประชุมเลี้ยงเครื่องว่างกันอยู่ บ้างเปนเถาองุ่นที่กำลังมีลูกสุกย้อยห้อยลงมาเปนพวง ๆ ราวกับจะปลิดปลดออกได้จริง ๆ บ้างวาดเปนประชาชนกำลังแต่งตัวแปลก ๆ และกำลังมีความรื่นเริงฉลองนักขัตรฤกษ์ตามฤดูกาล. บ้างวาดเปนราชบริพารในราชสำนักกำลังเข้าที่ประชุม บ้างกำลังหัดว่ายน้ำให้ต้องด้วยตำราเพื่อหาความสุขสำหรับตัว บ้างกำลังรวมเต้นรำกันอยู่หลายชั้นหลายตระกูล มิได้เลือกหน้า ประสงค์แต่จะหาความสุขสำราญในเวลาว่างงานเปนที่ตั้ง. บรรดาภาพเหล่านี้วาดด้วยสีสดใสทุกชนิด ทั้งหน้าตาท่าทางของภาพก็ดูถูกต้องตามศิลปกิจ ครั้นอายุดายิ่งพิศก็ยิ่งเห็นประดุจภาพเหล่านั้นจะยิ้มแย้มและลุกขึ้นเต้นโลดได้จริง ๆ.

สิบนางเดินพานายวาณิชเลยเข้าไปถึงห้องใน ฝาห้องนี้มีกระจกเงาใหญ่ย่อเหลี่ยมรอบทุกด้านติดกันเปนแผ่นเดียว. ซึ่งช่วยส่งเสริมสีสง่างามของสิบนางให้บังเกิดเงารอยไปได้หมื่นลักษณะ ความปรากฏอันนี้เหลืออายุดาจะเข้าใจได้ในความรู้สึกแห่งประสาททั้งมวลของเขา จึงบังเกิดความพิศวงงงงวยสุดที่จะรำพรรณ. จากห้องนี้มีประตูเปิดเข้าไปในห้องกลมกว้างใหญ่ แลสว่างไสวไปด้วยแสงแดดซึ่งส่องลอดลงมาจากหลังคาโดมเบื้องบน. ตามข้าง ๆ ห้องนี้มีเสาใหญ่ทำเปนเครื่องหมายแห่งความศิริมงคลหลายประการตั้งยันรับหลังคาโดมไว้ ในระวางกลางห้องกลมนี้อายุดาเห็นมีอ่างอาบน้ำใบหนึ่งใหญ่ตั้งเตรียมอยู่ และรอบอ่างนี้มีประตูล้อมอยู่สิบเอ็ดประตูโดยรอบ. ซึ่งในจำนวนประตูเหล่านี้เขาได้เปิดเข้ามาประตูหนึ่งตามคำแนะนำของสิบนาง และขณะนั้นเขอกำลังเตรียมการปรุงน้ำอาบอันอบอุ่นและมีกลิ่นหอมหลายอย่างให้แก่อายุดา.

ครั้นอายุดาอาบน้ำเสร็จแล้ว ข้าเผ้าทั้งสิบ

ของเขาก็นำออกจากห้องกลมนี้ไปโดยประตูอีกด้านหนึ่ง ก็มาถึงในห้องใหม่มีอากาศแล่นได้รอบด้าน และมีเครื่องแต่งตัวอย่างงามบรรเจิดทั้งนั้น. ณที่นั้นนางข้าเฝ้าได้นำเอาเครื่องชุดสีชมพูซึ่งทำด้วยดิ้นเงินทอง และไข่มุกด์เป็นกิ่งไม้และดอกไม้มาให้แก่เขา. เมื่ออาบูดาประดับร่างด้วยเครื่องสิ้นเสร็จแล้ว นางสาวใช้ก็นำน้ำหอมมาประพรมแล้วผัดหน้าให้ดูผิวพรรณผ่องใสเสมือนกลับเป็นหนุ่มขึ้นครั้งที่สอง.

เมื่อประตูบานหนึ่งของห้องนี้ได้เผยออก นางทั้งสิบก็พาอาบูดาเข้าไปในห้องใหญ่อีกห้องหนึ่ง และเชิญเขานั่งลงที่โต๊ะซึ่งมีอาหารล้วนแต่ของหายากตั้งเตรียมไว้เต็มแล้ว. อาบูดากับข้าเฝ้างาม ๆ ทั้งสิบได้นั่งลงกินอาหารที่โต๊ะพร้อมกัน ส่วนผู้ที่อยู่งานปฏิบัตินั้นคือพวกภูตที่แลไม่เห็นตัว. มันนำเอาเหล้าองุ่นที่กำลังเป็นฟองฟูมาให้ นำน้ำจิ้มอย่างรสสูงที่สุดมาให้ ผลไม้ทุกชนิด. น้ำหวาน, สาลีของเปอร์เซีย สัปรด ผลองุ่น ผลทับทิม และผลไม้อื่นบรรดาที่มีรส จนรวมเป็นกองใหญ่ทำให้ผู้กินเองไม่รู้จะหยิบอย่างไหนถูกแล้วต่อมาถึงเหล้าองุ่นอย่างฉุนซึ่งที่แท้ต้องห้ามตามวินัยของผู้ถือสาสนามะหมัด แต่หามีการห้ามปรามในอุทยานชาชัสดิ์ไม่ ตอนสุดท้ายถึงขนมบรรดาที่มีรสชาติประหลาดหลากล้วนแต่ชวนกินสิ้นทั้งนั้น.

ขณะที่กำลังกินผลไม้และของหวานนี้ เหล่านางทั้งสิบก็ผลัดกันบรรสานเสียงขับร้องเป็นทำนองเพลงเพราะน่าจับใจ ทำให้อาบูดารู้สึกสำราญจนเลือดขึ้นหน้าและดวงตาเป็นมัน บรรดาเพลงที่สิบนางแข่งกันร้องนั้นเขาตัดสินว่าควรได้รับความชมเชยเท่ากันหมด ครั้นการกินอาหารเสร็จและล้างมือแล้วก็พอถึงเวลาเย็น นางน่ารักเหล่านั้นจึงนำอาบูดาเดินออกมาตามสวนหลวง.

หลังจากการเดินผ่านที่น้ำพุซึ่งทำเป็นนานาภาพหลายแห่งและผ่านดงไม้หอมมาหลายหมู่ จึงทลุออกที่ยังแจ้งเตียนรายแห่งหนึ่งมีพวกหนุ่มสาวยืนชุมนุมกันอยู่เป็นหมู่ ๆ ล้วนแต่แต่งตัวอย่างงดงามสิ้นทั้งนั้น บรรดาชนต่างชาติต่างภาษาและต่างสวยต่างงามจะเห็นมีปะปนอยู่ในที่นั้นทั่วทุกแห่ง ภาษาที่ใช้โต้ตอบกันก็มีแปลก ๆ เป็นที่น่าเพลิดเพลินใจยิ่งนัก. สุราเย็น ผลไม้ ขนม ครีม เหล้าองุ่น ล้วนตั้งอยู่ตามขอบที่แจ้งซึ่งดอกไม้โปรยปรายหอมตระหลบไปด้วยกลิ่นกุหลาบและมลิ. ตามใต้ต้นไม้ใหญ่ ๆ ก็มีแตรวงกำลังบรรเลงอยู่หวั่นไหว.

บ้างทำเพลงยั่วยวนใจ ทำให้ผู้ฟังเกิดคึกคักแข็งแรงขึ้น บ้างทำเพลงอย่างราบรื่นโอดครวญชวนให้ผู้ฟังใจแห้งเหี่ยว.

ขณะที่อาบูดามาถึงศูนย์กลางของที่แจ้งอันกว้างใหญ่นั้น พระอาทิตย์จวนจะอัสดงคตอยู่แล้ว และนางทั้งสิบซึ่งเปนบริษัทของเขาก็ปลีกตัวไป ด้วยหวังจะให้เขาเลือกเข้ารวมกับพวกใดพวกหนึ่งซึ่งกำลังร่าเริงอยู่นั้นแต่ตามอำเภอใจ. ณที่นี้อาบูดาได้แลเห็นปราสาทใหญ่หลังหนึ่ง สร้างอยู่บนพื้นรายอันมีดินชาติขึ้นเชิงชะอุ่ม และมีต้นปามสูงๆ ขึ้นล้อมอยู่โดยรอบ ภายใต้ต้นปามนี้มีต้นไม้เล็ก ๆ ทำเปนพุ่มชุ้มเชิงขึ้นอยู่เรียงรายไว้ระยะเท่า ๆ กันน่าชมนัก. ตัวปราสาทมีสัณฐานยาวเปนสี่เหลี่ยมผืนผ้า ประกอบด้วยเสาปูนปั้นเปนลวดลายและนานาภาพถึงเจ็ดร้อยเสา บรรดาประชาชนเมื่อเที่ยวเดินชมภาพตามภูมิที่ จนอิ่มใจแล้วก็พากันเข้าไปภายใน. อาบูดาก็พลอยเดินเข้าไปกับฝูงชนเหล่านั้นด้วย. ภายในห้องโถงนี้มีเทียนไขจุดปักไว้บนเชิงเทียนแก้วเจียระนัยส่องแสงสว่างไปทั่วทั้งห้อง มีเตียงลาดด้วยกำมะหยี่ไหมตั้งอยู่หลายเตียง และที่เหนือเตียงนี้มีกระโจมแพรห้อยลงมาจากเพดาน ดูคล้ายกับฉัตรสีต่าง ๆ. เมื่อเหล่าชนชายหญิงเข้าชุมนุมอยู่ในห้องนี้ ไม่ช้าก็ได้ยินเสียงสังคีตบรรเลงเพลงออกมาจากระเบียงห้องข้างหนึ่ง ชวนให้จับคู่เข้าเต้นรำกันโดยเอิกเกริก แม้อาบูดาผู้มีวัยอยู่ในปัจฉิมกาลยังต้องเลือกคู่เข้ารวมเต้นรำกับเขาด้วย ครั้นเวลาล่วงไปหลายชั่วนาฬิกา การกีฬาสำหรับกายบริหารนี้บังเกิดคุณประโยชน์เห็นทันตา เพราะเร้าให้ไฟชาติของชนเหล่านั้นทวีกำลังกล้าขนกระหายอาหารขึ้นอีก.

หญิงชายที่เคยจับคู่เต้นรำมาแต่เดิม ครั้นหยุดพักผ่อนพอหายเหนื่อยแล้ว ก็พากันจูงมือเดินเข้าไปยังโต๊ะอาหารที่เตรียมไว้เสร็จ อาบูดาเห็นดังนั้นก็ขยับตัวจะลุกเดินไปที่โต๊ะบ้าง แต่สตรีผู้เปนคู่เต้นรำของเขาเอามือยุดชายเสื้อไว้ แล้วบอกให้รอคอยจนกว่าพระราชินีจะเสด็จมาเข้าประทับโต๊ะ เพื่อเปนเกียรติยศก่อน. ในไม่ช้าก็ได้ยินเสียงสังคีตดังขึ้นแต่เบา ๆ และมีพวกนางนักร้องหมู่สำรับหนึ่งร้อยคนเดินร้องเพลงเปนขบวนออกมาพร้อมๆกัน. พอสิ้นขบวนนางนักร้องเพลงหมู่ ก็มีนางสาวอีกสี่สิบคน พากันเต้นรำเข้ามาพลางเอาดอกกุหลาบสาดโปรยไปรอบห้อง ในบัดใจ มีเด็กชายสิบสองคนแต่งตัวอย่างงาม ถือกลดคันใหญ่ มีพุ่มระย้าเดินเข้ามา และภายใต้กลดนั้นคือองค์พระราชินี

กำลังทรงพระดำเนินวยนาคมาด้วย. บรรดาชายหญิงที่ประชุมอยู่ในนั้น ครั้นเห็นพระราชินีเสด็จล่วงพระทวารเข้ามา ต่างก็พากันย่อกายลงหมอบรายไปทั้งห้อง.

เมื่อพระราชินีเสด็จขึ้นประทับบนราชบัลลังก์ซึ่งตั้งอยู่ทางปลายห้องข้างหนึ่งแล้ว, จึงมีพระเสาวนีให้หาผู้แปลกหน้าซึ่งเข้ามาเยี่ยมราชนิเวศของพระนางตั้งแต่เมื่อวันที่ล่วงมา ในเวลาที่ผู้ประชุมเหล่านั้นจะเริ่มการกินเลี้ยงของหลวงกัน. ทันใดนั้นข้าเฝ้าก็นำอาบูดาเข้ามา ณะเพาะพระพักตร์ ส่วนอาบูดานั้นลงหมอบก้มหน้านิ่งอยู่ แทบฝ่าพระยาทของพระราชินีซึ่งทรงโปรดยื่นพระหัตถ์มาให้เขากระทำความเคารพและรับสั่งให้ลุกขึ้น.

"ท่านอาบูดาผู้เจริญ," พระราชินีรับสั่ง, "ท่านเป็นผู้เคราะห์ดีนัก. กุศลหนหลังจึงนำท่านเข้ามาสู่อาณาเขตต์อันสนุกสบายนี้ได้. แต่ประเทศนี้ไซ่อื่นไกลคือกลางทรวงของหุบผาบ๊อกชิมที่ท่านเคยประสพมาแล้วนั้นเอง. เข้าจอมภูตผู้มีความริษยาแก่ความสุขสำราญ ซึ่งเราได้รับอยู่ในเขตต์นี้ จึงได้พยายามพรากหิบเหล็กและลูกกุญแจนั้นไปเสียคนละทาง และในหิบเหล็กนั้น กล่าวกันว่ามีแก้วสารพัดนึกของออโรมานิสใส่ไว้ ข้าแต่อาบูดา! ท่านเป็นมนุษย์ผู้ยังข้องอยู่ในความตาย การที่ท่านขวนขวาย จะแสวงหาของสองสิ่งนี้มาประมวลไว้ในที่อันเดียวกัน ย่อมนับว่าธุระกิจนี้มีคุณค่ายิ่งนัก. เห็นได้ว่าท่านมีความรักพวกย่าวไพร่เป็นอันมาก. เชิญเถิดท่านผู้เป็นเจ้าแห่งความหวังของเรา, เราขออัญเชิญท่านมารวมรับความสำราญกับพวกเราในเขตต์อุทยานแห่งความสุขนี้."

เมื่อพระนางมีพระเสาวนีดังนี้แล้ว จึงรับสั่งแก่ราชบริพารให้กระทำความเคารพและให้เกียรติยศแก่อาบูดา เช่นเดียวกับที่พวกนั้นต้องปฏิบัติแก่พระนาง. แล้วยังเชื้อเชิญวิงวอนด้วยความยินดีให้เขาขึ้นร่วมพระแท่นที่อันเดียวกับเธอ. อาบูดารู้สึกว่าขณะนั้นเขามีความสุขสำราญที่สุดที่ชาติมนุษย์ด้วยกันจะพึงมีได้ ความงามของพระราชินีรวมทั้งความอารีรับรองเขาโดยอ่อนโยนเช่นนั้น เป็นเหตุให้เขาบังเกิดความยินดีทราบซ่านไปทั่วสรรพางค์กาย. ครั้นเสร็จการเลี้ยงหลวงอันบรมสุขเห็นปานนั้น บรรดาผู้มาประชุมก็พากันกลับหมด ห้องโถงอันเป็นท้องพระโรงก็ค่อยเบาเสียงลงทีละน้อย จนเงียบสงัดในที่สุด. ประพฤติการอันนี้แสดงให้เห็นความเป็นไปในรัตติกาลแห่งอุทยานชาชัสดิมดังนี้เสมอมิได้ขาด. ครั้นรุ่งทิวาวาร

ความเอิกเริกมเหาฬาร ของบ้านเมืองก็กลับฟื้นขึ้นอีกใหม่. ฝ่ายอาบูดายังเกิดความทุรนร้อนใจในเรื่องธุระกิจของเขา จน เหลือ ที่ จะ ทนทาน. จึงอ้อนวอนพระราชินีให้ประทานลูกกุญแจของหิบเหล็กแก่เขา.

"ข้าแต่ท่านอาบูดาที่รัก," พระราชินีทรงตอบ, "ขอท่านจงทราบว่าหิบเหล็กก็ได้มาอยู่ในกลางวิหารของฉันแล้ว ลูกกุญแจสำหรับไขหิบนั้นก็อยู่นี่ เชิญท่านอาบูดาผู้เปนศริชนจงรับไปเถิด เมื่อเปิดหิบออกแล้วท่านจะได้เปน เจ้าของ แก้วสารพัตรนึก ของ ออโรมานิสซึ่งนับว่าเปนขุมทรัพย์อันประเสริฐที่ท่านจะใช้ซื้อความสุขของมนุษย์ได้ โดยไม่มีที่สิ้นสุด."

อาบูดาดีใจเปนนักหนา. พอได้รับลูกกุญแจแล้วจึงกระโดดลงจากพลับพลาบ่ายหน้าวิ่งตรงเข้าสู่ในวิหาร. ครั้นมาถึงหิบเหล็กเขาก็หยิบลูกกุญแจเข้าไขโดยตะลีตะลาน ราวกับว่าพึงจะได้มาพบหิบนี้เปนครั้งแรก. ส่วนแม่กุญแจซึ่งใส่หิบอยู่นั้น พอถูกลูกเข้ายังมิทันจะบิดไกก้านก็หลุดงอกให้ทันที. ในทำนองนี้ไม่ทันที่อีดใจอาบูดาก็ไขแม่กุญแจออกได้ถึงสี่สิบเก้าอันโดยสดวกและสบายใจทั้งนั้น ครั้นถึงคราวจะไขแม่กุญแจ อันสุดท้าย เขาจึงร้องขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า "ข้าแต่พระราชินี ! เชิญเสด็จมานี่, มาทอดพระเนตร์ ผลสำเร็จแห่งประพฤติการ ที่ข้าพเจ้าได้ พยายาม มา แล้ว." พอว่าขาดคำลงลูกกุญแจดอกสุดท้าย ก็สำผัสกับแม่กุญแจในขณะเดียว กับที่ พระราชินีเสด็จมาถึง. อาบูดาจึงทูลวอนพระนางให้ อยู่คอยดูสมบัติอันประเสริฐภายใน ทั้งจะได้ช่วยแสดงความยินดีกับเขาด้วย แต่พอเขาก้มตัวลงจับฝาหิบเหล็กจะยกเปิดขึ้น ทันใดนั้นก็บังเกิดความมืดมนท้องฟ้าไปทั่ววิหาร แล้วได้ยินเสียงอสนีคำรนร้องอยู่รอบตัว สายฟ้าก็ฉายแสงแวบวายแปลบปลาบเข้านัยน์ตาทั่วทุกด้าน ทำให้อาบูดาสนเท่ห์ใจยืนตลึงอยู่กับที่.

เสียงร้องกรีดกราดหวาดหวีดของลนมนารีที่อยู่ใน พลับพลา ก็ดังลั่น แล่นเข้าสู่โสตร์ของเขาไม่ขาดสาย เพราะยางคนถูกไฟฟ้าไหม้ มอดลงทันที ข้างก็ถูกอิฐปูนและเครื่องบนของวิหารที่หักพังลงมา ทับถมขมดิน จนสิ้นชีพอยู่กับที่ ข้างก็ออกวิ่งหนีเพราะเสียขวัญ พอพบหน้ากันต่างตรงเข้าสู้ยอยุดตยต่อยถึงแก่ความตายอยู่เกลื่อนกลาด. ไฟฟ้ายังแผลงอำนาจเข้าลามไหม้ พระราชินีผู้มีโฉมอันงามให้อันตรธานไปต่อหน้าของอาบูดา ดูน่าสยดสยองยิ่งนัก. แต่มิช้าก็ปรากฏเปนรูปของยายค่อมแคระขึ้นตรงที่ ๆ พระราชินีประทับยืนอยู่ ดวง

ตาของแก กำลังฉายแสงวาวสะแดงว่ามีความกราดเกรี้ยวยิ่งนัก.

"เจ้านี่มีความร้ายและระยำเท่ากัน," ยายค่อมส่งเสียงแหลมเสียดแทงเข้าหัวใจของอาบูดา "เจ้าอาจใจเพียงไรจึงมาเที่ยวเสาะหาแก้วสารพัดนึกของออโรมานิสถึงในอุทยานที่มีความงามปานสวรรค์เช่นนี้? แต่เอาเถิด, ข้าจะปล่อยให้เจ้าสำราญกายในฐานะที่เจ้าชอบใจสถานที่นี้จงเป็นเรือนจำของเจ้า เจ้าจงเดินเล่นตามสบายใจในบริเวณนี้ และเจ้าจะคิดหาความสนุกสบายอย่างไรก็แล้วแต่ใจจะเลือกเอา."

ว่าฉะนี้แล้วยายค่อมจึงเอาไม้เท้าตีอาบูดาและทันใดนั้นร่างของแกก็อันตรธานหายไปกับที่ อาบูดาต้องเจ็บปวดเพราะถูกตีด้วยไม้เท้าแล้วมีหน้าซ้ำยังต้องรับความหวาดหวั่นและว้าเหว่ใจ เพราะได้ยินเสียงครวญครางของคนที่กำลังจะตายอยู่รอบข้าง. เขาออกเดินไปตามทางซึ่งบัดนี้กลายเป็นเหมือนในถ้ำไม่มีแสงสว่างเลย และทางที่กำลังเดินอยู่นั้นเขาเข้าใจว่าหาที่สิ้นสุดมิได้. ทุกๆก้าวที่เขาค่อยย่องย่างไป เท้าได้เหยียบลงถูกสัตว์มีพิษร้ายทุกครั้งตามทางที่ผ่านไป ก็ได้ยินแต่เสียงงูพ่นพ่อไม่ขาดสาย. เขียดและคางคกก็กระโดดมาโดนตัวอยู่ตุบตับ. บรรดางูก็เข้าพันขาและพ่นพิษใส่ผ้าตั้งร้อยพันแห่ง. อาบูดาได้เดินไปมาอยู่ในปล่องมืดดังนี้ มีความสะทกสะท้านและคับแค้นใจจนสุดประมาณ เมื่อเวลาก้าวขาไปครั้งหนึ่ง ๆ ก็สะดุดโน่นโดนนี่ ทำให้กายหันเหซวดเซไปไม่สามารถจะตั้งตัวได้ตรง. การทรมานอันสาหัสนี้สุดที่อาบูดาจะแข็งขืนความโทมนัสไว้อีกต่อไปได้. เมื่อก้าวขาถลำถลากลงที่ไรน้ำตาก็หลั่งไหลพรากลงทีนั้น. ตั้งแต่ออกเดินวกเวียนไปมาเพื่อค้นหาที่สุดของทางนั้นอยู่พักใหญ่ ก็มีอะไรอย่างหนึ่งเข้าดึงขาของเขาไว้ เขาตกใจคิดว่าถูกงูใหญ่รัดก็ร้องเรียกเสียงลั่นออกมาด้วยความกลัว ขณะนั้นเกิดมีเสียง ๆ หนึ่งเหมือนเสียงคนที่หมดหวังแล้ว ได้พูดออกมาดังนี้ :—

"เจ้าเป็นคนใจอำมหิตอย่างไร จึงยังคงชีวิตอยู่ได้ในถ้ำของความเปลี่ยวและความตายเช่นนี้?"

แม้ว่าอาบูดาจะตกอยู่ในความกลัวอันร้ายแรงเช่นนั้นก็ดี. เขายังไม่หมดสติและรู้สึกอุ่นใจที่จะมาได้เพื่อนในยามที่เขากำลังตกอยู่ในสถานที่อันมหาวิบาก จึงตอบว่า.

"ฉันเป็นคนใจร้ายจริงดังท่านว่า จึงได้พาตัวให้คิดผิดทาง เที่ยวมาค้นหาแก้วสาร

พัตร์นิกของออโรมานิสถิ่งที่นี้."

"เจ้าช่างบัดซบเสียนี่กระไร," เสียงนั้นตอบ, "ควรหรือมาเข้าใจว่าความสนุกสบายอย่างเพ้อเพ้อจะเปนทางนำไปถึงของวิเศษเช่นนั้นได้. ของสิ่งนี้หากจะว่าจะซื้อหาโดยราคาถูกๆก็ได้ แต่หนทางที่จะไปให้พบนั้นลำยากมาก เพราะเปนทางกันดารและของนั้นอยู่บนภูเขาสูงนัก."

"อนิจจาเอ๋ย!" อาบูดาร้องตอบ, "แก้วสารพัตร์นิกนั้นจะเปนอย่างไรหรืออยู่แห่งหนตำบลใดก็ไม่เกี่ยวข้องกับฉันเลย เพราะเวลานี้ฉันตกอยู่ในที่ล้อมของกำแพงแห่งความร้ายกาจรอบทุกด้าน"

"จากที่นี้ไปเรามีแต่จะขึ้น ไม่มีตกต่ำลงอีกแล้ว," เสียงนั้นตอบ, "เมื่อเราไปถึงที่ก้นถ้ำ และบางที่ที่ตรงนั้นจะเปนบ่อแร่อันอุดมด้วย เจ้าจงพยายามเดินไปตามทางที่คดเคี้ยวและลำบากอยู่สักหน่อย ในไม่ช้าจะถึงที่ๆเปนเนินและมีขั้นเหมือนบรรไดสำหรับเดินขึ้นไปข้างบน."

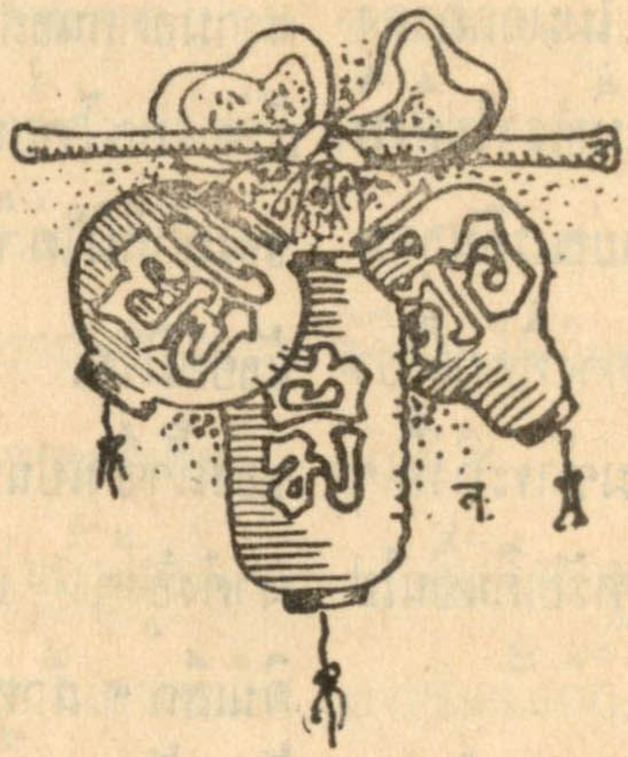
"โอ! ข้าแต่ท่านผู้เปนสหาย, หรือเปนภูต หรือเปนอะไรก็ตาม." อาบูดากล่าว, "โปรดสงเคราะห์ข้าพเจ้าให้เข้าทางได้เถิด แล้วจะไม่มีอันตรายใดๆมากั้นกางข้าพเจ้าได้ทั้งนั้น เพราะธรรมดาคนที่หมดหวังแล้วจะมีอะไรที่ต้องกลัวอีกเล่า?"

"ถ้ากระนั้นเจ้าจงเดินไปตามทางที่ลาดต่ำลงในท้องถ้ำนี้เถิด" เสียงนั้นตอบ, "ไม่ต้องกลัวและหยุดนึกว่าจะขึ้นข้างบนได้โดยอย่างไร. เพราะตรงที่ต่ำที่สุดของถ้ำนี้มีช่องเปิดเปนทางให้เจ้าเดินขึ้นสู่เบื้องบนได้."

พอเสียงที่พูดนั้นสิ้นลง อาบูดารู้สึกว่ายกเท้าก้าวเดินไปได้โดยสดวก หาอะไรเปนเครื่องกีดขวางอย่างแต่ก่อนมิได้ และเริ่มรู้ตัวว่าทางที่เขากำลังเดินไปนั้นมีแต่เทลาดลงสู่เบื้องต่ำทุกที. เมื่อยิ่งเดินต่ำลงไปทางก็ยิ่งเย็นยกและเหม็นอับมากขึ้น ถึงกระนั้นเขาก็มิได้ละความอดทนอุสส่าห์คลานลอดหลังถ้ำที่ต่ำๆไปบ้าง ยกโคลนและท่องน้ำไปบ้าง ความมืดของถ้ำก็มิได้จืดจาง จะหาแสงสว่างแต่สักน้อยก็มิได้. ในที่สุดเขาได้ยินมาจนถึงมุมของถ้ำซึ่งเปนทางต้น ได้ยินเสียงลมพัดเข้ามาดังอู้ๆ เขาจึงเอามือคลำไปพบขั้นบรรไดดินเล็กๆสำหรับก้าวขึ้นข้างบน แต่ขั้นบรรไดนี้คดเคี้ยวระยะสั้นบ้างยาวบ้าง หาสม่ำเสมอกันไม่. ทั้งมีดินและผงปกคลุมที่สำหรับเหยียบไว้จนหนาที่จะยืนยันไม่ถนัด กว่าอาบูดาจะก้าวขึ้นไปได้ทีละขั้นก็ต้องขุดคุ้ยดินเสียราวกับ

ตุ่นขุดรู พอเขาก้าวขึ้นไปได้สี่ห้าขั้นดินและผงซึ่งอยู่เบื้องบนไม่มีอะไรจะทานเพราะข้างล่างถูกคุ้ยออก ก็พังเทลงมาทับอาบูดาตกลงยังก้นถ้ำอีก. เขาจึงต้องพยายามคุ้ยเขี่ยดินตะเกียกตะกายขึ้นไปใหม่ กว่าจะถึงที่เก่าได้ก็สิ้นเวลามิใช่น้อย. ความยากลำบากในเรื่องพยายามขึ้นบรรได แม้จะหนักหนาถึงเพียงนี้ อาบูดายังเห็นดีกว่าจะทนทุกข์ทรมานอยู่ในถ้ำซึ่งมืดล้วนแล้วแต่ความร้ายกาจทั้งสิ้น.

หลังจากการขุดคุ้ยดินขึ้นข้างขึ้นไปเป็นเวลานาน อาบูดาได้มาถึงที่แห่งหนึ่งคล้ายกับที่สำหรับพักน้อย ๆ ต่อแต่นี้ขึ้นไปขั้นบรรไดมีระยะยาวขึ้น พอเขาก้าวขึ้นไปได้ไม่กี่ขั้นตาก็จับเห็นแสงสว่างแวมวาวขึ้นน้อย ๆ. ครั้นเขาก้าวต่อขึ้นไปอีก จึงได้ยินเสียงคนตะโกนร้องเอะอะอลหม่านอยู่เบื้องบน เขาก็พยายามยื่นต่อขึ้นไป จนถึงที่สูงสุด และเห็นเป็นโพลง พอครือ ๆ กับที่ตัวคนจะคลานรอดออกไปได้ แต่เสียงโห่ร้องกาหลอยู่ภายนอก ทำให้เขาตกใจถึงต้องชะงักไม่กล้าคลานลอดออกไป เพราะไม่ทราบว่าจะมีเหตุดีหรือร้ายเกิดขึ้นแก่ตัวเขา แต่ในที่สุดเขาคิดตกว่า แม้จะขืนรอคอยอยู่ในถ้ำความตายคงต้องมาถึงตัวเหมือนกัน จะดิ้นร้ายอย่างไรก็ขืนไปประจันหน้ากันบนพื้นดินดีกว่า คิดฉะนี้แล้วเขาก็ลอดโพลงขึ้นไปข้างบนโดยอาการองอาจ.

๒๑๕ สิ่งในโลกล้วนเป็นของลวงทั้งนั้น แม้ท่านเองก็ยังลวงท่านเอง ความมัวเมาจงอย่างำท่านทุกเมื่อเลย

ของ ฉ. ล. พิชยญาติ

ทศนฤทุมนาการ

◎ อินทรวิเชียรฉันท์ ฯ

There are ten tbings for which no one has never yet been sorry.

กิจสิบประการมี และมิมีประชาใด
จักทุกข์ทะเวศใน มนเมื่อกระทำตาม.

1. For doing good to all.

หนึ่ง, คือเพราะบำเพ็ญ คุณเด่นพยายาม
แผ่สุขประโยชน์งาม ทนุทั่วประชาชน.

2. For speaking evil to none.

ข้อสอง, ก็คือยั้ง สติตั้งดำรงตน
งดกล่าวระคายปน ฉะเพาะเกรงระคายคำ.

3. For hearing before judging.

สาม, ฟังกระแสความ ขณะยามเฉลยนำ.
แน่แล้วแหละจึงจำ จะพิภากษ์ตัดลง.

4. For thinking before speaking.

ข้อสี่, จะกล่าวพจน์ มธุรสแสดงจง
ตั้งจิตต์พิจารณ์ตรง มติแล้วและจึงควร.

5. For holding an angry tongue.

ข้อห้า, เพราะอดกลั้น พิอันจะลามลวน
ในคราวพิโรธหวน ทุรจิตต์อุบัติเบื้น.

6. For being kind to distressed.

ข้อหก, เพราะเมตตา กรุณาหทัยเพ็ญ
ต่อผู้ประสพเข็ญ จรพรากประจากภัย.

7. For asking pardon for all wrong.

เจ็ด, กล่าวลุแก่โทษ ผลโสดกระทำไป
พลั้งผิดชะนิดใด ก็บคิดจะแช่งชิน.

8. For being patient to every body.

ข้อแปด, เพราะอดกลั้น นรอันจะฝ่าฝืน
แกล้งทำกระหน่ำยิน เกะกะพาลระรานกวน.

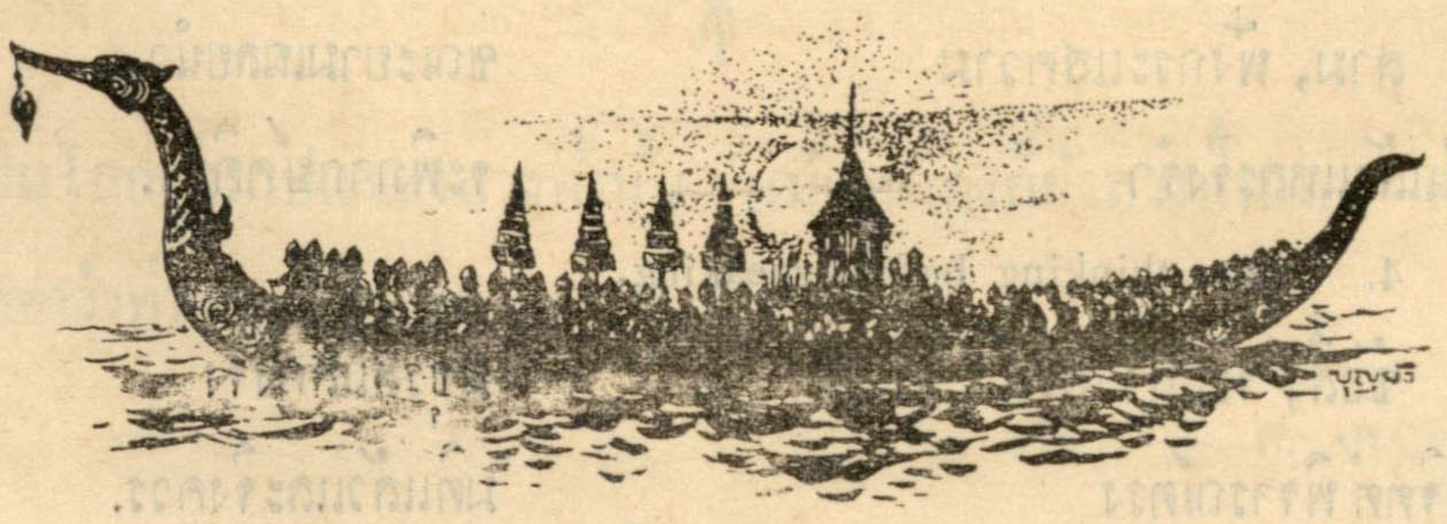
9. For stopping the mouth of the tale-bearer.

ข้อเก้า, เพราะไม่ฟัง ดุจดังนิทานสรวล.
เปลื้องเปล่าประโยชน์ควร คติใดบได้การย์.

10. For disbelieving evil report.

ข้อสิบ, เพราะไม่เชื่อ ขณะเมื่อสดับสาร
เรื่องร้ายและสาธารณ์, เพราะมิเป็นประโยชน์เลย. ๚ะ

ขุนจงจัดนิสสัย.

แถลงการณ์สาธารณสุขพิเศษ

เรื่อง

"ปัจจุบันพยาบาลในการคลอดบุตร์"

ในบ้านเมืองเราเวลานี้ แพทย์ประกาศนียบัตร์และนางผดุงครรภ์ผู้ได้รับการศึกษาอบรมแล้ว ยังนับว่ามีจำนวนต่ำกว่าความต้องการของพลเมืองอยู่มาก จึงมักจะปรากฏบ่อย ๆ ว่า เมื่อมีอาการคลอดบุตร์โดยปัจจุบันมักตามแพทย์หรือนางผดุงครรภ์มาไม่ทัน หรือบางทีไม่มีแพทย์เสียเลยในตำบลนั้น ก็เป็นได้ และยิ่งผู้ที่อยู่ตามชนบทห่างจากแพทย์ ก็มีความลำบากมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะแนะทางโดยย่อ ๆ ไว้สำหรับปัจจุบันพยาบาลในการคลอดบุตร์ ในเวลาที่มีการคลอดบุตร์โดยแพทย์หรือนางพยาบาลไม่มี หรือมาไม่ทัน

พอศีร์ษะเด็กคลอด ผู้พยาบาลควรใช้มือซ้ายกดส่วนบนของมดลูกที่ท้อง ค่อย ๆ กดดันตามมดลูกที่หดตัวให้เด็กออก และเมื่อเด็กคลอดแล้ว ให้กดบนมดลูกไว้จนกว่าแพทย์จะมาถึง หรือจนกว่ารกจะเคลื่อนออกหมดแล้ว ถ้าไม่ได้ทำตามวิธีง่าย ๆ เช่นนี้ มารดาอาจมีโลหิตออกมาก และอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ เมื่อศีร์ษะเด็กคลอด ผู้พยาบาลควรเอามือคลำดูที่คอเด็กว่าจะมีสายสดือพันอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามีควรขยายให้หลวม หรือรูดให้หลุดไปเสียจากคอเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องทำเช่นนี้โดยทันที เพราะเด็กอาจหายใจไม่ออกและตายได้ถ้าสายสดือนั้นพันคออยู่จนแน่น เมื่อเป็นที่แน่นอนว่าทุกสิ่งเรียบร้อย — คือไม่มีสายสดือพันคอ — แล้ว ผู้พยาบาลควรใช้มือขวาช้อนใต้ศีร์ษะเด็ก เพื่อพยุงลำตัวของเด็กซึ่งมักจะคลอดภายในสองสามวินาทีนั้น ให้ท้อดตรงออกไป

เด็กที่คลอดแล้วนั้น ถ้าแข็งแรงและมีสุขภาพดี มักจะเริ่มร้อง แต่ถ้าแทนที่จะร้องเด็กกลับนิ่งคล้ายกับไม่มีชีวิต ต้องพยายามทำให้เด็กหายใจโดยเร็วที่สุดที่จะเป็นได้ เพื่อความมุ่งหมายนี้ จักต้องเอามือตบที่ก้น หลัง หรือหน้าอกเด็ก ซึ่งโดยมากมักเป็นผลทำให้เด็กหายใจได้ แต่ถ้าทำเช่นนี้แล้ว และเด็กก็ยังไม่หายใจ ต้องช่วยทำการผายปอด

ให้แก่เด็ก

วิธีผายปอดนั้น คือ

จับแขนทั้งสองข้างของเด็ก ชูขึ้นตรงไปทางศีรษะซึ่งเปนการทำให้ปอดผาย แล้วจับแขนกลับลดลงแนบกับสีข้าง ซึ่งเปนการทำให้ปอดแฟบลง เมื่อขณะปอดผายนั้น มีที่ว่างในปอดมากขึ้น สำหรับให้ลมแล่นเข้าและในขณะที่ปอดแฟบลง ก็ไล่ให้ลมในปอดถ่ายออกมา นี่คือลักขณะของการหายใจ ให้ทำการผายปอดนาทีละประมาณ ๒๐ ครั้ง จนกว่าเด็กจะหายใจได้เอง

สมมุติว่าพอเด็กคลอด ก็เริ่มดิ้นรนและสลัดขาแขนโดยแรง จะควรทำอย่างไร? ถ้าทราบอยู่ว่าแพทย์จะมาถึงในไม่ช้าควรหันศีรษะเด็กไปทางปลายที่นอน เพื่อให้พ้นจากการเลอะเทอะน้ำที่ขับออก และใช้ผ้าที่สอาดหุ้มห่อเด็กไว้ นอกจากนั้น ไม่จำเปนต้องทำอย่างอื่นอีก แต่ถ้าไม่แน่ใจว่าแพทย์จะมาได้เมื่อไร หรือถ้าอยู่ตามชนบทที่หาแพทย์ไม่ใคร่ได้ ก็มักจำเปนต้องตัดสายสดือเอง

วิธีตัดสายสดือนั้น ควรทำดังนี้ คือ

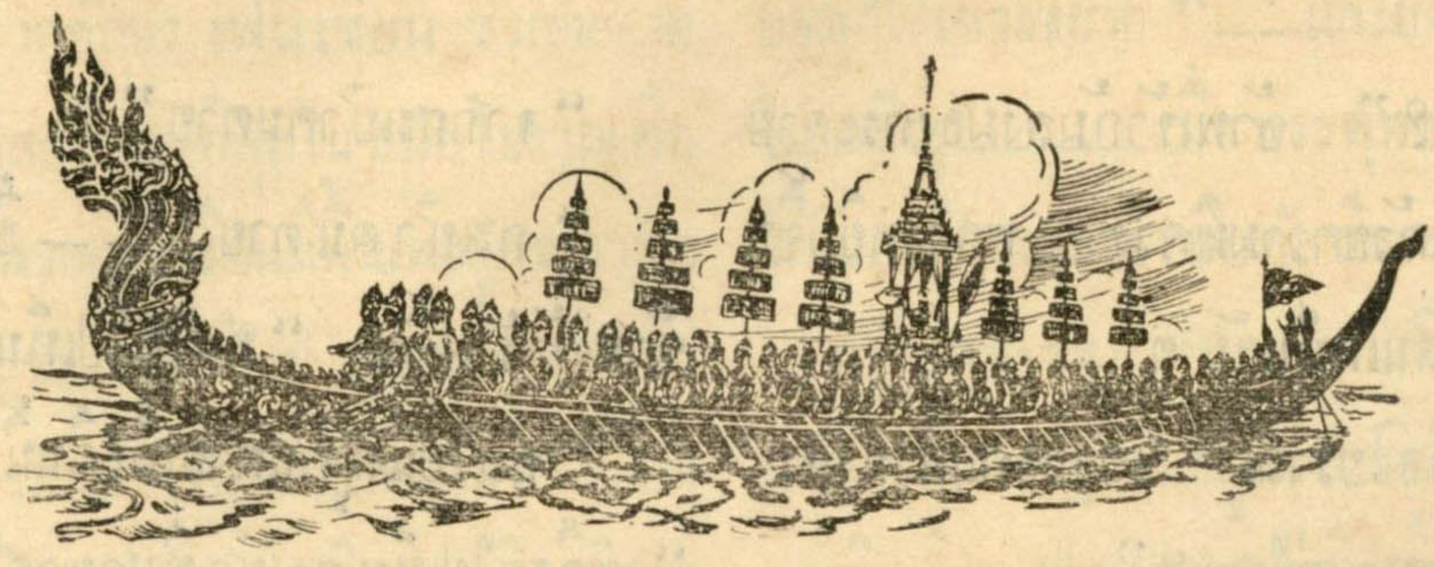
จับสายสดือไว้ในมือซ้าย แล้วใช้ด้ายดิบขวั้นหรือเส้นไหมที่ต้มหรือแช่น้ำยาทำลายเชื้อโรคผูกสายสดือให้แน่นด้วยเงื่อนตาย ๒ เปลาะ ตำแหน่งที่ผูกนั้น ห่างจากสดือประมาณ ๓ นิ้ว แล้วใช้ด้ายเช่นเดียวกันผูกอีกเปลาะหนึ่ง ห่างจากเปลาะแรกออกไปประมาณครึ่งนิ้ว และตัดสายสดือในระหว่าง ๒ เปลาะที่มัดไว้นั้นด้วยมีดหรือกรรไกรที่ไม่มีสนิม ซึ่งต้มในน้ำเดือดนานครึ่งชั่วนาฬิกาแล้ว เมื่อตัดสายสดือแล้ว วางเด็กลงในเบาะให้นอนตะแคงทางซ้ายห่อหุ้มร่างกายให้อบอุ่นและอย่าให้ต้องแสงสว่างหรือลมโกรก

ถัดจากนี้ ควรปฏิบัติแก่มารดาเพื่อให้รกออก ตามปกติเมื่อเด็กคลอดแล้วไม่นาน มดลูกจะรัดตัวให้รกออก ควรทำเพียงคลึงมดลูกเล็กน้อยเพื่อช่วยกำลังให้เบ่ง ไม่ช้ามดลูกก็จะค่อย ๆ เคลื่อนออก อย่าเร่งรัดให้มดลูกเคลื่อนเร็ว หรือรั้งสายสดือ จะทำให้โลหิตตกมาก และเปนอันตรายภายหลัง เมื่อรกเคลื่อนสิ้นแล้ว จึงจัดการชำระล้างส่วนร่างกายของมารดาให้สอาด จัดให้นอนเสีย ใช้ผ้าพันท้องให้แน่น และกำชับอย่าให้ลุกขึ้นอีกตลอดเวลา ๑๐ วันแรก แม้จะถ่ายปัสสาวะและอุจาระ ก็ควรนอนถ่ายโดยใช้หม้อรอง ส่วนยาที่จะให้มารดารับประทานภายหลังคลอดและการปฏิบัตินอกจากที่กล่าวมานี้ ควรหารือกับแพทย์ต่อไป

เมื่อเสร็จจากการปฏิบัติมารดาแล้ว จะต้องจัดการล้างตาเด็กก่อนอื่น เพราะเหตุว่าถ้านัยน์ตาเด็กได้รับของโสโครกในการคลอด อาจทำให้นัยน์ตานั้นเป็นอันตรายได้ ถ้าไม่ชิงบำบัดเสียก่อน ยาล้างตาเด็กตามธรรมดานั้น คือ น้ำยากรดโบริคละลายอย่างอ่อมตัว ถัดจากนี้ต้องนำเด็กไปอาบน้ำ น้ำอาบควรเป็นน้ำอุ่น และเพราะเหตุที่ตามร่างกายเด็กมักมีไขและเมือกอยู่ด้วย จึงต้องชำระด้วยสบู่ ถูให้ทั่วตัว และระวังถูให้หมดจดเป็นพิเศษในส่วนที่ผิวหนังเป็นรอยพับ เช่นตามคอ รักแร้ ขาหนีบ และอวัยวะสืบพันธุ์ เป็นต้น เมื่อถูสบู่ทั่วแล้ว จึงนำลงชำระล้างในน้ำอุ่น ผู้พยาบาลควรใช้มือซ้ายพยุงท้ายทอยเด็กไว้ในขณะที่ยกศีรษะเด็กให้สูงจากระดับน้ำ และใช้มือขาวสำหรับชำระล้าง

เสร็จจากการอาบน้ำจึงนำขึ้น แล้วเช็ดตัวเด็กด้วยผ้าสอาดและอ่อนให้แห้ง ผิวหนัง ส่วนใดซึ่งเป็นรอยพับ ควรใช้แป้งละเอียด (หรือดินสอพองเผาไฟ บดให้ละเอียด) โรยไว้เพื่อกันชื้น ฉะเพาะที่สายสดือ ควรใช้แป้งซึ่งมียาทำลายเชื้อโรคปนอยู่ด้วย โรยให้มาก และมีผ้าเล็ก ๆ หุ้มสายสดือไว้ต่างหาก ถัดจากนี้ก็ใช้ผ้าอ้อมพันตัวเด็ก และพันแขนขาเพื่อไม่ให้ดิ้นทรนทรายเกินไป นำลงนอนในเบาะ มีผ้าห่มปกคลุมให้อบอุ่น ควรใช้ผ้าหนา ๆ คลุมศีรษะด้วย และให้อยู่ในที่แสงสว่างไม่จัด

ข้อแนะนำนี้ ไม่ตั้งใจจะให้เป็นกฎเกณฑ์ที่จำเป็นจะต้องปฏิบัติตาม แต่ประสงค์จะให้เป็นหนทางสำหรับปฏิบัติในการคลอดบุตร เมื่อไม่มีแพทย์หรือผู้ผดุงครรภ์อันมีคุณวุฒิ การคลอดบุตรรายใดซึ่งมีแพทย์หรือนางผดุงครรภ์ประจำพร้อมอยู่แล้ว ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ หรือนางผดุงครรภ์นั้น

ปฏิวัติวารุณี

(ต่อจากหน้า ๓๙๒ ฉบับ กรกฎ ๒๔๗๐)

ของ

กาญจนาคพันธ์

บทที่ ๔

กระแสพระบรมราชโองการ

"อะไร?" ข้าพเจ้าก้มลงมองกระดาษประหลาดนั้นด้วยความพิศวง พลางหยิบขึ้นดมดู ได้กลิ่นเหม็นอับ ๆ

"หนังสือโบราณ" เขาบอกแล้วนั่งลง "แกเอามาแต่ไหน?"

"จากกะเช้าคนตาย"

"กะเช้าคนตาย! ——อ๊ือ.! ——" ข้าพเจ้าร้องขึ้น "ทำไมไปเห็นเข้าหล่ะ?"

"กันไปนั่งดูคนตายเมื่อคืนนี้" เขาเล่า "เหลือบไปเห็นกะเช้าที่แกพาดไว้หัวเตียงก

เกิดอยากดูขึ้นมา นอกจากกำไลที่แกทำตกเมื่อคืนนี้กับของจุกๆ จิกๆ อีกสองสามอย่างกับกระดายแผ่นนี้”

“หนังสือแขก” ข้าพเจ้าว่าแล้วหยิบกระดายแผ่นนั้นขึ้นดูอีก “แกอ่านออกรึ?”

“ไม่ใช่แขก” เขาค้าน “เปนอักษรอินเดียโบราณ ที่เราเรียกกันว่าอักษร คฤนถ์ หนังสือชนิดนี้ใช้กันอยู่ในประเทศอินเดียตอนใต้ราวเมื่อพระพุทธศกล่วงแล้วได้ ๑๐๐๐ ปี”

“ดูคล้ายๆ หนังสือแขกอินดู” ข้าพเจ้าว่าพลางพิจารณาดูตัวอักษรเหล่านั้น

“กันคิดว่าอักษรอินดูก็คงออกจากอักษรคฤนถ์นี่แหละ” เขาว่าต่อไป “อักษรคฤนถ์มาจากอักษรเฉียงพราหมณ์——คือพราหมณ์ทางทักษิณเทศ ภาคที่เรียกว่าเด็กข่านเดียวนี้ —— ไม่ใช่พราหมณ์ทางมัชยะเทศ ซึ่งเปนภาคกลางของอินเดีย อักษรพราหมณ์ชั้นต้นทีเดียวเรียกว่า **พราหมี** สันนิฐฐานกันว่าแปลงมาจากอักษร **เฟนิเชียน** ซึ่งเปนชาติที่เจริญในศิลปวิทยาที่สุดในสมัยโบราณดึกดำบรรพ์ พวกเฟนิเชียนมีพันเพอยู่ตรงอาณาเขตร์ติดต่อของทวีปยุโรปและชมภูทวีป ซึ่งคนทั้งหลายมักเข้าใจกันว่าดินแดนตรงนี้เปนเมือง **ตักกสิลา** อันเปนบ่อเกิดของศิลปวิทยาต่างๆ ในยุคโบราณ ที่จริงความเข้าใจอันนี้ก็ไม่ห่างไกลนัก เพราะชาติเฟนิเชียนเปนชาติที่คิดตัวอักษรขึ้นก่อนชาติใดๆ ในโลก และดูเหมือนว่าอักษรเฟนิเชียนจะเปนรากเง่าของอักษรเกือบทั่วโลก —— จะเห็นได้ว่าทางภาคยุโรปนั้นอักษรกรีก ซึ่งเปนอักษรโบราณเอาแบบอย่างไปจากอักษรเฟนิเชียน แล้วค่อยๆ แปรไปเปนอักษรละติน อักษรโรมันจนในที่สุดเปนอักษรอังกฤษ ฝรั่งเศษ เยอรมันทุกวันนี้ ส่วนทางชมพูทวีปนี้อักษรเฟนิเชียนมาเปนต้นรากของอักษรพราหมี ซึ่งแปรไปเปนอักษรเทวนาครี หรือสังสกฤต —— เปนอักษรคฤนถ์เปนอักษรอินดูทุกวันนี้ กับมาเปนอักษรขอม มอญ ไทเดิม พม่า อาหม และในที่สุดไทยใช้ขุนนี้ด้วย

“เอ! ——ชอบกล!” ข้าพเจ้าร้องขึ้น “ยังไงกลายมาเปนอักษรไทได้นะ?”

“เดิมทีเดียวแผ่นดินที่เรานั่งอยู่นี่เปนของขอม” เขาอธิบาย “——และยังเปนป่าเถื่อนไม่เจริญ———— เมื่อพระพุทธศกล่วงแล้วได้ ๒๒๗ ปี **พระเจ้าบิยทัสสีธรรมาโศกราช** กษัตร์ **มคธราฐ** ซึ่งครองกรุงปาตลิบุตร์ยกทัพมาตี **กลิงคราฐ** อันอยู่ในทักษิณเทศภาคใต้ของอินเดีย ประชาชนพลเมืองจึงพากันอพยพ

หนียุทธภัยข้ามมาทาง **สุวรรณภูมิ** นี้——มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ตามฝั่งทเลรายเรื่อยไปตลอดแดนขอม ในจำพวกอพยพนี้มีพวกพราหมณ์มาด้วยเป็นจำนวนมาก ต่อมาหัวหน้าพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ **โกณฑัญญะ** มาได้**นางกษัตริย์**เจ้าแผ่นดิน **ขอม** เป็นภรรยา ประเทศขอมจึงถ่ายแบบอย่างความเจริญของอินเดียมาใช้แทบทุกอย่าง เพราะฉนั้นเชื่อว่าอักษร **คฤนถ์** ก็คงถูกนำมาใช้ด้วย———กันขออ้างเอา **พระปฐมเจดีย์** ซึ่งเป็นเจดีย์องค์แรกและเก่าแก่ที่สุดที่สร้างขึ้นในสุวรรณภูมิเป็นพยานในข้อนี้——ถ้าแกได้ไปนมัสการและเอาใจใส่ต่อปูชนียวัตถุอันสำคัญที่สุดนี้แล้ว แกจะได้เห็นคาถา **เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา** หัวใจศาสนาพุทธจารึกไว้เป็นอักษรคฤนถ์ตัวบรรจงงดงาม——ปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ชัดเจน”

“แล้วอักษรคฤนถ์มาเป็นอักษรขอม——งั้นรึ?”

“เป็นเช่นนั้น” เขาพูดช้า ๆ ชัดถ้อยชัดคำ “มอญ พม่า ลาว เป็นประเทศที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมา จึงน่าจะถ่ายแบบอักษรจากกันต่อ ๆ ไปอีกชั้นหนึ่ง———ส่วน **ไท** เรานั้นเดิมอยู่ในประเทศ **น่างเจี๋ยว**[1]——ครั้นถึงยุค **สามก๊กพระเจ้าเฮาชู** ขึ้นครองราชสมบัติในเมือง**เชงตู** ได้ ๒ ปีก็ให้ **ขงเบ้ง** ยกทัพมาตีประเทศน่างเจี๋ยวเมื่อพระพุทธศักราช ๗๖๘ ปี เพื่อปราบให้เห็นฝีมือเสียก่อน เพราะเวลานั้นพระเจ้าเฮาชูจะทำศึกกับ **พระเจ้าเช่าไผ่**[2] เกรงว่าถ้ายกกองทัพไปรบกับพระเจ้าเช่าไผ่แล้ว พวกน่างเจี๋ยวอยู่ใกล้ชิดติดต่อกับแดนเสฉวนมาก อาจยกมาตีเอาเมืองเชงตูซึ่งเป็นเมืองหลวงได้โดยง่าย พระเจ้าเฮาชูนี้ในเรื่องสามก๊กของเราเรียกว่า **เล่าเสี้ยน** และมีเรื่องแปลกไปว่าเมื่อเสวยราชได้สามปีเจ้าเมืองน้อย ๆ สามหัวเมืองไปสมคบกับ **เบ้งเฮก** เจ้าเมือง **มั่นอ๋อง** จะยกมาตีเสฉวน ขงเบ้งจึงรับอาสามาปราบ เบ้งเฮก———เรื่องราวทั้งสองนี้นับว่าเป็นอันเดียวกัน——ผิดกันก็แต่ข้างหนึ่งเรียกประเทศไทว่า **น่างเจี๋ยว** ในสามก๊กเรียก

---

๑ พงษาวดารฉบับพระราชหัตถ์เลขาว่าคือภูมิประเทศที่เป็นมณฑล ฮุนหนำ กุยจิว กวางตุ้ง กวางไส ของจีนเดี๋ยวนี้ บางตำนานเรียกว่า น่านเจ้า

๒ สามก๊กฉบับไทเรียก โจผี

มั่นอ๋อง——สำหรับกันเข้าใจว่า **มั่นอ๋อง** นี้คงหมายความว่า **เจ้าแห่งพวกมั่นหรือม่าน** ซึ่งเปนชื่อกชื่อหนึ่งของชาติพม่าเวลานี้ แต่ในสมัยนั้นคงจะหมายความว่า **ไทเดิม** นี่เอง——ไม่ได้หมายความว่า พม่า โดยตรง อย่างทุกวันนี้———ดังนั้นเมื่อไทแพ้ขงเบ้งคราวนั้น ก็พากันอพยพถอยมาตั้งอยู่ที่สิบสองจุไท สิบสองปั่นนา——ร่นลงมาลานนา ลานช้าง แล้วค่อย ๆ ขยายเรื่อยลงมาจนได้ดินแดนขอมตลอดลุ่มน้ำเจ้าพระยา การที่ **พระร่วงเจ้าขุนรามกำแหงคิดแบบหนังสือไทขึ้นเมื่อจุลศักราช ๖๔๕** [1] จึงเอาอักษรขอม อันเปนอักษรใช้อยู่ในพื้นบ้านพื้นเมือง ก่อน แล้วเปนแบบอย่าง——อักษรไทจึงลม้ายไปข้างอักษรเหล่านั้นด้วย———

"ตัวอักษรต่าง ๆ เดิมก็มาจากย่อเกิดอันเดียวกันนั่นเอง แต่ทว่าขนบธรรมเนียมประเพณีของมนุษย์ผันแปรเปลี่ยนแปลงไปตามกาละ เทศะ และความนิยมซึ่งกินเวลานับตั้งพัน ๆ ปีเรื่อยมาจนทุกวันนี้ เราจึงเห็นเปนแตกต่างกันไปคนละอย่างหมด แต่อย่างไรก็ตาม ตัวอักษรยังคงมีเค้าพอที่จะให้เราสันนิฐานได้ เช่นอักษรเทวนาคริ หรือสังสกฤต อักษรคฤนถ์ อักษรขอมเหล่านี้ยมเขียนพยัญชนะ ๒ ตัวซ้อนกันเปนสังโยค——ไม่เรียงกันตามลำดับ——จึงเห็นได้ว่าถ่ายจากกัน และรูปของอักษรคฤนถ์ ธินคู ขอม มอญ พม่า อาหม ลาว เหล่านี้ก็คลม ๆ ลม้ายคล้ายคลึงจนเห็นได้ว่าถ่ายจากกันอีกเหมือนกัน"

"อักษรคฤนถ์นี่เวลานี้ยังใช้อยู่หรือ?"

ข้าพเจ้าซักด้วยความเอาใจใส่

"เลิกใช้มากว่า ๑๐๐๐ ปีแล้ว" เขาพูดพลางยกกระดาษแผ่นนั้นขึ้นพลิกกลับไปกลับมา "ในประเทศสยามนี้ก็มีตัวอักษรคฤนถ์อยู่แห่งเดียวที่องค์พระปฐม——เปนจารึกเก่าราวพระพุทธศก ๑๑๐๐ ปี——แต่มีอักษรเพียง ๑๐ กว่าคำเท่านั้น นอกจากนี้ก็ไปมีในประเทศพม่าเปนจารึกบนแผ่นทองคำว่าด้วยคัมภีร์กถาวัตถุราวพระพุทธศก ๑๐๕๐ ปี และในประเทศเขมรมีจารึกของพระเจ้าภววรมันที่ ๑ ราวพระพุทธศก ๑๑๕๐ ปี รวมสามแห่งเท่านั้นในประเทศสุวรรณภูมิ [2] ———เพราะฉนั้นกันต้อง

---

๑ พระพุทธศักราช ๑๘๒๖

๒ ตำนาน อักษรไทย ของ ศาสตราจารย์ ยอชเซเดส์

อวดอ้กหน่อยว่าในประเทศสยามนอกจากจารึกอักษรคฤนถ์ที่พระปฐมแล้วก็ไม่มีที่ไหนอีกเลยนอกจากกระดาษแผ่นนี้!__”

“งั้นคนเขียนอักษรนี้ก็เห็นจะมีอายุตั้งพันปีมาแล้ว?”

“ยังไงก็ไม่รู้ กันยังไม่ได้อ่านตรวจดูเลย” เขาพูดช้า ๆ “เมื่อคืนไม่มีเวลาอ่าน ถ้าได้อ่านตรวจดูตลอดแล้ว เชื่อว่าจะให้ความรู้แปลก ๆ แก่เราบ้าง วันนี้กันตั้งใจว่าจะยอมเสียเวลาให้มันวันหนึ่ง แกช่วยกันนะ”

เขาพูดแล้วไปหยิบกระดาน สมุดดำเปล่าเล่มเล็ก ดินสอหรดาลมาวางไว้บนโต๊ะ แล้วลงมือพิจารณากระดาษนั้นทันที ข้าพเจ้านั่งดูอยู่ข้าง ๆ เขา

“ [illegible] คำนี้เห็นจะเป็น ‘สุริยวารมโน’” เขาอธิบายพลางหยิบดินสอเหลืองลากตัวอักษรเลียนแบบลงในกระดาน “ตัว ‘ร’ ตัว ‘โน’ ไม่ชัด__ต่อไปนี้กระดาษปรุ เห็นตัวหลัง ... ๘ ตัวเดียว ว่า ‘ม’__ นี่... [illegible] อ่านว่า ‘หฺม’ แต่ตัวข้างหน้าลบ__คำนี้ ... ๘ ... [illegible] ... ยาว แล้วขาดปรุลบด้วย ตัวหน้าขาดไม่รู้ว่าอะไร ตัวถัดไปเป็น ‘ม’ ชัด ต่อไปลบแล้วถึงตัว ‘ช’ ตัวต่อไปเข้าใจว่า ‘ร’ ตัวนี้เห็นจะเป็น ‘ฏ’ แล้วถึงตัว ‘วา’ ตัว ‘สี’ สุดท้ายลบรวมเข้าเป็น ‘...ม...ชรฏวาสี....’__คำนี้ .... ๘ ตัวหน้าเลือนหมด ตอนท้ายอ่านได้ว่า ‘.....โม’__ต่อไปเป็น [illegible] ‘ขัตติโย’__คำนี้... [illegible] เลือนจนแทบไม่รู้ว่าอะไร สองตัวท้ายมีเค้าเป็นตัว ‘ส’ กับ ‘มึ’__ ตัวนี้ยากจริง เขียนยุ่งแล้วลบเลือนจนดูรัวไปหมด__”

เขาหันมาพูดกับข้าพเจ้า “ไหนแกลองจดคำต้น ๆ ใส่สมุดดำไว้ดูทีเถอะ กันจะบอกให้”

ข้าพเจ้าหยิบดินสอแล้วเขียนตามคำเขาบอกเรื่อยไปว่า “สุริยวารมโน ....ม ...หฺม...ชรฏวาสี...โม ขตติโย ....(สมึ)”

“คำนี้_” เขาพูดพลางหันกระดาษไปมาแล้วเอานิ้วยึดไว้ทีละตัว “ [illegible] ใช่ละ

'เห'—ลบ— [illegible] 'ฐา' 'สิ' 'ลา' สองตัวนี่อะไรไม่รู้นี่ [illegible] 'ปา' ต่อไปนี้เลือนหมด——ต่อไปเปน [illegible] 'วารุณี'—— คำนี้เต็มที่ [illegible] ... ฯ ... ๆ หวัดยุ่งแล้วลบมาก ตัวแรกเปน 'พิ' แล้ว 'มา' ต่อไป 'ยิ' ต่อนั้นลบ ตัวนี้ดูเหมือนจะเปน 'ธิ' ตัวท้ายเปน 'รฺ'——ตัวนี้ [illegible] เปน 'สิลฺ'—คำต่อไป... [illegible] ลบหมด แต่ตัวท้ายดูเหมือนจะเปน 'วา'—— คำต่อไปนี้ [illegible] ... รัวๆ ตัวแรกท่าจะเปน 'อ' ต่อไป 'ภิ' แล้ว 'ส' ถัดไปดูเหมือน 'เป' หรืออะไรไม่แน่ ตัวท้ายถูกลบเสียด้วย แถมดต่อไปซิ"

ข้าพเจ้าเขียนต่อไป แล้วอ่านทวนให้เขาฟัง

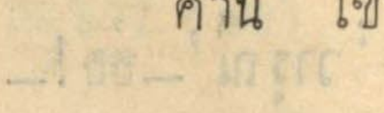
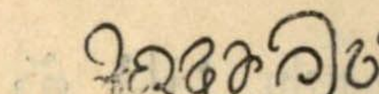
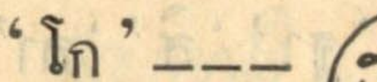
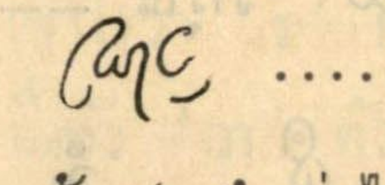
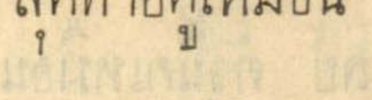
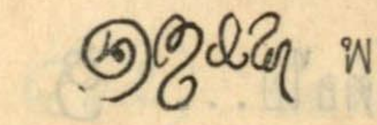
" สุริยวารมโน .....ม .....หำ .....ม.....ชรฏวาสี.....โม ขตติโย .....(สมิ) เห...ฐาสิลา.....ปา..... วารุณี พิมายิ...(ธิ)...รฺ สิลฺ ...วา (อ)ภิส(เป)..."

"ถูกละ" เขารับรอง "ตรงนี้กระดาษขาด คำต่อไป [illegible] รัวๆ แต่คงเปน 'หิ' ——ชิ—ชิ—ลบเกือบหมด——— คำนี้ [illegible] .... อ่านได้สามตัว 'วจน'—— บา! ต่อไปนี่ ..... [illegible] ..... [illegible] เลือนหมดทั้งคำ ตัวที่สามเห็นรางๆว่า 'นุ' ตัวสุดท้ายคงเปน 'ตาย'——ต่อไปลบเสียหลายตัว .... [illegible] ข้างท้ายพออ่านได้ว่า 'ปราธฺ'——ที่นี้ลบตลอด" เขานับ "๑—๒—๓—๔—๕—๖—๗ แต่คำนี้ [illegible] ดูเหมือนจะเปน 'วารุณี'—อ้อ!—แน่ละ มิเค้าๆ อย่างเดียวกับคำบน——๘—๘——คำที่๘นี่..... [illegible] เหลือตัวท้ายตัวเดียวว่า 'ตฺุ'——คำต่อไป [illegible] เห็นเปนเงาๆว่า 'ทณฑ์'——คำนี้ [illegible] ยุ่งแล้วไม่ชัดด้วย ตัวหน้าคงเปน 'ป' ตัวท้ายเห็นจะเปน 'มิ' บางทีตัวกลางจะเปน 'เณ' เพราะถ้าเปน 'ปเณมิ' ก็แปลได้

ว่า ‘ทำ’———แกจดต่อไปเถอะ”

ปรากฏในสมุดดำที่ข้าพเจ้าเขียนตั้งแต่ต้นจนถึงบัดนี้ว่า

“สุริยวารมโน .....ม .....หำ
....ม....ชรฏวาสี....โม ขตติโย
(สมึ) เห....ฐาสิลา.....ปา.....
วารุณึ พิมายิ....(ธึ)....รำ สิลำ...วา
(อ)ภิส(เป)..... หิ วจน.....
....นุ....(ตาย) .....ปราธำ .....
....
วารุณึ ....ตุ (ทณฑำ)
(ปเณมิ)”

“คำนี้” เขาอ่านต่อไป “ ... เลือนๆรัวๆตัวต้นคงเปน ‘สี’ ต่อไป ‘ห’ แล้ว ‘สุ’ แล้ว ‘ร’ ต่อไป เปน ‘ป’ ถัดจากลยดูเหมือน ‘ชิ’ แต่ไม่แน่ใจ ตัวสุดท้ายอ่านว่า ‘โต’——ตรงนี้กระดาษปรุเปนรูไม่รู้ว่าตัวอะไร——ถัดไป นี่ชอบกล——” เขาอ่านทีละคำ “อิ—อิน—ท—ร—ค——อี!—โค—ป——สุดท้ายนี่รัวๆยุ่งๆดูท่าจะเปน ‘โก’——— คำนี้ขางมาก ตัวกลางมองไม่เห็นทีเดียว เหลือสี่ตัวพออ่านได้ว่า ‘เสนา...มุโข’——ต่อไปนี้ ..... ตัวหน้าเปน ‘เห’ แล้ว ‘ฏ’ ต่อไปลย แล้วถึง ‘สา’ ตัวสุดท้ายดูเหมือน ‘เท’——ถัดไป ... สองตัวหน้าเปน ‘คุหา’ ตัวท้ายลย——คำนี้ พออ่านได้ว่า ‘โอรุยห’——แหม! เวียนหัวจริง——เอ้า—กันจะยอกให้จด”

เขายอกให้ข้าพเจ้าจดลงสมุด อ่านได้ความตั้งแต่ต้นว่า

“สุริยวารมโน .....ม .....หำ
....ม....ชรฏวาสี....โม ขตติโย
....(สมึ) เห...ฐาสิลา....ปา....
วารุณึ พิมายิ...(ธึ)...รำ สิลำ ...วา
(อ)ภิส(เป)..... หิ วจน.....
....นุ.....(ตาย) .....ปราธำ ....
....
.... วารุณึ ....ตุ
(ทณฑำ) (ปเณมิ) สีหสุรป.....

(ชิ)โต ..... อินทรโคป (โก)
เสนา.....มุโข เหฏ.....สา(เท)
คุหา... โอรุยห”

“แย่ละแก” เขาหยิบสมุดไปอ่านดูพลางสั่นศีร์ษะ “เข้าไปตั้งครึ่งแล้วยังไม่รู้ว่าไปทางไหนต่อทางไหนกันเลย ลิ้นจี่ยังอยู่อีกเยอะ ไงหล้ะ”

เขาพูดแล้วหยิบลิ้นจี่ปอกใส่ปาก “ล่อนดิแฮะ กินซิ”

“แกกินเถอะจะได้มีแรงทำงาน” ข้าพเจ้าหัวเราะ “อ้ายหนังสือพรรณนี้ไม่ถูกกับกันเสียด้วยนา ไม่ยังงั้นกันคงช่วยได้.ตั้งนานแล้ว”

“ถ้ามันอ่านง่าย ๆ ก็ไม่เป่นไรหรือก” เขาว่า “แหม! นี่มันทั้งหวัดทั้งยุ่ง แล้วลบ ๆ เลือน ๆ ขาด ๆ ปรุ ๆ ไปทั้งนั้น กว่าจะอ่านได้ตะละตัวเกือบตาย”

“นี่แล้วที่มันไม่เต็มคำก็มี”

“นั่นน่ะซิ เรายังต้องมาติความกันอีกแกต้องช่วยกันให้แล้วนะ”

ข้าพเจ้าหัวเราะ ขณะนั้นพอดีนางจันเข้ามาบอกเราว่าอาหารกลางวันเตรียมไว้พร้อมแล้ว

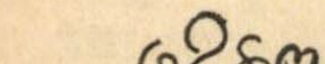
“แกหิวไหม?” เขาหันมาถามข้าพเจ้า

“ไม่สู้หิวนัก”

“นี่จัน” เขาสั่งสาวใช้ “เองไปบอกแม่ช้อยให้กินเสีย แล้วให้เขาหาลูกไม้มาอีกนี่—บอกเขาด้วยว่าเย็นนี้เชิดจะกินข้าวกับข้าทีเดียว”

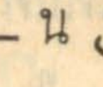
นางจันกลับออกไป

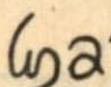
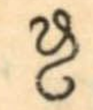
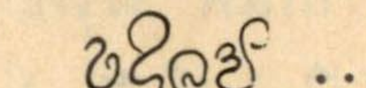
เขาหยิบกระดาษมาอ่านต่อไป “นี่ ๑ ค่อยยังชั่ว อ่านว่า ‘ตำ’— คำนี้ ยุ่ง ตัวหน้าหวัดจนอ่านแทบไม่ออก ตัวหลังสองตัวเป่น ‘ส’ตัวหนึ่ง ‘วา’ ตัวหนึ่ง ตัวหน้าคงเป่น ‘ทิ’—คำต่อไปปรุเป่นรูไม่รู้ว่าอะไร— คำนี้ ....ส เลือน ๆ แล้วลบด้วย ตัวหน้าเป่น ‘รำ’ แล้ว ‘สิ’ ถัดไป ‘ธ’ ถัดไปอีกตัวเลือนไม่รู้ว่าอะไร แต่ดูเค้า ๆ เหมือนตัว ‘ร’ ข้างต้น ต่อไปลบตัวท้ายเป่น ‘ม’— คำนี้ ค่อยยังชั่ว ตัวท้ายไม่ค่อยชัด แต่พออ่านได้ว่า ‘วลยยุคำ’—ต่อไป ....เลอะแล้วลบ ตัวหน้าเห็นจะเป่น ‘อา’—ลบตลอดมาถึงคำนี้เหลือแต่ตัวท้าย ....ว ตัวเดียวอ่านว่า ‘สา’— คำนี้

สองตัวหน้าเปน ‘หต’ ตัวที่สามน่าจะเปน ‘เถ’ ตัวสุดท้ายเปน ‘สุ’—— .....คำนี้เลือน ๆ ลบ ๆ สองตัวหน้าเข้าใจว่า ‘ป’ กับ ‘ฏิ’— ตัว ‘มุ’ ตัว ‘ญ’ ชัด—ต่อไปเลือน ๆ เปนตัว ‘จิ’ แล้วลบตลอด——ตรงนี้กระดาษขาดไม่รู้ว่าอะไร——หลายคำแล้วละ แกจดเสียทีเถอะ”

ข้าพเจ้าจดตามที่เขาเขียนบนกระดานลงในสมุดคำ แล้วอ่านให้เขาฟังตั้งแต่ต้น

“สุริยวารมโน .....ม .....หำ ....ม....ชรฏฺวาสี.....โม ขตติโย ....(สมิ) เห...ฐาสิลา....ปา.... วารุณี พิมายิ...(ธิ)...รำ สิลำ...วา (อ)ภิส(เป)..... หิ วจน..... ....นุ.....(ตาย) .....ปราธำ..... .... วารุณี ....ตุำ (ทณฑำ) (ปเณมิ) สีหสุรป..... (ชิ)โต ..... อินทรโคป(โก) เสนา.....มุโข เหฏ.....สา(เท) คุหา.... โอรุยห ตำ (ทิ)สวา..... รำสิธ(รำ)....ม วลยยุคำ (อา).....

“ คำนี้อ่านว่า ‘เอวำ’” เขาอ่านต่อไป “คำต่อไปนี้ลบ เหลือตัวท้ายตัวเดียว .... เปน ‘เต’——นี่ ‘สา’——เอ้อเฮอ! คำนี้

หวัดเสียยุ่งเทียวแก ตัวหน้า ‘จ’—คงเปน ‘จ—พิ—ก—ขึ—ณ—ศ—จิ—เต’ อื้อ! อะไรกันนี่? เอาทิ้งไว้ก่อน——คำนี้ รัวๆแต่คงเปน ‘หุตวา’——ต่อไปนี้ ... กระดาษทลุ อ่านได้ตัวเดียวว่า ‘ปุ’——นี่ .... ตัวท้ายลบ เหลือตัวหน้าสองตัวว่า ‘มานุ’——นี่ก็ลบอีก——คำนี้ .... หวัดแล้วลบด้วย ตัวหน้าเปน ‘ป’ ตัวที่สองสงสัยว่าจะเปน ‘ฏิ’ ถัดไป ‘ล’ แล้ว ‘ภิ’ ตัวสุดท้ายเห็นราง ๆ ว่าเปน ‘ติ’——ตอนนี้รัวไปหมดทั้งตอน—— คำที่สองเห็นเงา ๆ ตัวท้าย

“สุริยวารมโน ...ม ...หำ ...ม...
ชรฏวาสี....ตโม ขตติโย ....(สมึ)
เห...ฐาลิลา....ปา.... วารุณึ พิมายิ
.....(ธึ)...รำ สิลำ ....วา (อ)
ภิส(เป).... หิ วจน.... ....นุ
.....(ตาย) .....ปราธำ..... .....
.... วารุณึ
....ตุ (ทณฑำ)
(ปเณมิ) สีหสุรป....(ชิโต) .....
อินทรโคป(โก) เสนา...มุโข เหฏ
....สา(เท) คุหา.... โอรุยห ตำ
(ทิ)สวา... รำสิธ(รำ)...ม วลยยุคำ
(อา)..... .....สา หต(เถ)สุ
(ปฏิ)มุญ(จิ)..... ..... เอวำ
...เต สา (จพิกขีณฑจิเต) หุตวา
ปุ..... มานุ... ..... ป(ฏิ)ลภิ
....ติ ... .โส ..... (สา)
.... (พิม).... ปจ.....
(ฉา)มิ ..... (ตตถ) รหส.....
ปฏิวสตุ”

“นึ่จะทำอย่างไรกันดี?” เขานั่งมองดูคำแปลนึ่งอยู่สักครู่หนึ่ง “มันขาด ๆ วิ่น ๆ กะพร่อง กะแพร่ง ออกยังงี้—ไม่รู้ว่าหัวนอนปลายตีนไปทางไหนต่อทางไหนกัน?”

..... ๑) ว่าเปน ‘โส’—— คำนี้อ่านไม่ออกทีเดียว—นึ่ ๒) ดูเหมือนจะเปน ‘สา’—ปรุ—ลย—คำนี้ ๓๘ .... เห็นราง ๆ ครึ่งหนึ่ง เข้าใจว่า ‘พิ’ ตัวหนึ่ง ‘ม’ ตัวหนึ่ง—คำต่อไปนี้ ๓๒ ..... ๓๘ ตอนกลางลบหมด ตัวหน้าสองตัวเปน ‘ปจ’ ตัวสุดท้ายเปน ‘มิ’ แน่ ตัวถัดเข้ามาสงสัยว่าจะเปน ‘ฉา’—คำนี้ลบ———ถัดมานึ่ ๓๐ รัว ๆ เลื่อน ๆ จะเปน ‘ตตถ’ หรืออะไรไม่แน่ใจ—นึ่ ๓๑๒ ..... ยาวแต่ลบเกือบหมด เหลือสามตัวข้างหน้าพออ่านได้ว่า ‘รหส’—คำสุดท้าย ๓๓๒๔ นี้ค่อย ยังชั่ว หน่อยอ่าว่า ‘ปฏิวสตุ’—— เฮอ!—” เขาถอนใจยาวพลางวางดินสอเหลือง “โล่งหัวอกไปทีเอ้า——แกขดต่อไป”

ปรากฏในสมุดดำตามที่ข้าพเจ้าเขียนตั้งแต่ต้นจนจบดังต่อไปนี้

"ภาษาอะไร?" ข้าพเจ้าถามเขา "มคธหรือ?"

"มคธ" เขาตอบแล้วลากเอาฉบับเดิมเข้ามาเทียบดู "ลองแปลตัวเต็ม ๆ ดูก่อน คำต้นคงเป็นชื่อ 'สุริยวารมัน' แน่ คำที่หก 'ขตติโย' แปลว่า 'กษัตร์'--คำที่เก้า 'วารณี' คำนี้แปลกไม่รู้ว่าอะไร?" เขาลุกขึ้นไปเปิดตู้หยิบสมุดดำเล่มหนึ่งออกมาพลิก ๆ ดู แล้วก็เก็บ หยิบเอาเล่มใหม่ออกมาพลิกดู แล้วก็เก็บอีก ทีนี้ไปเปิดตู้ลายทองรดน้ำใบใหญ่หยิบเอาคัมภีร์ใบลานเก่า ๆ ออกมา ๒--๓ ผูกนั่งพลิกไปพลิกมาสักครู่หนึ่งเงยหน้าขึ้นมองดูเพดานเป็นที่ตริตรอง ทันใดนั้นลุกพรวดพราดไปเปิดตู้ลายรดน้ำอีกใบหนึ่ง หยิบเอาคัมภีร์ใบลานออกมาอีกตั้งใหญ่ แล้วพลิกเรื่อยไปจนถึงหน้าหนึ่งก็หยุดอ่าน "เห็นจะเป็นคำนี้เอง" เขาเอ่ยขึ้น "'วารณ' เป็นภาษาเขมร แปลว่า 'น้ำในดอกไม้'--ไม่ใช่ 'วารุณี'--แต่--" เขาหันไปดูต้นฉบับเดิม "อ้อ! คงเป็นเพราะกระดาษขึ้นตัวอักษรพร่าไป เลยเห็นเป็นสระอีกันฤคหิต--ถูกละ 'วารุณ'---คำที่สิบเอ็ด 'สิลำ' แปลว่า 'หิน',--คำที่สิบสี่--อ๊ะ! สิบห้า 'หิ' แปลว่า 'ด้วยว่า'--คำที่สิบหก 'วจน...' พอเดาได้ว่า 'คำพูด'--ยา! ลบหมด--อ้าว! เจอ 'น้ำดอกไม้' เข้าอีกแล้ว---เอ! ถ้าจะไม่เป็นการเสียละแก ไม่รู้ว่ามันขึ้นต้นลงท้ายที่ไหนกันแล้วละ?--นี่กิริยามันอยู่ที่ไหนกันนี่?"

"ก็แล้วได้ความว่ากะไรล่ะ?" ข้าพเจ้าถามขึ้น "เท่าที่แกแปลออกหน้ะ"

"'สุริยวารมันกษัตร์น้ำดอกไม้หิน ด้วยว่าคำพูดน้ำดอกไม้'--มันไม่มีกิริยานี่แก"

"มันอยู่ในแถวที่ลบ ๆ นั่นละ กะมั้ง" ข้าพเจ้าออกความเห็น "บางทีจะเป็นยังงี้ 'คำพูดของสุริยวารมันกษัตร์หวานฉ่ำประดุจน้ำดอกไม้ที่ในหิน' ได้ไหม?"

"ออ!" เขายิ้ม "แกติความสำคัญ"

"แปลต่อไปซิ"

"แปลยังไงได้" เขาว่า "ขืน 'หวานฉ่ำประดุจน้ำดอกไม้ที่ในหิน' ยังงี้ มันก็พาออกบ้าหิมพานต์เลยเท่านั้น"

"อ้าว! ทำไมหละ?"

"ก็มันไม่หวานฉ่ำเป็นน้ำดอกไม้น่ะซิ" เขาพูดห้าว ๆ "ติความหมายที่แรกผิด ที่หลังมันก็พากันผิดตามไปหมด ยังไง ๆ เราต้องขยตอนต้น ๆ ให้มันแตกเสียก่อน"

"สุริยวารมัน นี่น่ะกษัตร์ที่ไหนกัน?"

ข้าพเจ้าถาม “กษัตร์กรุงศรีอยุธยาไม่เห็นมีพระนามอย่างนี้เลย”

“ไม่ใช่ไทย” เขาอธิบาย “เขมร_กษัตร์เขมร__เดี๋ยว! เดี๋ยว! กิริยาเห็นจะอยู่ต่อท้ายคำ ‘สิลำ’ นี่เอง__ ‘หิ’ นี่คงเป็นประโยคใหม่_แน่แล้ว__ ‘ภิ_ส_ป’__ ‘ภิสเป’__ ‘อภิสเป’_ตัวหน้าเป็น ‘อ’ แน่__ตัวท้าย ‘มิ’ ละกะมัง? อา! ‘อภิสเปมิ’ ไม่ผิด ‘อภิสเปมิ’ แปลว่า ‘แช่ง’ หรือ ‘สาป’__คงหมายความว่า สาปหิน_”

“เข้าที_เข้าที” ข้าพเจ้าร้องขึ้น “พวกเขมรมักสาปเก่ง ‘สาปหินให้เป็นน้ำดอกไม้’ หรือไม่ก็ ‘สาปน้ำดอกไม้ให้เป็นหิน’”

“เดี๋ยว__เดี๋ยว” เขาจ้องมองดูต้นฉบับไม่กะพริบตา ปากก็ร้อง ‘เดี๋ยว ๆ’ เรื่อยครั้นแล้วเงยหน้ามองดูเพดานบ่นค่อย ๆ ว่า “วารุณ_วารุณ_วารุณี__น้ำ__อ้อ! นึกได้ละ ‘วารุณี’ แปลว่า ‘น้ำเมา’__เป็นคำมคธ ไม่ใช่เขมร__ ‘วารุณี’ แปลว่า ‘น้ำเมาหรือเหล้า’”

“อ้าว! ทำไมกลายไปอย่างนั้นเล่า?”

“เป็นเพราะกันรู้ว่าพระเจ้าสุริยวารมันเป็นกษัตร์เขมร กันจึงไปมัวพะวงนึกถึงแต่เรื่องเขมร พอไปค้นศัพท์เขมรก็พบคำ ‘วารุณ’ แปลว่า ‘น้ำดอกไม้’ พอดี”

“อือ! มันคล้ายคลึงกันชอบกลนะ” ข้าพเจ้าพูดค่อย ๆ “เห็นจะจริง__สาปหินให้เป็นเหล้า__”

“ทำไมยังงั้นหละ” เขาเหลียวมาจ้องหน้าข้าพเจ้า

“เพราะไม่มีเหล้าจะกิน__เดินป่าอดหาโรงเหล้าไม่ได้เลยต้อง__”

เขาหันกลับไปพลิกสมุดดำโดยไม่ฟังเสียงข้าพเจ้าพูดต่อไป

“นั่นแน่!” เขาร้องขึ้นพลางยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ “วารุณี แปลว่า ‘น้ำเมา’ หรือ ‘นางพ้า’__ได้การ ๆ สาปนางพ้าให้เป็นหิน”

“อือ! ทำไมยังงั้นหละ?” ข้าพเจ้าท้วง “นางพ้าใคร ๆ ก็ชอบ แล้วทำไมจะมาสาปให้เป็นหินไปเสียเล่าแกเอ๋ย! พระเจ้าสุริยวารมันพระองค์นี้กันเชื่อว่าไม่ใช่พระอิศวรจะได้สาปนางพ้าเล่นโดยไม่นึกเสียดาย เพราะมีนางพ้ามาก___สาปหินให้เป็นนางพ้าซี”

“สาปหินให้เป็นอะไร ๆ มีรึ?” เขาว่า “หินมันทำอะไรใครไม่ได้ จะต้องไปสาปมันทำไมกัน? มีแต่เขาสาปคนให้เป็นอะไร ๆ เพราะโกรธ”

"ก็สาปขึ้นเปนเมียยังไงหล้ะ ? ท่านอยากมีมเหษีเปนนางฟ้าจึงสาปขึ้นเปนมเหษี อย่างนี้ค่อยเข้าที่หน่อย"

เขานิ่งพิจารณาดูคำแปลต่อไป

"แน่ะ !— แน่ะ !" เขาร้องขึ้นพลางชี้ตัวอักขระ "คำนี้กับคำนี้เห็นจะพอไปกันได้— 'เห...ฐาสิลา....ปา....' กับ 'เหฎ.....สา (เท)'—ตัว 'เห' คงมี 'ฎ' สกดแล้ว 'ฐ' ตาม ประสมกันได้พอดีว่า 'เหฎฐาสิลา'— คำแรกตัวสุดท้ายมี 'ปา' แล้วลบ พอประสมกับ 'สาเท' คำหลังได้ว่า 'ปาสาเท'— แต่—เอ! ตัว 'สิลา' คำหลังหายไป คำหน้าก็ลบอีก—คำหลัง 'เหฎฐาปาสาเท' พอแปลได้ว่า 'ในภายใต้แห่งปราสาท' ถ้าหากว่าตัวที่ลบเปน 'ม' กับ 'ย' อ่านว่า 'สิลามยปาสาเท' ก็แปลว่า 'ปราสาทที่ทำด้วยหิน'— เอาละ"

"งั้นแม่วารุณีนี่คงเปนเจ้าของปราสาท" ข้าพเจ้าสอดขึ้น

"เออ !" เขาลืมตาโพลง "'วารุณี' จะเปนชื่อคน อย่างแกว่าเสียก็ไม่รู้ ?— แน่แล้ว— แน่แล้ว— แกนี่คมในฝักจริงแฮะ"

"อ๊ะ ! กันเรียกสนุก ๆ ไปยังงั้นหรือกนา" "นี่แหละเขาถึงว่า" เขากล่าวต่อไป "คนไม่รู้อาจสอนคนรู้ได้ ในบางคราว— 'วารุณี' ต้องเปนชื่อผู้หญิงคนหนึ่ง ย๊า ! ได้การ—ได้การ กันมองเห็นตลอดแล้ว— 'พิมายิ' คำนี้ เปนพิมาย แน่แล้ว เพราะปราสาทหินที่เมืองพิมายมีอยู่ แต่ 'พิมายิ' ในที่นี้ หมายความ ว่าเปนอะไร อย่างใด อย่างหนึ่งเกี่ยวกับพิมาย— ไม่ใช่เมืองพิมายโดยตรง ถ้าจะให้กันเดาละก็ระหว่าง 'ธิ' กับ 'รำ' ต้องเปนตัว 'ต' อ่านว่า 'ธิตรำ' แปลว่า 'ชิดา' ตัว 'ย' น่าจะสนธิกับ 'อิสสร' ซึ่งแปลว่า 'ผู้เปนใหญ่' รวมเข้าด้วยกันแปลได้ว่า 'ชิดาแห่งผู้เปนใหญ่ในพิมาย' เพราะ 'ชิดาแห่งเมืองพิมาย' คงไม่มี แกเห็นยังไง ?"

ข้าพ.จ้านิ่งฟังเขาอธิบายเรื่อย

"หึ !'...ม...ชรฎวาสี...' นี่ก็พอจะเดาได้อีก เติม 'ก' เข้าไปข้างหน้า— ใส่ 'พุ' ระหว่าง 'ม' กับ 'ช'— แถม 'นำ' เข้าที่หลัง 'สี' เปน 'กมพุชรฎวาสีนำ'— แต่ยังไงถึงไม่มีตัว 'ฐ' ก็ไม่รู้ ? ที่ถูกควรจะเปน 'รฎฐ'— ถึงยังงั้นก็พอแปลได้ว่า 'แห่งพลเมืองเขมร'— เท่านี้ก็พอได้ความเลา ๆ"

"ไหนลองว่าไปถิ"

"สุริยวารมันกษัตร์แห่งพลเมืองเขมรสาป วารุณีขิดาเจ้าเมืองพิมายให้เป่นหิน อยู่ภายใต้ปราสาทหิน'——ไม่หวานฉ่ำเหมือนน้ำดอกไม้แล้วเห็นไหม?"

"อือ! ชอบกล"

"แกรู้ไหมว่าทำไมกันถึงคิดได้เร็ว?"

"ไม่รู้"

"อ้าว! แกลืมเสียเอง" เขาว่า "จำไม่ได้หรือเมื่อตอนที่แกกับกันเข้าไปยืนดูคนไข้เพ้อที่แรกหน้ะ เสียงเปน 'พิม ๆ มาย ๆ' อยู่ไม่ใช่หรือ?"

"จริง" ข้าพเจ้ารับรอง "กันยังถามแกแต่แกว่าฟังไม่ออก"

"ถูกแล้ว—ตอนนั้นกันฟังไม่ออก เพราะยังจับหลักอะไรไม่ได้ ที่จริงมีคำสำคัญที่สุดอยู่ในคำเพ้อคำหนึ่งทีเดียว ถ้าไม่ได้คำนั้นกันก็ตีความเหล่านี้ไม่ออกเหมือนกัน".

"คำอะไร?"

"ยอด"

จริงทีเดียว ข้าพเจ้านึกได้ทันที ก่อนที่คนตายจะหยุดเพ้อตรงคำพิมาย ได้พูดว่า 'ยอด' ออกมาคำหนึ่ง ส่วนคำว่า 'พิมาย' ฟังไม่ออกว่ากะไร

"'ยอด' หมายความว่า 'ผู้หญิง' งั้นรึ?"

"ขะอะไรเสียอีกหล่ะ" เขาว่า "ประเดี๋ยวได้สนุกกันใหญ่——ดูต่อไปนะ——'หิ' แปลว่า 'ด้วยว่า'——'วจน.....' ถึงจะลบเสียเกือบหมดก็พอเดาได้ว่า 'คำพูด'——ต่อไปลบๆขาดๆช่าง เพราะจับกิริยาได้เลาๆแล้ว—คำที่กันเห็นเปนเงา ๆ ว่า 'ทณฑิ' กับที่เดาว่า 'ปเณมิ' แปลว่า 'ทำ' นั้นยังนี้แน่ใจละว่าถูก เพราะมีตัว 'วารุณี' อยู่ตัวหนึ่ง—— ประโยคต้นเรารู้แล้วว่ามุ่งถึงเรื่องสาปกัน เพราะฉะนั้นตอนนี้เราก็เดารวม ๆ กล้อมแกล้มกลืนพอเข้าใจได้ว่า 'ด้วยว่าคำพูดทำโทษวารุณี' เปนการย้ำเรื่องสาปข้างต้นให้เด่นชัดขึ้น—— เข้าทีไหม?"

"ตอนต่อไปนี้ดูเหมือนจะไม่ยากนัก" เขากล่าวต่อไป "ตัว 'เหฏ.....' นี้เรารู้แล้วว่าแปลว่า 'ภายใต้แห่งปราสาท' เพราะฉะนั้นตัวกิริยาต้องอยู่ที่ตัว 'โอรุยห' นี่เอง—— 'โอรุยห' แปลว่า 'ลง'——'คุหา...' คงเปน 'ถ้ำ' รวมกันแปลว่า 'ลงไปในถ้ำใต้ปราสาท'"

"ใครลงไปในถ้ำ?" ข้าพเจ้าถาม

"เดี๋ยวก่อน" เขาว่า "นี่ตัวไหนเปน

ประธานกันหละ ?——ตัว **'อินทรโคป(โก)'** นี่แปลก แปลได้ว่า 'มีพระอินทร์เป็นผู้คุ้ม' เข้าทีเป็นชื่อ——**'เสนา...มุโข'** คำนี้คงเป็น **'เสนาปมุโข'** แปลว่า 'ผู้เป็นหัวหน้าแห่งเสนา' คือขุนพลหรือแม่ทัพ——เพียงเท่านี้ก็พอรวมความได้ว่า 'อินทรโคปก์ขุนพลลงไปในถ้ำภายใต้ปราสาท'——**'สีหสุรป....(ชิ)โต'** ทิ้งไว้พิจารณาทีหลัง"

"อา!" เขาร้องขึ้นแสดงว่าดีใจภายหลังที่นิ่งอ่านตัวอักขระอยู่สักครู่หนึ่ง "แกเอ๋ย! กำไล!_กำไล! แน่ะ!_แน่ะ! กล่าวถึงกำไลแล้ว——**'วลยยุคำ'** แปลว่า 'คู่แห่งวลัย' เรื่องมันสนุกใหญ่เสียแล้วละ"

"กำไลของเราน่ะหรือ?"

"คงเป็นยังงั้น" เขารับรอง "เดี๋ยว_เดี๋ยว กันยังไม่พบกิริยาเลย ตัวที่กันสงสัยนี่คงเป็น **'ทิสวา'** แน่แล้ว แปลว่า 'พบหรือเห็น'"

"พบกำไล?"

"ไม่ใช่_ไม่ใช่_มีตัว **'ตำ'** อยู่ข้างหน้าตัวนี้แปลว่า 'นาง' คงเป็น 'พบนาง'——อ้อ! ความต่อเมื่อกี้ยังไงหละ——'อินทรโคปก์ลงไปในถ้ำ' แล้ว 'พบนาง'——เพราะนางถูกสาป ข้างต้นยังไงหละ"

"แล้วกำไลอยู่ที่ไหนกัน?"

"หากิริยาก่อน" เขาพูดเร็ว "นี่_นี่_ตัวนี้เอง——**'(ปฏิ)มุญ(จิ)....'** ที่กันอ่านไม่ค่อยออกนี่เอง คงเป็น**'ปฏิมุญจิตวา'** แน่ทีเดียว——**'ปฏิมุญจิตว'** แปลว่า 'สวม'_เข้ากันได้กับคำ **'หต(เถ)สุ'** แปลว่า 'ในมือทั้งสอง'——รวมกันได้ความว่า 'สวมคู่แห่งวลัยในมือทั้งสอง'"

"เห็นจะจริง" ข้าพเจ้าคล้อยตาม "พบนางสวมกำไลมือทั้งคู่_หมายถึงว่าแต่งตัวสวยต่อไปเถอะ"

"**'เอวำ'** แปลว่า 'อย่างนี้'" เขาแปลต่อไป "**'สา'** นี่แปลว่า 'นาง'——**'หุตวา'** แปลว่า 'เป็น'_เป็นอะไรก็ไม่รู้? คำข้างหน้ายาวแต่ทว่ายุ่งเหลือเกิน เลยไม่รู้ว่าอะไรกัน?_—แหม! ตอนนี้เอาความยากเสียด้วยนา——**'ป(ฏิ)ลภิ....ติ'** นี่ค่อยยังชั่วหน่อยแต่จะติความว่ากะไรดี?——จะเป็น **'ปฏิลภิสสติ'** ได้หรือไม่? ถ้าได้ก็แปลว่า 'จักกลับได้'_**'มานุ...'** นี่เห็นจะเป็นความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับ **'มนุส'**——เอ! ยากจริงกะท่อนกะแท่นต่อกันไม่ติดเสียด้วยนา"

"กลับเป็นมนุษย์ละกระมัง?" ข้าพเจ้าออกความเห็น "เพราะมันถูกสาปเป็นหินนี่"

"เออ!—หรือจะเปนยังงั้น?" เขานิ่งอึ้ง "แต่ความมันไม่พาดพิงท้าวถึงกันเลยนี่ อินทรคุปก์ลงไปในถ้ำ พบนางใส่กำไลมืออยู่แล้วยังไงนางถึงกลับเปนมนุษย์หล่ะ? ความหมายมันเปนอนาคตอยู่นี่แก ไม่ใช่ว่ากลับเปนมนุษย์ทีเดียว"

"ลองแปลต่อไปดูถิ"

"ต่อไปยิ่งกะพร่องกะแพร่งมากขึ้น" เขาว่า "มีคำ 'ปฏิวสตุ' ชัดอยู่คำเดียว แปลว่า 'อาสัยอยู่'——นอกนั้นก็เลือน ๆ อ้อ! คำที่เห็นจะเปน 'ตตถ' แน่ละ—แปลว่า 'ในถ้ำนั้น' อีกคำคงเปน 'สา' แปลว่า 'นาง'——ได้ความรัว ๆ ว่า 'นางอาสัยอยู่ในถ้ำนั้น'——ยังมีคำ 'รหส.....' อีกคำหนึ่งพอเดาได้ว่า 'ลับ'——จะเปนอาสัยอยู่ลับ ๆ หรืออะไรไม่แน่——หมดกันเท่านั้นเอง"

"ที่นี้แปลทวนตั้งแต่ต้นดูใหม่"

"แกคอย จดไว้นะ" เขาสั่งข้าพเจ้า "สุริยวารมันกษัตร์เขมร สาปวารุณี ชิดา เจ้าเมืองพิมายให้เปน หิน อยู่ภายใต้ปราสาท หินด้วยว่าคำพูดทำโทษวารุณี อินทรโคปก์ขุนพลลงไปในถ้ำภายใต้ปราสาท พบนาง สวมกำไลทั้งคู่ในมือทั้งสอง อย่างนี้นางเปนจะกลับเปนมนุษย์ นางอาสัยอยู่ลับ ๆ ในถ้ำนั้น" ข้าพเจ้าเขียนแล้วส่งให้เขาดู

"แกสังเกตเห็นไหม?" เขาว่ากับข้าพเจ้า "ความมันขัดกันยังไงชอบกลนา?——'อย่างนี้'—'นางเปน'—'จะกลับเปนมนุษ' ตอนนี้คงต้องเปน ความหมาย สำคัญ อันใด อันหนึ่ง แน่นอนทีเดียว——'อย่างนี้' ย่งชัดว่า ต้องมีอะไรขึ้นก่อนแล้ว——แล้วแกเห็นไหม?——ความมันมารับกันตอนท้ายว่า 'จะกลับเปนมนุษย์'——คือ 'อย่างนี้'—แล้วละก็—'นางจะกลับเปนมนุษย์'——มันชอบกลอยู่นาแกนา"

"ถ้ายังงั้นเราลองเดาอ้ายตัวที่อ่านไม่ออกตั้งแต่ต้นประสมประเสเข้าอีก มันจะได้ความขึ้นอีกบ้างละกะมัง?"

"กันจะลองดูเดี๋ยวนี้แหละ" เขาพูดแล้วหยิบเอาต้นฉบับมาเทียบดูกับคำแปล "คำถัดจาก 'สุริยวารมโน' เหลือ 'ม' ตัวท้ายตัวเดียว—ตรงที่กระดาษปรุเปนรูข้างหน้าจะเปนตัวอะไร————อ—อ! บางทีจะเปน 'นาม'—ย่งถึงชื่อ 'สุริยวารมัน'——แน่แล้ว————เอ! เขาทำคิ้วขมวด '...หำ' นี่จะเปน 'อหำ' เสียละกะมัง 'อหำ' แปลว่า 'เรา'——ถ้างั้น—เชิด!" เขาทำหน้าตาตื่นเรียกข้าพเจ้าเสียงดัง สังเกตเห็นได้ว่าเขาพบเค้าเงื่อนอะไรอย่างสำคัญเข้าแล้ว "กระดาษแผ่นนี้ต้องเปนพระบรมราชโองการ!"

บทที่ ๕

ศัตรูลับ

"พระบรมราชโองการ" ข้าพเจ้าทวนคำโดยพิศวง

"ต้องเปนเช่นนั้น" เขาย้ำ "ไม่ใช่กระดาษที่บรรยายเรื่องราวตามธรรมดา ต้องเปนลายพระราชหัตถ์เลขา"

"ของ _ _"

"พระเจ้าสุริยวารมัน" เขาต่อ "ทรงสั่งขุนพลของพระองค์_ _อ้ายความมืดแยดด้านของกันดูเหมือนจะค่อยสว่างขึ้นข้างแล้ว กันจะพยายามแปลให้แกฟังให้แจ่มแจ้งที่สุด คอยฟังนะ"

"'เรา ผู้มีนามว่า สุริยวารมันกษัตร์กัมพุชสาป วารุณีชิดา เจ้าพิมายให้เปนหิน อยู่ภายใต้ปราสาทหิน'__ต่อไปนี้เอาเปนเข้าใจได้ว่า 'เพราะ วาขาทำโทษ วารุณี'__'อินทรโคปก์ จงลงไปในถ้ำใต้ประสาท'__'พยนาง'__อ้าว! มีคำแปลกอยู่คำ กันลืมสนิท__ชิ_ชิ_"

"อะไร?"

"'รัสีธร' แปลว่า 'ผู้ทรงไว้ซึ่งรัศมี'_คงหมายถึงกำไลนั่นเอง"

"จริง _ จริงเทียวแก." ข้าพเจ้าเห็นด้วย "กำไลของเรามีรัศมี"

"อ้อ! เดี๋ยวก่อน" เขาร้องขึ้น "เปนชื่อเสียแล้ว ตัวที่ลบหน้าตัว 'ม' คงเปน 'นา'_'นาม' แปลว่า 'ชื่อ'__กำไลชื่อ'รังสิธร'"

"เพราะจริง" ข้าพเจ้าสอดขึ้น "พึ่งแต่ชื่อก็เพราะเสียแล้ว ถึงจะแปลไม่ออกก็ยังพึงเพราะ"

"ตัวนี้แน่ะสำคัญ" เขาเอ่ยขึ้นโดยไม่ฟังเสียงข้าพจ้า "เห็นเงา ๆ เปนตัว 'อา' เราต้องขบตรงนี้ให้แตก ความมันจะได้ไปรับกับข้างหลัง"

"ตอนที่ว่า 'อย่างนี้นางจะกลับเปนมนุษย์' น่ะหรือ?"

"นั่นน่ะสิ" เขาตอบ "'อา.....'_นี่จะหมายความว่ากะไร?__'.....สา' ต่อไปนี้คงเปนอะไรอย่างหนึ่งที่เกี่ยวกับ 'นาง' แน่ละ อ้อ! คงเปน 'สวมกำไลในมือของนาง'_พุทโธ่! กันเขลาจริงแฮะ จนขยุ้ยได้แล้วว่าเปนพระบรมราชโองการ"

"ได้ความแล้วรึ?" ข้าพเจ้าตะลิตะลาน

ถาม

"เมื่อเปนพระยรมราชโองการ" เขาอธิบาย "คำ 'อา.....' นี้ก็ต้องเปน 'อาทาย' แปลว่า 'เอา หรือถือเอา' _ คือเปนคำสั่งให้เอากำไลสวมมือนาง เท่านั้นเอง"

"เอากำไลชื่อรังสิยรสวมมือของนาง" เขาแปลต่อไป 'อย่างนี้นางเปน' ตรงนี้ขัดอีก ถ้าอ่านคำที่ยุ่งนี้ออก บางที จะได้ความชัดขึ้น _ 'จพิกขีณศจิเต' อะไรกัน? ตัว 'ก' 'ขี' 'ณ' สามตัวนี่ไม่ผิด __ หรือบางทีตัวน่าจะเปน 'ป' __ถ้ายังงั้นตัว 'จิ' นี่ต้องเปน 'บี' แต่ก็ไม่ได้ความอยู่นั่นแหละ __ อ้อ! บางที ตัวท้ายจะเปน 'กา' __ 'ปพิกขีณศบีกา' ก็ไม่ได้ความอีก__หรือจะเปน 'ปริกขีณศบีกา' เอ! ได้การแล้วเชียว!" เขาร้องขึ้นด้วยความยินดี "เปน 'ปริกขีณสาบีกา' แล้ว_ไม่ผิด_ไม่ผิดทีเดียวแหละแก! คำนี้แปลว่า 'มีคำสาปสิ้นแล้ว' __ ได้การ _ ได้การ เท่านี้ก็พอเดาความได้เกือบทั้งหมด __ เอาละ แกเขียนได้แล้ว _ เขียนดีๆ นะ"

ข้าพเจ้าเขียนตามคำแปลของเขาตั้งแต่ต้น

"เราผู้มีนามว่าสุริยวารมันกษัตร์กัมพุชสาป วารุณีธิดาเจ้าเมืองพิมายให้เปนหินอยู่ภายใต้ปราสาทหิน อินทรโคปก์ขุนพลของลงไปในถ้ำใต้ปราสาท พบนางแล้ว เอากำไลรังสิยรทั้งคู่สวมมือนาง อย่างนี้แล้วนางเปนอันสิ้นคำสาป จะกลับเปนมนุษย์ นางจงอาสัยอยู่ลับๆ ในถ้ำนั้น"

เขาฉวยเอาสมุดไปอ่านทวนกลับไปกลับมาสักครู่หนึ่งหยิบเอาต้นฉบับพระยรมราชโองการมาตรวจสอบเทียบเคียง ครั้นแล้วจับกำไลทั้งคู่ขึ้นพิจารณานิ่งอยู่

"นี่มันจะเปนไปได้เทียวหรือ?" เขาพึมพำเบาๆ เหมือนพูดกับตนเอง

"อะไรจะเปนไปได้?" ข้าพเจ้าถามขึ้น

"ลายแทงอันนี้" เขาชี้กระดาษที่เขาเรียกว่าพระยรมราชโองการ

"อ้อ! นี่ลายแทงรึ?" ข้าพเจ้าว่ากับเขา "แต่เขาว่าใครหลงลายแทงมักท้องแห้งเปล่า"

"ถ้าเปนลายแทงจริงก็ท้องแห้ง" เขาพยักหน้า "แต่นี่ไม่ใช่ลายแทงจริงๆ รูปร่างมันเข้าเค้าลายแทง กันก็เลยเรียกลายแทงให้มันสั้นๆเข้าใจง่ายๆ ลายแทงมักจะเหลวไหล แต่นี่เปนความจริง"

"เปนความจริง!" ข้าพเจ้าร้องพลางจ้องมองดูหน้าเขา

"ยังงั้น" เขายืนยัน "เพราะมีคนไปเห็นมาแล้ว"

"ใครเปนคนเห็นกัน?"

"คนที่ตายเมื่อเช้านี้แหละ" เขาบอกหน้าตาขึง "คน ๆ นี้ต้องได้ไปเห็นมาแล้วถ้าแก จะกลับนึกไปถึง คำเพ้อ ของเขา เมื่อขวนจะตาย แกจะเข้าใจเรื่องได้ราง ๆ เช่นเดียวกับกัน"

ความจำของข้าพเจ้า หวนนึกไปถึงหน้าที่ซูบสิ้นวนเหลือง ๆ ของคนตายทันที——หน้านี้ยังเห็นติดพูติดตา ข้าพเจ้าเปน มั่นเหมาะ——มีช้าดวงตาทั้งคู่ที่ถลึงโปน น่ากลัว กลับมาสู่ความจำทีละน้อย ๆ——เสียงเพ้อโวยวาย ดูเหมือนดังขึ้นแว่ว ๆ ในหู——ยิ่งนึกไปถึงภาพคนตายในขณะที่กำลังจะสิ้นใจก็ยิ่งปรากฏขึ้นให้เห็นทุกอย่าง ประจวบกับเพลานั้นโพล้เพล้ขมุกขมัวจะค่ำอยู่รำไร ภายในห้องก็ค่อย ๆ มืดลง ข้าพเจ้าเลยต้องหลับตาด้วยความหวาดกลัว!

เสียงคนใช้เข้ามาพูดอะไรกับจิตสองสามคำทำเอาข้าพเจ้าสดุ้ง พอดีเขายอกให้ข้าพเจ้าลุกหลีกให้ผู้ที่เข้ามานั้นจุดชวาลาที่แขวนอยู่เบื้องบน ข้าพเจ้าเลยไปยืนคุยกับเขาที่หน้าต่าง

"ถ้าเปนคำพูดธรรมดาก็ดูชอบมาพากลดี" ข้าพเจ้าว่า "แต่นี่เปนคำเพ้อ เราจะไปเชื่อก็ดูกะไร ๆ อยู่"

"ไม่ใช่เพ้อเลื่อนลอยนา" เขาค้าน "พูดถึงผู้หญิง พูดถึงกระดาษ พูดถึงกำไล ล้วนแต่โยงติดต่อเข้าหากันทั้งนั้น"

"เดี๋ยวก่อน" ข้าพเจ้าแย้ง "ในกระดาษนั่นบอกว่านางถูกสาปเปนหิน เมื่อใดได้สวมกำไลจึงจะกลับเปนมนุษย์ แต่กำไลมันอยู่ที่แกข้างหนึ่ง แล้วจะว่าคนตายพบแม่สาวนั้นอย่างไรได้ ถ้าพบหินละว่าไม่ถูก แต่พบหินมันก็เท่ากับพบตุ๊กตานั่นแหละ"

"ข้อคัดค้านของแกฟังได้ดีทีเดียว" เขากล่าว "แต่ถึงจะเปนอะไรก็ตาม ผู้หญิงคนนี้ต้องอยู่ในถ้ำนั้นแน่นอน"

"กันไม่เห็นแกเชื่ออะไรง่าย ๆ เลย แต่เรื่องนี้ทำไมเชื่อเอาเปนจริงเปนจังไปได้"

"เรื่องมันติดต่อเข้าเค้าเข้าเงื่อนสมเหตุผล" เขาอธิบาย "ถ้าจะให้กันบรรยายเรื่อง กันก็แทบจะเล่าได้ว่า พระเจ้าสริยวารมันได้สาปนางคนหนึ่งชื่อวารุณีธิดาเจ้าพิมายให้เปนหินอยู่ในถ้ำใต้ปราสาทหิน แล้วทรงมีพระอักษรสั่งอินทรโคปก์ขุนพลของพระองค์ให้ลงไปแก้ แต่ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งซึ่งรู้ไม่ได้ อินทรโคปก์คงแก้ไม่สำเร็จ"

"ไปแก้ก็คือเอากำไลไปใส่ไม่ใช่หรือ?" ข้าพเจ้าท้วง "มันยากเย็นอะไรนักหนาจะได้

ไม่สำเร็จ”

“เพราะถ้าแก้สำเร็จ ป่านนี้นางก็ตายไปเสียไหน ๆ แล้ว เราคงไม่ต้องมานั่งคิปัญหากันอยู่เดี๋ยวนี้หรอก”

“เอาเป็นว่าแก้ไม่สำเร็จ” ข้าพเจ้าว่า “ถ้าเช่นนั้นนางก็ต้องเป็นหิน ใครไปพบตุ๊กตาหิน เห็นเป็นคน ผู้พบก็คงไม่ใช่คนมีสติบริบูรณ์นัก”

“ที่จริงมันก็น่าสงสัย และกันเองก็ยังแปลไม่ออกว่า จะอย่างไรกันแน่ แต่คำพูดของคนตาย แสดงว่าได้ไปพบเห็นมากับตา ตนเองและได้พูดกันด้วย ถึงกับรับปากรับคำว่าจะช่วยกัน”

“ถ้าได้พูดกันจริงนางต้องเป็นคน_ไม่ใช่หิน” ข้าพเจ้าออกความเห็น “อาจจะเป็นว่าให้ช่วยพาออกจากถ้ำก็ได้”

“จะเป็นคนอย่างไรได้? ” เขาพูดเสียงหนักแน่น “คนจะอยู่ได้ตั้งพันปีเทียวหรือ?”

“พันปี!” ข้าพเจ้าร้องดังจนเกือบเป็นตะโกน “อะไร?__นางนี่หรือพันปี?”

“อยู่ในราวพันปี” เขาพูดช้า ๆ “จะยิ่งหรือหย่อนก็ไม่มากนัก กันจำได้เค้า ๆ เพียงว่ากษัตร์วงศ์วารมันนี้เสวยราชย์ณกรุงยโสธรมาราวพันปี แล้วเท่านั้น กันจะลองตรวจพงศาวดารเขมรดูเดี๋ยวนี้แหละ”

เขาพูดแล้วเดินไปเปิดตู้เลือกค้นเอาสมุดดำออกมาหลายเล่ม ข้าพเจ้าช่วยเขาถือมาวางไว้บนโต๊ะ เขานั่งพลิกเล่มโน้นเล่มนี้อยู่ราวเค้ยวหมากจืด ระหว่างนั้น ข้าพเจ้านั่งอ่านคำแปลไปพลาง กินส้มเขียวหวานไปพลาง

“นี่แน่ะลำดับวงศ์กษัตร์” เขาเอ่ยขึ้น “วงศ์วารมันองค์แรกทรงราชย์ราวมหาศักราช ๕๒๒ คิดถึงบัดนี้ ๑๒๓๙ ปี องค์ที่สุดราวมหาศักราช ๑๑๐๐ เศษ คิดถึงบัดนี้ราว ๘๐๐ ปีเศษ แต่องค์ที่ทรงพระนามสุริยวารมันนี้จะเป็นองค์ที่เท่าใดและทรงราชย์เมื่อมหาศักราชเท่าไรต้องค้นดูก่อน__อ้อ! มีเค้าอยู่บ้างแล้ว ในลายแทงกล่าวถึงปราสาทหินที่พิมาย ปราสาทนี้อายุราว ๆ ๗๐๐ หรือ ๘๐๐ ปี เพราะฉนั้นพระเจ้าสุริยวารมันองค์นี้คงทรงราชย์ราว ๆ มหาศักราช ๑๐๐๐”

“สุริยวารมัน พระองค์หนึ่งทรงราชย์เมื่อมหาศักราช ๙๒๔ ต่อจาก ธรณินทร์วารมัน ซึ่งสวรรคตในปีเดียวกันนั้น” เขาดูต่อไป “องค์นี้อยู่ในราชสมบัติมาจนมหาศักราช ๙๔๔ สวรรคต. อุทยาทิตย์วารมันที่ ๑ ขึ้นทรงราชย์สืบสันตติวงศ์มาถึงมหาศักราช ๙๗๐ อุทยาทิตย์วารมันที่ ๒ ถึงมหาศักราช ๙๙๗ อุทยาทิตย์

วารมันที่ ๓ ทรงราชย์สืบต่อมาถึงมหาศักราช ๑๐๐๔ สวรรคคต สุริยวารมันที่ ๒ ขึ้นทรงราชย์ในปีเดียวกัน——องค์นี้แน่แล้ว” เขาร้องขึ้นพลางหยิบเอาลายแทงไปดูสักครู่หนึ่ง “อา! ไม่ผิดแล้วแก —— ทีแรกกันไม่เข้าใจคำ ‘สีหสุรป....ชิโต’ นี่เลย แต่เดี๋ยวนี้ออกจะเข้าใจขึ้นบ้างแล้ว ‘สีหสร’ นี่เป็นพระนามกษัตร์ภุกามพระองค์หนึ่งพม่าเรียกว่า **อลองจีสุ** เป็นหลานพระเจ้าอนิรุธหรืออโนรธามังฉ่อที่ทรงพระนามโด่งดังในสมัยนั้น พระเจ้าสีหสุระทรงราชย์ราวมหาศักราช ๑๐๐๐ เหมือนกัน เพราะฉะนั้นคำนี้เป็นพยานยืนยันบ่งชัดว่าสุริยวารมันที่ทรงพระอักษรนี้ต้องเป็นสุริยวารมันที่ ๒ โดยทรงราชย์ร่วมสมัยกับพระเจ้าสีหสุระกษัตร์ภุกาม——‘สีหสุรป....ชิโต’ น่าจะเป็น “สีหสุรปราชิโต’ แปลว่า ‘ไม่แพ้สีหสุระ’——คำนี้คงเป็นคำที่พระเจ้าสุริยวารมันทรงยกย่องอินทรโคปก์ขุนพลของพระองค์ว่าไม่แพ้พระเจ้าสีหสุระ——บางทีในยุคนั้นเขมรกับภุกามคงจะได้ทำสงครามกัน”

“ดูเหมือนสมัยนั้นเขมรอยู่ในอำนาจพม่าไม่ใช่หรือ?” ข้าพเจ้าถาม

“ถูกแล้ว” เขาอธิบาย “เขมรตกอยู่ในอำนาจพม่าเมื่อพระเจ้าอนิรุธยังคงมีพระชนม์อยู่ พระองค์เคยปราบได้แคว้น **โยนก** จนถึงแคว้น **ทวาราวดี** ของขอม พระบรมเดชานุภาพของพระองค์ทำให้พระเจ้า **จันทโชติ** เจ้ากรุง **ละโว้** กลัวเกรงถึงกับยอมยกเจ้าฟ้าแก้วประพาฬน้องสาวให้เป็นมเหษี ครั้นสิ้นพระเจ้าอนิรุธอำนาจพม่าก็เสื่อมลง ขอมกลับแข็งขึ้นอีก อนึ่งเวลานั้นแคว้น **โคตรบูร** ของขอมก็ยังไม่เสียแก่พระเจ้าอนิรุธ จึงเป็นเครื่องหนุนให้แคว้นทวาราวดีกับโยนกแข็งขึ้นได้โดยง่าย บางทีจะเป็นด้วยขอมกลับมีอำนาจแข็งขึ้นนี่เอง จึงชวนให้เกิดสงครามกับพม่าเมื่อผลัดแผ่นดินใหม่” [๑]

“กันเชื่อลายแทงอันนี้เสียแล้ว” เขาเปลี่ยนเรื่องพูดภายหลังที่นิ่งอยู่สักครู่หนึ่ง

---

๑ อาณาเขตร์โยนก คือ ท้องที่ ๆ เป็น มณฑลภาคพายัพ เมืองลอ เมืองเชิน อาณาเขตร์ทวาราวดี คือ ท้องที่ ๆ เป็น มณฑลกรุงเทพฯ อยุธยา นครไชยศรี ราชบุรี นครสวรรค์ พิษณุโลก ปราจิณ อาณาเขตร์โคตรบูร คือ ท้องที่ ๆ เป็นมณฑลนครราชสีมา อุดร ร้อยเอ็ด อุบล ยโสธร (แสดงบรรยายพงษาวดารสยาม)

"เชื่อว่าเขมรกับพม่ารบกัน?"

"ไม่ใช่" เขาค้าน "เชื่อว่านางวารุณีอยู่ในถ้ำใต้ปราสาทหินที่พิมายจริง ลายแทงอันนี้ยอกหลักฐานชัดเจนทุกอย่าง"

"ก็มันตั้งพันปีมาแล้ว ป่านนี้จะยังอยู่รึ?"

"ไม่อยู่แล้วทำไมหมอนั่นจะมาพูดได้ถูกต้องหละ?" เขาร้องขึ้น "กันเชื่อสนิทใจเลยว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริง แต่เป็นเรื่องที่ลึกลับสาปสูญมาหลายร้อยปีแล้ว เวลานี้กันยังสงสัยอยู่ก็เพียงว่า นางเป็นอะไรแน่เท่านั้น?"

"ถ้าเชื่อว่าจริงก็ต้องเป็นหินมากกว่าคน" ข้าพเจ้าว่า "ข้อพิศูนน์ง่าย ๆ ก็คือ เป็นคนจะอยู่ตั้ง ๘๐๐ ปีไม่ได้อย่างหนึ่งและอีกอย่างหนึ่งกำไลก็อยู่ที่แก"

"ถูก" เขาพยักหน้า "แต่คำพูดของคนตายยอกว่าเป็นคนพร้อมด้วยเหตุผลควรเชื่อทุกอย่าง กำไลของเราเป็นคู่กันกับกำไลของคนตาย สมตามที่กล่าวไว้ในลายแทง เมื่อคำพูดของคนตายกล่าวถึงลายแทง และกำไลซึ่งเราพิศูนน์ได้ว่าเป็นความจริงแล้ว ก็ย่อมสนับสนุนคำอื่น ๆ ของเขาให้เป็นความจริงเช่นกัน"

เราต่างนิ่งกันไป เขาหยิบเอากำไลมาพิจารณา ส่วนข้าพเจ้าฉวยเอาลายแทงมาดู "ผู้หญิงคนนี้เห็นจะสวย" ข้าพเจ้าเอ่ยขึ้นภายหลังที่หยิบเอาคำแปลมาอ่าน

"ไหน?" เขาตะลึตะลานถาม เห็นได้ว่ากำลังคิดอะไรเพลิน จนไม่ได้ยินคำพูดของข้าพเจ้า

"กันว่า—ว่า——ผู้หญิงคนนี้เห็นจะสวย"

"อ๋อ!" เขายิ้ม "แน่ละ———อยากรู้ก็—ไปดูกันไหมหละ?"

"ว่าไงหนะ?" ข้าพเจ้าถามโดยไม่สู้เข้าใจคำพูดของเขา

"ไปดูว่าจะสวยหรือไม่สวยน่ะซิ"

"ไปดูนาง——อ้า——"

"วารุณีคนนี้แหละ"

"แกหน่ะรึจะไปดู?" ข้าพเจ้าจ้องมองดูหน้าเขาด้วยความพิศวง

"หึ" เขาพยักหน้าขรึม ๆ

"อืมม์!" ข้าพเจ้ายิ้ม "ศรัทธาแก่กล้าถึงกับจะไปดูเทียวนะ"

"จริง ๆ" เขาพูดหน้าเฉยตาเฉย "เพราะกันเชื่ออย่างแน่นแฟ้นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริง เวลานี้จิตใจกันเป็นยังไงไม่รู้—แกเอ๋ย!" เขาถอนใจทำหน้าเศร้า ๆ "มันให้ประวัติถึงนางวารุณีเหลือเกิน———กันสังหรณ์ในใจอย่างไรมิรู้?"

คำพูดอย่างจริงใจ ช้า ๆ ประกอบกับหน้าอันศร้าของเขาทำเอาใจคอข้าพเจ้าพลอยอ่อนไปด้วย แต่แล้วก็กลับเห็นขันในกิริยาอาการอันแปลกประหลาดของเขา นี่จะให้ข้าพเจ้าเชื่อหรือนี่ — ว่า — เขาหลงละเมอเพ้อฝันถึงรูปหิน!

ขณะนั้นความจำของข้าพเจ้าก็กลับไปนึกถึงภาพที่นอนเหยียดยาว มีผ้าขาวคลุมตั้งแต่เท้าถึงศีร์ษะ! ตลอดจนดวงไฟน้อย ๆ ที่ลุกเป็นเปลวเรื่อง ๆ ติดปลายเท้นที่ตั้งอยู่หัวเตียง!

"แกไม่กลัวเป็นบ้าหรือ?" ข้าพเจ้ารีบความคิดจากภาพอันน่าสยดสยองนั้นและถามเขา

"นี่แกหมายถึงคนตายละซี?" เขาหันมายิ้มกับข้าพเจ้า "เรารู้ตัวแล้ว เรามีสติพอที่จะไม่ให้เป็นบ้าได้"

"ก็คนตายไม่รู้ตัวหรือไร?"

"กันเชื่อว่าเขาไปพบความลึกลับอันนี้โดยไม่รู้ตัว — — จึงกลายเป็นบ้า — —"

"เดี๋ยว!" ข้าพเจ้าขัดขึ้น "จะว่าบ้าก็ — ทำไมตรงมาจะโมยกำไลที่แกถูก?"

"มาโดยพะเอินมากกว่าตั้งใจมา" เขาพูดช้า ๆ "กันอยากจะลงความเห็นเสียอีกว่ามาโดยฤทธิ์ของกำไล แต่กลัวแกจะไม่เชื่อ"

"คนตายอาจจะได้ลายแทงไว้ก่อนแล้ว — แล้ว — —"

"ถ้ายังงั้น" เขารีบสอดขึ้น "ต้องหากำไลเสียก่อน ยิ่งรู้ว่าอยู่ที่กันต้องมาเอาก่อนที่เดียว คงไม่เปิดไปพิมายก่อนแล้วถึงมาเอากำไลที่หลังหรอก เหตุผลอันนี้แหละที่ทำให้กันเชื่อว่าเขาไปประสพความลึกลับนี้โดยไม่รู้ตัว"

ต่างคนต่างนิ่งกันไปอีก หญิงสาวใช้ซึ่งยืนริ ๆ รอ ๆ อยู่ข้างนอกนานแล้วนั้นคลานเข้ามาบอกว่าอาหารเย็นเทียบไว้แล้ว เราเลยพากันไปห้องรับประทานอาหาร

อาหารเย็นวันนั้นมีกว่าสิบอย่าง แต่สิ่งที่ควรกล่าวก็คือกุ้งตัวใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นอาหารที่ข้าพเจ้าชอบอย่างเอก จิตบอกว่าแม่ช้อยเขารู้ว่าข้าพเจ้าชอบกุ้ง จึงให้บ่าวไปช่วยกันหามาจนได้ ข้าพเจ้าบอกขอบใจแม่ช้อยฝากไว้กับเขาแล้ว เลยคุยกันด้วยเรื่องอาหารการกินและอะไรต่ออะไรต่าง ๆ เรื่อยเปื่อยไป จนถึงเวลาของหวาน

"เรื่องอะไร ๆ ก็พูดกันมามากแล้วละ" เขาพูดตัดบทในขณะที่ตักส้มลอยแก้วรับประทาน "ทีนี้มาพูดกันด้วยเรื่องของเราเถอะ แกจะว่ายังไง?"

"เรื่องอะไรกัน?"

"เรื่องไปพิมายน่ะซี"

"นี่แกจะไปจริง ๆ น่ะหรือ?"

"จริง ๆ น่ะซี" เขายืนคำ "เราได้ของสำคัญไว้หมดโดยไม่ต้องไปเที่ยวหา อยู่ดี ๆ บุญมีมาเอง แล้วเราจะปล่อยให้ลาภสำคัญหลุดมือไปเสียหรือ?"

"แกได้ตรึกตรองรอบคอบแล้ว?" ข้าพเจ้าถามพลางจ้องดูหน้าเขา

"รอบคอบแล้ว———ก็เหตุผล__"

"พักเรื่องเหตุผลจริงไม่จริงอะไรไว้ก่อน" ข้าพเจ้าริบตัดความ "ว่ากันส่วนทางบ้านแกนี่แหละ——แกจะทิ้งไปได้อย่างไร?"

"กันไม่มีห่วงทางบ้าน ท่านพ่อท่านแม่ของกันก็หาบุญไม่แล้วตัวกันก็เป็นโสด การค้าขายเวลานี้พ่อเสงกับพ่อเหมคนของท่านพ่อซึ่งเคยดูแลแทนตัวกันมาโดยความเรียบร้อยก็จัดการอยู่แล้ว ส่วนทางบ้านนี้มอบให้พ่อบุญมาทนายหน้าหอของกันดูแลก็เป็นอันหมดห่วง ไม่ต้องเป็นกังวลอะไรอีกต่อไป"

เขาตักส้มลอยแก้วกินเรื่อยไป ส่วนข้าพเจ้ารู้สึกพิศวงในความคิดของเขาจนความตั้งใจที่หยิบส้มมาจะปอกกินกลายเป็นมาถือดูเล่น ในขณะที่ลังเลใจไม่รู้ว่าจะพูดอะไรกับเขาดีนั้น เขาก็เงยหน้าขึ้นถามข้าพเจ้าว่าจะตกลงใจอย่างไร

"สำหรับกันตามธรรมดาไม่มีห่วงใยยิ่งไปกว่าแก" ข้าพเจ้าตอบเปรย ๆ

"เมื่อต่างไม่มีห่วงบ่วงใยทางนี้แล้ว แกกับกันมาบุกป่าฝ่าหนามกันสักครั้งหนึ่งเถอะ—หือ—ว่าไง?" เขาฉวยส้มไปปอก แต่ไม่ยักกินกลับส่งมาให้ข้าพเจ้า "เสียแรงเป็นเพื่อนรักกันทั้งที ลองขึ้นเขาลงห้วยด้วยกันสักพักจะไม่ได้เที่ยวหรือ?"

"เรื่องที่สมควรสำหรับแกแล้ว จะพากันไปขึ้นสวรรค์ลงนรกอย่างไรก็ยอม แต่———อือ! ——นั่นแหละ———สำหรับกันน่ะไม่ทุกข์หรอก ว่าแต่แกเถอะ อยู่ดีไม่ว่าดีจะไปหาความลำบากใส่ตัว——ข้าเรื่องเหลว ๆ ไหล ๆ อะไรก็ไม่รู้"

"เอ! เชิด" เขาร้องขึ้นพลางจ้องหน้าข้าพเจ้า "กันยอกแล้วว่ากันไม่ได้เป็นข้ากับแก ก็เคยเป็นลูกศิษย์หมออเมริกันร่วมครูร่วมอาจารย์มาด้วยกัน ควรจะรู้ดีว่าสิ่งใดจะควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ"

"และเรื่องนางงามนี่แกเชื่อ?" ข้าพเจ้าย้ำเข้าไป

"ถ้าไม่ให้กันเชื่อ แกต้องอธิบายให้เห็นว่าทำไมกำไลของกันจึงมีแสงประหลาดขึ้นได้

แต่ก่อนร่อนชะไรมาทำไมถึงไม่มีแสงเช่นที่แกได้เห็นประจักษ์อยู่กับตาแกเองแล้ว ?"

ข้าพเจ้ากินส้มเรอย

"เท่านี้แกก็ต้องจำนน" เขากล่าวต่อไป "กำไลเปนองคพยานสำคัญที่สุดในเรื่องนี้ ถึงแม้ว่าเรายังไม่รู้จักว่ามันจะเปนแร่โลหะชาตุอะไรก็ตามเถอะ แต่มันต้องเปนของศักดิ์สิทธิ์อันหนึ่งซึ่งมีฤทธิ์ในตัว ดูรี——อีกข้างหนึ่งอยู่ถึงเมืองพิมาย——ไกลสุดหล้าฟ้าเขียว !—ยังสามารถดูดดึงมาหากันได้ กระนี้แล้วจะไม่ให้กันเชื่ออย่างไรว่านางงามจะไม่มีอยู่จริงตามที่กล่าวไว้ในลายแทง ยิ่งมาได้เห็นกิริยาท่าทางทั้งได้ยินเสียงเพ้อละเมอหาอย่างโอดครวญของคนตายนั่นแล้ว แกจะมีอะไรมาคัดค้านไม่ยอมให้กันเชื่อเรื่องนี้ได้"

"นอกจากนี้---" เขาเสริม "ลายแทงนั่นก็เปนของประหลาดที่สุด——กันเข้าใจว่าอย่างไรเสียก็ต้องเปนพระอักษรลับของพระเจ้าสุริยวารมัน โดยพระองค์มีพระประสงค์จะให้รู้กันเฉภาะสองคน ระหว่างอินทรโคปก์ขุนพลกับพระองค์เองเท่านั้น——พระองค์จึงทรงเปนภาษามคธและใช้อักษรคฤนถ์! ความจริงเวลานั้นเขมรใช้ตัวอักษรของตนเองได้อย่างดีแล้ว ศิลาจารึกของเขมรราวมหาศักราช ๑๐๐๐ ต่าง ๆ ล้วนเขียนเปนอักษรเขมรตัวงดงามทั้งนั้น———พระเจ้าสุริยวารมันองค์นี้ทรงราชย์เมื่อมหาศักราช ๑๐๐๔ ก็เปนสมัยที่อักษรเขมรเจริญสูงสุดอยู่แล้ว แต่เหตุไฉนพระองค์จึงไม่ทรงอักษรเขมรเล่า ?———เพราะฉนั้น เห็นได้ง่าย ๆ ว่าถ้าพระองค์ไม่ต้องการให้เปนความลับแล้วก็คงทรงใช้ภาษาเขมรและอักษรเขมรอันเปนลิ้นของพระองค์เอง——คงไม่ใช้ภาษามคธและทรงอักษรคฤนถ์ดังที่ปรากฏในลายแทงนี้———เรื่องนี้เปนความลึกลับอย่างสำคัญนาแกนา!——ต้องเปนเรื่องลึกลับมหัศจรรย์กันมาตั้งแต่ยุคโบราณดึกดำบรรพ์โพ้นแล้ว !——หากแต่ความลึกลับไม่เผยออก เรื่องจึงสาปสูญมาจนกระทั่งทุกวันนี้ !———กันเชื่อว่าในโลกนี้ไม่มีใครแล้ว—นอกจากแกกับกัน—ที่จะเปนผู้เผยความลึกลับมหัศจรรย์น่าพิศวงอันนี้ออกให้โลกเห็น !———แล้วแกจะไม่ยอมรับเกียรติยศอันนี้เจียวหรือ เชิด ?"

ข้าพเจ้ากินลังสาดต่อไปโดยไม่มีเสียงอย่างใด ค่าที่สำหรับข้าพเจ้าเองก็เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งอยู่เหมือนกัน เมื่อไม่มีอะไรจะมาพิศูจน์ให้เห็นว่าเปนเรื่องโกหก ประกอบกับคำอธิบายอย่างเห็นจริงของเขาเข้าด้วยแล้ว ทำให้ข้าพเจ้าต้องจำนนอย่างเงยหน้าไม่ขึ้น นอกจาก

น้ำใจก็คิดอยากจะออกป่าออกดงไปเที่ยวให้สนุกสักพักหนึ่ง เพื่อการที่ไปดูให้เห็นกับตาตนเองจะได้ตัดความสงสัยเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งให้เห็นประจักษ์จริงด้วย

"ไปดูก็คิดเหมือนกัน" ข้าพเจ้าเอ่ยขึ้นในที่สุด "จะมานั่งเถียงกันก็ป่วยการ สู้ไปดูให้มันเห็นเห็จหรือจริงไม่ได้"

"นั่นเป็นความเห็นอย่างฉลาดและถูกทีเดียว" เขารับรอง "ถึงหากว่าไปถึงมันจะไม่สำเร็จหรือเหลวไหลไปอย่างหนึ่งอย่างใด เราก็ยังมีกำไรความรู้ในการเที่ยวบ้านป่าเมืองดอน"

"นั่นแหละ ระวังไข้ป่ามันให้ความรู้มาจนหัวโกร๋นก็แล้วกัน" ข้าพเจ้าพูดแล้วหยิบขนมกงใส่ปากชิ้นหนึ่ง "อยู่กับบ้านมันแสนจะสบาย——ขนมกงก็อิ่มท้อง ขนมทองก็อิ่มไส้——"

"อย่าพูดเป็นเล่นไปน่ะ" เขาว่า "เกิดเป็นลูกผู้ชายต้องมีน้ำอดน้ำทน หนักเอาเบาสู้สำหรับกันถึงร่างกายจะไม่แข็งแรงอย่างแก แต่ก็มีน้ำใจแข็งพอที่จะทำอะไรได้ทุกอย่าง"

คำนี้ถึงเขาจะไม่พูด ข้าพเจ้าก็เห็นจริง เพื่อนข้าพเจ้าคนนี้ว่าถึงร่างกายแล้วไม่ล่ำสันแข็งแรงเหมือนข้าพเจ้า โดยเหตุที่จมอยู่กับตำราเช่นเดียวกับที่ข้าพเจ้าคลุกอยู่กับไม้พลองกระบองสั้น แต่ถ้าพูดถึงความวิริยบากบั่นอดทนกันแล้ว ข้าพเจ้ายอมรับว่าเขาเป็นที่หนึ่ง ลงได้มุ่งว่าจะทำอะไร ต้องทำจริง—ทำอย่างลูกผู้ชาย—มานะบากบั่นไปจนสำเร็จไม่มีได้ย่อท้อถอยหลังเลย ถึงแม้ว่าร่างกายเขาจะไม่ให้แต่น้ำใจเขารู้จักผ่อนหนักผ่อนเบารู้เท่าถึงการด้วยเรื่องธรรมชาติทุกสิ่งทุกอย่างอันเกิดจากปัญญาของเขา ในที่สุดก็สำเร็จลุล่วงไปได้โดยไม่เป็นภัยแก่ตนเลย เขากับข้าพเจ้ารักกันมากก็เพราะข้าพเจ้ารักและนับถือความรู้ของเขา ส่วนเขารักและนับถือความแกล้วกล้าสามารถของข้าพเจ้า ซึ่งเราต่างท่อยที่ท่อยอาศัยกันอยู่เสมอ

"เอาเป็นตกลง" ข้าพเจ้ารับรองเขาในขณะที่สาวใช้เข้ามาเลื่อนเครื่องหวานออกไป "แต่กันขอยอกเสียก่อนว่ากันออกหน้าแกได้ก็แต่กายเท่านั้น"

"กันต้องการเช่นนั้น" เขาตบไหล่ข้าพเจ้าพลางหัวเราะ "ภาษิตโบราณว่าคนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย แต่กันก็ยังต้องแย้งว่าในสองคนนั้นต้องเป็นแกคนหนึ่ง มิฉะนั้นหัวก็หายหมดทั้งสองคน——พูดกันอย่างน้ำใสใจจริง——ในยามลำบาก กันไม่ไว้ใจใคร

เท่ากับแก——กันรู้ใจแกดีว่าถ้าแกแยกศพกันกลับบ้านไม่ได้ แกก็คงพยายามเอาดินกลบกันจนมิด”

คำพูดของเขาซาบซึ้งจนน้ำตาข้าพเจ้าออกมาล่อหน่วย ข้าพเจ้ามองหน้าเขาด้วยความตื้นตันใจจนพูดไม่ออก รู้สึกขนลุกขนพองไปทั้งตัว อา! จิตที่รักเอ๋ย! ข้าพเจ้านึกขึ้นมาแล้วกลั้นน้ำตาไว้ไม่ได้เลย!

“แกกำหนดจะไปเมื่อไร?” ข้าพเจ้าเปลี่ยนเรื่องสนทนา เพราะไม่อยากจะพูดอะไรให้เปนลาง

“โดยเร็วที่สุดที่จะไปได้” เขาว่า “เพราะเราต้องการเวลาเที่ยวเมืองเหนือในฤดูแล้งให้มากที่สุดอีกด้วย เวลานี้ฝนไม่มีแล้ว เราอาจเริ่มเดินทางได้ในวันสองวันนี้”

“เครื่องสัมภาระ——”

“แกลองคิดดูซิว่าเราจะต้องตระเตรียมอะไรไปบ้าง กะเอาแต่สิ่งที่จำเปน”

“อาวุธต่าง ๆ นับตั้งแต่ปืนลงมาจนเข็มเย็บผ้า”

“หนึ่งละ——สำหรับนักรบ”

“สองอาหาร”

“เพื่อบำรุงร่างกาย” เขาหัวเราะ “เปนน่าที่โดยตรงของแกที่จะต้องเตรียมมา สำหรับกันไม่ต้องเปนห่วง เพราะกินผักหญ้าอะไรก็ได้ นักรบต้องการให้แข็งแรงอยู่เสมอ”

“ถ้าเช่นนั้นไม่ต้องอะไรเลย” ข้าพเจ้าย้อนกับเขา “กันเตรียมเพื่อสำหรับแกส่วนกันนั้นในน้ำอาจทอดแหและงมกุ้งกินได้ บนบกกันก็ดักกะต่ายและยิงนกกินสนุกเสียอีก ถ้าแกไม่กังวลเรื่องอาหารการกิน เราก็ไปหาเอาข้างหน้า”

“ข้าวสารเมื่อหมดก็ซื้อเอาตามทาง” เขาเสริม “แพนกเสบียงเอาเปนยุติได้”

“ทหารหละ——สักกี่คน?”

“คิดว่าสัก ๔ คนก็คงพอ” เขาพูดพลางพยักหน้า “รวมทั้งเราเปน ๖ คนด้วยกัน คนแจวเรือ ๔ คน เอาเจ้าฉาย เจ้าแดง เจ้าดำ ไปให้ทิดทุยถือท้าย เมื่อขึ้นบกเราเลือกเอาไปแต่เพียง ๒ คน อีก ๒ คนให้อยู่เฝ้าเรือ”

“ก็แล้วเราจะไม่มีมรรคเทศบ้างเลยหรือ?” ข้าพเจ้าแย้งขึ้น “แปลกถิ่นไปไม่มีคนนำทางมันจะอย่างไรอยู่ละกะมัง?”

“จริงของแก” เขายกมือขึ้นเสยผมเปนทีตริกตรอง “ไหน! จันทร์เอ๋ย ไปตามพ่อบุญมามาหาข้าหน่อยเถอะ”

เขาหันมาบอกข้าพเจ้าในขณะที่จันทร์คลานออกไปว่า

"เมื่อสี่ห้าวันมาแล้ว ดูเหมือนพ่อมาบอกกันว่า ญาติของเขาลงมาจากโคราช คนหนึ่ง ถ้าเขาอยู่โคราชจริงก็ใกล้พิมายเข้าไปแล้ว คงขอร้องให้เขาช่วยนำทางไปให้ได้"

สักครู่หนึ่งนายบุญมา รูปร่างอ้วนลงพุง อายุประมาณ ๕๐ เศษ ซึ่งเป็นทนายหน้าหอของเพื่อนข้าพเจ้าก็คลานเข้ามาหมอบอยู่ข้างหน้าเรา

"นี่แน่ะ—พ่อมา" เขากล่าว "ดูเหมือนเมื่อสี่ห้าวันก่อนพ่อมาบอกฉันว่า มีญาติลงมาจากโคราชคนหนึ่งไม่ใช่หรือ?"

"พ่ะ—เป็นพี่ชายกระผมเอง" นายบุญมาตอบโดยนบนอบ "กระผมลาไปเยี่ยมเขาที่วัดเจ้าขรัวหงษ์[๑] เมื่อวันก่อน เขาพาลูกชายลงมาฝากท่านที่นั่น เพราะท่านเป็นชีต้นอาจารย์มาตั้งเดิม"

"พ่อมารู้ไหมว่าจะกลับเมื่อไร?"

"เสียงว่าจะกลับในวันสองวันนี่แหละพ่ะ"

"พรุ่งนี้มาพบฉันหน่อยได้ไหม? ฉันมีธุระจะพูดด้วยสักสองสามคำ"

"ได้พ่ะ" นายบุญมารับรอง "เวลาไหนพ่ะ"

"เช้า ๆ หน่อย" เขาสั่ง "เท่านั้นแหละ"

นายบุญมาคลานกลับออกไป

"เท่านั้นก็สำเร็จ" เขาหันมาหัวเราะกับข้าพเจ้า "ตกลงเป็นเจ็ดคนด้วยกัน นายบุญมีพี่พ่อมาคนนี้เขาว่าเป็นครูมวยตัวลือด้วย——"

"จริงหรือ?" ข้าพเจ้าตาลกตาชันถามทันที

"เรียมเทียว———กันจะได้เลยฝากตัวเป็นลูกศิษย์สักคนหนึ่ง"

"ได้คนนี้มาอีกคนกันรู้สึกอิ่มใจมาก" เขากล่าวอย่างดีใจ "เพราะการไปคราวนี้ กันออกจะไม่ไคร่ไว้ใจอยู่สักหน่อย"

"ไม่ไว้ใจอะไรกัน?" ข้าพเจ้าถามโดยแปลกใจในคำพูดของเขา

"ยังไม่ทันไรเลย——ทำลืมเสียแล้ว" เขาพูดหัวเราะ ๆ เป็นทีเล่นทีจริง

นึกไม่ออกว่าเขาพูดถึงเรื่องอะไร และในขณะที่ขยับปากจะถามเขานั่นเอง ข้าพเจ้าต้องตกตลึงอ้าปากค้าง หัวใจแทบหยุดเต้นด้วยความตกใจจนขนลุกซ่าไปทั้งตัว!

ภายในซุ้มไม้นอกตึกที่มืดต่อโดยแสงไฟ

---

๑ วัดหงษ์รัตนาราม จีนเจ้าสัวหงษ์บ้านกุฎีจีนเป็นผู้สร้าง สมัยก่อนจีนที่มั่งมีคนเรียกกันว่าเจ้าขรัว

ฉายไป ไม่ถึง นั้น มี ดวงตา สอง ดวง กลอก เป็น ประกายไปมาอยู่ในความมืด แล้วจ้องตรงมา ยังเราทั้งสองอย่างเขียวว่าวน่ากลัว!

พอได้สติ ข้าพเจ้าก็เข้าใจคำพูดของจิต ที่กล่าวเมื่อตะกี้ได้ ทันที ไม่ใช่อื่นไกลแล้ว— เขาคง หมาย ถึง อ้าย คนร้าย ลึกลับ นี่ นั่นเอง! ความคาดคเนของเขาไม่ได้ผิดไป หากแต่ ข้าพเจ้ามามัวพะวงด้วยเรื่องนางงามนี่เสียจึงลืม สนิทมิได้นึกได้ฝันถึง! เป็นการดีแล้วที่พอ เขาพูดขึ้นก็พอดีมันมา ข้าพเจ้าจะได้มีโอกาส ประลองฝีมือกับมันเดี๋ยวนี้แหละ!

ดวงตาข้าพเจ้าจ้องเขม็งดูตาที่เขียวว่าวทั้งคู่ โดยไม่ละลิ้ง และไม่กล้าพูดอะไรกับจิต ทั้งที่รู้ อยู่ว่าเขาประหลาดใจในข้าพเจ้าดังที่เห็นได้จาก อาการมองเหลือกหลือกของเขาโดยไม่รู้เรื่องราว อะไร พอข้าพเจ้าเตรียมตัวมั่นคงดีกลุกขึ้นเผ่น โครมไปที่หน้าต่าง แต่กว่าจะกระโจนลงถึง ดินอีกทอดหนึ่ง ดวงตาอันโหดร้ายทั้งคู่ก็หาย ไปพร้อมกับเสียงผีเท้าวิ่งตกๆไปทางประตูบ้าน!

จิตเผ่นตามหลังข้าพเจ้าออกมาด้วยเหมือน— กัน! เราจึงพากันวิ่งตามอ้ายคนร้ายออกไป! แต่ความมืดแห่งเวลากลางคืนได้กำบังสัตรูลับ ของเราเสียสิ้น— ทำให้เราต้องกลับเข้ามาด้วย ความไม่สมประสงค์!

๒๑๖ ความปรารถนาแห่งใจไม่มีขีดที่สุด มนุษย์ย่อมดับไปในเมื่อใจยังพร่องทั้งนั้น ท่านที่เหนือเกลศพวกเดียวย่อมเต็ม

ของ ฉ. ล. พิชยญาติ

มาญูชีอาหาร

สิงหาคม ๒๗๔๐

ของ

นายซา งวดตระกูล

ซุปใสรอแยล

ขนมปลาซัลมอน

เนื้อสัน อา ลา ปอมปาดูร์

วิธีทำน้ำซ๊อสแอสปานยอล

เยลลี่ผลไม้

เกล็ดวิชชาทำครัว

หอสมุดแห่งชาติ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

ซุปใสรอแยล

เครื่องปรุง ซุปใส ๓ ไปน์ ไข่ ๑ ฟอง นม ๑ ช้อนโต๊ะ เกลือ พริกไท

วิธีปรุง ตีไข่กับนมจนเข้ากันดี จึงปรุงรสด้วย เกลือ พริกไท เทลงในพิมพ์ที่ไม่มีลวดลาย หรือชามซึ่งทาเนยไว้แล้วปิดหน้าด้วยกระดาษทาเนย นึ่งหรือต้มไปจนแข็งจึงปลงลง เมื่อเย็นแล้วจึงตัดเป็นแว่น ๆ หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ และเจียนเป็นรูปต่าง ๆ ตามแต่จะเห็นงาม จึงใส่ลงในจานซุป เมื่อจะรับประทานจึงเทน้ำซุปลงไปด้วย

ไข่นั้น ถ้าอยากจะให้งาม จะแบ่งนึ่งเป็นส่วน ๆ ผสมสีสำหรับปรุงอาหาร เพื่อให้สีต่างกันก็ได้

ขนมปลาซัลมอน

เครื่องปรุง ปลาซัลมอน ๑ กระป๋อง มันฝรั่งต้มบิบเลอิยด ๑ ปอนด์ นม ไข่ ๑ ฟอง ขนมปังป่น เกลือ พริกไท น้ำมัน ผักชีใบใหญ่

วิธีปรุง เอามันฝรั่งใส่หม้อตั้งไฟ เติมนม สักเล็กน้อยคนไปจนร้อนแลนุ่ม จึงผสมปลาซัลมอน ซึ่งสับเลอิยดแล้วลงไปด้วย แล้วปรุงรสให้กลมกล่อม กวนไปจนเข้ากันดี ถ้าแห้งไปก็เติมนมอิกพอสมควร แล้วจึงปลงลงตั้งทิ้งไว้ให้เย็น จึงขยำเป็นรูปกลม ๆ เล็ก ๆ เหมือนขนม แล้วทอดด้วยน้ำมันที่ร้อนจัดจนเกรียมเสมอกัน จึงตักขึ้นให้สะเด็ดน้ำมัน จัดใส่จานประดับด้วยผักชีใบใหญ่ทอด

เนื้อสันอาลาปอมปาดูร์

เครื่องปรุง เนื้อสัน ๑½ ปอนด์ ซ๊อสแอส ปานยอล ¼ ไปน์ เนย ๓ เอานซ์ มะเขือเทศ ๒ ผล น้ำมะนาว ๑ ช้อนชา ผักชีใบใหญ่สับเลอิยด ๑ ช้อนชา เกลือ พริกไท พริกป่น มันฝรั่งต้มบิบเลอิยด

วิธีปรุง ตัดเนื้อเป็นก้อนกลม ๆ หนา ๆ ขนาดเท่ากัน เจียนให้เรียบร้อย ตัดมันเนื้อเป็นก้อนกลม ๆ เท่าจำนวนก้อนเนื้อ แต่ให้ชิ้นเล็กกว่า กับฝานมะเขือเทศเป็นแว่น ๆ จำนวนเท่ากัน จึงผสมผักชีใบใหญ่ น้ำมะนาว พริกป่น และเนยครึ่งหนึ่งกวนให้เข้ากัน แล้วเกลี่ยใส่จานบาง ๆ เก็บพักไว้พื่อให้เย็นและแข็ง เจียวมันเนื้อให้สุก และเอามะเขือเทศใส่เตาอบให้ร้อนและนุ่ม หรือจะ

ใช้นิ่งก็ได้ จึงเจียวเนยที่ยังเหลืออีก ครึ่งหนึ่งนั้นลงในกะทะ เมื่อร้อนจัดจึงใส่เนื้อลงไป ทอดให้สุกโดยเร็ว เมื่อเกรียมดีทั้งสองข้างแล้วจึงตักขึ้น ปั้นมันฝรั่งลงในจานเป็นวงกลมหรือเป็นขอบยาวสองข้างก็ได้ วางก้อนเนื้อลงระหว่างนั้น แว่นมะเขือเทศวางบนก้อนเนื้อ แล้ววางมันเนื้อลงบนแว่นมะเขือเทศอีกทีหนึ่ง เอามีดบางตักเนยซึ่งผสมไว้แตะ ๆ ลงบนก้อนเนื้อ แล้วราดซ๊อสแอสปานยอลลงรอบ ๆ

วิธีทำซ๊อสแอสปานยอล

หรือซ๊อสสะเปญ

เครื่องปรุง น้ำสต๊อก ๑ ควิ๊อท หมูแฮมหรือเบคอนดิบฝานบาง ๆ ๑ เอานซ์ เนย ๒ เอานซ์ แป้ง ๒ เอานซ์ ผักกาดเหลือง ๑ หัว หอมฝรั่ง ๑ หัว พริกไทใบกระวาน กานพลู ผักชีใบใหญ่ มะเขือเทศคั้นเอาแต่น้ำ ๒ ช้อนโต๊ะ เหล้าเชอร์รี่ ๒ ช้อนโต๊ะ เห็ด ๒ ดอก

วิธีปรุง เจียวเนยลงในหม้อ ใส่หมูแฮมซึ่งหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ลงไป ทอดอยู่สักครู่หนึ่ง จึงใส่ผักกาดเหลือง เห็ดและหัวหอมซึ่งฝานเป็นแว่น ๆ ผักชีใบใหญ่กับเครื่องเทศ คนไปสัก ๕ นาที จึงใส่แป้งลง ระวังอย่าให้เป็นลูก เมื่อเกรียมจึงเติมน้ำสต๊อก น้ำมะเขือเทศ และเหล้าเชอร์รี่ กวนไปจนกระทั่งเดือด จึงเคี่ยวด้วยไฟอ่อน ๆ ประมาณ ๑ ชั่วโมง ตักน้ำมันซึ่งลอยเป็นฝาออกเสีย แล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง ปรุงรสให้กลมกล่อม เมื่อจะใช้จึงอุ่นให้ร้อน

เยลลี่ผลไม้

เครื่องปรุง น้ำครึ่งไปน์เศษ ๆ เหล้าเชอร์รี่ ๕ ช้อนโต๊ะ น้ำมะนาว ๒ ช้อนโต๊ะ น้ำตาลปอนด์ ๓ เอานซ์ ผิวมะนาว ๒ ผล ไข่ขาวและเปลือกไข่ ๑ ฟอง (ไข่ไก่) แผ่นเยลาติน $\frac{3}{4}$ เอานซ์ ผลไม้ต่าง ๆ เช่นองุ่น ลำใย เงาะ ลิ้นจี่ สับปะรด ฯลฯ ตามแต่จะชอบ

วิธีปรุง ผสมน้ำ ผิวและน้ำมะนาว เยลาติน น้ำตาล เปลือกไข่ และไข่ขาวซึ่งตีขึ้นแล้วเข้าด้วยกัน ใส่หม้อตั้งไฟให้เดือด คนเบ็นพัก ๆ เคี่ยวไปประมาณ ๑๐ นาที จึงปลงลงกรองด้วยผ้าที่หนาหน่อย แล้วเติมเหล้าเชอร์รี่ ปอกคว้าน

หรือผ่าหรือหั่นผลไม้ตามชนิดให้สมควร เอาพิมพ์ที่จะใส่ลงชุบในน้ำเย็นให้เปียก แล้วตั้งลงในชามอ่าง หรือหม้อซึ่งใส่น้ำแข็งที่ต่อยเป็นก้อน ๆ ไว้ ตักน้ำเยลลี่ที่ไม่ร้อนแล้ว หยอดลงในพิมพ์สักหน่อยหนึ่ง ทิ้งไว้ให้แข็งแล้วจึงลำดับผลไม้ลงบนนั้นพอสมควร แล้วหยอดน้ำเยลลี่ทับลงอีก ทิ้งให้แข็งแล้วลำดับผลไม้อีกดังนั้นจนเต็มพิมพ์ ต้องระวังให้ชั้นล่างแข็งเสียก่อน จึงหยอดเติม เมื่อแข็งดีทั่วอันแล้ว จะรับประทานจึงเทออกจากพิมพ์ ถ้าเทออกยาก จุ่มพิมพ์ลงในน้ำร้อน แล้วยกขึ้นโดยเร็ว คว่ำพิมพ์ลงในจาน เขย่านิดหน่อย ก็จะเลื่อนออกโดยง่าย

เกล็ดวิชาทำครัว

วิธีทำแป้งเชื่อ เบกกิงเพาเดอร์

ผสมแป้งเข้าเจ้า ๔ เอานซ์ คาบอเนตออฟโซดา ๔ เอานซ์ ผงทาทาริค เอซิด ๓ เอานซ์เข้าด้วยกัน กรองด้วยกระชอนลวดตาเลียด แล้วอัดใส่กระป๋องเก็บไว้ใช้

วิธีตีครีม

เทครีมลงในชามอ่างเย็น ๆ และระหว่างที่ตีนั้นก็ต้องวางไว้ในที่เย็น ๆ เหมือนกัน ใช้ลวดตีไข่ฤาซ่อมตีเบา ๆ จนเริ่มจะค่น จึงตีให้เร็วขึ้นอีกเล็กน้อยจนค่นได้ที่ เมื่อครีมได้ที่แล้ว แต่ยังไม่ถึงเวลาที่จะใช้ จงใส่กระชอนลวดพาดไว้บนภาชนะอย่างหนึ่ง จะเป็นหม้อฤาจาน ฤาชามก็ได้ เก็บไว้ในที่เย็นๆ กว่าจะถึงเวลาใช้

ในฤดูร้อน ถ้าตีครีมมากเกินไปมักจะกลายเป็นเนยโดยเร็ว ถ้าเป็นดังนั้น จงตีเรื่อยไปจนได้ที่ แล้วใช้เนยนั้นปรุงอาหารต่อไป ไม่เสียเปล่า

วิธีทำงาน ๆ

นางสาวแฝง พหุลรัต

รวบรวม

แปรงผมหรือที่ใช้สับหัว ถ้าจะล้างให้สอาดของผสมแอมโมเนียในน้ำร้อน แล้วแช่แปรงนั้นลงถู ก็จะสอาดได้ หรือจะใช้น้ำประสานทอง (Borax) ผสมลงในน้ำล้างก็ได้

◎ ◎ ◎

เครื่องใช้ที่กาไหล่เงินหรือทองจงล้างด้วยน้ำเดือดที่ต้มกับหัวหอม แล้วเช็ดให้แห้งจะสะอาดดี ทั้งจะไม่ทำให้การชุบหรือกาไหล่ไว้นั้นหลุดด้วย

◎ ◎ ◎

ประตูหน้าต่างหรือเครื่องไม้ที่ทาสี ถ้าเปื้อนเปรอะคราบมือ จะชำระให้สอาดด้วยผ้าชุบน้ำมันพาราฟีนถูเบา ๆ จะดีกว่าใช้น้ำ

◎ ◎ ◎

วิธีดีของนักเล่นไม้ถือต่าง ๆ นั้นควรรู้จักวิธีทำดังต่อไปนี้ จะเป็นวิธีที่ง่าย และเร็วที่สุด บรรดาไม้ไผ่ ไม้รวก หรือไม้ที่มีผิวทั้งปวงถ้าจะรมให้เป็นลวดลาย ควรเลือกไม้ที่แก่จัดจนผิวเหลือง และผึ่งให้แห้งสนิท แล้วล้างผิวไม้ให้สอาด จึงเขียนลวดลายร่างด้วยดินสอก่อน แล้วเอากาวน้ำที่ละลายไว้ค่อน ๆ เขียนทับเส้นดินสอด้วยพู่กัน และทิ้งไว้จนแห้ง แล้วรมด้วยควันกำมะถัน คือ เอากำมะถันมาย่อยเป็นชิ้นเล็ก ๆ เอาถ่านที่ติดไฟจนแดง ใส่ในหม้อตาล แล้วเอากำมะถันนั้นโรยลงไป ควันกำมะถันจะพลุ่งขึ้นมา จึงเอากะลาก้นกลวงครอยให้ควันขึ้นมาตามช่อง แล้วเอาไม้ที่เขียนลายอยู่นั้นรมควัน และหมุนให้ทั่วและให้

รอย จนเห็นว่ามีสิ่งขัดผิวไม้ พอกับความต้องการ จึงเอาออก และทิ้งไว้ให้เย็นสนิท แล้วล้างน้ำให้กาวออกหมด แต่งผิวไม้ให้เป็นมัน โดยใช้น้ำมันผลไม้ชุบสำลีทาชะโลมให้ทั่วทิ้งไว้ ๑ คืน รุ่งขึ้นจึงเช็ดให้แห้ง

◎ ◎ ◎

สิ่งที่ผสมทาบ้านเรือนนั้น ควรมีส่วนดังนี้ เนื้อสีประมาณ ๖ ส่วน น้ำมันผสมสี (น้ำมันลินซีด Linseed oil ๑๐ ส่วน น้ำมันชักแห้ง (เดอร์เพ็นไทร์ Turpentine) ๑ ส่วน

◎ ◎ ◎

มีบางท่านที่มักล้างกระจกด้วยขาตุเซมีบางอย่าง แต่ไม่สู้ดีนักเพราะจะรู้สึกเหนียวหนับ ๆ วิธีที่ดีควรใช้กรดกำมะถันหรือกรดดินประสิวอย่างแรง ถ้าสิ่งสกปรกยังไม่ออกหมดให้เอาโปรแตสเซียมไบโครเนตใส่ลงไปในกรดกำมะถันแล้วล้าง ภายหลังจุ่มลงไปในคอสติวโปตาส หรือสบู่อย่างกัดมาก ๆ แล้วล้างน้ำให้สะอาด เช็ดถูด้วยผ้าจนแห้ง

◎ ◎ ◎

กระจกหน้าต่าง หรือตู้ที่เขียนฝุ่น หรือเปื้อนผ้า จงใช้ผ้าจุ่มน้ำส้มถูให้ทั่ว แล้วเช็ดให้แห้งด้วยผ้า แล้วขัดด้วยหนังฟอกจะเป็นเงาดี ถ้าเปื้อนสีมาก ๆ แทนที่จะขูดให้เป็นการลำบาก จงใช้น้ำร้อนและโซดาซักผ้า หรือถูด้วยผ้าจุ่มน้ำมันสนก็ใช้ได้

◎ ◎ ◎

วิธีทำซีเมนต์ให้ทนไฟทนน้ำนั้น เป็นวิธีหนึ่งที่เพื่อน ของดิฉัน เป็นผู้แนะนำ บอกว่าเป็นประโยชน์ดีที่สุดสำหรับใช้ยา ของที่แตกร้าวให้ประสานกันดังเดิม ดิฉันได้ลองทำดูตามคำขอร้อง เมื่อเสร็จแล้วได้ลองยาถ้วยชามที่แตกร้าวและติดของอะไรต่าง ๆ ได้ดีรู้สึกว่าเป็นประโยชน์ดีมาก จึงได้จดวิธีทำลงในที่นี้

จงเอาน้ำนมครึ่งไข่น์ น้ำส้มครึ่งไข่น์ ผสมกันเข้า แล้วน้ำนมจะเป็นก้อนข้น ให้หยิบก้อนนั้นออกเสีย ให้เหลืออยู่แต่ที่เป็นน้ำอยู่นั้น จงเอาฟองไก่ (เฉพาะไข่ขาว) ๖ ฟอง ใส่ลงในนั้นตีให้แตกจนเข้ากันดี แล้วเอาปูนศิลาเผาสุกมาร่อนให้เลอียดผสมกับฟองไก่และน้ำนมนั้น แล้วคั้นขยำให้ข้นพอปั้นรูปคงอยู่ได้

ซีเมนต์ชนิดนี้ นอกจากใช้ยาแตะติดถ้วยชาม ยังใช้ยาเตาเหล็ก ท่อน้ำ ติดไฟใส่น้ำใช้เสมอ มีความทนทานดีนัก

มีบางท่านที่ดิฉันเคยเห็นเป็นส่วนมาก นั้นมักใช้สารส้มเคี่ยวไฟจนเป็นน้ำ แล้วใช้ติดภาชน์เล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ไม่สู้ถาวรนัก

◎ ◎ ◎

เจ้าคุณโกรธข่อยมากในการที่หุงข้าวแฉะให้กิน

เจ้าคุณ “เฮ้ย อ้ายข่าทำไมหุงข้าวแฉะล่ะวะ?”

เจ้าข่า “ประทานโทษก็หุงกับน้ำนี่ครับทำไมจะไม่แฉะล่ะครับ”

◎ ◎ ◎

นายสมัยใหม่เอาหนังสือให้นายสมัยเก่าดูแล้วถามว่า. “ขันไหมจ๊ะ?”

นายสมัยเก่า — “ฉันขันไม่ได้หรอกจ๊ะ ฉันไม่ใช่ไก่นี่”

◎ ◎ ◎

บิดา “ถ้าข้าให้เงินเอง ๑๐๐๐ บาท เดี๋ยวนี้ เองจะทำอะไรที่แรก?”

บุตร์ “ผมก็นับมันดูน่ะซิครับ”

◎ ◎ ◎

จีนสองคนมารองน้ำประปาเกิดทะเลาะเรื่องแย่งกันขึ้น

จีนคนหนึ่ง “เองอวดดีข้าก่อนซิวะ”

จีนอีกคนหนึ่ง “เองก็ดีข้าก่อนซิ”

จีนคนแรก “เองไม่ดีข้า ๆ ก็ไม่ดีเอง”

◎ ◎ ◎

สุภาพบุรุษ “ลูกเสือเห็นไหมฝรั่งตกน้ำ?”

ลูกเสือ “ผลเดียวไม่เปนไรหรอกครับ”

◎ ◎ ◎

ผู้พิพากษา “พยานเห็นจำเลยเข้าขะโมยไก่แน่ฤา?”

พยานโจท “ครับผมเห็น”

ผู้พิพากษา “พยานมีข้อพิศูนน์อะไรบ้าง?”

พยานโจท “มีซิครับ ผมเปนคนเยี่ดประตูเล้าไก่ให้จำเลยเอง”

◎ ◎ ◎

นายมี “แกมีปะฏิทิน พ. ศ ๒๔๗๐ ไหม?”

นายมา “มีแกจะทำไม?”

นายมิ "ขอยืมกันใช้สักบี่เถอะ"

◎ ◎ ◎

ครูสอนเรื่องศัพท์สูงของผลไม้ต่าง ๆ

ครู "อุลิศ แปลว่าอะไร?"

นายจิด "น้องผมครับ"

ครู "ไม่ถูก"

นายจิด "ทำไมไม่ถูกครับน้องผมชื่อแตงโม"

◎ ◎ ◎

ผู้พิพากษา "เขาชกแกครั้งแรก ๑ ที แล้วอย่างไรอีกล่ะ?"

โจท "แล้วเขาก็ชกผมเปนครั้งที่ ๓ อีก ๑ ที"

ผู้พิพากษา "หมายความว่าเขาชกแกเปนครั้งที่ ๒ ล่ะซิ?"

โจท "ไม่ใช่ครับ ครั้งที่สอง ผมเปนคนชก"

◎ ◎ ◎

ครู "ภูเขาอะไรที่มีทองมากที่สุดในโลก?"

ศิษย์ "ภูเขาทองครับ"

ส. ภูมิรัตน์

◎ ◎ ◎

ตุลาการ :— "จำเลยลักทรัพย์เขาจริงหรือไม่จริง?"

จำเลย :— "ผมไม่ได้ลักจริง ๆ นะครับ ผมลักเล่น ๆ เพื่อ..."

ตุลาการ :— "ลักจริงหรือเล่น ถ้าเอาไปแล้วเปนของผู้อื่นก็มีความผิด"

จำเลย :— "ถ้ายังงั้นผมไม่ได้ลักเลย เรื่องมันยังงี้ครับ คือว่า ผมเดินมาเห็นเชือกตกอยู่ริมถนน ผมคิดว่าเจ้าของเขาทิ้ง ผมก็เก็บไป เพิ่งมีควายผูกติดอยู่ที่ปลายเชือก ผมไม่ทันสังเกต"

◎ ◎ ◎

แดง :— "จริง ๆ นะ เขาว่าลูกต้องเหมือนพ่อ ดูลูกคนเล็กของคุณซิ เหมือนผมยังกะแกะ"

ดำ :— "แน่ซิ น้องมันจะไม่เหมือนพี่ยังไงได้ ก็มารดาเดียวกันนี่นา ต่างท้องกันเมื่อไหร่"

◎ ◎ ◎

ตำรวจ :— "แกทำไมขับรถดังแลเร็วนัก"

คนขับ :— "ก็ผมไม่ได้ซื้อมันมาสำหรับย่องนี่คุณ"

ฉงน

◎ ◎ ◎

อนาคตี

ข้าพเจ้าได้รับฉันทานุมัติจากคณะไทยเขษม ให้เขียนอันตวาทีประจำเดือนนี้

ข้าพเจ้าได้ยินผู้ที่เคยเขียนอันตวาทีบ่นว่า "การเขียนอันตวาทีเปนสิ่งที่ทำได้ยากกว่าเขียนเรื่องอื่น ๆ" แต่แรกข้าพเจ้าก็ไม่เชื่อครั้นมาถูกรับหน้าที่เปนผู้เขียนเข้าบ้างก็รู้สึกอึดอัดใจไม่ใช่เล่น ข้าพเจ้าต้องเห็นด้วยตามท่านบุพพประพันธ์ได้กล่าวไว้

ข้อที่ว่ายากนั้นคือ ๑. เขียนไม่ได้ตามชอบใจ ต้องเขียนภายในวงของกิจการที่จะบังเกิดมี ๒. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมักจะไม่ใคร่มีอะไรนอกจากซ้ำๆ ซากๆอย่างน่าเบื่อ ๓. เวลาและหน้ากระดาษก็มักจะถูกจำกัดตามธรรมดา มักจะต้องเขียนเมื่อเวลาการพิมพ์จวนจะสำเร็จเปนเล่มอยู่แล้ว ถ้าหน้ากระดาษเหลือน้อยก็ต้องเขียนแต่เพียงสั้น ๆ ถ้าเหลือมากก็ต้องเขียนให้ยืดยาวหน่อยเพื่อเปนการประจบเศษของหน้ากระดาษให้พอดีกับความต้องการประมวญ ความลำบากยากเข็ญของการเขียนอันตวาทีมี ๓ ประการดั่งได้กล่าวมาฉะนี้

เมื่อท่านอนาคตประพันธ์อันตวาทีจะรับหน้าที่ต่อไป ขอจงได้พยายามหลีกเลี่ยงอย่าให้ประสพเหตุการณ์ดั่งข้างบนนี้ได้ ท่านจะได้รับความบำเทิงใจทุกเมื่อ ขอได้โปรดจดจำไว้ด้วยเทอญ.

ข้าพเจ้าคิดจะลงเอยแต่เพียงนี้แล้ว ก็พอดีท่านบรรณาธิการบัญชาว่า "เดือนนี้งดแผนกสัสกฤต ช่วยกล่าวประกาศแก้ตัวให้ทีเถอะ"

ข้าพเจ้าออกจะพ้นเสียที่ยังลงเอยไม่ได้จึงบ่นอุบอิบว่า "หนีเสือปะมังกร"

ท่านบรรณาธิการกลับหัวเราะเยาะข้าพเจ้าหาว่าข้าพเจ้าพูดผิดที่ถูกต้อง "หนีเสือปะจรเข้" จึงจะถูก

ข้าพเจ้าเลยต้องอธิบายต่อไปว่า มังกรกับจรเข้นั้นเปนสัตว์ชนิดเดียวกัน ข้างจีนเขานับถือมังกร เขาจึงว่า "หนีเสือปะมังกร" และ

ข้าพเจ้าเคยชอบภาษิตจีนจึงได้พูดติดปากเสมอ ข้าพเจ้ารู้สึกหัวหมุน ไม่รู้ว่าจะแกตัวว่าอย่างไร เพราะไทยเขมแผนกสำสกฤตพึ่งโผล่ออกมาเดือนเดียวแล้วก็หยุด กระทำให้นึกถึงโคลงสุภาษิตโลกนิติบทหนึ่งว่า "งาสารฤาเหี้ยมห่อน หดคืน ฯลฯ" นี่ไทยเขมจะเปนงาสารหรือหัวเต่ากันแน่หนอ

ข้าพเจ้าครุ่นคิดอยู่ว่า ถ้าขืนกล่าวแก้ตัวไปตามลำพังแล้ว คงจะขยายขี้เท่อออกมาเปนแน่ ทางดีที่สุดควรไปอินเตอร์วิวกับท่านนาคะประทีปจะดีกว่า เพราะท่านนาคะประทีปเปนผู้ทำแผนกนี้ บางทีจะมีข้อแก้ตัวได้ดีกว่าข้าพเจ้า เมื่อคิดดั่งนั้นแล้ว ข้าพเจ้าก็รีบไปหาท่านนาคะประทีป พอไปถึงข้าพเจ้าก็ตั้งกระทู้ถามว่า "เพราะเหตุใดเดือนนี้จึงงดแผนกสำสกฤต ?"

ข้าพเจ้าสังเกตเห็นโลหิตฉีดขึ้นหน้าท่านนาคะประทีปจนเปนสีแดงก่ำ แล้วท่านก็ตั้งกระทู้ถามข้าพเจ้าบ้างว่า "คุณได้อ่านตลอดแล้วหรือยัง ?"

ข้าพเจ้าตอบว่า "อ่านแล้วแต่ยังไม่ตลอด"

"เพราะเหตุใด ?"

"เพราะผมอ่านไม่เข้าใจน่ะซิ"

"ทำไมจึงไม่ถาม ? เขาได้บอกไว้แล้วไม่ใช่หรือว่า ถ้าไม่เข้าใจตรงไหนให้เขียนจดหมายถามได"

"ผมไม่เข้าใจเสียเลย จะให้ผมถามว่าอย่างไร ? แล้วอีกประการหนึ่งเห็นกล่าวว่าทำขึ้นสำหรับท่านยาเรียน ผมไม่ใช่ยาเรียน ผมก็เลยไม่เอาใจใส่"

"ก็เปนอย่างนี้เสียนี่นา ที่เขากล่าวว่าสำหรับยาเรียนนั่นเปนการชู้ไว้ทีว่า ถ้าพวกยาเรียนละก็เข้าใจ ถ้าไม่ใช่ยาเรียนอาจไม่เข้าใจ เขาจึงเปิดโอกาสไว้ให้ถามได้ ความจริงไม่ใช่ มีประโยชน์แต่เฉภาะท่านยาเรียนเท่านั้น ย่อมมีประโยชน์เปนหลักของการใช้เขียน อ่าน หนังสือ ทั่วไป ทุก ชาติ ทุก ภาษา" ท่านพูดแล้วก็ลุกไปหยิบหนังสือไทยเขมประจำเดือนกรกฎาคมออกมา แล้วเปิดตอนแผนกสำสกฤตให้ข้าพเจ้าดู ท่านพลิกไปถึงหน้า ๑๐ ชี้ตรงข้อ ๑๐ "นี่ดูนี่ ในพยัญชนะมุทธชะ ตัว ณ มีที่ใช้แน่นอน เมื่ออยู่หลัง ษ. ร. ฤ ฤๅ เช่น ลักษณ, โฆษนา, ฯลฯ"

ข้าพเจ้าต้องพยักหน้ารับว่าจริง ตรงนี้ข้าพเจ้าก็ได้เคยดูผ่านไปแล้ว แต่มิได้สังเกต

"นี่ดูข้อ ข. ต่อไป

"จริงขอรับ"

"แล้วข้อ ค. อีก"

"จริงอีกน่ะแหละ" ข้าพเจ้าอ่านดูแล้วก็พลิกเลยไปถึงหน้า ๑๒ เลยอ่านตรงข้อ ๑๒ ความว่า 'พยัญชนะวรรคทั้ง ๕ นั้นเรียกว่ามูค แปลว่าใบ้ เพราะออกเสียงไม่ได้เลยแม้แต่น้อย' "พยัญชนะวรรคทั้ง ๕ อยู่ที่ไหนขอรับ?"

"เปิดดูหน้า ๙"

"อ้อ มูค อ้อเข้าพวก ๕ แถวนี้เป็นใบ้หมด เห็นจะต้องให้กินข้าวกับไข่หัดสอนพูดไปใหม่"

"อะไร! กินข้าวกับไข่ทำไมกัน?"

"กินให้พูดได้น่ะซิขอรับ ดูแต่นกขุนทองซิ เขายังให้กินข้าวกับไข่เลย"

"จริง แต่ของดไว้ก่อนเถอะ ภาษาสังสกฤตไม่ใช่ภาษานกขุนทอง"

"ขอรับ แล้วต่อไปล่ะ?"

"ต่อไปหรือ อ่านดูเองซิ ข้อ ๑๓ นั่นอย่างไรล่ะ ถ้าจะให้ออกเสียงได้ก็ต้องอาศัยสระหรืออรรธสระอย่างไรล่ะ มิอธิบายในข้อ ๓ ซึ่งวงเล็บบอกไว้ให้แล้วนี่ เปิดดูเองซิ"

ข้าพเจ้าพลิกกลับไปดูข้อ ๓ "อ้อ ข้อ ๓ ว่า สระคืออักษรที่ออกเสียงได้ตามลำพังตนเองและทำพยัญชนะให้ออกเสียงได้ อ้อ เข้าใจแล้ว แก้ไขด้วยสระ เข้าสระและอรรธสระนี่เป็นยาวิเศษ เห็นจะดีกว่าข้าวคลุกไข่นะขอรับ?"

"ไม่รู้หรือ ก็กฎว่าอย่างนั้น เอ้า! แล้วดูข้อ ๑๔ อ่านดูข้อ ค. (ข้าพเจ้าอ่าน) เอ้า! เปิดหน้า ๙ กฎว่าอย่างนั้นจริงไหมล่ะ?"

"ก็จริงน่ะซิขอรับ ใครจะไปเถียงได้ ก็คุณครูเป็นผู้ทำไว้เองนี่"

"อุบะ แล้วกัน"

"ก็หรือไม่จริงล่ะขอรับ?"

ท่านนาคะประทีปหัวเราะ "ก็จริงน่ะซิใครว่ากระไรเล่า แต่ผมเขียนตามกฎของไวยากรณ์สังสกฤต"

"ขอรับผมทราบแล้ว โปรดอธิบายต่อไปอีกนิดเถอะ"

"ข้อ ข. นอกจากนี้เป็นอโฆษ เปิดดูหน้า ๙ อีก"

"ขอรับ นี่เป็นกฎประเพศเดียวกับยุคลิด

หรือยืออเมตริ ซึ่งถ้าจะพูดง่าย ๆ ก็คือกำยันติดิน”

“ถูกละ”

ข้าพเจ้าจึงเกียงฟังคำอธิบายตอนนี้เลยข้ามไปดูเอาข้อ ๑๒ เห็นคำอธิบายในวิธีอ่านคำทั้ง๔ก็ให้นึกขันจึงกล่าวว่า “คงจะไม่มีใครเขาอุตริอ่านให้ผิดเช่นนั้นเป็นแน่”

“อ้าว! คำนี้เป็นตัวอย่างซึ่งอรรถสระอย่างละอย่าง คือ ย ร ล ว เมื่ออยู่หลังพยัญชนะกระทำให้พยัญชนะที่อยู่ข้างหน้านั้นออกเสียงได้ เช่นเดียวกับสระทำให้พยัญชนะออกเสียงเหมือนกัน เพราะอรรถสระแปลว่าเป็นสระด้วยครึ่งหนึ่ง จึงใช้ควบหรือกล้ำได้ พยัญชนะอื่นจะควบหรือกล้ำกันไม่ได้เลย อย่างเช่นภาษาไทยของเราก็มี เช่น แตงกวา เราต้องอ่านสำเนียงกล้ำ เราคงไม่อ่าน แตงกะวา หรือสงคราม เราไม่อ่านว่า สงคะราม นี่ก็นัยอันเดียวกัน ลองอ่านในข้อ ก. ต่อไปเถอะคงจะเข้าใจแจ่มแจ้งดี”

“จริงขอรับ ไม่ได้เคยนึกเลยว่าจะมีของดี ๆ เช่นนี้ ไหนข้อ ๑๗ ว่าอย่างไร อ้อ ศ ษ ส เรียกว่าอุสุม แปลว่า ไอน้ำ อ้อ ต้องเยี่ยดูหน้า ๙ อีก ผมรู้แล้ว อุสุม ๓ ตัว ออเปนอโฆษแต่มีที่เกิดต่างกัน อ้อ ออกจะเข้าใจวิธีละขอรับพลิกไปพลิกมา”

“ก็อย่างนั้นน่ะซิ เขาต้องการให้หมั่นพลิกไปพลิกมาบ่อย ๆ จะได้จำกฎได้ เวลาเพียงเดือนเดียวจะจำได้หมดหรือ?”

“เพราะฉนั้นเดือนนี้จึงงดสำหรับให้มีเวลาจดจำอย่างนั้นหรือขอรับ?”

“ก็อย่างนั้นน่ะซิ”

“เอาละ ผมได้ข้อแก้ตัวข้อหนึ่งแล้ว”

“แก้ตัวทำไมกัน?”

“ก็แก้ตัวในอันตวาที ว่าไม่มีแผนกสังกฤตประจำเดือนนี้เพราะเหตุใดน่ะซิขอรับ”

“อ้อ คิดว่าจะไปแก้ตัวกับใครที่ไหน จริงแหละ ต้องบอกกล่าวให้แจ่มแจ้งหน่อย”

“เอาเถอะขอรับ การบอกกล่าวตกพนักงานผมเอง ผมขอคำอธิบายอีกสักนิดเถอะที่ว่าไอน้ำนั้นอย่างไรผมยังไม่เข้าใจ?”

“ก็ไม่อ่านคำอธิบายนี่นา อุสุม แปลว่าไอน้ำ อย่างไรล่ะ”

“นั่นน่ะซิขอรับ ไอน้ำสำเนียงเป็นอย่างไรล่ะขอรับ?”

"ก็ตัว s สำเนียงอย่างไรล่ะ ?"

"อ้อ แปลว่าให้ลากหางเสียงตัว ส ออกไปด้วยเสมออย่างนั้นใช่ไหมขอรับ ?"

"อย่างนั้นซิ คำอธิบายอยู่นี่อย่างไรล่ะ อุสุม แปลว่า ไอน้ำ คือ แม้ตนเองไม่มีสระอะอาศัย โดยอยู่ลอย ๆ ก็ดี ก็คงมีเสียงปรากฏหน่อยหนึ่ง พอให้รู้ว่ามีตัวอุสุมอยู่ นี่ดูนี่ซิ ตัวนี้เกิดที่เพดาน ตัวนี้เกิดที่ปุ่มเหงือก ตัวนี้เกิดที่ฟัน เอ้า! ดูเอาเองเถอะมีคำอธิบายต่อไปนั่น"

"ขอรับ ถูกแล้วกฎนี้ดีจริง ไม่ใช่ผมจะแกล้งยอนะขอรับ ดีจริง ๆ"

"อ่านต่อไปเถอะ ข้อ ๓๘ แน่ะ"

"อ้อ มีการเกี่ยวข้องกับวิธีใช้ตัวสกดด้วยอุแหม ! ดีจริง กฎอันนี้ดีจริง ผมเคยใช้ตัวสกดผิดมากต่อมากแล้ว เช่นพิสดารหรือพัสดุ ผมเคยใช้ ศ สกดมามากต่อมากทีเดียว"

"นั่นแหละใช้ผิดทั้งนั้น มีนักประพันธ์บางคนใช้อุสุมเป็นลหุในการแต่งฉันท์ก็มี เช่น พิสดาร ไปแยกเอาพิกับสะเป็นลหุสองคำความจริงแยกไม่ได้ เพราะตัว ส เป็นอุสุมยังไม่มีสระอื่นมาเปลี่ยนรูป แต่ก็ไม่ใช่ใบเช่น มูค"

"อ้อ ! ถ้าเช่นนั้นผมก็เห็นจะเคยอยู่ในจำพวกนั้นด้วยแล้วเหมือนกัน เอาละขอรับเห็นจะพอที แล้วผมจะลองไปอ่านและคิดของผมดูเองบ้าง ถ้าติดขัดผมจะมาขอคำอธิบายอีก"

เรื่องที่งดแผนกสำสกฤตในเดือนนี้ คงได้ความว่า ท่านผู้ทำมีเวลาน้อย ครั้นจะเขียนซุ่ยๆ มาเกรงว่าจะไม่เรียบร้อย จึงขอเวลาเลื่อนไปอีกเดือนหนึ่ง เพื่อจะได้มีเวลาตรวจทานเสียให้เรียบร้อยก่อน และในระว่างนี้จะได้เปิดโอกาศให้ท่านผู้ใฝ่ใจศึกษาได้มีเวลาจดจำและไถ่ถามได้บ้าง ถ้ามิฉนั้นจะไม่ใคร่มีประโยชน์กับการเรียนมากนัก

แต่ขอให้เป็นที่เชื่อใจได้ว่า อย่างไรก็ดีแผนกสำสกฤตจะต้องมีในเล่มประจำเดือนกันยายนของได้ เพราะไทยเขษมเคยทำอะไรทำจริง และไทยเขษมก็ไม่ใช่เด็ก ไม่ต้องกลัวความเหลวไหล ขอให้เชื่อเถอะว่า ไทยเขษมไม่ใช่ **คบเด็กไว้** .... ท่านนาคะประทีปก็ได้พูดจารับรองไว้อย่างแข็งแรง และข้อแก้ตัวของท่านก็คือการที่ทำแผนก

สำสกฤตนี้เปนภาระอันหนัก ต้องใช้**ความคิดและตริตรองมาก** จึ่งต้อง **เสียเวลามาก** และกำชับกับข้าพเจ้ามาว่าให้ **พูดออกตัวไว้มาก ๆ** ด้วย หวังใจว่าท่านที่ไม่ใช่บาเรียนคงจะหาโอกาศเยี่ยดูบ้าง บางที่จะเปนประโยชน์ไม่มากก็น้อย.

อนึ่งท่านบรรณาธิการสั่งให้ขอบใจ นาย ช. สงวนเวช ในการที่มิแก่ใจส่งหนังสือภาพยนตร์เรื่องต่าง ๆ ที่พิมพ์ขึ้นมาให้เปนสมบัติของคณะไทยเขษมเสมอ และขอให้ขอบใจนายพลพันผู้ทำเรื่องอาร์แซนลูแปง และได้ส่งไปให้เช่นเดียวกัน เรื่องอาร์แซนลแปงนี้ต่อนาน ๆ จึงจะมีผู้แปลสักครั้งหนึ่ง และในตอนนี้ อาร์แซนลูแปงผจญกับโฮล์มล็อกเชียรส์ ถ้าท่านผู้ใดอยากทราบเรื่องจะหาซื้อได้ณห้องจันทนยุบผา

เพ็ชร์เทียม

